

Ἔκλογή

ΤΟΜΟΣ Ζ΄

ΙΟΥΛΙΟΣ 1951

ΤΕΥΧΟΣ 69

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κανείς δὲν μπορεῖ νὰ μείνῃ οὐδέτερος	B. Russett	9
Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀπέτυχε	W. Faulkner	15
Ὁ Πλανήτης - Αἰνίγμα	J. C. Porter	17
Γνωρίζω τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Κρεμλίνου	G. Tokaef	22
Ἐγγείρησι στὸν ἐγκέφαλο	André Labarthe	26
Οἱ πιστότεροι σύζυγοι, οἱ καλύτεροι γονεῖς		32
Σώμερσετ Μάμ	Lionel Hale	35
Τὸ μυστήριον τῆς Μακροζωίας	Harvey Graham	39
Σχολεῖο τῶν ντελικάτων ἐραστῶν	P. Βελεστινλή	42
Ὁ «Σοκισμὸς» κατὰ τοῦ «Ῥαφαιήλου»	Odette Amson	46
Τὸ ἀμερικανικὸ αὐτοκίνητο καὶ τὰ προβλήματά του	Robert Marks	49
Ὁ Τζόννυ ἔγινε διάσημος τρώγοντας	Ruth McKenney	53
Τὸ Χέλι	Κάρλ Γιέλτε	56
Οἱ σφουγγαράδες τοῦ Τάσπον Σπρίνγκς	Jennie Harris	60
Ἡ τέχνη τῆς φωτογραφίας	Σ. Δ. Δ.	68
Ἡ Καλιφόρνια ἦταν κάποτε Βρετανικὴ	D. Carrington	77
Ἀνθολογία ξένων ποιημάτων		81
Ἐρωτικά μάγια στὴ Ν. Γουίνεα	J. K. Roland	97
Δοκιμάστε τὰ νεῦρα σας	J. Warren	101
Μάθε ν' ἀγαπᾷς τὸν ἑαυτὸ σου	J. L. Liebman	103
Κοσμικὴ κίνησις	Μαρίνα	117

Τὸ ἐξώφυλλό μας : Ὑδατογραφία τοῦ Γάλλου ζωγράφου κ. Ροζέ Τούρτ
«Τὸ λιμάνι τῆς Μυκόνου» (Ἐκτύπωσις τοῦ ἐργοστασίου Ο. Πεδιόβολαρά-
κη — Β. Λυκογιάννη).

Ἔκλογή

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἑσῶτ. Ἑτησ. 45.000

Ἑξῶτ. Ἑτησ. \$ 3.50

Ἑσῶτ. Ἑξάμ. 23.000

Ἑξῶτ. Ἑτησ. £ 1.5.0

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἄρθρων καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἄδεια τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

ΠΑΛΑΜΑΣ

Ἠχῆστε οἱ σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές,
δονήστε σύγκορμη τὴ χώρα, πέρα ὡς πέρα...
Βογγήστε, τύμπανα πολέμου... Οἱ φοδερές
σημαίες, ξεδιπλωθῆτε στὸν ἀέρα!

Σ' αὐτὸ τὸ φέρετρο ἀκουμπᾶ ἡ Ἑλλάδα! Ἐνὰ βουνὸ
μὲ δάφνες ἂν ὑψώσουμε ὡς τὸ Πήλιο καὶ ὡς τὴν Ὀσσα,
κι ἂν τὸ πυργώσουμε ὡς τὸν ἔβδομο οὐρανὸ,
ποῖον κλεῖ, τί κι ἂν τὸ πεί ἡ δικιά μου γλῶσσα;

Μὰ Ἐσὺ Λαέ, ποὺ τὴ φτωχή Σου τὴ μιλιᾷ,
Ἦρως, τὴν πῆρε καὶ τὴν ὕψωσε ὡς τ' ἀστέρια,
μεράσου τώρα τὴ θεϊκὴ φεγγοβολιὰ
τῆς τέλειαις Δόξας του, ἀνασήκωστον στὰ χέρια,

γιγάντιο φλάμπουρο, κι ἀπάνω κι ἀπὸ μᾶς
ποὺ τὸν ὑμνοῦμε, μὲ καρδιὰ ἀναμμένη,
πὲς μ' ἓνα μόνο ἀνασασμόν: «Ὁ Παλαμάς!»,
ν' ἀντιβογγήσῃ τ' ὄνομά του ἡ Οἰκουμένη.

Ἠχῆστε οἱ σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές,
δονήστε σύγκορμη τὴ χώρα, πέρα ὡς πέρα...
Βογγήστε βούκινα πολέμου... Οἱ ἱερές
σημαίες ξεδιπλωθῆτε στὸν ἀέρα!

Σ' αὐτὸ τὸ φέρετρο ἀκουμπᾶ ἡ Ἑλλάδα! Ἐνας λαός,
σηκώνοντας τὰ μάτια του, τὴ βλέπει
κι ἀκέρητος φλέγεται ὡς μὲ τ' ἄδυτο ὁ Ναός,
κι ἀπὸ ψηλὰ νεφέλη Δόξας τότε σκέπει.

Τί, πάνωθὲ μᾶς, ὅπου ἄρρητος παλμὸς
τῆς Αἰωνιότητος ἀστράφτει, αὐτὴ τὴν ὥρα,
Ὁρφέας, Ἡράκλειτος, Αἰσχύλος, Σολωμός,
τὴν ἁγία δέχονται Ψυχὴ τὴν τροπαιοφόρα,

ποὺ ἀφοῦ τὸ ἔργο της θεμέλιωσε βαθεῖα
στὴ γῆν αὐτὴ, μὲ μιὰν ἰσόθεη Σκέψη,
τὸν τρισμακάριο τώρα πάει ψηλὰ τὸν Ἰακχο
μὲ τοὺς ἀθάνατους θεοὺς γιὰ νὰ χορέψῃ.

Ἠχῆστε οἱ σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές,
δονήστε σύγκορμη τὴ χώρα, πέρα ὡς πέρα...
Βόγγα, Παῖα! Οἱ σημαίες οἱ φοδερές,
στῆς Λευτεριάς ξεδιπλωθῆτε τὸν ἀέρα!

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

(Τὸ ποίημα τοῦτο ἀπαγγέλληκε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Σικελιανό, ἐπάνω ἀπὸ τὸν
τάφο τοῦ Παλαμά, κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς κηδείας του).

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΜΕΙΝΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΣ

Τοῦ

BERTRAND RUSSELL

Ολες οἱ μεγάλες Δυνάμεις ἀν-
τιμετωπίζουν σήμερα ὀρι-
σμένα προβλήματα. Ἄν παρα-
δεχθοῦμε ὅτι, στὴ λύσι τῶν δύ-
σκολων αὐτῶν προβλημάτων, ἡ
κυβέρνησι ἑνὸς κράτους ἐπηρεά-
ζεται ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμη, τό-
τε πρέπει νὰ πάρουν θῆσι ὄχι μό-
νο οἱ ὑπεύθυνοι ὑπουργοὶ ἀλλὰ
καὶ οἱ ἀπλοὶ πολῖτες. Τέσσερα
εἶναι, νομίζω, τὰ προβλήματα
ποὺ κυριαρχοῦν στὴν ἐξωτερικὴ
πολιτικὴ κάθε Δυνάμεως σή-
μερα.

1. Εἶναι πιθανὸς ὁ πόλεμος;
2. Μπορεῖ μιὰ Δύναμις μὲ ὁ-
ποιοδήποτε τρόπο ν' ἀποφύγῃ
τὸν πόλεμο;
3. Ἄν ὁ πόλεμος ἐκραγῇ, θὰ
μᾶς ἀφήσῃ ὁ σκοπὸς τοῦ ἀδιά-
φορους;
4. Σὲ περίπτωσι ποὺ θὰ μᾶς
ἀφήσῃ ἀδιάφορος, τί ἐλπίδες
ἔχουμε νὰ μείνουμε οὐδέτεροι;

Ἀνάλογα μὲ τὴ στάσι ποὺ οἱ
Δυνάμεις παίρνουν ἀπέναντι στὰ
προβλήματα αὐτὰ διαιροῦνται
σὲ πολλὰς ομάδες. Πρῶτον, ὑ-
πάρχουν οἱ δύο κύριες πρωτα-
γωνίστριες: ἡ Ρωσία καὶ οἱ Ἡ-
νωμένες Πολιτεῖς. Δεύτερον, ὑ-
πάρχουν οἱ ἐκούσιοι καὶ οἱ ἀκού-
σιοι δορυφόροι τους. Τρίτον, ὑ-
πάρχουν τὰ ἔθνη ποὺ, ἕνεκα τῆς
γεωγραφικῆς τῶν θέσεως, δια-
τρέχουν τὸν μεγαλύτερο κίνδυ-
νο νὰ παρασυρθοῦν στὸν πόλε-
μο, ἀλλὰ ποὺ, συγχρόνως, ἐπι-
θυμοῦν, ἂν εἶναι δυνατό, νὰ μεί-
νουν οὐδέτερα. Τέλος, ὑπάρχουν
μερικὰ ἔθνη εὐνοημένα ἀπὸ τὴν
τύχη, ποὺ ἔχουν μεγάλη πιθανό-
τητα νὰ μείνουν ἔξω ἀπὸ τὴ
συρραξί.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τρίτην ὁμά-
δα κρατῶν, καμμιά φορὰ φτάνω
νὰ πιστέψω ὅτι παρασύρονται
πρὸς τὸν πόλεμο ἐξ αἰτίας τῆς

ἐπιθυμίας των νὰ μείνουν οὐδέτε-
ρα, ἐπειδὴ σφάλλουν στὴν ἐκτί-
μησι τῶν πραγματικῶν τους συμ-
φερόντων. Ἄν πράγματι, υπάρ-
χουν τόσο μικρὲς πιθανότητες
νὰ μείνουν οὐδέτερα, τὸ βασικὸ
συμφέρον τους εἶναι νὰ ἐμποδί-
σουν τὴν ἔκρηξι τοῦ πολέμου.

Οἱ πόλεμοι γίνονται ὅταν οἱ
ἀντίπαλοι νομίζουν ὅτι ἔχουν με-
γάλες πιθανότητες νὰ νικήσουν.
Ἐπομένως τὸ μόνον μέσον γιὰ
ν' ἀποφύγῃ τὸν πόλεμο εἶναι
νὰ φανῇ κατὰ τὸν κατηγορημα-
τικώτερο τρόπο ὅτι ὁ ἕνας ἀπὸ
τοὺς ἀντιπάλους εἶναι ἄξιος νὰ
τὸν κερδίσῃ. Τὸ 1914, καθὼς καὶ
τὸ 1939 ἡ Ἀμερικὴ ἐπιθυμοῦσε
ἐλικορινὰ νὰ μείνῃ οὐδέτερη. Ἡ
συνέπειά ὅμως τῆς ἐπιθυμίας της
αὐτῆς ἦταν, καὶ στίς δυὸ περι-
πτώσεις, ἡ ἴδια : ὁ πόλεμος ἐξερ-
ράγη καὶ ἡ Ἀμερικὴ παρασύρ-
θηκε σ' αὐτόν. Ἄν ἡ Ἀμερικὴ
εἶχε τὸ θάρρος νὰ διακηρύξῃ ἀ-
πὸ πρὶν ὅτι θὰ ἔπαιρνε μέρος σ'
αὐτόν, οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος
πόλεμος θὰ γινότανε. Καὶ στίς
δυὸ περιπτώσεις ἡ Ἀμερικὴ πα-
ρασύρθηκε στὸν πόλεμο ἀπὸ τὸν
ἴδιο τὸν φόβο μήπως παρασυρ-
θῇ. Αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι τὰ ἔ-
θνη ποὺ δὲν θέλουν νὰ λάβουν
σὲ λίγον καιρὸ μέρος σ' ἕνα
παγκόσμιον πόλεμον, δὲν φέρονται
πάντα συνετὰ, διακηρύσσοντας
τὴν οὐδετερότητά τους.

Κρίνοντας μὲ βάσι τὴ θιομη-
χανικὴ ἱκανότητα, πιστεύω ὅτι,
ἂν γίνῃ πόλεμος, ἡ Ἀμερικὴ ἔ-
χει τὶς μεγαλύτερες πιθανότητες
νὰ τὸν κερδίσῃ. Ἐπομένως ὅ,τι
ἐνισχύει τὴν πιθανότητα αὐτὴ γιὰ
τὴ νίκη, μειώνει τὴν πιθανότητα
τοῦ πολέμου. Ἀπ' αὐτὸ πάλι ἔ-
πεται ὅτι γενικῶς τὰ ἔθνη ποὺ
δὲν θέλουν νὰ παρασυρθοῦν στὸν
πόλεμον πρέπει νὰ κάνουν ὅ,τι

μποροῦν γιὰ νὰ ἐνισχύσουν τὴν
Ἀμερικανικὴ παράταξι.

Αὐτὸ θέβαια δὲν ἰσχύει γιὰ τὶς
Δυνάμεις πού, χάρι στὴ γεωγρα-
φικὴ τους θέσι, ἔχουν πραγματι-
κὲς πιθανότητες νὰ ἀποφύγουν
τὸν πόλεμον καὶ πού, ἐπὶ πλεόν,
δὲν ἐνδιφέρονται γιὰ τὸ ποιὸς
ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους θὰ ὀγῇ νι-
κητής. Μοῦ φαίνεται πολὺ ἀπίθα-
νο π.χ. ὅτι ἡ Ρωσία θ' ἔχῃ χτυπήσῃ
ποτὲ τὴ Βολιβία, ἢ ὅτι ὁ φόβος
τοῦ Βολιβιανοῦ στρατοῦ θὰ ἐ-
μποδίξῃ τοὺς Ρώσους νὰ κηρύ-
ξουν τὸν πόλεμον. Γι' αὐτὸ δὲν θὰ
μοῦ φαινόταν παράλογο, ἂν ἡ
κυβέρνησι τῆς Βολιβίας δῆλωνε
οὐδετερότητα.

Ἄς πάρουμε ὅμως ἕνα πρὸ ἐν-
διαφέρον παράδειγμα : νομίζω
ὅτι οἱ Ἰνδίες οἱ ὁποῖες θρῖσκον-
ται ἔξω ἀπὸ τοὺς διεθνεῖς στρα-
τηγικοὺς δρόμους καὶ ἔχουν τὴν
τύχη νὰ μὴ διαθῇ τὸν πετρελαι-
οπηγές, δὲν θὰ ἦταν ἀδύνατον νὰ
μείνουν οὐδέτερες. Δὲν ὑπάρχουν
ὅμως πολλὰς χώρες σ' αὐτὴ τὴν
πλεονεκτικὴν θέσιν. Νομίζω ἀκό-
μη ὅτι ἡ Σουηδία ἔκαμε λάθος
να μὴν ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγ-
μα τῆς Νορβηγίας καὶ τῆς Δα-
νίας συμμετέχοντας στὸ Ἀτλαν-
τικὸ Σύμφωνον. Σὲ περίπτωσι
πολέμου οἱ Ρῶσοι προφανῶς θὰ
θελήσουν νὰ κυριεύσουν τὰ Νορ-
βηγικὰ λιμάνια καὶ αὐτὸ δὲν
μποροῦν νὰ τὸ ἐπιτύχουν ἂν δὲν
καταλάβουν τὴν Σουηδία. Ἐπο-
μένως ἂν γίνῃ πόλεμος ἡ Σουη-
δία θὰ ὑποφέρει τὸ ἴδιο εἴτε εἴ-
ναι εἴτε δὲν εἶναι ὀνομαστικῶς
οὐδέτερη. Ἡ πολιτικὴ ἄρα τῆς
Σουηδίας θὰ ἔπρεπε νὰ τείνῃ
στὴν πρόληψιν ἑνὸς πολέμου καὶ
ὁ καλύτερος τρόπος γι' αὐτὸ
δὲν εἶναι νὰ μείνῃ οὐδέτερη, ἀλ-
λά νὰ ταχθῇ μὲ τὸ μέρος τῆς Ἀ-
μερικῆς.

Ἡ θέσι τῆς Γαλλίας ἀπὸ τῇ

ἄποψι αὐτὴ εἶναι ἐξαιρετικὰ πε-
ριεργῇ. Ἡ ἐπίσημη Γαλλία ἔχει
ταχθῇ μὲ τὴν Ἀμερικανικὴν πα-
ράταξι. Τὸ κομμουνιστικὸ κόμ-
μα, τὸ ὁποῖο ὡς γνωστὸ ἔχει
πολλὰ μέλη, ἔχει ταχθῇ μὲ τοὺς
Ρώσους. Ὁ μέσος Γάλλος δὲν
ἐγκρίνει οὔτε τοὺς μὲν οὔτε τοὺς
δέ. Ἐχει βαρεθῇ τὸν πόλεμον
καὶ μὲ κυνισμό λέει : «Στὸ κά-
τω - κάτω τὰ χρόνια τοῦ Βισῦ
δὲν ἦταν καὶ τόσο κακὰ». Ἄν
μποροῦσε νὰ κάμῃ τὸ κέφι του
θὰ ἄφινε τὶς ἄλλες Δυνάμεις νὰ
τσακῶνονται καὶ θὰ κρατοῦσε
τὴ Γαλλία ἔξω ἀπὸ τὸν καυγᾶ.

Τὴ στάσι αὐτὴ τοῦ μέσου Γάλ-
λου δὲν εἶναι δύσκολο νὰ τὴν
καταλάβουμε. Ὑστερα ἀπὸ ὅσα
ἔπαθαν οἱ Γάλλοι, ἡ στάσι αὐτὴ
εἶναι ἀνθρώπινη καὶ φυσικὴ, εἴ-
ναι ὅμως συγχρόνως παράλογη
καὶ δὲν ἀντέχει στὴν κριτικὴ.
Ἄν οἱ δυτικὲς Δυνάμεις δὲν ἔ-
χουν ἀρκετὴ ἰσχύ γιὰ νὰ στα-
ματήσουν τοὺς Ρώσους, οἱ τε-
λευταῖοι ἀσφαλῶς θὰ καταλά-
θουν τὴ Γαλλία, ὅποια κι' ἂν εἴ-
ναι ἡ πολιτικὴ της. Ἐκεῖνοι ὅ-
μως ποὺ φαντάζονται ὅτι ἡ Ρω-
σικὴ κατοχὴ θὰ εἶναι μιά ἐπα-
νάληψι τοῦ Βισῦ, ὅταν ἔρθῃ ἡ
ἐκείνη ἡ ὥρα θὰ ἴδουν ὅτι ἐπλα-
σαν ἀπατηλὰ ὄνειρα. Θὰ ἔπρεπε
νὰ διαβάσουν τί ἔπαθαν τὸ 1939
καὶ τὸ 1940 οἱ Πολωνοὶ ποὺ ζοῦ-
σαν σὲ περιοχὰς ποὺ κατελήφθη-
σαν ἀπὸ τοὺς Ρώσους.

Αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ περιμέ-
νουμε εἶναι ὅτι οἱ πλούσιοι θὰ
σταλοῦν στὰ καταναγκαστικὰ
ἔργα τῆς Σιθέριας, ὅπου, ἂν εἴ-
ναι τυχεροί, θὰ πεθάνουν ἀμέ-
σως. Ἀσφαλῶς θὰ ὑπάρξουν ἐ-
ξαιρέσεις. Θὰ θρεθοῦν καὶ ἐκεῖ-
νοι ποὺ θὰ προσφέρουν τοὺς ἐ-
αυτοὺς τῶν στοὺς Ρώσους ὡς
κατασκόπους καὶ ἐκεῖνοι πού,
γιὰ νὰ τοὺς ἀποδείξουν τὴ νομι-

μοφροσύνη τους, θὰ χρειασθῇ νὰ
ἀποκηρύξουν τὶς γυναῖκες τους,
τοὺς γονεῖς τους ἢ τὰ παιδιά
τους. Τὸ θιομηχανικὸ προλετα-
ριάτο ποὺ σήμερα φαντάζεται
τὴ Ρωσία σὰν ἐπίγειον παράδει-
σον, θὰ ἴδῃ τὰ συνδικάτα του νὰ
διαλύονται, τὶς μερίδες τροφι-
μων νὰ ἐλαττώνονται στὸ μισὸ
καὶ τὶς ὄρες ἐργασίας νὰ πολ-
πλασιαζόνται. Ὅσο γιὰ τὴν
πνευματικὴν ζωὴ, αὐτὴ θέβαια θὰ
ἐξαφανισθῇ, ὅπως ἐγινε καὶ
στὴν Πολωνία.

Δυὸ δρόμοι, λοιπόν, ἀνοίγον-
ται στὴ Γαλλία γιὰ ν' ἀποφύγῃ
αὐτὴν τὴν καταστροφὴ. Ὁ ἕνας
εἶναι : νὰ μὴ γίνῃ πόλεμος. Ὁ
ἄλλος : σὲ περίπτωσι πολέμου,
νὰ κρατηθοῦν οἱ Ρῶσοι στὸ Ρῆ-
νο ἢ σ' ἕνα ὁποιοδήποτε ἄλλο μέ-
τωπο στὴ Γερμανία. Ἐπομένως,
ἂν οἱ Γάλλοι δὲν παραλογίζον-
ται, θὰ κάνουν ὅ,τι μποροῦν ὥ-
στε νὰ συμβῇ ἕνα ἀπὸ τὰ δυὸ
αὐτὰ ἐνδεχόμενα. Καὶ γιὰ νὰ τὸ
ἐπιτύχουν αὐτὸ πρέπει νὰ ἐξο-
πλισθοῦν.

Ἐκεῖ ποὺ τὰ πράγματα εἶναι
ἀληθινὰ περίπλοκα καὶ δύσκολα
εἶναι στὴ Μέση Ἀνατολή. Σ' ὅ-
λο τὸν Μουσουλμανικὸ κόσμον ἐ-
πικρατεῖ ἕνα κίνημα ἐθνικισμοῦ
καὶ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ.
Γενικῶς τὸ κίνημα τοῦτο ἀντι-
τίθεται πρὸς τὶς δυτικὲς Δυνά-
μεις καὶ ὁ λόγος εἶναι ὅτι ἡ Μέ-
ση Ἀνατολή ἔχει δοκιμάσει πε-
ρισσότερο τὸν δυτικὸ ἱμπεριαλι-
σμὸ ἀπὸ τὸν Ρωσικόν. Ἐταῖ ἐ-
ξηγεῖται τὸ γεγονός ὅτι στὴν
Περσία, στὸ Πακιστάν καί, σὲ
μικρότερο βαθμὸ, στίς ἄλλες
μουσουλμανικὰς χώρες, ὑπάρχει
συμμαχία μεταξὺ τῶν κομμουνι-
στῶν καὶ τῶν ἁκρῶν δεξιῶν.
Στὴ συμμαχίᾳ αὐτὴ κάθε συμ-
βαλλόμενο μέρος πιστεύει ὅτι
θὰ χρησιμοποίησιν τὸ ἄλλο γιὰ

τους δικούς του σκοπούς. "Οποιος όμως γνωρίζει την Ιστορία των τελευταίων χρόνων καταλαβαίνει ότι οι κομμουνιστές είναι εκείνοι που θα ωφεληθούν από τη συμμαχία αυτή και όχι οι δεξιοί.

"Αν δεν επιτραπεί στη Δύση να υπερασπίσει τη Μέση Ανατολή κατά της Ρωσίας, το αποτέλεσμα θα είναι ότι όλη η περιοχή αυτή θα υποχρεωθεί, όχι μόνο να δεχθεί τον κομμουνισμό, αλλά και να παραχωρήσει την έκμεταλλευσι του όρυκτου της πλούτου στη Ρωσία και η έκμεταλλευσι θέβαια αυτή θα είναι πολύ ριζικότερη από την έκμεταλλευσι που κάνει σήμερα η Δύση. Με συμπάθεια βλέπει κανείς εκείνους που εμμένουν στις παλιές συνήθειες και πεποιθήσεις και που απεχθάνονται τον σημερινό μηχανικό πολιτισμό. Μήπως όμως και η Ρωσία δεν ανήκει έξισου — αν όχι περισσότερο — στον πολιτισμό αυτό;

Εκεί όπου υπάρχουν οι πετρελαιοπηγές τα αρχαία έθιμα δεν θα μπορούσαν να επιζήσουν. Είτε για τους Άγγλους πρόκειται, είτε για τους Αμερικανούς, είτε για τους Ρώσους, εκείνο που θέλουν όλοι τους είναι το πετρέλαιο. Γι' αυτό όλοι τους θα προκαλέσουν αλλαγές που δεν μπορεί παρά να μην άρσουν σ' αυτούς που εμμένουν στο παρελθόν. Οι μεταβολές όμως που θα προκαλούσαν οι Ρώσοι θα ήταν πολύ πιο βίαιες και ριζικές. Τότε θα ήταν πια άργα για τους δεξιούς που πολεμούν σήμερα κατά της Δύσεως να ξαναβρούν την πολιτισμένη κυριαρχία της Γουόλλ Στρήτ.

Δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία ότι, αν γίνει πόλεμος, η Μέση Ανατολή θα ταρσαυρηθεί σ'

αυτόν, γιατί εκεί υπάρχουν και τα πετρέλαια και το κανάλι του Σουέζ. Η Μέση Ανατολή δεν έχει τις δυνάμεις που θα της επέτρεπαν να παραμείνει ουδέτερη. Υπάρχουν οι δυτικές δυνάμεις και οι Ρωσικές δυνάμεις. Και κάθε λογικεύμενος άνθρωπος στη Μέση Ανατολή, το μόνο πρόβλημα που έχει να λύσει είναι ν' αποφασίσει ποιές από τις δυο του είναι περισσότερο άπεχθεις.

Πρό έτους μεταξύ των «διανοουμένων» της Δύσεως ήταν της μόδας η γνώμη ότι οι Κομμουνιστές ήθελαν να εφαρμόσουν στη Μέση Ανατολή, καθώς και στην Κίνα και στις Ινδίες, πολλές μεταρρυθμίσεις στις οποίες η Δύση προέβαλλε διάφορα έμπόδια.

Η κυριώτερη από τις μεταρρυθμίσεις αυτές θα ήταν η κατάργησι των τσιφλικιών και η διανομή της γης στους γεωργούς. Οι άνθρωποι όμως αυτοί φαίνεται να ξεχνούσαν ότι οι Κομμουνιστές της Ρωσίας άφησαν προς στιγμήν τους γεωργούς να ελπίσουν ότι θα τους έκαναν κυρίους της γης, για να πετύχουν τη βοήθειά τους στο ξεκαθάρισμα των ιδιοκτητών και ότι, άφου έτελεώσε το ξεκαθάρισμα αυτό, έξεκαθάρισαν και πέντε περίπου εκατομμύρια γεωργούς, για να αναγκάσουν τους υπόλοιπους να παραχωρήσουν τα χωράφια που μόλις είχαν αποκτήσει στις κολλεκτίβες.

Στην Περσία, εν τούτοις, τα γεγονότα εξέλισσονται έντελώς διαφορετικά. Οι προσκείμενοι προς τη Δύση, για να απαλλαγούν από την κατηγορία ότι είναι υπερασπιστές των παλιών προνομίων, άρχισαν άγώνα γιό άγροτικές μεταρρυθμίσεις. Τουτό όμως είχε ως αποτέλεσμα ν'

συνασπισθούν οι μεγαλοκτηματίες με τους κομμουνιστές. Διερρωτῶμαι πόσος καιρός θα χρειασθεί για να καταλάβουν οι άνθρωποι αυτοί ότι, όποιος κι αν βοηθεί τους κομμουνιστές, την έπομένη της νίκης πάντα έκμηδενίζεται.

Στην "Απω Ανατολή το πρόβλημα είναι διαφορετικό έξ αιτίας της κυριαρχίας της Κίνας. Το σπουδαιότερο ζήτημα που τίθεται στην "Απω Ανατολή είναι το μέλλον της Ιαπωνίας. Δεν Ισχυρίζομαι ότι γνωρίζω τί θα συμβεί στη χώρα αυτή. Οι "Άγγλοι φοβούνται για τον έμπορικὸ συναγωνισμό της Ιαπωνίας, ενώ οι "Αμερικανοί ελπίζουν στην Ιαπωνική βοήθεια έναντιον της Κίνας. Πιθανώτερο όμως φαίνεται ότι από την ήμερα που θα επιτραπεί στην Ιαπωνία ν' αποκτήσει την ανεξαρτησία της, οι Ιάπωνες θα εξαπατήσουν και την "Αγγλία και την "Αμερική και θα ακολουθήσουν την πολιτική που θα νομίσουν ότι έξυπνότερη είναι συμφέροντά τους. Και θέβαια δεν μπορώ να μαντέψω ποιά θα είναι η πολιτική αυτή.

Από όσα έλέχθησαν παραπάνω προκύπτει το έξής σαφές συ-

μέρασμα: Το σπουδαιότερο πράγμα για την ανθρωπότητα είναι ν' αποφύγει έναν τρίτο παγκόσμιο πόλεμο. Το μέσο για ν' αποτραπεί ένας τρίτος παγκόσμιος πόλεμος είναι να καταστήσουμε αναμφισβήτητη, άκόμη και στο Κρεμλίνο, την υπεροχή των δυνάμεων της "Αμερικανικής παρατάξεως. "Αλλά γι' αυτό να έξασφαλισθεί η υπεροχή αυτή πρέπει να έπιτευχθεί στενή συνεργασία και συμμαχία μεταξύ των έθνών που αναμφισβήτητα δεν θέλουν τη νίκη του κομμουνισμού.

Εκτός από ώρισμένες έξαιρετικές περιπτώσεις, η ουδέτερότης δεν είναι πολιτική που μπορεί να έξυπηρετήσει τα έθνικά συμφέροντα των Δυνάμεων που μπάνουν στον πειρασμό να την υιοθετήσουν. Η ουδέτερότης δεν συντείνει στην παρεμπόδισι ενός τρίτου παγκοσμίου πολέμου. Και αν έκραγή ένας τρίτος παγκόσμιος πόλεμος, ουδέτεροι και έμπόλεμοι θα υποστούν τις ίδιες τρομακτικές καταστροφές. "Αν δείξουμε λίγο θάρρος τώρα, θ' αποφύγουμε την άνάγκη να δείξουμε υπέρτατο ήρωισμό σέ λίγα χρόνια.

Ο αυτοκράτωρ Φρειδερίκος ο Μέγας ποτέ δεν κατάρθωνε να φέρη ίσοζύγιο στον προϋπολογισμό του κράτους του. Μιά φορά, σ' ένα έπίσημο γεύμα, έξήγησε το πρόβλημα στους καλεσμένους του, και τους ζήτησε να του πουν τη γνώμη τους.

Σέ μία στιγμή, ένας γέρος στρατηγός πήρε από μια παγοτιέρα ένα κομμάτι πάγο και πρότεινε να κάνει το γύρο του τραπέζιου περύνοντας από χέρι σ' έπει.

Από τον έναν στον άλλο, ο πάγος γινόταν έλο και πιο μικρός. "Όταν έφθασε στο χέρι του Φρειδερίκου ήταν σαν κερασάκι.

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΠΕΡΑΣΕ

Αὐτὸν τὸν μήνα ἔχομε γενέθλια. Ἡ νέα «Ἐκλογὴ» κλείνει ἕνα χρόνον ζωῆς. Ἕνας χρόνος! Πότε κι' ὅλας πέρασε; Ἕνας δολιχὸς χρόνος, δώδεκα μῆνες, δώδεκα μικρὰ χρωματιστὰ διβλιαράκια, γεμάτα προβλήματα, ἀπαιτήσεις, φιλοδοξίες, ἐλπίδες, τὸ καθένα μὲ τὶς ἐπιτυχίες του, τὸ καθένα μὲ τὰ λάθη του... Διότι — πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσουμε αὐτὸ — κάθε μῆνα, ὅταν ὕστερα ἀπὸ ἐβδομάδες προεργασίας φθάνει, ἐπὶ τέλους, φρεσκοσιδερωμένο τὸ καινούργιο τεῦχος, μὲ τὸ ξεφύλλισμά του ἀρχίζει ἡ ἀπελπισία. Ἐκεῖνη ἡ φωτογραφία πὼς ἔγινε μουντζούρα; Αὐτὸς ὁ τίτλος τί κακὸς... Τὸ χιουμοριστικὸ σκίτσο σὲ ποιά στιγμή κοπώσεως τὸ διαλέξαμε; Καί... ὦχ! Λάθος! Λάθος σοβαρὸ μετὰ τόσες προσπάθειες, τόσες ἀλλεπάλληλες διορθώσεις... Κάποιο παιγνιδάριο «τζίνιν» φαίνεται νὰ τὸ ἔχη βάλει μὲ τὴν «Ἐκλογή», κάποιοι μικροὶ δαίμονες, ἴσως ἕνα ἀπὸ τὰ μοντέρνα «γκρέμιν», αὐτὰ ποὺ γέννησε ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, τελώνια συγχρονισμένα, ποὺ, καθὼς λένε οἱ ἀεροπόροι, χαλοῦν τὰ «ραντάρ», μετροδεύονται στὰ περίπλοκα μηχανήματα ἀκριβείας καὶ δημιουργοῦν ἀνεξήγητες βλάβες. Ἕνα «γκρέμιν» φαίνεται νὰ τὸ ἔχη βάλει πείσμα, νὰ γλιστροῦν κάθε μῆνα στὶς σελίδες μας, καὶ πονηρὰ, τὴν τελευταία στιγμή, κάποιον ἐκεῖ ἐπάνω στὸ πιεστήριο, πότε νὰ ἀλλάξῃ τοὺς ἀριθμοὺς ἐνὸς «Κουί», πότε νὰ μετατοπίσῃ μίαν ὑπογραφή, πότε νὰ μετροδεύῃ ἀνεπανόρθωτα ἕνα τίτλο. Αὐτὴ τὴν στιγμή ποὺ γράφονται αὐτὰ τὰ λόγια, ἡ «Ἐκλογὴ» ἔχει ἀρχίσει νὰ τυπώνεται. Κάθε τῆς σελίδα ἔχει μὴ ὑπογραφή ποὺ σημαίνει ὅτι λάθος δὲν ὑπάρχει. Τί θὰ γίνῃ ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα, δὲν ἔξομε.

Ἰσως, τώρα ποὺ κλείσαμε χρόνον, τὸ «γκρέμιν» νὰ μᾶς ἀφήσῃ ἡσυχους... Ἀλλὰ ἂς μὴν εἰμαστε ἀχάριστοι ἀπέναντι τῆς μικρῆς «Ἐκλογῆς», ποὺ μάλιστα γιορτάζει. Μᾶς ἔχει δώσει πολλὰ χαρὲς. Σταθερὰ, κάθε μῆνα, πληθαίνουν οἱ φίλοι τῆς. Τὰ γράμματά τους φθάνουν σωρὸ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπ' ἔξω. Γράμματα θερμά, ἐνθαρρυντικά, γεμάτα ἐνθουσιασμό, ἰδέες, συμβουλές. Αὐτὰ τὰ γράμματα μᾶς κατευθύνουν, μᾶς ὁδηγοῦν στὸ δρόμο τὸν καινούργιο, τὸν ἀχάριστο ἀκόμη, ποὺ εἶναι ὁ δρόμος τῆς «Ἐκλογῆς». Διότι, μικρὴ στὸ σχῆμα, ἔχει ἐν τούτοις μεγάλες φιλοδοξίες. Θέλει νὰ εἶναι τὸ περιοδικὸ τὸ ἐπίκαιρο, τὸ συγχρονισμένο, τὸ περιοδικὸ ποὺ ἀσχολεῖται κυρίως μὲ τὸ «σήμερον» καὶ τὸ «αὔριον» χωρὶς νὰ λησμονῇ καὶ τὸ πολὺτιμο «χθές». Θέλει νὰ εἶναι ἕνα παράθυρο ἀπὸ τὸ ὁποῖο νὰ περνᾷ πανόραμα ἡ ζωὴ τοῦ ἔξω κόσμου. Θέλει νὰ παρακολουθῇ πὼς σκέπτονται οἱ μεγάλοι, οἱ συγγραφεῖς, οἱ πολιτικοί, οἱ ἐπιστήμονες. Νὰ δημοσιεύῃ ἀρθρα σοβαρὰ, ἐπιστημονικά, νὰ δημοσιεύῃ ἐνδιαφέροντα καὶ κορυφαῖα «πεοίεργα», βιογραφίες καὶ ἀποσπάσματα ἀπὸ νέα ἀνέκδοτα ἀκόμη βιβλία. Εἶναι ἡ πορεία σωστή; Μέσα σ' αὐτὸ τὸ χρόνον κάναμε πολλὰ παρατηρήσεις καὶ ἀκολουθήσαμε τὸ ρεῦμα τῶν συμβουλῶν. Καὶ στὰ μεγάλα ζητήματα καὶ στὰ μικρά. Σ' αὐτὸ τὸ τεῦχος, ἀλλάζομε τὸν τύπο τοῦ ἐξωφύλλου μας, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ βροῦμε — ὅχι ἀμέσως — ἕνα ἐξωφύλλο πρὸ ζωντανῶ καὶ πρὸ καλλιτεχνικῶ ἀπὸ τὸ παλιό. Διακόπτουμε τὸν «Μῆνα ποὺ πέρασε» καὶ τὸ «Ἡμερολόγιον τοῦ μηνός», διότι, ἀντιθέτως ἀπ' ὅ,τι ἐλπίζαμε, δὲν φάνηκαν νὰ ἐνδιαφέρουν. Καί, κατὰ κοινὴ ἀπαιτήσει, δημοσιεύομε ἄλλη μὴ «Ποιητικὴ Ἀνθολογία». Πᾶμε καλὰ; Ὁ δεύτερος χρόνος θὰ προσθέσῃ κι' αὐτὸς νέους φίλους; Θὰ κρατήσῃ κοντὰ μας τοὺς παλιούς; Τὸ ἐλπίζομε. Καὶ τοῦ χρόνου θὰ τὰ ξαναποῦμε...

Η «ΕΚΛΟΓΗ»

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΔΕΝ ΑΠΙΕΤΥΧΕ

Τοῦ

WILLIAM FAULKNER

Ὁ λόγος αὐτὸς ἐκφωνήθηκε ἀπὸ τὸν Οὐίλλιαμ Φῶλκνερ στὴ Στοκχόλμη, στίς 10 Δεκεμβρίου 1950, ὅποτε τοῦ ἀνενεμήθη τὸ Βραβεῖο Νόμπελ γιὰ τὴ φιλολογία.

Αἰσθάνομαι ὅτι τὸ βραβεῖο αὐτὸ δὲν δίδεται σὲ μένα σὰν ἄτομο, ἀλλὰ σὲ τὸ ἔργο μου, τὸ ἔργο τῆς ζωῆς μου, ποὺ ἐπιτελέσθηκε μέσα σὴν ἀγωνία καὶ τὸ μόχθο τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ὅχι γιὰ δόξα ἢ χρηματισμὸ ἀλλὰ γιὰ νὰ δημιουργηθῇ ἀπὸ τὰ δεδομένα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ ποὺ δὲν ὑπῆρχε πρὶν. Ἐπομένως τὸ βραβεῖο αὐτὸ βρίσκεται σὲ χέρια μου μόνο σὰν μὴ παρακαταθήκη. Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ βρεθῇ ἕνας τρόπος διαθέσεως τοῦ χρηματικοῦ μέρους τοῦ βραβείου αὐτοῦ σύμφωνα μὲ τὸν ἀρχικὸν σκοπὸ καὶ τὴ σημασίαν του. Θὰ ἤθελα διὰ νὰ πράξω καὶ ἀνάλογο καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελειὴ τούτῃ τῆς ἀπονομῆς τοῦ βραβείου. Ἀπλάθῃ νὰ τὴ χρησιμοποιήσω σὰ δῆμα ἀπ' ὅπου θὰ μπορούσα νὰ ἐπικοινωνήσω μὲ τοὺς νέους, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ποὺ ἔχουν ἀφιερῶσει τὸν ἑαυτὸ τους σὲ ἴδια μὲ μένα ἀγωνιώδη προβλήματα καὶ σὴν ἴδια προσπάθεια. Ἀνάμεσα σὲ τοὺς νέους αὐτοὺς βρίσκεται ἤδη καὶ ἐκεῖνος ποὺ κάποια μέρα θάβωρῃ καὶ θὰ σταθῇ σὲ θέσι τούτῃ ποὺ τώρα δὲ στέκομαι ἐγώ.

Ἡ τραγωδία μας σήμερα ἔγκειται σὲ φυσικὸ φόβο ποὺ ἀπὸ χρόνια γενικῶς μᾶς κατέχει καὶ ποὺ μόλις μπορούμε νὰ τὸν ἀντέξουμε. Δὲν μᾶς ἀπασχολοῦν πιά πνευματικὰ προβλήματα. Ἕνα ἐρώτημα μόνο τίθεται: πότε θ' ἀνατιναχθοῦμε; Ὁ φόβος αὐτὸς ἔκαμε τοὺς νέους συγγραφεῖς νὰ ξεχάσουν τὰ προβλήματα τῆς καρδιάς καὶ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ παλεύει μὲ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν του. Τοὺς ἔκαμε δηλαδὴ νὰ ξεχάσουν τὰ μόνα προβλήματα ποὺ ἐξασφαλί-

ζουν το καλό γράψιμο, τα μόνα προβλήματα που αξίζει να τα κάμει κανείς θέμα του και να τους αφιερώσει την αγωνία και το μόχθο του.

Ο νέος συγγραφέας πρέπει να κάμει ξανά δικά του τα προβλήματα αυτά. Πρέπει να μάθει ότι το πιο ταπεινό πράγμα στον κόσμο είναι ο φόβος. Ξεχνώντας για πάντα το φόβο, πρέπει να μάθει να μην κλείνει στην ψυχή του άλλο τίποτε από τις παλιές αλήθειες της καρδιάς, τις παλιές αιώνιες αλήθειες, που χωρίς αυτές όλα τα έργα γίνονται εφήμερα, τις αλήθειες της αγάπης, της τιμής, της ευπλαχνίας, της αξιοπρέπειας, της συμπάθειας, της θυσίας. Μέχρι να το πεινύει αυτό, οι προσπάθειές του θα μένουν καταραμένες. Δεν θα γράφει για την πραγματική αγάπη, αλλά για τον πόθο, για ήπιες που δεν σημαίνουν την καταστροφή αξιών, για νίκες χωρίς ελπίδα και το χειρότερο απ' όλα θα γράφει χωρίς πόνο και συμπάθεια.

Μέχρις ότου ο νέος συγγραφέας ξανακάμει δικά του τα προβλήματα αυτά, θα γράφει ώσαν να βρίσκεται ανάμεσα στους ανθρώπους παρακολουθώντας ψυχρά την επερχόμενη καταστροφή τους. Έγώ όμως αρνούμαι να παραδεχθώ την καταστροφή αυτή, αρνούμαι να δεχθώ ότι ο άνθρωπος απέτυχε. Δεν φτάνει να πη κανείς ότι ο άνθρωπος είναι άθνατος μόνο και μόνο επειδή μπορεί να υπομένη και επείδη ακόμη και όταν έρθει η συντέλεια του κόσμου, αν κάτι θα ακουσθῇ, αυτό θα είναι ή ακούραστη φωνή του ανθρώπου. Χρειάζεται και κάτι άλλο: ή πεποίθησι ότι ο άνθρωπος δεν θα υπομένη μόνο, αλλά και θα υπερισχύσει. Είναι άθνατος όχι γιατί μόνος αυτός ανάμεσα στα άλλα δημιουργήματα έχει ακούραστη φωνή, αλλά και γιατί έχει ψυχή και πνεύμα και την ικανότητα να συμπαθῇ, να θυσιάζεται και να υποφέρει. Καθηκόν του ποιητή και του συγγραφέα είναι να γράφει για τα πράγματα αυτά. Προνόμιό του είναι να βοηθήσει τον άνθρωπο θυμίζοντάς του το θάρος, την τιμή, την ελπίδα, την αξιοπρέπεια τη συμπάθεια και τη θυσία που στάθηκαν ή δόξα του παρελθόντος του. Η φωνή του ποιητή δεν πρέπει να απηχῇ μόνο τον άνθρωπο, πρέπει συγχρόνως να τον υποστηρίξει και να τον βοηθήσει στην προσπάθειά του να αντέξει και να υπερισχύσει.

Τί γίνεται στον "Αρη;

Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ - ΑΙΝΙΓΜΑ

Του

Dr J. G. PORTER

Προέδρου του Βρετανικού 'Αστρονομικού Συνδέσμου

Από τα πρώτα βιβλία που διάβασα όταν ήμουν μικρός, ήταν ένα Βικτωριανό επιστημονικό μυθιστόρημα, με τον τίτλο: «Μήνας του μέλιτος στο Διάστημα». Το θυμάμαι πολύ καλά αυτό το βιβλίο, αν και έχω ξεχάσει τον συγγραφέα του, και δεν νομίζω ότι μπορεί να το βρή κανείς σε πολλές βιβλιοθήκες σήμερα. Εκείνη την εποχή δεν ήξερα καλά - καλά τί θα πη μήνας του μέλιτος. Μου κίνησε όμως φοβερὰ το ενδιαφέρον ή ιδέα ενός ταξιδιού στο διάστημα, ανάμεσα στους πλανήτες. Για να είμαι ειλικρινής ή ιδέα αυτή με συγκινεί ακόμη και τώρα. Καθώς μάλιστα οι τελευταίες μελέτες δείχνουν ότι οι δυνατότητες της πραγματοποίησως ενός διαπλανητικού ταξιδιού όλο και μεγαλώνουν, ο "Αρης απόκτα όλο και μεγαλύτερο ενδιαφέρον.

Όσον αφορά τις αποστάσεις των πλανητών από τον ήλιο, ο "Αρης βρίσκεται στην άμέσως μεγαλύτερη απόστασι μετά τη Γῆ. Η απόστασι "Αρεως και Γῆς μειώνεται στο ελάχιστο κάθε είκοσι έξι μήνες. Όταν ο "Αρης φθάσει στο πλησιέστερο σημείο προς τη Γῆ, παίρνει μέσα στον ούρανό θόλο θέσι εκ διαμέτρου

αντίθετη προς τον ήλιο και είναι ορατός όλη τη νύχτα. Αυτές όμως οι θέσεις, οι «αντίθεσεις», όπως λέγονται στην αστρονομία, δεν ευνουὶν πάντα την παρατήρησι. Λόγω της μεγάλης «έκκεντρότητος» που παρουσιάζει ή τροχιά του "Αρεως, ή απόστασι του από τη Γῆ κατά τη στιγμή της «αντιθέσεως» ποικίλλει και μόνο κάθε δέκα - πέντε χρόνια πλησιάζει τη Γῆ από 35.000.000 μίλια. Άλλες «αντιθέσεις» προσφέρουν λιγώτερο ευνούικες συνθήκες για την παρατήρησι. Μιά τέτοια «αντίθεσι» ήταν π.χ. του 1948, τότε ο "Αρης πλησίασε τη Γῆ από απόστασι 60.000.000 μιλίων. "Ολ' αυτά έχουν μεγάλη σημασία, γιατί δείχνουν πόσο δύσκολο είναι να γίνονται συνεχείς παρατηρήσεις του πλανήτη αυτού. "Αν μάλιστα λάβουμε υπ' όψι ότι ο "Αρης μπορεί να γίνη αντικείμενο παρατηρήσεων μόνο επί ένα έως δύο μήνες σε κάθε «αντίθεσι» και έφ' όσον το επιτρέπει ο καιρός, τότε θα καταλάβουμε ότι οι γνώσεις μας για τον πλανήτη αυτόν είναι πραγματικό κατόρθωμα. Πρέπει ακόμη να σημειώσουμε ότι ο "Αρης, ακόμη και όταν βρίσκεται στο πλησιέστερο σημείο

πρὸς τὴ Γῆ δὲν φαίνεται πολὺ καλὰ. Ἄν τὸν θλέπει κανεὶς μὲ τὰ συνηθισμένα τηλεσκόπια, φαίνεται λίγο μεγαλύτερος ἀπὸ ὅτι ἡ σελήνη μὲ γυμνὸ μάτι. Οἱ δυὸ τελευταῖες «ἀντιθέσεις», τοῦ 1948 καὶ τοῦ 1950, δὲν ἦταν καθόλου εὐνοϊκὲς γιὰ παρατήρησι. Τὸ 1956, ὅμως, ὁ Ἄρης θὰ πλησιάζῃ τὴ Γῆ ὅπως κατὰ τὴν περίφημη «ἀντίθεσι» τοῦ 1877.

Οἱ παλιοὶ παρατηρηταὶ μᾶς ἔδωσαν μιὰ γενικὴ εἰκόνα γιὰ τὸν Ἄρη. Μᾶς μίλησαν γιὰ τὶς πορτοκαλῆς ἐκτάσεις του ποὺ φαινόντουσαν σὰν ἡπειροὶ καὶ τὶς γκριζοπράσινες θάλασσές του. Ἡ ὑπαρξὶ λαμπρῶν, λευκῶν πολικῶν κηλίδων ποὺ τὸ χειμῶνα φαίνονται μεγαλύτερες παρὰ τὸ καλοκαίρι, ἀποτελοῦν ἀπόδειξι, ὅτι στὸν Ἄρη ὑπάρχουν ἐποχὲς τοῦ ἔτους. Οἱ ἐποχὲς αὐτὲς διαρκοῦν σχεδὸν διπλάσιο χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τὶς δικές μας καὶ παρουσιάζουν μεγαλύτερες διαφορές. Ἡ ἡμέρα ὅμως στὸν Ἄρη εἶναι μόνο κατὰ 40' μεγαλύτερη ἀπὸ ὅτι εἶναι στὴ Γῆ. Ὁ ἀέρας εἶναι ἀραιὸς καὶ μοιλονότι καμμιὰ φορὰ θλέπει κανεὶς νὰ σχηματίζονται σύννεφα ποὺ σύντομα διαλύονται, ὁ οὐρανὸς εἶναι πολὺ καθαρός. Τὰ παραπάνω δὲν ἀμφισβητοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀστρονόμους καὶ ἀναφέρονται μὲ λεπτομέρειες στὰ περισσότερα ἀστρονομικὰ βιβλία καὶ ἰδίως στὴ νεώτερη ἔκδοσι τοῦ βιβλίου τοῦ Ντὲ Βακουλέρ, «Τὸ πρόβλημα τοῦ Ἀρεως». Τὸ βιβλίο αὐτό, ποὺ μόλις κυκλοφόρησε, ἀποτελεῖ μιὰ συνοπτικὴ καὶ σαφὴ ἔκθεσι τῶν ὅσων γνωρίζουμε γιὰ τὸν πλανήτη αὐτόν.

Κατὰ τὴν περίφημη «ἀντίθεσι» τοῦ 1877 ὁ Ἰταλὸς ἀστρονόμος Σκιαπαρέλλι, χρησιμοποιοῦντας ἓνα δυνατό τηλεσκόπιο,

παρατήρησε ἀπὸ τὴν διαυγῇ ἀτμόσφαιρα τοῦ Μιλάνου ὅτι οἱ πορτοκαλῆς περιοχὲς τοῦ Ἀρεως τέμνονταν ἀπὸ γραμμὲς ποὺ τὶς ὠνόμασε κανάλια. Πέρασαν ὅμως ἀρκετὰ χρόνια μέχρι νὰ ἐπιβεβαιωθοῦν οἱ παρατηρήσεις του αὐτὲς ἀπὸ ἄλλους ἀστρονόμους, γιὰτὶ τέτοιες λεπτομέρειες ἀπαιτοῦν, ὄχι μόνο καλὸ τηλεσκόπιο καὶ καλὲς καιρικὲς συνθήκες, ἀλλὰ καὶ ἐξασκημένον μάτι. Δυστυχῶς ἡ κακὴ μετάφρασι τοῦ Ἰταλικῆς λέξεως canali ὠδήγησε σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις σὲ ὑπερβολές. Ἡ ἐργασία τοῦ Σκιαπαρέλλι ἔδωσε στὸν Ἀμερικανὸ ἀστρονόμον Πέρσι-βελ Λόουελλ τὴν ἰδέαν νὰ κτίσῃ ἓνα τέλειο ἀστεροσκοπεῖο στὸ Φλάγκσταφ τῆς Ἀριζόνας μὲ κύριον προορισμὸ τὴ μελέτη τοῦ Ἀρεως. Ὁ Λόουελλ, ἄνθρωπος εὐρείας μορφώσεως, ἐργάστηκε στὸ Φλάγκσταφ ἐπὶ εἴκοσι χρόνια μὲ ἓνα τεράστιο τηλεσκόπιο καὶ ὑπὸ ἄριστες ἀτμοσφαιρικὲς συνθήκες γιὰ νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τοῦ Ἀρεως.

Κατὰ τὸν Λόουελλ οἱ πορτοκαλῆς ἐκτάσεις τοῦ Ἀρεως εἶναι ἔρημοι καὶ οἱ λεγόμενες θάλασσες εἶναι πεδιάδες μὲ δένδρα ἢ χλόη. Ὅτι οἱ ἐκτάσεις αὐτὲς δὲν ἦταν θάλασσες εἶχε ἀποδειχθῇ ἀπὸ τὸν Πικεριγκ τὸ 1892, ὁπότε μελετήθηκαν λεπτομερῶς οἱ πράσινες περιοχὲς τοῦ πλανήτη. Διαπιστώθηκε μάλιστα ὅτι τὶς περιοχὲς αὐτὲς τὶς διέσχιζαν ἀρκετὰ κανάλια. Ὁ Λόουελλ ἐπιβεβαίωσε τὶς παρατηρήσεις τοῦ Πικεριγκ σὲ μεταγενέστερες «ἀντιθέσεις» καὶ πρόσθεσε ὅτι τὰ κανάλια αὐτὰ συναντῶνται καὶ τέμνονται ἀπὸ μεγαλύτερες γωνίες καὶ ὅτι συχνὰ συμβάλλουν σὲ κοινὰ σημεῖα τὰ

ὅποια ἐμφανίζονται σὰν μαῦρες κηλίδες. Τὶς κηλίδες αὐτὲς τὶς ὠνόμασε ὁἰσμοί. Ἡ ἀφύσικη ὀψι τῶν καναλιῶν καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο συνδέουν τὴ μιὰ ὁἰσμοὶ μὲ τὴν ἄλλη ἀπτελοῦν χαρακτηριστικὰ τοῦ διαγράμματος τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἀρεως ὅπως τὸ παρουσιάζει ὁ Λόουελλ. Ὁ Λόουελλ νομίζει ὅτι τὰ κανάλια εἶναι ζῶνες θλαστήσεως—ποὺ γιὰ νὰ εἶναι ὁρατὲς πρέπει νὰ ἔχουν ἀρκετὰ μίλια πλάτος—κατὰ μῆκος τῶν ὁποίων ὑπάρχουν τεχνητὲς διώρυγες. Κατὰ τὸν Λόουελλ, οἱ διώρυγες αὐτὲς κατασκευάσθηκαν ἀπὸ ὄντα λογικά, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ διατηρῶν τὰ τελευταῖα ἴχνη τοῦ νεροῦ ποὺ τεῖναι νὰ ἐξαφανισθῇ ἀπὸ τὸν πλανήτη.

— Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι στὸν Ἄρη τὸ νερὸ εἶναι πολὺ λίγο. Δὲν διακρίνει κανεὶς οὔτε θάλασσες οὔτε ἄλλες μεγάλες συγκεντρώσεις νεροῦ. Μόνο μιὰ περιοχὴ μὲ ἀκτῖνα ὄχι μεγαλύτερη ἀπὸ 300 μέτρα, μπορεῖ νὰ ὑποθέσῃ κανεὶς ὅτι καλύπτεται ἀπὸ νερὸ. Ἡ ὑπόθεσι αὐτὴ στηρίζεται στὶς πρόσφατες παρατηρήσεις τοῦ Ρώσου ἀστρονόμου Φεσέγκωφ, ὁ ὁποῖος διεπίστωσε ὅτι στὸ σημεῖο αὐτὸ τοῦ Ἀρεως, τὸ ἡλιακὸ φῶς παθαίνει ἀνάκλασι. Καθὼς τὸ καλοκαίρι προχωρεῖ παρατηρεῖ κανεὶς ὅτι οἱ πράσινες περιοχὲς τοῦ Ἀρεως καλύπτονται σιγά-σιγά καὶ μὲ κατεύθυνσι ἀπὸ τοὺς πόλους πρὸς τὸν ἰσημερινό, μὲ ἓνα σκοῦρο χρῶμα. Μόνο μερικὲς περιοχὲς τοῦ ἰσημερινοῦ μένουν διαρκῶς πράσινες. Ἐπίσης διακρίνονται καὶ ἄλλα χρώματα κόκκινα, μπλε, καφε κ.λ.π. ἀρκετὰ καθαρά. Ὅλ' αὐτὰ υποτίθεται ὅτι εἶναι μεταβολὲς τῆς θλαστήσεως ἀνάλογα μὲ τὴν ἐ-

ποχὴ. Ἡ ὑπόθεσι αὐτὴ δὲν συμβιβάζεται μὲ ὅσα συμβαίνουν στὴ γῆ, οὔτε ὅσον ἀφορὰ τὴ θλαστήσι—ποὺ ἔδω ἀπλώνεται ἀπὸ τὸν ἰσημερινὸ πρὸς τοὺς πόλους—οὔτε ὅσον ἀφορὰ τὰ χρώματα. Ἐδῶ ὅμως μπορεῖ νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς ὅτι δὲν πρέπει κατ' ἀνάγκη τὰ φυτὰ στὸν Ἄρη νὰ εἶναι πράσινα, ἀφοῦ εἶναι δυνατό νὰ φαντασθοῦμε καὶ ἄλλες οὐσίες ἐκτὸς ἀπὸ τὴ χλωροφύλλη ποὺ νὰ συντελοῦν στὴν «ἀφομοίωσι». Ἐπίσης δὲν ἔχουμε σοβαρὸ λόγο νὰ πιστεύουμε ὅτι τὸ μεταβαλλόμενο αὐτὸ χρῶμα ἀνήκει σὲ οὐσία ποὺ ἀναπτύσσεται μὲ τὴν «ἀφομοίωσι». Ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι τρόποι ἀναπτύξεως, καταλλήλοτεροι ἴσως γιὰ τὶς συνθήκες ποὺ ἐπικρατοῦν στὸν Ἄρη. Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ ἔπρεπε ν' ἀναφέρουμε ὅτι ὑπάρχει καὶ μιὰ ἄλλη θεωρία κατὰ τὴν ὁποία τὰ μεταβαλλόμενα χρώματα ἐξηγοῦνται ἀπὸ τὴν ἐπίδρασι τῆς ὕγρασίας ἐπὶ ὀρισμένων ὁλάτων.

Ὁ Λόουελλ μιὰ καὶ ἔκαμε τὴν ὑπόθεσι ὅτι στὸν Ἄρη κατοκοῦν λογικά ὄντα, δὲν ἐδίστασε νὰ προχωρήσῃ στὶς συνέπειες τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς. Τὶς ἀπόψεις του τὶς δημοσίευσε σὲ τρία αξιολόγητα εἰκονογραφημένα βιβλία τὰ ὁποῖα τὸν ἀνέδειξαν προφήτη μιᾶς καινούργιας πίστεως. Στὰ βιβλία αὐτὰ ὁ Λόουελλ προσπάθησε, μὲ διάφορα ἐπιχειρήματα, ν' ἀποδείξῃ ὅτι στὸν Ἄρη κατοικοῦν λογικά ὄντα. Τὰ κανάλια, τὰ ὁποῖα πιστεύει ὅτι ὑπάρχουν, τὰ θεωρεῖ σὰν ἓνα «μελετημένο σύστημα ἀρδεύσεως ποὺ ἀγκαλιάζει ὁλόκληρον τὸν πλανήτη, ἀπὸ τὸν ἓνα πόλο μέχρι τὸν ἄλλο, πρᾶγμα ποὺ ἀποτελεῖ ἀπόδειξι τῆς εὐρείας ἀντιλήψεως αὐτῶν ποὺ

τὸ ἔφτιαξαν». Ὁ σκοπὸς τοῦ ἔργου αὐτοῦ εἶναι νὰ ἐξυπηρετήσῃ ὁλόκληρο τὸν πλανήτη. Στὸν Ἄρη οἱ πόλεμοι ἔχουν ξεχασθῇ καὶ ὅλα τὰ ἔθνη, ἀφοῦ ἔθεσαν σὲ δεύτερη μοῖρα τὸν στενὸν πατριωτισμό, ἐργάζονται γιὰ ἓνα κοινὸ ἰδεῶδες. Ὁλ' αὐτὰ ἴσως ν' ἀποτελοῦν ὑπερβολές. Ἄς μὴ ξεχνᾶμε ὅμως ὅτι ὁ Λόουελλ ἦταν καλὸς παρατηρητής, ὅτι χρησιμοποίησε ἐξαιρετικὸ τηλεσκόπιο, ὅτι ἐργαζόταν ὑπὸ ἀριστες ἀτμοσφαιρικές συνθήκες καὶ ὅτι, ἐπὶ τέλους, τὰ κανάλια αὐτὰ ἰσχυρίζονται ὅτι τὰ εἶδαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι παρατηρηταί. Τὰ εὐκρινέστερα καὶ μονιμώτερα ἀπὸ τὰ λεγόμενα κανάλια ἔχουν φωτογραφηθῇ. Ἐπομένως χωρὶς ἀμφιβολία καὶ ὅτι ὑπάρχει ἐκεῖ. Ἐν τούτοις οἱ λεπτεῖς καὶ σαφεῖς γραμμὲς μετὰ τις ὁποῖες ὁ Λόουελλ καὶ οἱ ὅπαδοί του παριστάνουν τὰ κανάλια δὲν συμφωνοῦν καθόλου στὶς λεπτομέρειες μετὰ τὰ διαγράμματα τῆς Εὐρωπαϊκῆς σχολῆς τοῦ διαισθήμου ἀστρονόμου Ἀντωνιάδη στὴν ὁποία ἀνήκει καὶ ὁ Ντὲ Βωκουλέρ.

Κατὰ τὸν Ντὲ Βωκουλέρ αὐτὰ ποὺ λέει ὁ Λόουελλ γιὰ τὰ κανάλια, εἶναι «παραμύθια». Τὰ κανάλια δὲν ἀποτελοῦν ἓνα σύστημα. Εἶναι μεμονωμένα. Ὁ Ἀντωνιάδης καὶ ἄλλοι παρατηρηταί, σὲ νύχτες μετὰ ἐξαιρετικὴ ὁρατότητα, κατάφεραν νὰ διαπιστώσουν ὅτι τὰ «κανάλια» εἶναι πολλὰ, μεμονωμένα καὶ τόσο πολύπλοκα, ὥστε εἶναι ἀδύνατο στὸν παρατηρητὴ νὰ τὰ σχεδιάσῃ.

☆

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Λόουελλ τὸ πρόβλημα τοῦ Ἄρεως ἐρευνήθηκε καὶ μετὰ φυσικὰ μεθόδους καὶ τὰ σχετικὰ συμπερά-

σματα ἐκτίθενται συνοπτικὰ καὶ μετὰ σαφήνεια στὸ βιβλίο τοῦ Ντὲ Βωκουλέρ. Τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἔρυθρες περιοχὲς τοῦ Ἄρεως συμπεριφέρονται στὸ φῶς ἀκριβῶς ὅπως ἡ ψιλὴ σκόνη ἢ ἡ στάκτη, ἐπιβεβαιώνει τὴν παλιὰ θεωρίαν ὅτι οἱ περιοχὲς αὗτὲς εἶναι ἔρημοι καὶ ὅτι στὸν Ἄρη τὰ βουνά, ποὺ πιθανὸν νὰ ὑπῆρχαν κάποτε, ἔχουν ἐξαφανισθῇ ἀπὸ τὴ διάθρῳσι. Ὑπάρχουν πολλὰ δεδομένα καὶ γιὰ τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ Ἄρεως στὴν ὁποία, ὅπως ἀνακαλύφθηκε μετὰ τὴν φασματοσκοπικὴ ἀνάλυσιν, οἱ ὑδρατμοὶ εἶναι ἐλάχιστοι, τὸ διοξείδιο τοῦ ἀνθρακὸς λίγο καὶ τὸ ὀξυγόνο λείπει ἐντελῶς. Οἱ φωτογραφίες τοῦ Ἄρεως ποὺ πάρθηκαν σὲ φῶς διαφόρων χρωμάτων ἔλυσαν ὀρισμένα προβλήματα καὶ δημιουργήσαν νέα. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἓνα μεγάλο ποσοστὸ αὐτῶν ποὺ ξέρουμε γιὰ τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ Ἄρεως στηρίζεται σὲ ὑποθέσεις. Τελευταία ὁ Κουίπερ ἐξέτασε τὸ πρόβλημα τοῦ Ἄρεως μετὰ ὑπερυφθέρους ἀκτίνες καὶ ὤρηκε ὅτι οἱ πολικὲς κηλίδες τοῦ Ἄρεως παρουσιάζουν τὶς ἴδιες ζῶνες ἀπορροφῆσεως ὅπως καὶ τὸ χιόνι τῆς γῆς. Τοῦτο ἐπιβεβαιώνει τὴν ἂποψιν ὅτι οἱ κηλίδες αὗτὲς εἶναι λεπτὰ στρώματα πάγου καὶ τίποτε περισσότερο.

Οἱ πράσινες περιοχὲς τοῦ Ἄρεως ἀνακλοῦν πολὺ λιγώτερο τὶς ὑπερυφθέρους ἀκτίνες ἀπὸ ὅ,τι οἱ ἔρυθρες περιοχὲς. Ἔτσι ἐπιβεβαιώνονται οἱ ἐνδείξεις τῶν παλαιότερων φωτογραφιῶν στὶς ὁποῖες οἱ πράσινες περιοχὲς φαινόταντο σκοῦρες. Ἡ χλόη καὶ ἡ πρασινάδα τῆς γῆς ἀνακλᾷ σὲ μεγάλην κλίμακα τὶς ὑπερυφθέρους ἀκτίνες καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι στὶς φωτογραφί-

ες, ποὺ παίρνονται μετὰ ὑπερυφθέρους ἀκτίνες, φαίνεται λευκὴ. Ἐδῶ ὅμως συναντοῦμε πάλιν τὴν δυσκολία σχετικὰ μετὰ τὴ θλάσθησιν τοῦ Ἄρεως καὶ ἔτσι τὸ πρόβλημα τίθεται ἐξ ἀρχῆς. Πρέπει λοιπὸν νὰ παραδεχθοῦμε ὅτι ὁ Ἄρης ἀποτελεῖ ἀκόμη ἓνα αἰνίγμα. Ἄν ὑπάρχει θλάσθησιν στὸν Ἄρη, γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχει ὀξυγόνο; Μήπως χρησίμευσε στὸ παρελθόν γιὰ τὴν ὀξείδωσιν τῶν στοιχείων σιδήρου τοῦ ἐδάφους καὶ γι' αὐτὸ οἱ ἔρημοι φαίνονται κόκκινες ἀπὸ τὴ σκουριά ποὺ ὑπάρχει σ' αὐτὲς; Ὁχι! Αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ συμβῇ, γιὰ τὸ ὅτι Κουίπερ παρατήρησε ὅτι οἱ ζῶνες ἀπορροφῆσεως τῶν ἐρήμων δὲν μοιάζουν καθόλου μετὰ τὶς ζῶνες ἀπορροφῆσεως τῆς σκουριάς. Ἐπίσης τίθεται καὶ τὸ ἐξῆς ἐρώτημα: ἂν οἱ περιοχὲς αὗτὲς εἶναι πράγματι ἔρημοι, γιὰ τὴν ἄμμος δὲν ἀπλώθηκε ἀπὸ τὴν ἔρημον σ' ὁλόκληρο τὸν

πλανήτη, καλύπτοντας καὶ τὰ κανάλια, ἢ ὅ,τι ἄλλο τέλος πάντων εἶχαν αὐτά, κατὰ ὁμοίωμαφο τρόπο; Γιατί, θὰ μᾶς πῇτε, ὑπάρχουν φυτὰ ποὺ δὲν ἀφήνουν τὴν ἄμμο νὰ ἀπλωθῇ. Τότε ὅμως γιὰ τὰ πράσινα αὐτὰ φυτὰ δὲν φαίνονται ἄσπρα στὶς φωτογραφίες ποὺ παίρνονται μετὰ ὑπερυφθέρους ἀκτίνες;

Αὕτῃ ἡ ἀντιφατικὴ ἐπιχειρηματολογία μπορεῖ νὰ μὴν τελειώσῃ ποτέ. Κάθε νέα ἀνακάλυψιν δίδει ἀφορμὴ γιὰ τὶς πρὸ ἀντίθετες ἐρμηνείες. Ἰσως τὸ τηλεσκόπιο τῶν 200 Ἴντσων, ποὺ μπορεῖ νὰ παίρνει καὶ φωτογραφίες τοῦ Ἄρεως, νὰ μᾶς βοηθήσῃ κατὰ τὴν «ἀντίθεσιν» τοῦ 1956. Ἀνάμεσα σὲ μερικὲς ἑκατοντάδες φωτογραφίες μπορεῖ κατὰ τύχην νὰ βρεθῇ καμμιά ποὺ θὰ μᾶς φωτίσῃ λίγο γιὰ τὸ ζήτημα τῶν «καναλιῶν». Ἄς μὴν περιμένουμε ὅμως ὅτι θὰ ἀποκαλύψῃ ὅλη τὴν ἀλήθειαν γιὰ τὸν Ἄρη.

(Ἀπὸ τὸ «Listener»)

Μετὰ μιὰ μελοδραματικὴ κίνησιν, ὁ ἡθοποιὸς ἐβγαλε τὸ καπέλλο, τίναξε πίσω τὸ κεφάλιν καὶ χαιρέτησε μεγαλοπρεπῶς τὸν διευθυντὴ τῆς κινηματογραφικῆς ἐταιρείας.

— Κύριε διευθυντά, τοῦ εἶπε μετὰ βαθεῖαν ποιητικὴ φωνή ἡρθὰ νὰ σᾶς ζητήσω ἓνα καλὸ ρόλο στὸ ἔργο ποὺ πρόκειται νὰ γυρίσετε τώρα.

Ὁ διευθυντὴς νεντῶθηκε στὴν πολυθρόνα τοῦ.

— Ἐρετε νὰ παίξετε χωρὶς ἀκροατήριον; ρώτησε τὸν ὑποψήφιον.

Μιὰ πικρία χύθηκε στὸ πρόσωπον τοῦ ἡθοποιοῦ.

— Μὰ κύριε διευθυντά μου, τοῦ ἀπάντησε, αὕτῃ ἀκριβῶς ἡ πεῖρα μου μετὰ ἔφερε ἐδῶ.

ΣΤΑΛΙΝ

ΜΟΛΟΤΩΦ

ΜΠΟΥΛΓΚΑΝΙΝ

Επί ένδεκα χρόνια έπαιξα ήγερτικό ρόλο στὴ διεύθυνσι τοῦ μπολσεβίκικοῦ κόμματος τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ ἐπὶ δέκα - ἑξή χρόνια εἶμουν μέλος τοῦ κόμματος καὶ ἀξιωματικὸς τοῦ Ἐρυθροῦ Στρατοῦ. Ἐστὶ μοῦ δόθηκε πολλὰς φορὲς ἡ εὐκαιρία νάρθω σὲ προσωπικὴ ἐπαφὴ μὲ τοὺς περισσότερους «μεγάλους» τῆς σημερινῆς Ρωσίας. Εἶμαι, ἐπομένως, σὲ θέσι νὰ πῶ στὸν κόσμον τί εἶδους ἄνθρωποι εἶναι αὐτοί, καὶ ποιεὲς εἶναι οἱ ἀρχές καὶ οἱ σκοποὶ τους.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση ξ. να μόνον κόμμα ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχῃ: Τὸ κομμουνιστικόν. Τὰ ὄργανά του ἀπλώνονται σ' ὅλη τὴ χώρα καὶ ἐκτελοῦν τυφλὰ τὶς ἀποφάσεις τῶν προϊσταμένων τους. Οἱ κυριώτεροι ὑπάλληλοι στὶς Δημοκρατίες, τὶς Ἐπαρχίες, τὶς Περιφέρειες καὶ τὶς Πόλεις διορίζονται κατὰ τὴν ἐγκρίσεως τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἀσκεῖ ἀπόλυτη καὶ δικτατορικὴ ἐξουσία σὲ ὅλη τὴν Ε.Σ.Σ.Δ.

Ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ (στὴν ὁποία μετέχουν 80 περίπου μέλη) ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσερα μικρότερα ὄργανα: τὸ Πολιτμπυρώ, ποὺ καθορίζει τὴν πολιτικὴν σὲ κάθε σφαῖρα τῆς δημόσιας ζωῆς καὶ τὴ γραμμὴ τοῦ παγκόσμιου Κομμουνισμοῦ· τὸ Ὁργκμπυρώ ποὺ ἀσχολεῖται μὲ ὀργανωτικὰ ζητήματα ἐντὸς τοῦ κρά-

ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΕΜΛΙΝΟΥ

Τοῦ
ΓΡΗΓΟΡΗ ΤΟΚΑΕΦ

ΜΠΕΡΙΑ

ΜΑΛΕΝΚΩΦ

ΒΟΡΟΣΙΛΩΦ

ΚΑΓΚΑΝΟΒΙΤΣ

ΜΙΚΟΓΙΑΝ

ΑΝΤΡΕΓΙΕΦ

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΤΟΚΑΕΦ

εἶναι τὸ ψευδώνυμο ἑνὸς ἀξιωματικοῦ τοῦ Ἐρυθροῦ Στρατοῦ ποὺ δραπέτευσε ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Γερμανία καὶ πῆγε στὴν Ἀγγλία ὡς πολιτικὸς φυγάς.

Σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο του μὲ λίγα λόγια δίνει ζωτανὴν τὴν εἰκόνα τῶν ἀνθρώπων ποὺ κυβερνοῦν σήμερα τὴ Ρωσία.

τους· τὴ Γραμματεία καὶ τὴ «Διοίκησι» ποὺ παρακολουθεῖ τὴν καθημερινὴν ἐκτέλεσι τοῦ κομμουνιστικοῦ προγράμματος. Διαφορὲς μετὰ τῶν ὀργάνων αὐτῶν δὲν μποροῦν νὰ ὑπάρξουν, γιατί οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι τοῦ Κρεμλίνου μετέχουν σ' αὐτά, ὑπὸ διάφορες ιδιότητες. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο καὶ ἄλλες ἐξουσίες ποὺ παρουσιάζονται ὡς ἀνεξάρτητες, ὅπως τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιον ἢ τὸ Προεδρεῖο τοῦ Ἀνώτατου Σοβιέτ, δὲν ἔχουν στὴν πραγματικότητά καμμιά αὐτοτέλεια, ὅπως δείχνει ὁ πίνακας ποὺ ἀκολουθεῖ.

Τὰ ἴδια καὶ τὰ αὐτὰ πρόσωπα κυβερνοῦν εἴτε ἐν ὀνόματι τοῦ Κόμματος, εἴτε ἐν ὀνόματι τοῦ Πολιτμπυρώ, εἴτε ἐν ὀνόματι τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, εἴτε ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀνωτάτου Σοβιέτ. Ἐχοντας τὴν πραγματικότητα αὐτὴ καθαρά στὸ μυαλὸ μας, ἂς ἰδοῦμε ποιοὶ εἶναι οἱ ἄνθρωποι ποὺ κυβερνοῦν.

Πρῶτος ἀπὸ τοὺς «μεγάλους» ἔρχεται ὁ **ΣΤΑΛΙΝ**, ποὺ ἡ ἐξουσία του εἶναι ἀπεριόριστη. Ἀντίθετα ἀπὸ ὅ,τι πιστεύεται γενικά ὁ Στάλιν εἶναι ἀδύνατος στὰ θεωρητικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ζητήματα. Ἐχει ὅμως τεράστια πρακτικὴ πείρα καὶ τουλάχιστο μιά φορά τὴν ἐβδομάδα μελετᾷ μιά συνοπτικὴ ἔκθεσι ποὺ τοῦ υποβάλλεται γιὰ τὰ παγκόσμια προβλήματα, τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν, τὶς ἐνοπλίες δυνάμεις,

ΚΡΟΥΣΩΦ

ΚΟΣΙΓΚΙΝ

ΣΒΕΡΝΙΚ

τὴν ἐσωτερικὴ ἀσφάλεια, τὰ οἰκονομικὰ καὶ τὸ ἠθικὸ τῆς χώρας. Ἔτσι μπορεῖ νὰ κρίνῃ καλύτεσα ἀπὸ κάθε ἄλλον γιὰ τὴ γενικὴ κατάστασι.

Γιὰ τελευταία φορά τὸν συνάντησα στὸ γραφεῖο του τὸ 1947. Δὲν ἦταν πιά ὁ ἐπιβλητικὸς Γενικὸς Γραμματέας μὲ τὰ διαπεραστικὰ μάτια καὶ τὴ φωνὴ ποὺ δὲν ἀνεχόταν ἀντιρρήσεις. Οἱ ἀσθενεῖς χειρὸν-ομίες, ἡ ἀσθματικὴ ἀναπνοή, ἡ ἀτομὴ φωνή, ὁ κουρασμένος δηματισμός, τὰ γκρίζα μαλλιά καὶ οἱ ρυτίδες γύρω ἀπὸ τὰ μάτια του δείχνουν ὅτι ὁ Στάλιν εἶναι γέρος πιά καὶ ἄρρωστος. Σήμερα ἀποτελεῖ μᾶλλον σύμβολο παρὰ πραγματικὸ δиктатор. Σήμερα κυβερνοῦν τὴν αὐτοκρατορία ἐν ὀνόματι τοῦ Μολότωφ, ὁ Μαλένκωφ καὶ ὁ Ποσκρεμπίσεφ.

Πραγματικὸς «Δικτάτωρ ὑπ' ἀρ. 1» εἶναι ὁ **ΜΟΛΟΤΩΦ** ἄνθρωπος μὲ ἀπερίγραπτο φανατισμό, τρομερὴ ἀκαμψία καὶ δεσποτικὴ ἀσπλαγχνία γιὰ κάθε εἶδος ἑτεροδοξία. Πιστεύει στὴν ἀπερίοριστη ἐδαφικὴ ἐπέκτασι τῆς Ρωσίας, πράγμα γιὰ τὸ ὁποῖο ὁ παλιὸς Μπολσεβίκος Βακάεφ τὸν ἀποκαλοῦσε ἐκπρόσωπο τῆς ἀντίδρασης καὶ ἀπώγονο τῶν Τσαρῶν.

Εἶναι δύσκολο νὰ φαντασθῇ κανεὶς ἄνθρωπο πρὸς ἀδιάφορο γιὰ τὰ συμφέροντα τῶν ἄλλων λαῶν, ἐκτός ἀπὸ τὸ ρωσικόν. Ὅταν μιλεῖ γιὰ εἰρήνη πρέπει νὰ καταλαβαίνει κανεὶς πόλεμο· ὅταν συζητῇ γιὰ ἀδελφικὴ συνύπαρξι πρέπει νὰ καταλαβαίνει ὅτι πρόκειται γιὰ ἀπερίοριστη ρωσικὴ κυριαρχία. Θὰ εἶναι πραγματικὴ τραγωδία ἂν αὐτὸς ὁ στενοκέφαλος ἱμπεριαλιστὴς ἀναγνωρισθῇ δημοσίως ὡς «Δικτάτωρ ὑπ' ἀριθ. 1».

Ὁ **ΜΠΟΥΛΓΚΑΝΙΝ**, μέλος τοῦ Πολιτμπυρώ καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, εἶναι ἄνθρωπος περισσότερο πολιτισμένος καὶ νηφάλιος. Δυστυχῶς ἔχει κι' αὐτὸς τὴν ἴδια ἱμπεριαλιστικὴ ψυχολογία καὶ τὸ πάθος γιὰ τὴν ἐπέκτασι τῆς Ρωσίας. Ἄν ἡ ἐξουσία περιορίζονταν σὲ χερία τοῦ Μολότωφ καὶ τοῦ Μπουλγκάνιν καὶ τὸ τελευταῖο ἴχνος σεβασμοῦ ἀπέναντι στὰ ἔθνη θὰ ἐξαφανιζόταν μπουστὰ στὸ φυλετικὸ θρίαμβο τοῦ Ρώσου καὶ τὴν ἐνοπλὴ ἐπιβολὴ τῶν ἐπαναστατικῶν ἰδεῶν. Γιὰ τὴν ὥρα ὁ Μολότωφ διευθύνει τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν μὲ βοηθὸ τὸ Βισίνσκυ καὶ ὁ

Μπουλγκάνιν τὰ Ὑπουργεῖα τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων.

Ὁ σπουδαιότερος ὀργανωτικὸς νοῦς τοῦ Κρεμλίνου εἶναι ὁ **ΛΑΖΑΡΟΣ ΚΑΓΚΑΝΟΒΙΤΣ**, ὁ ὁποῖος ὑπὸ τύπον «Ὑπερπυργού» διευθύνει τὰ Ὑπουργεῖα Βιομηχανίας καὶ Μεταφορῶν. Αὐτὸς ὁμαὶ δὲν πρόκειται ποτέ νὰ γίνῃ δικτάτωρ ἢ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: α') Δὲν δείχνει μεγάλο ζήλο γιὰ τὴν παγκόσμια ἐπανάστασι καὶ ἀντιτίθεται στὴν ὑποδούλωσι τῶν ἐθνικῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων στὸν σοβιετικὸ ἱμπεριαλισμό. β') Ἐξαντλεῖ τὶς δυνάμεις του στὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα· γ') δὲν ἐνδύει τὴ ρωσικὴ φυλετικὴ ἐπικράτησι· δ') δὲν χωνεύει τὸν Μολότωφ· ε') εἶναι ὁ μόνος Ἑβραῖος ποὺ παραμένει στὸ Πολιτμπυρώ. Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ ἀντισημιτισμός ἔχει ἀρχίσει νὰ ἐμφανίζεται πάλι στὴ Ρωσία.

Ὁ πρὸς ἀντιπαθητικὸς ἀπὸ τοὺς ἄνθρώπους τοῦ Κρεμλίνου εἶναι ὁ **ΑΝΤΡΕΓΙΕΦ**, πάντα νευρικός, ὑστερικός, ἀπότομος καὶ ἀνισορροπός. Στὸ 17ο Συνέδριο τοῦ Κόμματος ἔγινε τὸ 1950, ἀντικείμενο αὐστηρῆς κριτικῆς. Ὁ Ἀντρέγιεφ εἶναι ἄνθρωπος μὲ μικρὴς ἱκανότητες ἀλλὰ ὁ Στάλιν τὸν διατρεῖ στὸ Πολιτμπυρώ: α') Γιατί τὸν βοήθησε στὸν ἄγωνα του κατὰ τοῦ Τρότσκι· β') γιατί δέχεται πρόθυμα τὴν κριτικὴ καὶ ἔτσι τὸ Πολιτμπυρώ παρουσιάζεται ὅτι θέτει ὑπὸ ἔλεγχον τὶς πράξεις του· καὶ γ') γιατί εἶναι ὁ μόνος εἰδικὸς μέσος στὸ Πολιτμπυρώ γιὰ τὰ γεωργικὰ ζητήματα.

Ὁ **ΜΙΚΟΓΙΑΝ**, Ἀρμενικὸς καταγωγῆς, εἶναι Ὑπερπυργὸς τῶν Ὑπουργείων Ἐξωτερικοῦ καὶ ἑσωτερικοῦ ἐμπορίου καὶ ἐφοδιασμοῦ. Εἶναι ὁ μόνος ἄνθρωπος στὸ Κρεμλίνο ποὺ εἰλικρινὰ ἐπιθυμεῖ τὸν συμβιβασμό μὲ τοὺς «κεφαλαιοκράτας» γιὰ τὴν ἀνάπτυξι τοῦ ἐμπορίου. Ἡ συνεχὴς ἐπαφὴ του μὲ τὶς ξένες ἐμπορικὲς ἀποστολὰς τὸν ἔκαμε νὰ δείχνῃ κατανόησι ὅχι μόνον γιὰ τὰ δικά του συμφέροντα ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ συμφέροντα τῶν ἄλλων. Εἶναι ἄνθρωπος μὲ πλατεῖα μόρφωσι, ποὺ δὲν διατάζει νὰ διαφωνῇ ἀκόμη καὶ μὲ τὸν Στάλιν. Ὁ Στάλιν τὸν ἐκτιμᾷ πολὺ, ἀλλὰ μεταξὺ Μικογιάν καὶ Μολότωφ ὑπάρχει πραγματικὸ

μῖσος. Ὁ πρῶτος θέλει συνεργασία μὲ τοὺς «καπιταλιστάς», ἐνῶ ὁ δεύτερος προσπαθεῖ νὰ διακόψῃ κάθε δεσμό μαζί τους.

Ὁ **ΜΠΕΡΙΑ**, εἶναι ἄνθρωπος μὲ ἐξυπνα καὶ πονηρὰ μάτια, πολυδιαβασμένος, μὲ ὁμαλὸ χαρακτήρα. Κάθε τι τὸ ἐξετάζει λογικὰ καὶ προσεκτικὰ καὶ προσπαθεῖ νὰ μὴν ἐπωμίζεται προσωπικῶς μεγάλες εὐθύνες. Ξέρει ἴσως καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τὸν Μαρξισμό — Λενινισμό, ποτέ ὅμως δὲν ἔγινε 100% ὁπαδὸς τῆς θεωρίας αὐτῆς. Γι' αὐτὸ φυσικὰ δὲν κάνει πουθενὰ λόγο. Πρῶτα ἀπὸ ὅλα εἶναι ἐθνικόφρων Γεωργιανὸς καὶ μετὰ ὁτιδήποτε ἄλλο. Ἰσως στὸ βάθος τῆς ψυχῆς του βλέπει τοὺς Ρώσους μὲ περισσότερη περιφρόνησι ἀπὸ κάθε ἄλλον. Εἶναι Ὑπερπυργὸς τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας. Ἐκτιμᾶται πολὺ ἀπὸ τοὺς ὑφισταμένους του καὶ θεωρεῖται σὰν ὁ πρὸς «μαλακὸς» ἀπὸ τοὺς διευθύνοντες τὶς τρομοκρατικὲς ὀργανώσεις ποὺ ἔχει ὑπὸ τὶς διαταγές του. Κανεὶς ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ ἐξαχσῇ ὅτι στὴν καταστολὴ τοῦ κινήματος ἀντιστάσεως μετὰ τὸν πόλεμο, βουτήχτηκε στὸ αἷμα ἕως τὸ λαϊκόν. Ἄν ὁ Μολότωφ γίνῃ δικτάτωρ δὲν εἶναι πιθανόν ὅτι ὁ Μπέρια θὰ τὰ πᾶν καλά μαζί του, γιὰτι, πιστεύοντας ὅτι ἡ πλειονότης τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. ἀποτελεῖται ἀπὸ λαοὺς ποὺ δὲν εἶναι Ρώσοι, νομίζει ὅτι ἡ χώρα δὲν πρέπει νὰ κυβερνηθῇ ἀπὸ Ρώσο.

Ὁ **ΜΑΛΕΝΚΩΦ**, εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἱκανότερους ἄνθρώπους τῆς χώρας, ἰδίως σὲ ζητήματα ὀργανώσεως. Στὰ θεωρητικὰ ζητήματα εἶναι ἀδύνατος, εἶναι ὅμως ἐργατικὸς καὶ δὲν τὸν ἐνοχλεῖ ἡ ὑπεροψία τοῦ Μολότωφ. Ὁ Μαλένκωφ εἶναι μετριοπαθὴς ἀπέναντι τῶν διαφόρων λαῶν τῆς Ρωσίας. Οἱ βιομηχανίες κατασκευῆς ἀεροπλάνων, τᾶνκς καὶ βλημάτων τὶς ὁποῖες διευθύνει ὡς ὑπερπυργός, ὀφείλουν τὴν ἀποδοτικότητά τους κυρίως σ' αὐτόν. Πρὶν γίνῃ ἓνας ἀπὸ τοὺς «ἀρχηγούς» συμπάθους τὸν Μπουχάριν, τὸν ὁποῖον ἂν μπορούσε δὲν θὰ ἄφινε ποτέ, νὰ ἐκτελέσουν. Κατὰ τὸν δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο σχεδὸν ἀνοικτὰ ἀντιτάχθηκε πρὸς τὴ γενικὴ γραμμὴ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ Μαλένκωφ δὲν πιστεύει ὅτι ὑπάρχει σοσιαλισμός στὴν Ε.Σ.Σ.Δ. Δὲν πιστεύει ἐπίσης ὅτι ἡ χώρα προχωρεῖ

πρὸς τὸν κομμουνισμό, ἀλλ' ὡς ἄνωτερος ἀξιωματοῦχος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ πειθορῇ στὴ γραμμὴ τοῦ κόμματος. Κάτι στὸ ὁποῖο πιστεύει εἶναι τὸ δαιμόνιο τοῦ Στάλιν. Ὁ Μαλένκωφ δὲν ἔχει ἀποφασιστικὴ κόπηση. Ὁ φόβος μάλιστα μήπως κατηγορηθῇ ὡς παλιὸς φίλος τοῦ Μπουχάριν, τὸν κάνει νὰ τονίξῃ τὴν νομιμοφροσύνη του.

Ὁ **ΒΟΡΟΣΙΛΩΦ**, εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ὑπουργείου ποὺ ρυθμίζει τὰ ζητήματα τῶν ἐφέδρων, τοῦ ἀνταρτοπολέμου καὶ τῆς τοπικῆς αὐτοσυνείδησιν τοῦ πληθυσμοῦ. Χωρὶς τὸν Στάλιν ὁ Βοροσίλωφ δὲν θὰ ὑπῆρχε. Εἶναι ἄνθρωπος ἀπλοϊκὸς καὶ εὐθυμὸς ποὺ τοῦ ἀρέσουν οἱ γυναῖκες. Δὲν σκοτιζέται μὲ βαθεῖες φιλοσοφίες καὶ ἔχει τὸ χάρισμα νὰ δγάξῃ ὠραίους λόγους. Δὲν ἐξασκεῖ σχεδὸν καμμιὰ ἐπίδρασι στὴν πολιτικὴ τῆς χώρας.

Ὁ **ΚΡΟΥΣΩΦ**, μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ τὸ βαρόμετρο τῆς γενικῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος. Κάθε του λόγος ἀρχίζει μὲ ὑπεράσπισιν τῆς γραμμῆς αὐτῆς, ἀκόμη καὶ ἂν κανεὶς δὲν ἔχη ἀντιρρήσεις. Ἐργάζεται πολὺ, ἔχει ὀργανωτικὴ πείρα καὶ ρητορικὴ ἱκανότητα. Ὅτι λέει ἡ γράφει ὁ Στάλιν εἶναι γιὰ τὸν Κρούσωφ ἱερὸν.

Ὁ **ΚΟΣΙΓΚΙΝ**, εἶναι νέος, δόκιμο μέλος τοῦ Πολιτμπυρώ. Εἶναι Ὑπουργὸς τῆς ἐλαφρᾶς Βιομηχανίας καὶ τῶν οἰκονομῶν. Εἶναι ἓνα εἶδος Μολότωφ σὲ μικρογραφία, ἀλλὰ μὲ μεγαλύτερη ὀργανωτικὴ ἱκανότητα. Χωρὶς ἀμφιβολία θὰ ἔχῃ καλὴ σταδιοδρομία, γιὰτι ἔχει προσόντα πολιτικόν.

Ὁ **ΣΒΕΡΝΙΚ**, εἶναι ὁ τύπος τοῦ παλιοῦ μπολσεβίκου ποὺ ἐγκατέλειπε τὰ ἐπαναστατικὰ ἰδανικά καὶ συμφιλίωθηκε μὲ τὴν ἀντίδρασι καὶ τὴν ἀντεπαναστατικὴν πολιτικὴν τοῦ Σοβιετικοῦ Κράτους. Ἐπισήμως, ὡς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Προεδρείου τοῦ Ἀνωτάτου Σοβιέτ, κατέχει πολλὰς φορές τὴν πρὶν διακεκριμένη θέσι τοῦ Κράτους, στὴν πραγματικότητά ὅμως δὲν ἔχει καμμιὰ δύναμι καὶ εἶναι ἑτοιμός νὰ ὑπηρετήσῃ ὁποιοδήποτε δиктатор.

Ὁ ἀπώτερος σκοπὸς ὅλων αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων τοῦ Κρεμλίνου εἶναι ἓνας: ἡ παγκόσμια ἐπέκτασι τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ κομμουνισμοῦ σ' ὅλην τὴν γῆ.

“Ένα πρόφατο κατόρθωμα

ΕΓΧΕΙΡΗΣΙ ΣΤΟΝ ΕΓΚΕΦΑΛΟ

Του

ANDRE LABARTHE

Ένας φίλος μου χειρουργός, ξέροντας ότι ενδιαφέρομαι για τὰ νεώτερα επιτεύγματα της επιστήμης του, μου είπε μιά μέρα : «Έλα μαζί μου στο νοσοκομείο· θά δης τί κατορθώνει σήμερα η χειρουργική».

Καθισμένος σέ μιά μετάλλινη καρέκλα ένας συμπαθητικός νέος, μηχανικός σ' ένα έργοστάσιο του Παρισιού, μιλούσε στο γιατρό με αγωνία. Με τὸ δεξί του χέρι κρατούσε τὸ ἀριστερό ακίνητο. Μιά ομάδα φοιτητῶν περιστοίχιζε τὸν ἀσθενή.

— Τὸ χέρι μου εἶναι τώρα παράλυτο, ἔλεγε. Χθές τὴ νύχτα τὸ ἐνοιώσα στὴν ἀρχὴ νὰ μουδιάζη. “Υστερα δὲν μπορούσα νὰ τὸ κουνήσω. Τὴν προηγούμενη μέρα τὸ πρῶτ' εἶχα πάλι μιά ἀπὸ τίς κρίσεις πού με πιάνουν ἀπὸ μὲνες χωρίς νὰ ξέρω τὴν ἀφορμὴ. Τὸ ἀριστερό μέρος τοῦ σώματός μου καὶ ἰδίως τὸ χέρι μου συστέλλεται καὶ τινάζεται ἀπὸ σπασμούς. Με πηγαίνουν σὸ σπῆτι με αὐτοκίνητο... Δὲν καπνίζω, οὔτε πίνω. Ζῶ μιά ἡσυχὴ καὶ κανονικὴ ζωὴ. Ἡ ὑγεία μου εἶναι θαυμασία... Καὶ ὅμως ! Αὐτὸ εἶναι καταστροφή. Αἰσθάνομαι πὼς γίνομαι ἀνάπηρος.

— Πρὶν ἄρχίσουν οἱ σπασμοὶ νοιώθετε τίποτε πού νὰ σὰς προειδοποιῇ γιὰ τὴν κρίσι ; ρώτησε ὁ γιατρός.

— Πραγματικά, πρὶν ἀπὸ κάθε κρίσι, νοιώθω σὰν νὰ θρίσκωμαι σὲ ὄνειρο.

— Τί εἶδους ὄνειρο ;

— Εἶναι πολὺ περίεργο. Δὲν κοιμᾶμαι, ἀλλὰ νοιώθω σὰν νὰ θρίσκωμαι μακριὰ καὶ βλέπω μπροστὰ στὰ μάτια μου ἕνα σωρὸ περιπέτειες... Ὁ πατέρας μου κυνηγᾷ κάποιον πού τοῦ ἔκλεψε τὸ πορτοφόλι. Τρέχει με δυσκολία, λαχανιάζει... Δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ τὸν πιάσῃ... Εἶναι τρομερό.

Ὁ γιατρός, κορυφὴ τοῦ γαλλικοῦ ἱατρικοῦ κόσμου, ἐξέτασε πολλὴ ὥρα τὸν ἀσθενή καὶ ὕστερα γύρισε στοὺς μαθητὰς του. Ἡ διάγνωσί του δὲν ἔδειχνε καμμιά ἀμφιβολία. «Ἡ παράλυσι τοῦ χειριοῦ δὲν εἶναι τὸ βασικὸ φαινόμενο. Εἶναι φαινόμενο δευτερογενές. Ἐκεῖνο πού ἔχει σημασία εἶναι τὸ ὄνειρο».

Τὰ ὄνειρα πού προαναγγέλλουν τίς κρίσεις τῶν σπασμῶν προέρχονται ἀπὸ τὸν δεξιὸ κροταφικὸ λοβό, ἴσως ἐξ αἰτίας κάποιου ὄγκου. Ὁ ἐγκέφαλος χωρίζεται σὲ δυὸ ἡμισφαίρια καὶ κάθε ἡμισφαίριο σὲ τέσσερις λοβούς : ἐμπρός, ὁ μετωπικὸς λοβός, ἐπάνω ἀπὸ τὰ μάτια, πίσω ὁ ἱνιακὸς λοβός, σὲ μέσο ἐπάνω ὁ βρεγματικὸς καὶ κάτω ὁ κροταφικός.

Ὁ ἀσθενὴς μπήκε σὲ νοσοκο-

μεῖο. Οἱ συμπληρωματικὲς ἐξετάσεις καὶ τὰ ραδιογραφήματα τοῦ κρανίου δὲν ἔδειξαν τίποτα τὸ μὴ κανονικό. Ἐπρεπε νὰ προχωρήσουν πιο πολὺ, νὰ κάνουν εἰδικὰ ραδιογραφήματα τοῦ ἐγκεφάλου ὕστερα ἀπὸ εἰδικὲς ἐνέσεις, πού ἦταν δυὸ εἰδῶν. Ἡ μιά ἦταν ἐνέσις «ἀέρος» σὲ ὀρισμένα φυσικὰ ἐσωτερικὰ κοιλώματα τοῦ ἐγκεφάλου. Ἡ ἄλλη ἦταν ἐνέσις μὲ ἕνα ἰωδιούχο παρασκευάσμα. Ἡ ἐνέσις αὐτὴ γίνεται σὲ λαϊμὸ καὶ στὴν καρωτίδα πού διακλαδίζεται στὸν ἐγκέφαλο. Ἡ πρώτη μέθοδος, ἡ «κοιλωματογραφία» ἀνακαλύφθηκε στὴ Βαλτιμόρη σὲ τέλος τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Ἡ δευτέρη μέθοδος, ἡ «ἀρτηριογραφία» ἀνακαλύφθηκε στὴν Λισσαβώνα περίπου δεκαπέντε χρόνια ἀργότερα, ἀπὸ τὸν καθηγητὴ “Εγκας Μονιζ πού πῆρε, πρὶν ἀπὸ λίγους καιροὺ τὸ βραβεῖο Νόμπελ.

Ὁ Γάλλος χειρουργὸς προχώρησε πιο πολὺ στὴν ἀνάλυσί του. Ἐκανε «ἐγκεφαλογράφημα» δηλαδή μιά ἠλεκτρικὴ ἐξέτασι τοῦ ἐγκεφάλου σύμφωνα μὲ τὸ σύστημα πού ἀνακάλυψε, πρὶν ἀπὸ εἴκοσι χρόνια περίπου, ὁ Γερμανὸς Μπέργκερ. Ὁ νευρολόγος αὐτὸς ἀπέδειξε ὅτι μπορούμε νὰ καταγράψουμε μὲ εἰδικὰ ἠλεκτρόδια πού τὰ ἐφαρμόζουμε διαδοχικὰ στὰ διάφορα σημεῖα τοῦ τριχωτοῦ μέρους τοῦ κεφαλοῦ, τίς μεταπτώσεις τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος πού προκαλοῦν τὰ ἐγκεφαλικά κύτταρα. Ὁ ἐγκέφαλός μας πραγματικὰ λειτουργεῖ μυστηριωδῶς σὰν μιά ἠλεκτρικὴ μηχανὴ πού φανερώνει διαφορὰς σὲ δυναμικὸ της. Ἀπὸ τότε κατασκευάστηκαν πολλὰς τελειοποιημένες συσκευές. Μερικὲς καταγράφουν τὰ ἐγκεφαλικά κύματα, τὴν ὥρα τῆς χειρουργικῆς ἐπεμ-

βάσεως χάρις σὲ λεπτότατα, ἀποστειρωμένα ἠλεκτρόδια πού ἐφαρμόζονται σὲ ἀνοιγμένο μέρος τοῦ ἐγκεφάλου. Ἔτσι μποροῦν νὰ ἐπισημανθοῦν μὲ ἀπόλυτὴ ἀκρίβεια οἱ ζῶνες τῆς ἀντικατοικῆς λειτουργίας.

Στὴν περίπτωσι τοῦ ἄρρωστου μηχανικοῦ ὅλες αὐτὲς οἱ ἐξετάσεις ἀποδείχθηκαν ἀρνητικὲς. Μόνο ἡ τελευταία μέθοδος θὰ μπορούσε νὰ δώσῃ θετικὸ ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ αὐτὴ συνεπήγετο μιά πολὺ σοβαρὴ χειρουργικὴ ἐπέμβασι. Γι' αὐτὸ ὁ γιατρός τοῦ μίλησε καθαρὰ :

— Ἐχετε ἀσφαλῶς κάποια ἐντοπισμένη θλάβη στὸν ἐγκέφαλο, βαθεῖα βέβαια, ἀφοῦ οἱ ἐξετάσεις μας δὲν ἔδειξαν τίποτα. Πρέπει νὰ σὰς ἐγχειρήσουμε γιὰ νὰ βροῦμε τὴν αἰτία τοῦ κακοῦ καὶ νὰ τὴν ἀφαιρέσουμε. Ἀλλοιῶς κινδυνεύετε νὰ χειροτερέψετε γρήγορα, ἴσως καὶ νὰ πεθάνετε...

— Θὰ ὑποφέρω πολὺ, γιατρέ ;

— Θὰ σὰς κάνουνε τοπικὴ ἀναισθησία μόνο, ἀλλὰ δὲν θὰ ὑποφέρετε. Στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐγκεφάλου δὲν ὑπάρχουν νεῦρα εὐαίσθητα στὸν πόνο. Θὰ σὰς κουβεντιάσω τὴν ὥρα τῆς ἐγχειρήσεως πού θὰ κρατήσῃ πολὺ. Μὰ σὰς βεβαίω ὅτι δὲν θὰ πονέσετε...

☆

“Υστερα ἀπὸ τρεῖς μέρες πῆγα σὲ νοσοκομεῖο μὲ τὸν φίλο μου τὸν χειρουργὸ γιὰ νὰ παραστῶ στὴν καταπληκτικὴ ἐγχείρησι. Μοῦ ἔδωσαν μιά ἱατρικὴ μπλουζά καὶ μοῦ σκέπασαν τὸ κεφάλι μὲ μιά μάσκα ἀπὸ γάζες πού δὲν ἀφῆνε νὰ φαίνωνται παρὰ τὰ μάτια. Μοῦ ἔβαλαν καὶ ἄσπρες μπότες. Εἶχα τὴν ἐντύπωσι ὅτι ἔμπαινα σ' ἕναν καινούργιο κόσμο.

Ἡ πρώτη φάσι τῆς ἐπεμβάσεως ἦταν τὸ ἐξύρισμα τῶν μαλλιῶν πού χρειάζεται εἰδικὸ νοσοκόμο γιὰτί

είναι δουλειά πολύ πιο λεπτή από ό,τι φαντάζεται κανείς. "Υστερα ό ασθενής οδηγήθηκε στο χειρουργείο που φωτιζόταν από ειδικό λαμπτήρα που έξουδετερώνει τις σκιές.

Γύρω - γύρω ή αίθουσα ήταν σκοτεινή και τώ πάτωμα καθώς και τώ τζάμια σκούρα μπλε. Γιατροί και νοσοκόμες φορούσαν σκούρες πράσινες μπλουζες. Κ' έτσι τώ φώς συγκεντρωνόταν στο πεδίο τής έγχειρήσεως χωρίς κανένα εμπόδιο.

Μιά γραμματεύς στεκόταν κοντά στον χειρουργό για νά σημειώνη όσα θά τής υπαγόρευε.

Ό χειρουργός είχε τρεις βοηθούς που φορούσαν αποστειρωμένες μπλουζες, ενώ ένας γιατρός και μία νοσοκόμος παρακολουθούσαν τής αντιδράσεις του άρρώστου, τήν αναπνοή, τώ σφυγμό, τή θερμοκρασία του, τήν πίεσί του.

Εγώ στεκόμουν παράμερα για νά μήν τούς ένοχλώ στις τόσο μυστηριώδεις για μένα κινήσεις τους. Από τόν άρρώστο δέν έβλεπα τίποτε άλλο από τώ ξυρισμένο κρανίο του που τώ είχαν άλείψει με ίωδιούχο οινόπνευμα. Τώ πρόσωπο και τώ σώμα του ήταν σκεπασμένα.

Πρώτα έκαναν μιά ένεισι τοπικής αναισθησίας με θάσι τήν κοκαΐνη και ύστερα ό χειρουργός έκανε μιά ήμικυκλική τομή και άνοιξε εύκολάτα τώ δέρμα. Τώ κρανίο έμεινε γυμνό. "Επρεπε νά τώ άνοιξη για νά φθάση στόν εγκέφαλο. Με ένα ηλεκτρικό τρυπάνι που λειτουργούσε με ένα μικρό μοτέρ ό γιατρός άνοιξε τρυπούλες στο κρανίο. "Υστερα με ένα χειρουργικό πριόνι ένωσε τις τρύπες σε μιά χαρακιά και έτσι τώ άνοιγμα στο κόκκαλο ήταν έτοιμο. Δέν έμεινε παρά νά διαπε-

ράση τήν σκληρή μήνιγγα, τήν μεμβράνη που χωρίζει τόν εγκέφαλο από τώ κρανίο. Αύτην τήν έσχιζε με ένα μαχαίράκι και τότε φάνηκε ή σταχτορόδινη επιφάνεια του έγκεφάλου. "Υστερα ό γιατρός άρχισε τήν ήλεκτρική διέγερσι του έγκεφάλου άγγιζοντας διαδοχικά τώ άνοικτά σημεία του με ένα ήλεκτρόδιο στο όποιο διοχετευόταν πολύ άδύνατο ρεύμα. Κάθε σημείο του έγκεφάλου που περνούσε από τώ ήλεκτρόδιο σημειωνόταν με ένα μικρό αποστειρωμένο χαρτάκι σάν χαρτοπόλεμο. "Ετσι γινόταν ό φυσιολογικός χάρτης του έγκεφάλου. "Η γραμματεύς σημείωνε—όπως τής υπαγόρευε ό γιατρός—τήν συμπεριφορά του άσθενούς και τώ άποτελέσματα τών διαφόρων φάσεων τής έπεμβάσεως. Ό γιατρός προχωρώντας στο έργο του ρωτούσε τόν άσθενή τί αισθανόταν.

Και έτσι ήρθε ή στιγμή τής πιο καταπληκτικής έξερευνήσεως. Κρατώντας έλαφρά τώ ήλεκτρόδιο ό γιατρός έκανε τήν ανθρωπινή μηχανή νά λειτουργή σάν ρομπότ, κατά διαταγή του. Καθώς μετακινούσε τώ ήλεκτρόδιο επάνω στόν εγκέφαλο ό άρρώστος έλεγε: «Βλέπω άστρα σάν νά θρίσκωμαι κάτω από τροπικό ούρανό. Μεγαλώνουν... Χάνονται».

Δέν υπάρχουν δυό άρρώστοι που οί φυσιολογικοί χάρτες του έγκεφάλου τους νά συμπίπτουν. "Επίσης τώ διάφορα σημεία δέν είναι καθορισμένα παρά πολύ γενικά. Γι' αυτό σε κάθε καινούργιο άσθενή ό έλεγχος γίνεται από τήν αρχή. Ό γιατρός άρχίζει τήν ήλεκτρική διέγερσι του έγκεφάλου και περιμένει τήν αντίδρασι του άρρώστου χωρίς νά τόν έπηρεάζη με έρωτήσεις. Ό άρρώστος μπορεί νά πη: Βλέπω ένα άσπρο φώς που κινείται, ή βλέπω ένα

λαμπρό άστέρι, ή βλέπω μπάλες, κόκκινες, γαλάζιες, πράσινες. Καμιά φορά βλέπει σχήματα και σκιές. "Ολες αυτές οί εικόνες έρχονται συνήθως από τήν διέγερσι του κάτω μέρους του έγκεφάλου, του ινιακού λοβού. "Όταν διεγείρεται ό κροταφικός λοβός, ανάμεσα στο μέτωπο και στο αυτί προκαλούνται συνήθως θόρυβοι: Βόμβος, τριξίμο, φτερούγισμα. Συχνά οί άρρώστοι συγκρίνουν τις έντυπώσεις τους με τή μηχανή ενός αυτοκινήτου, ή τώ τρέξιμο νερού. "Γιατρέ, άκούτε τώ άεροπλάνο»; λένε πολλές φορές. Σε όρισμένες βαθύτερες ζώνες του κροταφικού λοβού μπορεί νά προκληθί έντύπωσι μυρωδιάς, συνήθως δυσάρεστης. "Άλλες φορές είναι μιά έντύπωσι καταθλιψίας, άγωνίας. Ό άρρώστος λέει πώς τώ στήθος του είναι πλακωμένο και συχνά νομίζει πώς φεύγει από τώ περιβάλλον του. "Η διέγερσι τών θρεγματικών λοβών, που είναι ψηλότερα, προκαλεί μεγαλύτερη εύαισθησία, θάρος, μούδιασμα. Τέλος ή ήλεκτρική διέγερσι του μετωπικού λοβού προκαλεί κινήσεις, όταν ή διέγερσι γίνεται στο κατώτερο τμήμα του: κινήσεις τών δακτύλων, τώ προσώπου, τής γλώσσας, τών ματιών. "Ολες αυτές οί κινήσεις είναι άκούσιες. Ποτέ ό άσθενής δέν έχει τήν έντύπωσι ότι έκανε τήν κίνησι μόνος του και δέν μπορεί νά τήν άποφύγη. Είναι σάν ένα αυτόματο στα χέρια του χειρουργού.

"Αν διεγείρη ό γιατρός τόν εγκέφαλο στη μέση άριστερά, θά προκαλέση ταραχή στην όμιλία. Ό άσθενής θά σταματήσει άπότομα μιά φράσι του, ή θά έπαναλαβάνη συνεχώς τήν ίδια λέξι, θά φωνάξη ή θά άνασπείξει.

Τά πιο καταπληκτικά άποτε-

λέσματα μās τώ δίνει ή διέγερσι του κροταφικού λοβού στο σημείο που προκαλεί τώ όνειρα. Ό άσθενής είναι, βέβαια, ξυπνητός, αλλά νομίζει ότι τώ πράγματα που θρίσκονται γύρω του παίρνουν έναν χαρακτήρα φανταστικό. Καμιά φορά τώ φαίνονται πολύ μεγάλα. Πιο συχνά τώ φαίνονται πώς μικραίνουν, σάν νά χάνωνται στόν όρίζοντα. Οί λεπτομέρειές τους όμως διακρίνονται καθαρά. Ό άσθενής φέρεται σάν νά είναι διπλός. «Βλέπω τόν έαυτό μου, λέει. Τρέχω, γλυστρώ, σηκώνομαι». Είναι πολύ πιθανό ότι οί εικόνες του όνειρου που δημιουργεί ή φαντασία του άρρώστου δέν είναι παρά εκδήλωσι παλιών άναμνήσεων, άφηρημένων σκέψεων, ή κρυμμένων επιθυμιών που τώ ήλεκτρικό σόκ τις έλευθέρωσε. "Άλλες φορές προκαλούνται παραισθήσεις: ό άσθενής άκούει ή βλέπει πράγματα που δέν θρίσκονται στο δωμάτιο. "Έχει τήν έντύπωσι ότι π.χ. «μπαίνει στο δωμάτιο ό άδελφός του». Μιά νέα κοπέλλα νόμιζε ότι θρισκόταν στην άγκαλιά τής μητέρας της. "Άλλοι ξαναζούν εφιάλτες που τούς είχαν από μικροί. Μιά νέα γυναίκα είδε πώς «ένas φίλος του πατέρα της ήθελε νά τήν κλείση σε μιά άρένα με τούς ταύρους». Μιά άλλη έλεγε πώς «τήν κυνηγούσε ένας άνθρωπος μ' ένα άθόρυβο πιστόλι».

"Όλα αυτά μου τώ είχε πεί ό χειρουργός πριν από τήν έγχείρησι. Και τώρα έβλεπα μπροστά στην όμοιότητα τών καταστάσεων τήν εκδήλωσι παρόμοιων φαινομένων. Ό χειρουργός έθετε σε λειτουργία με τώ ήλεκτρόδιο του τόν μυστικό μηχανισμό του έγκεφάλου τώ άρρώστου και αύτός χωρίς νά ύποφέρη και με άπόλυτη συνείδησι του έαυτού του, περιέ-

γραφε τί αισθανόταν. Είχαν περάσει ήδη δύο ώρες από τότε που γινόταν μπροστά μου ή ανίχνευσι για την μυστηριώδη αρρώστεια. Περιφέροντας ο γιατρός το ηλεκτρόδιό του στην επιφάνεια του έγκεφαλικού ήμισφαιρίου του αρρώστου και προκαλώντας άλλοτε βόμβο και άλλοτε την έντύπωσι ότι «βρέχει δυνατά», κατόρθωσε επιτέλους να επισημάνη μιὰ αξιοπρόσεκτη ζώνη. Μόλις την άγγιξε, τὸ ἄριστερό χέρι τοῦ ἀρρώστου, αὐτὸ ποὺ εἶχε παραλύσει, χαλάρωσε ἀμέσως, σὰν νὰ εἶχε ἐλατήριο.

— Τὸ χέρι μου κουνήθηκε μόνο του, εἶπε ὁ μηχανικός.

Δυὸ φορές ὁ γιατρός ἐπανελάβε τὴ δοκιμὴ. Ὁ ἄρρωστος κουνούσε τὸ χέρι του χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ. Τὸ ηλεκτρόδιο ἀγγίζοντας τὸν ἐγκέφαλο ἔθετε σὲ κίνησι τὰ ἑκατομμύρια κύτταρα ποὺ ἐνώνουν τὸν ἐγκέφαλο μὲ τοὺς μῦς τοῦ χεριοῦ. Ἦταν σὰν νὰ πατοῦσε κανεὶς ἕνα κουμπὶ γιὰ νὰ λειτουργήσῃ ἕνα αὐτόματο.

Πιο χαμηλὰ ὁ χεῖροῦργος πλησίασε μιὰ ζώνη ποὺ ἔδωσε ἀμέσως τὴν ἐντύπωσι τοῦ ὄνειρου.

— Ὁνειρεύομαι, γιατρέ. Βλέπω τὸν πατέρα μου νὰ κυνηγᾷ ἕναν ἄνθρωπο ποὺ τοῦ ἔκλεψε τὸ πορτοφόλι. Τρέχει μὲ δυσκολία. Τὸν ἀκούω ποὺ λαχανιάζει... Κουράζεται. Ὁ καυμένος ὁ πατέρας...

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ὁ γιατρός τράβηξε τὸ ηλεκτρόδιο. Ἡ γραμματεὺς ἔκανε γρήγορα ἕνα σχέδιο.

— Ἐδὼ εἶναι, εἶπε ὁ γιατρός. Τὸ θρήκαμε. Εἶναι τὸ ἴδιο ὄνειρο ποὺ ἐρχόταν πάντα πρὶν ἀπὸ τοὺς σπασμούς. Κοιτάξτε. Ἀσφαλῶς θὰ ὑπάρχῃ ἀπὸ κάτω κάποιος ὄγκος.

Οἱ βοηθοὶ τοῦ χειρουργοῦ ἔσκυψαν στὸν ἐγκέφαλο τοῦ ἀρρώ-

στου. Τὸ πρόσωπό τους ἦταν μισοκρυμμένο, ἀλλὰ τὰ μάτια τους ἐρευνούσαν μὲ περιέργεια τὴν σταχτιά ὕλη. Στὸ σημεῖο ποὺ ἔδειχνε ὁ γιατρός ὁ φλοιὸς ἦταν ἐλαφρὰ φουσκωμένος. Ὑπῆρχε ἕνας μικρὸς ὄγκος ποὺ οἱ ἀκτίνες Χ δὲν τὸν εἶχαν ἀνακαλύψει.

— Δόσε μου τὰ λεπτὰ ψαλίδια, εἶπε ὁ χειροῦργος.

Μὲ πολλὴ τέχνη ἀνοίξε τὸν ἐγκεφαλικὸ φλοιὸ καὶ σὲ βάθος λίγων ἑκατοστῶν θρῆκε ἕναν μικρὸ σκληρὸ ὄγκο σὰν ἕνα καρύδι. Ὑστερα ἀπὸ κινήσεις καὶ ἐλιγμούς, δύσκολους καὶ συγχρόνως τολμηροὺς, ποὺ κράτησαν πάνω ἀπὸ μισὴ ὥρα, κατόρθωσε νὰ ἀφαιρέσῃ τὸν ὄγκο ὁλόκληρο καὶ μὲ μιᾶς χωρὶς νὰ πληγώσῃ τὰ τοιχώματα τοῦ ἐγκεφάλου. Ὑστερα ὅταν βεβαιώθηκε ὅτι πουθενὰ δὲν ἔτρεχε αἷμα, ἔρραψε τὴν «σκληρὴ μήνιγγα», ἔβαλε στὴ θέσι τοῦ τὸ κομμένο κόκκαλο καὶ τέλος ἔρραψε τὸ δέρμα. Ὅλα αὐτὰ ὅμως χρειάστηκαν ἀκόμη 3)4 τῆς ὥρας δουλειᾶ. Ὁ γιατρός εἶχε καταϊδρώσει. Μιὰ νοσοκόμος πρόσεχε νὰ μὴν πέσῃ καμμιὰ σταγόνα ἰδρώτα. Πότε πότε τοῦ ἔδιναν κάτω ἀπὸ τὴ μάσκα νὰ πιῇ ἕνα ποτήρι νερό... Μετὰ τὴν ἐπίδεσι ὁ ἀσθενὴς πῆγε στὸ κρεβάτι του. Ὑστερα ἀπὸ δυὸ μῆνες γύρισε στὴ δουλειά του στὸ ἐργοστάσιο. Εἶχε σωθῇ ἀπὸ τὴν παράλυσιν, ἀπὸ τοὺς ἐφιάλτες καὶ ἀσφαλῶς ἀπὸ τὸν θάνατο.

☆

Ἀπὸ δέκα χρόνια τώρα τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἐγχειρήσεως γίνεται σὲ ἑκατοντάδες ἀσθενεῖς κάθε ἡλικίας, ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Εἶναι μιὰ ἐγχείρησι ποὺ γίνεται χωρὶς νάρκωσι καὶ χωρὶς ὁ ἀσθενὴς νὰ ὑποφέρει. Δὲν πρόκειται βέβαια πάντα γιὰ ὄγκο. Πολλές

φορὲς φταίει μιὰ πληγὴ ποὺ ἔγινε σὲ κάποιο ἀτύχημα, ἢ ἡ ἀνεπάρκεια τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος. Γενικὰ ὅταν θρεθῇ μιὰ ἐντοπισμένη θλάβη καὶ ἐξουδετερωθῇ, τὰ συμπτώματα χάνονται. Αὐτὸ ὅμως δὲν συμβαίνει πάντα. Μερικοὶ ἄρρωστοι δὲν θεραπεύονται. Πολὺ σπάνια ὅμως ἡ ἐπέμβασι εἶναι θανατηφόρος.

Πολὺ καλὰ ἀποτελέσματα εἶχε ἡ ἐγχείρησι αὐτὴ στὴν θεραπεία τῆς ἐπιληψίας, ὅταν προέρχεται ἀπὸ τραῦμα τοῦ ἐγκεφάλου. Τὰ 50% τῶν ἀσθενῶν θεραπεύονται ἐντελῶς μετὰ τὴν ἐγχείρησι. Τὸ ἐνδιαφέρον ὅμως ποὺ παρουσιάζει αὐτὴ ἡ ἐπέμβασι δὲν εἶναι μόνο πρακτικὸ ἀλλὰ καὶ θεωρητικὸ. Μᾶς μαθαίνει τὴν μυστικὴ λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου.

Ἡ ἐγκεφαλικὴ χειρουργικὴ ὑπῆρχε πάντα, ἀλλὰ ἐπὶ αἰῶνες τὰ ἀποτελέσματά της ἦταν ὀλέθρια καὶ πολὺ σπάνια γι' αὐτὸ ἔφταναν ὡς αὐτὴν.

Στὸ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνος ἄρχισε νὰ ἐξελισσεται χάρις στὴν μέθοδο τῆς ἀσηψίας ποὺ ἐφαρμόσθηκε στὴν χειρουργικὴ καὶ χάρις στὴν βελτίωσι τῶν γνώσεων γιὰ τὴ φυσιολογία τοῦ ἐγκεφάλου. Στὴν ἀρχὴ ἀνακαλύφθηκε ὅτι τὸ ἄριστερό ἡμισφαίριο τοῦ ἐγκεφάλου ἐλέγχει τὸ δεξι μέρος τοῦ σώματος. Ὑστερα οἱ γιατροὶ ἀπέδειξαν ὅτι τὸ ὀπίσθιο τμήμα κάθε ἡμισφαιρίου ἔχει σχέσι μὲ τὴν εὐαισθησίαν καὶ τὸ πρόσθιο

μαῖλλον μὲ τὶς κινήσεις. Ἡ χειρουργικὴ καὶ ἡ φυσιολογία τοῦ ἐγκεφάλου προόδευσε ἀκόμη χάρις στὶς ἐρευνες Ἀγγλῶν καὶ Ἀμερικανῶν γιατρῶν. Ἰδιαίτερος ὁ Σέριγκτον στὴν Ἀγγλία καὶ ὁ Ντάσινγκ στὴν Ἀμερικὴ εἶναι οἱ πραγματικοὶ ἰδρυταὶ τῆς συγχρόνου χειρουργικῆς. Στὴ Γαλλία ὁ μεγάλος Κλοβί Βενσάν ποὺ πέθανε τὸ 1947 ἦταν ὁ σπουδαιότερος εἰδικὸς τοῦ καταπληκτικοῦ αὐτοῦ κλάδου. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ Βενσάν γιὰ νὰ πετύχῃ τὴν ἀπαιτούμενη χειρουργικὴ ἀκρίβεια, ἔκανε νύχτες ὁλόκληρες ἐξάσκησι προσπάθοντας νὰ πιᾶσῃ μὲ μιὰ λαβίδα μικρότατα κομματάκια χαρτί ποὺ τὰ πετοῦσε στὸν ἀέρα. Σήμερα τὰ κυριώτερα σχετικὰ κέντρα ἐρευνῶν βρίσκονται στὶς Ἡνωμ. Πολιτείες, στὴ Μεγ. Βρεταννία, στὶς Σκανδιναβικὲς χώρες καὶ στὴ Γαλλία. Στὴν Ἀμερικὴ εἶναι τὸ κέντρο ἐρεύνης τοῦ γιατροῦ Μὰκ Κάλοχ στὸ Σικάγο, τοῦ Ἐρλ Γουόκερ στὴ Βαλτιμόρη, τοῦ Πένφλιντ στὸ Μοντρέαλ. Στὴν Ἀγγλία τοῦ Γκρέϋ Οὐῶλτερ στὸ Μπρίστολ καὶ τοῦ Ἀντριαν στὸ Καϊμπριτζ. Στὴ Γαλλία τέλος ἐργάζεται ὁ καθηγητὴς Φεσσάρ τοῦ Κολλεγίου τῆς Γαλλίας, ὁ Δρ Γκαστόν στὴ Μασσαλία καὶ οἱ χειρουργοὶ Νταβλὶν καὶ Λεμπῶ στὸ Παρίσι.

Χάρις στοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς γρήγορα θὰ γνωρίσουμε ἴσως καὶ τὰ τελευταῖα μυστικὰ τοῦ ἐγκεφάλου μας.

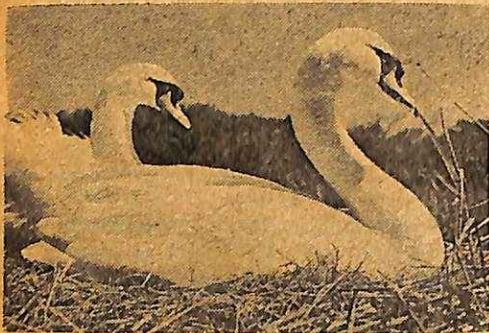
— Γιατί οἱ γυναῖκες κλείνουν τὰ μάτια τους ὅταν τὶς φιλᾷνε;

Καὶ ὁ Ντάννυ Καίη ἀπαντᾷ:

— Τὰ κλείνουν γιατί προσεύχονται. Προσεύχονται εἴτε γιὰ νὰ μὴν τοὺς συμβῇ τίποτε χειρότερο εἴτε γιὰ νὰ τοὺς συμβῇ.

We beg to differ

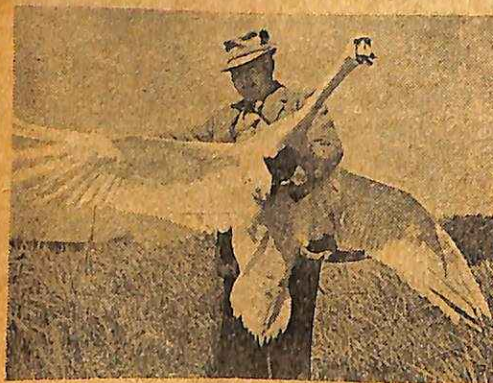
ΟΙ ΠΙΣΤΟΤΕΡΟΙ ΣΥΖΥΓΟΙ

Ένα αγαπημένο ζευγάρι.

Ο «Τζώρετς» τρέχει εις βοήθειαν της «Μάργκαρετ».

Ο κυννοτρόφος Φρέντ Λέξτερ χαμαρώνει τὸ ἄνοιγμα τῶν φτερῶν ἐνὸς ὀραίου κύκνου πὺν διαμαρτύρεται μὲ φωνές.

Ἀν ψάξῃ κανεὶς στὸν πτερωτὸ κόσμον, ἀσφαλῶς δὲν πρόκειται νὰ βρῇ πιστότερους συζύγους καὶ καλύτερους γονεῖς ἀπὸ τοὺς κύκνους. Ὅταν γίνουν δύο χρονῶν, βρίσκουν τὸ ταῖρι τους καὶ δὲν τὸ ἀποχωρίζονται γιὰ ὅλη τους τὴ ζωὴ. Καὶ ὁ ἄντρας καὶ ἡ γυναῖκα μένουν πιστοὶ στὸν πρῶτο τους ἔρωτα. Τὸ ἀρσενικὸ βοηθάει καὶ προστατεύει τὸ ταῖρι του καὶ γιὰ νὰ τὸ ξεκουράξῃ, κάθεται κι' αὐτὸ ἕνα δι᾿ ἄσθημα στὰ μεγάλα γκρίζα αὐγά αὐτὰ τὰ ὁποῖα θὰ βγοῦν οἱ... διάδοχοι. Ἄν κανεὶς ξένος ἐπιχειρήσῃ νὰ εἰσβάλῃ στὴ φωλιά τῶν κύκνων τὴν ἐποχὴ πὺν κλωσᾶνε τὰ αὐγά τους, πρέπει νὰ ξέρῃ πὺς ἐπιχειρεῖ ἔργο πολὺ ἐπικίνδυνον. Μόνο εἰδικοὶ κυννοτρόφοι, μὲ πείρα χρόνων, ξέρουν νὰ ἀντιμετωπίζουν τὴ φοβερὴ ἐπίθεσι. Ὡστόσο ἡ πείρα τους δὲν τοὺς καθησυχάζει. Πάντα παίζουν τὰ μέτρα τους γιὰτὶ ξέρουν πὺς μὲ ἕνα του χτύπημα ὁ κύκνος μπορεῖ νὰ τοὺς σπάσῃ κανένα χεῖρ ἢ πόδι.

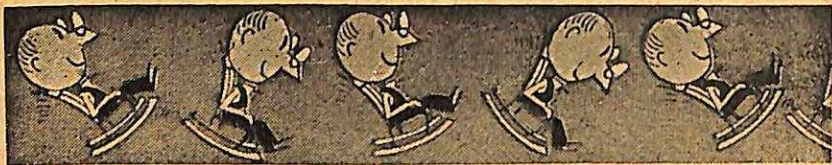
Οἱ κύκνοι πὺν εἰκονίζονται στὶς φωτογραφίες ἀνήκουν στὸ περίφημο κυννοτροφεῖο τοῦ Ἀμποτισμπέρου πὺν λειτουργεῖ στὴν Ἀγγλίᾳ πᾶνω ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια τώρα.

Τὸ Ἀμποτισμπέρου ἔχει σήμερον περὶ τοὺς 500 τροφίμους πὺν ζοῦν μέσα σὲ μιὰ λιμνοθάλασσα. Ὁ Τζόσεφ Γκίλλ, ἀπόγονος παλαιᾶς κογενείας κυννοτρόφων μὲ παράδοσι 200 χρόνων, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ἀνεψιοῦ του μετράει δύο φορές τὸν χρόνον τοὺς κύκνους τοῦ Ἀμποτισμπέρου καὶ φροντίζει γιὰ τὴ ζωὴ τους καὶ τὴν ἀσφάλειά τους. Μιὰ ἀπὸ τίς φροντίδες του εἶναι καὶ τὸ μαρκάρισμα τῶν κύκνων. Μὲ ἕνα κοφτερὸ μαχαίρι χαράζεται στὸ ἕνα τοὺς πόδι ἕνα εἰδικὸ σημάδι, ὥστε ὅπου καὶ ἂν πᾶνε, καθεὺν νὰ τοὺς ἀναγνωρίζῃ ὅτι ἀνήκουν στὸ Ἀμποτισμπέρου καὶ νὰ τοὺς ξεχωρίζῃ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους κύκνους τῆς Ἀγγλίας πὺν, κατὰ παράδοσι, ἀνήκουν στὸν Βασιλιά.

ΟΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

Μιὰ ὁμορφὴ κύκνισσα ἐτοιμάζεται νὰ καθῇ στὰ αὐγά της. Κουραστικὴ δουλειὰ : κρατᾷ ἔξι ἑβδομάδες. Γι' αὐτὸ, ὅταν κουραστῇ ἐκείνη θὰ καθῇ καὶ ὁ ἄντρας της.

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Ο μικρός κυττούσε ένα άλμπουμ με φωτογραφίες. "Όταν έφθασε στη φωτογραφία του πατέρα του και της μητέρας του την ημέρα των γάμων τους, ο πατέρας του θέλησε να του εξηγήσει περί τίνος επρόκειτο. "Άρχισε λοιπόν να του λέει τα σχετικά με την τελετή του γάμου, και τη σημασία του.

— "Α! φωνάζει σε μια στιγμή ο μικρός. Κατάλαβα. Είναι τότε που πήρες τη μαμά για να μάς κάνει τις δουλειές!

Tattle

☆

— "Έχετε ώραία και πολλά βιβλία, είπε φιλόφρονα ο επισκέπτης. "Ίσως θα έπρεπε να είχατε και περισσότερες βιβλιοθήκες.

— Ναί, συμφώνησε ο οικοδεσπότης. Δίκαιο έχετε. 'Αλλά ποτέ δεν άποφάσισα να δανειστώ όλόκληρες βιβλιοθήκες.

Weekly Echo

☆

Την εποχή που γίνονταν ταραχές στην Κίνα, κάποιος μέσα στο λεωφορείο άνοιξε έναν χάρτη της άπεραντης αυτής χώρας και τόν κυττούσε με μεγάλο ενδιαφέρον. Δίπλα του καθόταν ένας μεθυσμένος. "Όταν είδε το χάρτη γύρισε στον κύριο που τόν κυττούσε και τόν ρώτησε:

— Συγγνώμη, κύριε. Είσαστε βέβαιος πώς δεν έχετε κάνει λάθος στο λεωφορείο;

Tatler

☆

Η φωνή του κονφερανσιέ ύψωνεται:

— "Εκείνος που υποχωρεί όταν έχει άδικο είναι, κύριοι, ο φρόνιμος άνθρωπος, λέει. "Εκείνος όμως που υποχωρεί όταν έχει δίκαιο, είναι...

— "Ο σύζυγος! πετάγεται κάποιος από το άκροατήριο.

☆

Δύο φίλοι ανέβαιναν με τη μοτοσυκλέττα έναν απότομο λόφο. "Όταν με τα πολλά έφθασαν στην κορφή, κάθισαν χάμω να ξεκουραστούν.

— Δύσκολο ανέβασμα, είπε ο οδηγός. "Ωρες-ώρες έλεγα πώς δεν θα φθάναμε ποτέ.

— Τό ίδιο έλεγα και γώ, είπε ο άλλος. Διαρκώς φοβόμουν πώς θα κυλούσαμε πίσω γι' αυτό συνεχώς πατούσα το φρένο.

Strir

☆

Τόν παληό καιρό, ένας άνθρωπος που έδωζε στην άκρη χρήματα, ήταν τσιγγούνης. Σήμερα, άν τόν κάνει αυτό, είναι μάγος.

Ray's a Laugh

Πάντα ακούραστος

ΣΩΜΕΡΣΕΤ ΜΩΜ

Του

LIONEL HALE

Πριν από ένα χρόνο περίπου έβγαζα στο Λονδίνο ένα θεατρικό περιοδικό. Τότε έμαθα ότι ο Σώμερσετ Μώμ είχε γυρίσει από την νότιο Γαλλία. "Επειδή κάποτε είχε φανή πολύ καλός μαζί μου, πήρα τόν θάρρος να τού τηλεφωνήσω και να τού ζητήσω ένα άρθρο για τόν περιοδικό μου. Καί άκουσα τή γνωστή μου φωνή με τόν έλαφρό τραύλισμα που με τά χρόνια είχε γίνει πολύ ελαφρότερο.

— "Ω! όχι! είπε. "Ω! ό-ό-όχι!

Μεταχειρίστηκα όλα τά μέσα: παράκλησι, κολακεία, φιλότιμο. Τόν φανταζόμουν με τήν μεταξωτή του ρόμπα και τόν μονόκλ στο ρυτιδωμένο τού πρόσωπο.

— "Όχι! "Εγώ πάλιωσα πιά. Γράφω όταν μου άρεσει. Στην ηλικία μου κάνει κανείς πιά ό,τι τού άρεσει.

Καί τόν άκουστικό μπήκε στη θέση του με ένα μαλακό, εύγενικό αλλά άποφασιστικό «κλίκ».

"Αν πρόφθαινα θά μπορούσα να τού άπαντήσω: «Πάντα κάνατε ό,τι σάς άρεσε, κύριε, Μώμ». Γιατί είμαι βέβαιος πώς άν ύπάρχη άνθρωπος που κυνηγάει τίς επιθυμίες του με τή μεγαλύτερη ήρεμία και σιγουριά και παρ' όλους τούς κινδύνους και τίς δυσκολίες που συνεπάγε-

ται αυτό, αυτός είναι ο Μώμ. "Από τά παιδικά του χρόνια είχε μιá επιθυμία, πρώτη και άπόλυτη: να γράφει καλά. «Δέν θέλησα ποτέ να έχω άλλες άσχολίες άκριβώς για να μπορέσω να άφιερωθώ στο σκοπό μου».

"Όταν, πέραι, δημοσίευσε τόν τελευταίο του βιβλίο τόν «Σημειωματάριο ενός συγγραφέα», συγύρισε όλα του τά χαρτιά και πήγε στην Άμερική. Δέν είχε να δουλέψει κανένα μεγάλο έργο και έτσι δέν δίστασε να έμφανιστή στην τηλεόρασι, σε μιá σειρά έκπομπών που χρηματοδότησε ένα εργοστάσιο θάφων για τά μαλλιά, παρ' όλο που τά δικά του διατηρούνται ωραιότατα. Χωρίς να έμφανιστή ποτέ άπό τήν τηλεόρασι, χωρίς ποτέ να τήν έχη δή, παρουσίασε μιá σειρά προγραμμαμάτων με σκηνές από διηγήματά του και, παρ' όλο που καμμιá φορά έξεχνούσε τά λόγια του μπροστά στο μικρόφωνο, όλη αυτή ή ύπόθεσι τόν διασκέδασε φοβερά.

Προτού όμως καταπλήξη τά 3.500.000 τών θεατών που τόν παρακολουθούσαν άπό τήν τηλεόρασι, στίς 'Ηνωμένες Πολιτείες, ο «Δάσκαλος» είχε ξαναπαρουσιασθή στην δθόνη προλογίζοντας τίς ταινίες «Κουαρτέτο» και «Τρίο» που γυρίστηκαν

μέ θέμα παρμένο από τα δύο ό-
μώνυμα διηγήματά του.

☆

“Όπως τὸ λέει καὶ ὁ ἴδιος, ἔ-
χει πάψει νὰ γράφῃ. Τὸ ζωντανὸ
μυαλό του ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ
καταδικαστῇ σὲ ἀπραξία. Μοιά-
ζει σὰν τὸν ἐπιχειρηματία πού
ἀφοῦ ἀποσύρθηκε ἀπὸ τὴ δου-
λειά του μαζεὺει γραμματόσημα
ἢ φροντίζει γιὰ τὰ κοινὰ συμφέ-
ροντα. Κάνει ὅ,τι τοῦ ἀρέσει.
Δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ μὴν κάνει
τίποτα γιὰτὶ αὐτὸ δὲν τοῦ ἀρέ-
σει.

“Ένας ἄνθρωπος πού ἔγραφε
ἐπὶ πενήντα χρόνια καὶ ἔχει πα-
ρουσιάσει 22 μυθιστορήματα, 30
θεατρικὰ ἔργα, 90 διηγήματα, 7
τόμους δοκίμια καὶ δυο αὐτοβιο-
γραφίες, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἔ-
χῃ συνηθίσει στὴ δουλειά. Γι’
αὐτὸ ἀσφαλῶς καὶ αὐτὴ τὴ στιγ-
μὴ θὰ κρατᾷ τὴν πέννα καὶ κά-
τι θὰ γράφῃ. Δὲν τὸν νοιάζει ἂν
δουλεύει πολὺ. Ἡ δουλειά τοῦ
ἀρέσει.

Τὴ ζωὴ πού ἔκανε τὴν διάλε-
ξε ὁ ἴδιος. Γεννήθηκε στὸ Παρί-
σι στὰ 1874. “Όταν ἦταν ὀκτῶ
χρονῶν ἡ μητέρα του πέθανε ἀ-
πὸ φυματίωσι, ἀρρώστεια πού
τὸν θρῆκε καὶ κεῖνον ἀργότερα.
Σὲ ἓνα χρόνον πέθανε καὶ ὁ πα-
τέρας του, πού ἦταν νομικὸς
σύμβουλος τῆς Ἀγγλικῆς Πρε-
σβείας στὸ Παρίσι. “Εἰσι ὁ Μῶμ
ἦρθε στὴν Ἀγγλία. Τραύλιζε
καὶ αὐτὸ τὸν ἔκανε δυστυχισμέ-
νο στὸ σχολεῖο. “Όπως λέει ὁ
ἴδιος δὲν ἦταν πολὺ ἀγαπητός.

Θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ δικηγό-
ρος ἢ γιατρός. Καὶ πραγματι-
κά, τὸ 1892, ἄρχιζε νὰ φοιτᾷ
στὴν ἰατρικὴ σχολὴ τοῦ Νοσο-
κομείου τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ τοῦ
Λονδίνου. Πάντα ὅμως εἶχε μα-
ζὺ του ἓνα σημειωματάριο. Ἡ
ἐξάσκηση τοῦ ἐπαγγέλματός του

στὴ φτωχικὴ περιοχὴ τοῦ Λά-
μπεθ τοῦ ἔδωσε αὐτὸ ἀκριβῶς
πού ἤθελε : ὕλικὸ γιὰ τὸ πρῶτο
τοῦ βιβλίου, «Ἡ Λίζα ἀπὸ τὸ Λά-
μπεθ».

Ἀπὸ τότε ἀφοσιώθηκε στὸ
δρόμο πού εἶχε διαλέξει «Εἶμαι
συγγραφέας, λέει, ὅπως θὰ μπο-
ροῦσα νὰ εἶμαι γιατρός ἢ δικη-
γός». Ὁ Μῶμ εἶναι ἀπὸ τοὺς
ἀνθρώπους πού θὰ προώδευε ὁ-
τιδήποτε καὶ ἂν ἔκανε γιὰτὶ θὰ
ἀφοσιωνόταν σ’ αὐτὸ μὲ ὅλην τὴν
δύναμιν.

Οἱ κανόνες τῆς ἐπιτυχίας πού
τοὺς διευτύπωσε γέρος πιά, στά-
θηκαν οἱ ὁδηγοὶ τῆς νεότητός
του :

— Μὴν πίνῃς, δούλευε γερά,
μὴν κάνῃς τίποτα γιὰ πολὺ
καιρὸ.

Χρειάζεται σκληρὴ δουλειά
γιὰ νὰ γίνῃ κανεὶς καλὸς τεχνί-
της. Στὰ νειάτα του ποτὲ δὲν εἶ-
χε ὅσα λεπτὰ τοῦ χρειάζονταν.
Λένε πὼς μιὰ φορὰ ὠμολόγησε
ὅτι τὸ ἄσπρο κρέας τῆς κότας
δὲν τὸ δοκίμασε παρὰ ὅταν ἔγι-
νε τριάντα χρονῶν.

Κυττάζοντας γύρω του γιὰ νὰ
βρῇ ἓναν κόσμον νὰ κατάρτησιν,
ὁ Μῶμ βρῆκε τὸ Ἀγγλικὸ θέα-
τρο. Προτοῦ γνωρίσει τὴν πρῶ-
τὴ ἐπιτυχία πού ἦρθε σὰν κεραυ-
νός, ἔγραψε ἔξι ὀλόκληρα
ἔργα.

— “Ἡμουν τυχερός, διηγεῖται
μὲ χαρακτηριστικὴ ἀφέλεια, πού
ξαφνικὰ ἀπέκτησα φήμην ὡς
δραματικὸς συγγραφέας, καὶ ἔ-
τσι δὲν ἦταν ἀνάγκη νὰ γράφω
ἓνα μυθιστόρημα κάθε χρόνον
γιὰ νὰ κερδίζω τὴ ζωὴ μου.
Μοῦ φαινόταν εὐκόλο νὰ γράφω
γιὰ τὸ θέατρο καὶ ἡ φήμη δὲν
ἦταν καθόλου δυσάρεστη. Μὲ τὰ
ἔργα αὐτὰ κερδίζα τόσα χρή-
ματα ὅσα ἤθελα γιὰ νὰ ζῶ κά-
πως λιγώτερο περιορισμένα ἀπὸ

ὅσο ἡμουν ὑποχρεωμένος ὡς τό-
τε. Ποτὲ δὲν εἶχα τὴν νοστροπία
τοῦ μποῦμ γιὰ νὰ μὴ μὲ νοιάζῃ
τὸ αὐριο. Δὲν μοῦ ἄρεσε νὰ δα-
νεύζομαι, οὔτε ὅμως καὶ νὰ ζῶ
μίζερα.

“Ἡρεμος, ἱσορροπημένος, μὲ
ὕγιεις ἰδέες, ἀντίκρουσε τὴν ἐπι-
τυχία ψυχραῖμα, σὰν νὰ ἦταν
δικαιώματός του. «Σκέφθηκα πὼς
μιὰ ζωὴ εἶχα νὰ ζήσω καὶ θὰ
ἤθελα νὰ τὴν χαρῶ ὅσο μπο-
ροῦσα». Ἐκμεταλλεύθηκε τὸ
καθεὶ γιὰ τὸ καλὸ του. Εἶχε
φυματίωσι καὶ πῆγε στὴν Ἑλ-
βετία. Αὐτὸ στὰ 1915. Ἐκεῖ ὅ-
μως δούλεψε γιὰ τὴν Ἰντέλλι-
τζενς Σέρβις καὶ ἔγραψε μιὰ
σειρὰ ἀπὸ διηγήματα.

Ἀργότερα, πάλι γιὰ τὴν ὁ-
γεία του, πῆγε στὴς Νότιες Θά-
λασσες, ὅπου γνώρισε τόσα και-
νούργια πρόσωπα καὶ πράγματα
καὶ μᾶς ἔδωσε ἄλλη σειρὰ ἀπὸ
διηγήματα. Παντοῦ τὸ μάτι του
ζητοῦσε τὴν εὐκαιρία νὰ παρα-
τηρῇ τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ πάν-
τα τὸ σημειωματάριό του ἦταν
ἕτοιμο γιὰ νὰ ἀπαθανατίζῃ κά-
θε εὐκαιρία.

“Όταν γύρισε, ὁ πόλεμος δὲν
εἶχε τελειώσει. Τοῦ πρότειναν
νὰ πάῃ μὲ ἀποστολὴ στὴ Ρω-
σία. Ἡ ὕγεια του δὲν ἦταν κα-
θόλου καλὴ καὶ θὰ περίμενε κα-
νεὶς, τόσο ἀφοσιωμένος πού ἦ-
ταν στὴ δουλειά του, νὰ προτι-
μῇ τὴν ἡσυχία. Καὶ ὅμως δέ-
χτηκε.

— Δὲν μπορούσα βέβαια νὰ
χάσω τὴν εὐκαιρία νὰ μείνω τό-
σον καιρὸ στὴ χώρα τοῦ Τολ-
στόϊ, τοῦ Ντοστογιέβσκυ, τοῦ
Τσέχωφ. Πίστευα ὅτι στὰ δια-
λειμματα τῆς δουλειᾶς μου θὰ
μποροῦσα νὰ κερδίσω κάτι ἀξι-
όλογο γιὰ μένα.

Πῆγε καὶ γύρισε. Μὰ τώρα οἱ

γιατροὶ ἐπενέβησαν καὶ τὸν ἔ-
στειλαν στὴ Σκωτία, σὲ σανα-
τόριο. Δυὸ χρόνια ἔμεινε ἐκεῖ,
ἄρρωστος, μακριὰ ἀπὸ τὸν κό-
σμον. Ὁ μεγάλος τεχνίτης ὅμως
φέρνει παντοῦ μαζὺ του τὸν δι-
κὸ του κόσμον. «Πέρασα θαυμά-
σια», ἔγραψε. Εἶχε ἡσυχία καὶ
ὄρες πολλὲς γιὰ νὰ σκέπτεται.
«Σὲ κείνον τὸ σανατόριο μοῦ φαί-
νεται πὼς ἔμαθα πολλὰ γιὰ τὴ
φύσιν τοῦ ἀνθρώπου πού ἀλλοιῶς
δὲν θὰ τὸ μάθαινα ποτέ».

Δὲν νομίζω πὼς τοῦ ἦταν εὐ-
χάριστο νὰ τὸν παιδεύῃ ἡ φυμα-
τίωσι. Νομίζω ὅμως ὅτι καὶ τὴν
ἀρρώστειαν τοῦ τὴν μεταχειρί-
στηκε ὅπως τοῦ ἄρεσε.

Στὰ βιβλία του «Ἀπολογι-
σμός» καὶ «Σημειωματάριο ἑ-
νὸς συγγραφέα» καθὼς καὶ
στοὺς προλόγους τῶν θεατρικῶν
τοῦ ἔργων ἔχει γράφει πολλὰ
γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Πολλὰ διη-
γήματά του εἶναι γραμμένα σὲ
πρῶτο πρόσωπον, καὶ ἀπ’ αὐτὰ
καθὼς καὶ ἀπὸ διάφορα σχόλια
του, ψυχραῖμα, εὐγενικά, εἰρωνι-
κά, καλοπροαίρετα, γνωρίζε-
ι κανεὶς λίγο-λίγο τὸν Μῶμ ὅ-
πως ἐξελίχθηκε ξεκινώντας ἀπὸ
ἓνα ντροπαλό, ἀνώριμον για-
τροῦδάκι ὅπως παρουσιάζεται
στὴν «Ἀνθρώπινη Δουλειά» πού
εἶναι ὡς ἓνα σημεῖο μιὰ αὐτο-
βιογραφία.

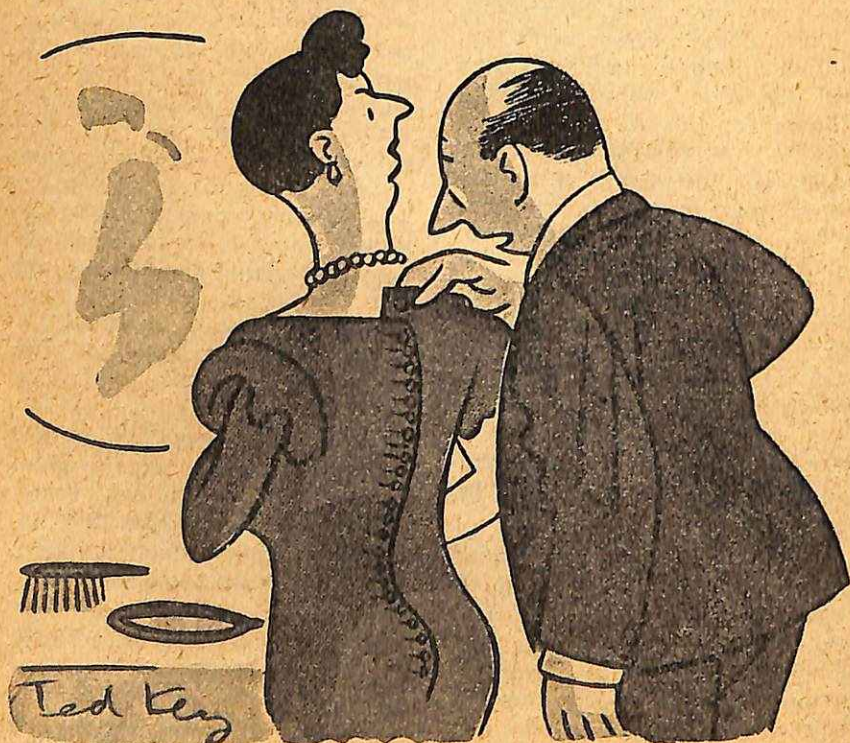
Σὲ πολλὰ περιόδ.κά μπορεῖ
κανεὶς νὰ διαβάσῃ γιὰ τὴν ὁμορ-
φίαν τῆς βίλλας του στὴν Νότιον
Γαλλία, γιὰ τὴν καλωσύνην τοῦ
ἀπέναντι στοὺς νεαροὺς συγγρα-
φεῖς, γιὰ τὴ συλλογὴ τῶν ἔργων
ζωγραφικῆς πού ἔχει στὸ σπί-
τι του. Στὶς φωτογραφίες θὰ δεῖ-
τε τὸ ρυτιδωμένο καὶ ζωηρὸ
πρόσωπον ἑνὸς ἀνθρώπου 76 ἐ-
τῶν πού ἔχει ἤδη δώσει τὸ μεγα-
λύτερον ἔργο του μὰ πού διατη-
ρεῖ τὴν ἐπιθυμία, σὰν τὸν γέρο-

Ὁδυσσεά του Τέννυσον, «νά αγωνιστῇ, νά ζητήσῃ νά θρῇ καί νά μὴν ὑποχωρήσῃ».

Ὡστόσο, παρ' ὅλα ὅσα ἔγραψε γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ μάλιστα τόσο ἀντικειμενικά πού νομίζεις καὶ μιλεῖ γιὰ κάποιον φίλο πού τὸν ξέρει καλά, καὶ παρ' ὅλα ὅσα οἱ ἄλλοι ἔγραψαν γι' αὐτόν, νομίζω ὅτι ὁ πυρήνας μένει κρυφός. Μᾶς φαίνεται πὼς μιλώντας μὲ τόση ἀφέλεια ρίχνει ὅλα τὰ τείχη ἀνάμεσα σ' αὐτόν καὶ στὸν κόσμῳ. Ὑπάρχει

ὥστόσο, ἓνα ἐσωτερικὸ ὄχυρό πού δὲν γκρεμίζεται. Δὲν εἶναι ὅμως δικαίωμά του αὐτό ; Δὲν εἶναι προνόμιο κάθε μεγάλου συγγραφέα, ὅπως καὶ κάθε ἀνθρώπου ; Θὰ μπορούσε νά πῇ καὶ ἐδῶ «Κάνω ὅ,τι μοῦ ἀρέσει καὶ δὲν θέλω νά ἀνοιχτῶ πιὸ πολύ». Ὑστερα ἀπὸ τόση εὐχαρίστησι πού ἔχει δώσει στοὺς ἄλλους δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νά κρατήσῃ αὐτὴ τὴν μικρὴ εὐχαρίστησι γιὰ τὸν ἑαυτό του;

«Illustrated»

«Ὡχ ! δυστυχία μου !

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΖΩΤΑΣ

Τοῦ

DR HARVEY GRAHAM

Ὁ κύριος Α. εἶναι ἑκατὸ ἐτῶν. Τὴν καλὴ του ὑγεία καὶ τὴ μεγάλη του ἡλικία τὴν ἀποδίδει στὸ γεγονὸς ὅτι δὲν καπνίζει καὶ δὲν βάζει ποτὲ στὸ στόμα του οἰνοπνευματώδη ποτά.

Ὁ κύριος Β. εἶναι ἐπίσης ἑκατὸ ἐτῶν. Ἀποδίδει ὅμως τὴν καλὴ του ὑγεία στὸ γεγονὸς ὅτι ἀπὸ δώδεκα χρονῶν καπνίζει συνεχῶς σὰν φουγάρο καὶ πίνει μύρα καὶ ἄλλα ποτά ἀπὸ τότε πού θυμᾶται τὸν ἑαυτό του.

Σὲ κάθε ἑκατοχρονίτη πού λέγει ὅτι ἡ μεγάλη ἡλικία του ὀφείλεται σὲ κάτι ὠρισμένο εἶναι εὐκολο νά ἀντιτάξῃ κανεὶς ἓναν ἄλλον πού νά ἀποδίδῃ τὴν ἡλικία του σὲ κάτι ἐντελῶς ἀντίθετο.

Φαίνεται ὅτι δὲν ὑπάρχει κοινὴ αἰτία, πού νά ἐρμηνεύῃ τὴ μακροζωία, ἡ ὁποία γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο ἔχει γίνῃ ἀντικείμενο μελέτης, θέμα πού ἀπασχολεῖ τοὺς ἐπιστήμονες, τοὺς φυσικούς καὶ τοὺς οἰκονομολόγους.

Στὸ Μπάτλντ, μιά μικρὴ πόλι τοῦ Γιόρκσαϊρ, ὅπου 1.600 ἄνδρες καὶ γυναῖκες δουλεύουν σ' ἓνα ἐργοστάσιο πού φτιάχνει μάλλινα ὑφάσματα, ζῇ ὁ Θεόδωρος Ταίηλορ ὁ ὁποῖος γιόρτασε πέρυσι τὴν ἑκατοστὴ ἐπέτειο τῶν γενεθλίων του. Κάθε πρωτὶ ξυπνᾷ στὶς 6, κάνει σαράντα μίλλια μὲ τὸ αὐτοκίνητο ἀπὸ τὸ σπίτι του, πού

βρίσκεται στὸ Γκράσσιγκτων, ὡς τὸ ἐργοστάσιο καὶ πιάνει ἀμέσως δουλειά. Θὰ μπορούσε νά ἔχῃ ἀποσυρθῇ τώρα καὶ σαράντα χρόνια· ὥστόσο ἐξακολουθεῖ νά ἐργάζεται μὲ ζωντάνια καὶ ἀποδοτικότητα.

Ἰσως ὁ Ταίηλορ νά ἔχῃ πολλὰ κοινὰ μὲ τὸν Μωϋσῇ Μοντεφιόρ, ὁ ὁποῖος δημιούργησε μιὰ τεράστια ἐπιχείρησι καὶ ἱδρυσε ὁλόκληρο νοσοκομεῖο στὴ Νέα Ὑόρκη. Ὁ Μοντεφιόρ συνήθιζε νά λέγῃ ὅτι τὴ μακροζωία του τὴν ὀφείλει στὸ ὅτι ἀποσύρθηκε νωρὶς ἀπὸ τὴ δουλειά του καὶ στὸ ὅτι οὐδέποτε ἐκνευριζόταν. Ἀφοῦ ὅμως ἔκλεισε τὰ ἑκατὸ, ἄρχισε πάλι νά πηγαίνει καθημερινῶς στὸ γραφεῖο του, νά ὑφίσταται τὶς συγκινήσεις τῆς ἐφαρμογῆς νέων σχεδίων καὶ νά διευθύνῃ ἓνα ὁλόκληρο στράτευμα ἀπὸ ὑπαλλήλους, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποῖους εἶχαν τὸ ἓνα τέταρτο μόνο τῆς ἡλικίας του. Ὁ Ζαρὸ Ἀγᾶς, ὁ περὶφημος Τοῦρκος πού πέθανε τὸ 1934 σὲ ἡλικία, ὅπως λένε, 161 ἐτῶν, ὑπῆρξε ὡς τὰ τελευταῖα του χρόνια πολὺ δραστήριος. Ὅτι ἦταν πράγματι 161 ἐτῶν δὲν ὑπῆρχε γραπτὴ ἀπόδειξι, κανεὶς ὅμως δὲν ἀμφέβαλλε ὅτι πάντως εἶχε περάσει τὰ 100.

Μιά πλάκα στὸ Οὐεστμίνστερ Ἀμπεῦ μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ Θω-

Ἰούλιος

γὰς Πάρ ἔζησε 152 χρόνια καὶ πέθανε τὸ 1635. Ὁ Ἑρρίκος Τζένκινς πέθανε τὸ 1670 σὲ ἡλικία 169 ἐτῶν, ὅπως ἀναγράφεται σὲ μιὰ ἐπιτάφια πλάκα ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τοῦ Μπόλτον. Στὴν πλάκα αὐτὴ ἀναφέρονται καὶ ἡ «ἐγκράτεια, ἡ ἐργατικότητα καὶ ἡ πραότης» τοῦ ἀποθανόντος.

Ἄν ἡ κοντέσσα τοῦ Ντέσμοντ δὲν εἶχε τὴν ἀπερισκεψία, στὰ 140 τῆς χρόνια, νὰ σκαρφαλώσῃ σὲ μιὰ κερασιά, ἀπὸ ὅπου ἔπεσε καὶ σκοτώθηκε ἴσως νὰ περνοῦσε στὰ χρόνια καὶ τὸν Θωμὰ Πάρ. Ἀξίζει νὰ ἀναφέρουμε ἔδω καὶ τὴν περίπτωση τοῦ Νουμὰ Κούγκνα ἀπὸ τὴ Βεγγάλη ποὺ πέθανε στὰ 1566 σὲ ἡλικία, ὅπως πίστευαν ὅλοι, 370 ἐτῶν. Ἀλλάξε τέσσερις φορές δόντια καὶ πῆρε διαδοχικῶς 700 γυναῖκες, ποὺ ὅλες πέθαναν πρὶν ἀπ' αὐτόν.

Στις ἐπιτάφιας πλάκες δὲν ἀναγράφεται πάντα ἡ ἀλήθεια σχετικά μὲ τὴν ἡλικία τοῦ μακαρίτη, ἀλλὰ ὅ,τι πιστεύεται μεταξὺ τῶν συγγενῶν ποὺ πάντα κάτι ξέρουν.

Ὡστόσο σ' ἓνα χωριὸ τοῦ Γου-στερ σάιρ καὶ οἱ συγγενεῖς ἀκόμη τοῦ ἀποθανόντος τὰ ἔχασαν ὅταν εἶδαν χαραγμένο στὴν ἐπιτάφια πλάκα ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς τοὺς πέθανε 309 ἐτῶν. Ὁ μαρμαρᾶς ποὺ σκόλισε τὰ γράμματα μὴ ξέροντας νὰ γράψῃ τὸν ἀριθμὸ 39 ἔγραψε 30 καὶ 9.

Ἄλλ' ἐκτὸς ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ παραμύθια καὶ τὶς ἀβεβαιότητες ὑπάρχουν σήμερα πολλοὶ ἀνθρώποι ποὺ πραγματικὰ φθάνουν τὰ ἑκατὸ χρόνια. Τὰ χρόνια τοῦ ἀνθρώπου σταθερὰ αὐξάνονται καὶ ἡ ἐποχὴ μας γνωρίζει πολὺ περισσότερα πράγματα σχετικά μὲ τὸ ζήτημα τῆς μακροζωίας. Πρῶτον καὶ κύριον, ξέρουμε πὼς εἶναι καλύτερα νὰ γεννηθῇ κανεὶς ἀνθρώπος, παρὰ ποντικὸς. Ἡ μα-

κροζωία εἶναι κάπως σχετικὴ μὲ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ μὲ τὶς συνήθειες τῆς ἀναπαραγωγῆς. Γενικῶς τὰ μικρὰ ζῶα ζοῦν λιγώτερο ἀπὸ τὰ μεγάλα. Τὰ ποντίκια, οἱ χοῖροι, τὰ κουνέλια, μεγαλώνουν γρήγορα καὶ ζοῦν λίγο. Οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ ἐλέφαντες μεγαλώνουν σιγὰ καὶ ζοῦν περισσότερο.

Δεύτερον, εἶναι καλύτερα νὰ γεννηθῇ κανεὶς γυναίκα παρὰ ἄνδρας. Οἱ γυναῖκες ποὺ φθάνουν τὰ 100 εἶναι τέσσερις ἕως πέντε φορές περισσότερες ἀπὸ τοὺς ἄνδρες.

Οἱ περισσότεροι γεροντολόγοι—οἱ εἰδικοί ποὺ ἐρευνοῦν τὰ προβλήματα τῆς μεγάλης ἡλικίας—παραδέχονται ὡς βέβαια τὴν περίπτωση ἑνὸς Καναδοῦ ποὺ ἔζησε ὡς τὰ 113 χρόνια του. Τὰ ἀναφερόμενα γιὰ μεγαλύτερες ἡλικίες εἶναι ὑποπτα καὶ συνήθως δὲν ἀποδεικνύονται. Λεπτομέρεις μαθηματικοὶ καὶ στατιστικοὶ πίνακες καὶ μελέτες δείχνουν ὅτι οἱ ἄνθρωποι σήμερα ζοῦν πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὅτι παλιότερα. Γι' αὐτὸ πρέπει ἴσως νὰ περιμένουμε ὅτι ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας θὰ σπάσουν ὅλα τὰ ἀποδεδειγμένα ρεκόρ μακροζωίας καί, πιθανότατα, αὐτὸς ποὺ θὰ σπάσῃ τὸ μεγαλύτερο ρεκόρ θὰ εἶναι γυναίκα.

Τρίτον—καὶ ἴσως σημαντικώτερο—ὅποιος θέλει νὰ ζήσῃ καὶ νὰ φθάσῃ στὰ 100, πρέπει νὰ διαλέξῃ μὲ μεγάλη προσοχὴ τοὺς γονεῖς του. Ἡ μακροζωία εἶναι κληρονομικὴ.

Τὰ δεδομένα ποὺ ὑπάρχουν σχετικά μὲ οἰκογένειες ποὺ ἡ μακροζωία ἀποτελεῖ χαρακτηριστικὸ τους, ἐξετάζονται σήμερα ἀπὸ εἰδικούς, ὅπως ὁ Dr V. Korenchovsky τοῦ Ἰδρύματος Γεροντολογικῶν Ἐρευνῶν τῆς Ὁξφόρδης. Ὁ Dr

V. Korenchovsky ἀποτελεῖ ἀναγνωρισμένη αὐθεντία γιὰ τὰ ζητήματα μακροβιότητος.

Τὸ Γεροντολογικὸ Ἰδρυμα τῆς Ὁξφόρδης συλλέγει πληροφορίες γιὰ τὸ ἔξης πρόβλημα ποὺ ἀρχισε νὰ ἀπασχολῇ τοὺς ἀρμοδίους. Κατὰ τὴ Βασιλικὴ Ἐπιτροπὴ Πληθυσμοῦ σὲ - δυὸ τρία χρόνια θὰ ὑπάρχουν στὴ Μεγάλῃ Βρεταννία πάνω ἀπὸ ἑξῆς ἑκατομμύρια ἄνδρες ποὺ θὰ ἔχουν περάσει τὰ 65 καὶ γυναῖκες ποὺ θὰ ἔχουν περάσει τὰ 60. Στὰ 1975 ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς θὰ ἔχῃ ὑπερβῇ τὰ ἑπτὰ ἑκατομμύρια καὶ μέχρι τὰ 1985 θὰ εἶναι σχεδὸν ὀκτὼ ἑκατομμύρια, δηλαδή οἱ ἀκατάλληλοι γιὰ δουλειά, θὰ εἶναι ὅσοι περίπου εἶναι τὰ παιδιὰ κάτω τῶν δέκα - πέντε ἐτῶν.

Τοῦτο θὰ ἀποτελέσῃ φοβερὸ βάρος γιὰ τὸν μισθοσυντήρητο πληθυσμὸ. Ἡ λύσι τοῦ προβλήματος εἶναι μιὰ. Ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ποὺ δουλεύουν ἀποδοτικὰ πολὺ μετὰ τὴν ἡ-

λικία ποὺ θεωρεῖται ὅτι πρέπει νὰ πάψῃ κανεὶς τὴ δουλειά. Οἱ ἡλικιωμένοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἶναι πρὶν εὐτυχισμένοι καὶ ζοῦν περισσότερο ὅταν ἐξακολουθοῦν νὰ ἐργάζονται.

Ὅλοι μας ξέρουμε πολλοὺς δραστηρίους ἀνθρώπους ποὺ ἐπειδὴ ἔπαυσαν νὰ ἐργάζονται ὅταν πέρασαν κάποιον συμβατικὸ ὅριο ἡλικίας, ἔχασαν τὰ ἐνδιαφέροντά τους, καὶ πέθαναν σὲ λίγα χρόνια.

Ἀφοῦ εἶναι βέβαιον ὅτι στὸ μέλλον θὰ ὑπάρχουν περισσότεροι ἡλικιωμένοι, ἔχει μεγάλη σημασία νὰ ἐξετάσουμε τὰ ζητήματα ποὺ τοὺς ἀφοροῦν. Πρῶτον πρέπει νὰ μάθουμε πὼς καὶ γιατί οἱ ἄνθρωποι ζοῦν ὡς τὰ ἑκατὸ τοὺς χρόνια. Καὶ δεύτερον, πὼς θὰ γίνῃ ὥστε οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ εἶναι δραστήριοι, χρήσιμοι καὶ ὑγιεῖς γιὰ ὅσο τὸ δυνατόν μεγαλύτερο χρονικὸ διάστημα τῆς ζωῆς τους.

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΩΝ ΝΤΕΛΙΚΑΤΩΝ ΕΡΑΣΤΩΝ

(1790)

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ ΑΠΟ ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟ

ΑΠΟ ΤΟΝ

ΡΗΓΑ ΒΕΛΕΣΤΙΝΛΗ

Ἡ ἄκρα ἔφεσις ὅπου ἔχω, εἰς τὸ νὰ δώσω μίαν ἀμυδρὰν ἰδέαν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ἡδονικῶν ἀναγνωσμάτων, αἱ ὁποῖαι καὶ εὐφραίνουσι καὶ τὰ ἥθη τρόπον τινὰ ἐπανορθοῦν, με παροεζίνησε νὰ ἀναλάβω τὴ μετὰφραση τῶν ἱστοριῶν τούτων, ὅπου ἐνταυτῷ νὰ ἡδύνω καὶ νὰ ὠφελήσω τὸν ἀναγνώστη μου. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ δὲν παύουν οἱ φιλοκατήγοροι νὰ ἐφευρίσκουν αἰτίαι, διὰ νὰ ἐξασκοῦν τὴ γλῶσσα τους, νομίζω ὅτι θέλουν μεμφεῖ καὶ ἐμὲ πῶς ἐκλεξα ἑρωτικὴ ὕλη, πράγμα ὅπου συνηθίζεται ἀπὸ κάθε τάγμα ἀνθρώπου εἰς τὸν αἰῶνα μας, καθὼς εἶναι γνωστό, ἑρωτικὴ λέγω ὕλη διὰ γύμναση τῆς φιλοπονίας μου καὶ ὄχι ἄλλῃ. Ἀποκρίνομαι λοιπὸν, ὅτι οἱ ἐμπεριεχόμενοι ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ἑρῶτες εἰς ὑπανδρεῖαν κατανοῦν, ἡ ὁποία εἶναι μυστήριον καὶ ἂς μὴ πολυλογῶν.

Πρώτη ἀντάμωσις τοῦ Πόμ καὶ τῆς Ἀννέτας

Μιὰ Κυριακὴ, ἔτυχε νὰ ἔθγω πρὸς περιδιάβαση εἰς τὸ δάσος ἐκεῖνο, ὅπου ἦτον πλησίον τῆς πολιτείας καὶ εἰς τὸ δρόμον μου ἐσυναπάντησα τὴν ὡραία Ἀννέτα. Ἐνα κάλλος, ὡσὰν ἐκεῖνο τῆς Ἀφροδίτης, ἐστόλιζε τὸ ἀξιολάτρευτο κορμὶ τῆς, εὐθὺς ἐσταμάτησα καὶ ἔγινε ἄλλος ἐξ ἄλλου ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν χαρὰ μου, ὅμως δὲν ἦτον καιρὸς νὰ γυρίσω πλέον ὀπίσω, τὴν ἐχαιρέτησα περνώντας, πλὴν χωρὶς νὰ τὴν κοιτάξω ἄχ, ὁ ἄθλιος, ἡμποροῦσα ἄραγε ; ἔνα σύνεφο ἐσκέπασε τὰ μάτια μου καὶ τὸ πρόσωπό μου ἔγινε ὅλο φλόγα. Τί ἐδηλοῦσε τάχα ἐκεῖνη ἡ κοκινάδα, ἀποτέλεσμα τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἐντροπῆς ; ... ὡστόσο ἐπέρασα ἀπ' ἐμπροστά της ὡσὰν ἀστραπή· αὐτὸς ὁ τρόπος ἦτον περισσότερο μίαν χωριατιά ἐκ μέρους μου, παρὰ σημεῖον ἔρωτος, καὶ ἔπρεπε μάλιστα νὰ τὴ βεβαιώσῃ εἰς τὴν ἰδέαν, ὅπου ὁ πατέρας τῆς ἐπάσχιζε νὰ τὴν δώσῃ περὶ ἐμοῦ. Ὅθεν, ἀκολουθοῦσε τὸ δρόμον τῆς, καὶ ἐπήγαινε, χωρὶς ἐγὼ νὰ τὸ ἡξεύρω, εἰς ἕνα περιφραγμένον μπαγτζέ, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχον λαγούς μέσα. Ἀφοῦ ἐσεργιάνισα ἀρκετά, ἐνοστιμεύθηκα νὰ πηγαίνω καὶ ἐγὼ ἐκεῖ, ἐπειδὴ καὶ ὀρέγομουν καθ' ὑπερβολὴν ἐ-

κεῖνο τὸ μέρος, μετὰ τὸ νὰ εὑρίσκα μίαν ξεχωριστὴν ἡδονή, συλλογίζόμενος ἀναμεταξὺ εἰς τὰ δένδρα τὸ φλογερὸν ἔρωτά μου. Ἐπρόβαινα λοιπὸν ἀπὸ τὸ πᾶν μέρος τοῦ μπαγτζέ, εἰς καιρὸ ὅπου ἡ ἀκριβὴ μου Ἀννέτα ἐπήγαινε ἀπὸ τὸ κάτω καὶ ἀντίκρυζε τὸ δρόμον μου, ὄντας κρυμμένη πίσω ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ κλάδους τῶν δένδρων· ἐγὼ πάλι προχωρώντας νὰ μαζώξω φουντούκια...

Ἀχ, τί χαριέστατο μέρος, τὸ ὁποῖον οἱ συχνοὶ ἀναστεναγμοὶ μου τὸ εἶχαν παραμορφώσει εἰς ἕνα θυσιαστήριον, ὃ ἐπίγειός μου παράδεισος, ἡ ἀρχὴ τῆς εὐτυχίας μου, μόνις εἶχα πλησιάσει, καὶ ἤκουσα μίαν ταραχὴν εἰς τὸ πλάγι μου, καλοκοιτάζω, βλέπω... ἄχ... καὶ βλέπω τὴν ἀκριβὴ μου Ἀννέτα· ὁ τόπος, οἱ ἀλλεπάλληλοι στοχασμοί, ὅπου ἀνέβαινον εἰς τὴ φαντασίαν μου ἐκεῖνη τὴ στιγμή, (ἐπειδὴ καὶ πάντα εἶχα εἰς τὸ νοῦ μου τὸ ἀξιολάτρευτον ὑποκείμενόν της), τὸ ἀδύνατον τῆς φυγῆς μου καὶ προπάντων ὃ περισφαιλισμένος εἰς τὸ φλογισμένον στήθος μου σφοδρότατος ἔρωτάς μου με ἔκαμαν νὰ ἀπνεκρωθῶ· ἐκόπηκαν οἱ δυνάμεις μου, ἐλιγοθύμῃσα καὶ ἀκούμῃσα εἰς ἕνα δένδρον λέγοντας : Ἀχ, πεθαίνω, ἄχ, με βλέπει... ἡ Ἀννέτα ἐντρομὴ καὶ πεφοβισμένη (πλὴν με μίαν καρδιὰ αἰσθαντικὴ καὶ εὐσπλαχνη, καθὼς εἶναι κάθε κορίττι δεκαοκτῶ χρονῶν) ἐπλησίασε κοντά μου· ἄχ... ἄνοιξα τὰ ἡμιθανή μάτια μου, ὄντας ὑποστηριγμένος εἰς τὴς λευκὰς ἀγκάλας τῆς... εἶναι ἀδύνατον ὅμως νὰ ἐκφράσω ἐκεῖνο, ὅπου αἰσθάνθηκα τὴ στιγμή ἐκεῖνη· τόσο ἐνθυμοῦμαι μόνο, πῶς ἕνα χαμογέλασμα ἦτον ἀρχὴ καὶ πρῶτον σημεῖον τοῦ ὅτι ἀνέλαβα· ἐκάθισα λοιπὸν, διὰ τὸ δὲν ἡμποροῦσα νὰ περιπατήσω· ἡ καρδιά μου ἐπαρομοίωζε ἕν ὄγληγορον ὥρολόγι καὶ τὰ μέλη μου ἦτον κατακοιμένα· μόνις ἡμπόρεσα νὰ σηκώσω τὰ μάτια μου καὶ νὰ τὰ προσηλώσω εἰς τὸ ἀξιολάτρευτον πρόσωπό της, κοιτάζω τὴ χρυσή μου Ἀννέτα καὶ ἀντὶς ἐκεῖνη τὴ ζωηρὰ λάμψιν τῶν ἀμιμήτων χαρίτων τῆς, ὅπου με ἔκαμνε νὰ τρέμω πρωτύτερα, ἔβλεπα μόνον γλυκύτητα καὶ καλοκαγαθία, ὅπου με ἔδιδαν θάρρος· δὲν εἶχε ἄνοιξις ἀκόμη τὸ χρυσὸ στόμα τῆς, ἐπειδὴ καὶ με ἐνόμιζε λιγοθυμισμένο, καὶ νὰ ἐκινδύνευε ἡ ζωὴ μου, εἰς καιρὸν ὅπου ἐγὼ δὲν εἶχα τίποτε. Ἐβαλα τὰ δυνατά μου νὰ συντύχω, πλὴν δὲν ἡμποροῦσα· ἡ ἀκριβὴ μου Ἀννέτα με ἔδωσε τὸ χέρι τῆς διὰ νὰ με βοηθήσῃ· ἄχ, θεέ μου... δὲν ἡμπορῶ νὰ περιγράψω τὸ τί αἰσθανόμενον ἐκεῖνη τὴ στιγμή, πόσο ἡδονικότερα εἶναι ἡ ἀφ' ἧς ὅλες τὴς ἄλλες αἰσθήσεις, ἡ ψυχὴ μου ὀλόκερῃ με ἐφαίνετο πῶς ἐμαζώχθη εἰς ἐκεῖνο μου τὸ εὐτυχισμένον χέρι, ὅπου ἔβαστοῦσε ἡ ὠραιότατη Ἀννέτα καὶ ὅλη ἡ ἐδικὴ τῆς, πῶς ἦτον εἰς τὸ χεράκι τῆς. Τί γλυκύτατον ὕγιμον ! τί νοστιμάδα ! τί εὐδαιμονία ! ἐνόμιζα πῶς ἐνώνετο ἡ καρδιά μου μετὰ τὴν ἐδικὴν τῆς, πῶς ἐξεμυστηρεῖτο ἡ μία εἰς τὴν ἄλλη τοὺς φοβεροὺς πόνους, ὅπου ἀμοιβαίως ἐδοκίμαζαν... Ἀχ, ἕνα φίλημα τότε... ἕνα τρυφερὸν φίλημα, ἤθελε με ἐνδυναμώσει παρευθὺς... μά... ὄχι, ἀφοῦ μόνις ἡμποροῦσα νὰ ὑποφέρω τὸ ὕγιμόν της, εἰς πόσον θαυμὸν ἄραγε ἤθελε με ἀνάψῃ ἐκεῖνο ; Ἐντοσοῦτῳ ἡ ἐντροπὴ μου καὶ ἡ ἄσβεστη λαύρα, ὅπου ἦτον κατασφαλισμένη καὶ ἐφλόγιζε τὸ πονεμένον στήθος μου, ὡσὰ νὰ εἶχε εὖρει ἕνα δρόμον ἀπὸ τὸ χέρι

μου άρχισε νά όλιγοστεύει· δέν ήτον πλέον έκείνη ή πρώτη ύπερ-βολική ζέστη όπου με έπνιγε, άνάπνεα με περισσότερά έλευθερία.

— Τί έχετε, αϋθέντη μου ; Ωχ, πόσο έτρόμαξα διά την ύγεία σας...

— Δέν ήξεύρω, κερά μου, δέν ήμπόρεσα νά νικήσω την καρδιά μου, μήτε νά έξουσιάσω τόν έαυτό μου... οί δυνάμεις μου με άφησαν.

— Έφοβηθήκατε ίσως τίποτε, ως φαίνεται.

— Έγώ, κερά μου ; και από ποίον νά φοβηθώ στο θεό σας ;

— Άπό μένα θέβαια, μήν ήξεύροντας ποίος είναι.

— "Οχι τη άλθελιά, δέν είναι ο φόβος, όπου με έκαμε νά λιγοθυμήσω, ένα άλλο... ένα... άλλο αίτιο με εύύγχυσε κομάτι, συμπαθήσατέ με, κερά μου, όπου χωρίς νά θέλω σάς έκάμα νά ξιπασθείτε, σάς έντρέπομαι, και τό περισσότερο, διατί είναι ή πρώτη φορά όπου λαμβάνω την τιμή νά συντύχω μαζί σας... σάς θε... θαι... ώνω. (Τόν έρχεται νά λιγοθυμήσει)...

Τό πρώτο Άμόρι

Λέγοντας αυτό τό λόγο, έβγήκε γρήγορα γρήγορα από τόν μπαγτζέ και έπήρε τό δρόμο της πολιτείας· έγώ δέν έτολμούσα νά την άκολουθήσω και την έκοίταξα με τρεμαμένη καρδιά, έσκυφτα άναμεταξύ εις τά δένδρα νά θλέπω τές χρυσές πλεξούδες της, όπου έκυμάτιζαν εις τούς ώμους της και άφοϋ την έχασα πλέον από την όρασή μου, έβγήκα και έπήρα τόν έπάνω δρόμο, καλοτυχίζοντας τόν έμαυτό μου εις κάθε πάτημά μου, δι' έκείνη την εύτυχημένη συναπάντηση· καθώς έφθασα όμως εις τό σπίτι, με έκακοκράτησαν διατί άργησα τόσο εις τό σεργιάνι· τί ήθελαν είπει έραγε άν ήξευραν πώς είχα και σοχπέτι με την Άννέτα ;

Άφοϋ με ήκολούθησε αυτό τό συμβάν, ένόμιζα πλέον τόν έμαυτό μου διά τόν εύτυχεότερο άνθρωπο της οίκουμένης· και νά μήν είπώ μεγάλο λόγο, έκείνος ο καιρός της νεότητός μου ήτον ο πλέον ήδονικός, ο πλέον γλυκός άπ' όλες τές ήμέρες της ζωής μου· εις την έκκλησία είχα την έλευθερία νά ρίχνω τά μάτια μου έπάνω εις την άγαπημένη μου Άννέτα, έδοκίμαζε ή καρδιά μου μία κρυφή χαρά, όταν έγύριζε και έκείνη τά έδικά της έπάνω μου· και με όλο όπου είχα συνηθίσει πλέον τά θλέματά της, πάλι τά μάτια μου έχαμήλωναν χωρίς νά θέλουν· έπειδή και τό παίξιμο έκείνο, όπου είχε τό έρωτικό κοίταγμά της, όσο και άν ήτον ταπεινό καθώς και πρώτα, πάλι είχε ένα δέν ήξεύρω τί, όπου με έβίαζε νά συστέλλομαι. Έσυμφωνούσαν με τά έδικά μου, και άντικρύζονταν προτοϋ νά τά χαμηλώσω· άν ήρχετο λόγος, και έδιηγείτο κανείς τίποτες περί της Άννέτας, έγώ έκοκίνιζα όλιγότερο και έδοκίμαζα περισσότερά ήδονή. Πάντοτε την έπαινούσαν, έπειδή και ξεχωριστά από τη δυσεύρετη ώραιότητα, είχε

και όλα τά προτερήματα συναθροισμένα εις τόν έαυτό της. Τί χαρά, τό νά άκούω νά την έπαινοϋν έμπροστά μου, και νά την έκθειάζουν ώσαν τό πρώτο κορίτσι του αιώνος της· έλεγα εις τόν έμαυτό μου, έκείνη με άγαπά, έγώ τη λατρεύω, τά έντερέα μας είναι πλέον ένωμένα, τη θεά, όπου λαχταρούσα τόσο καιρό, τώρα είναι σύμφωνη με τόν έρωτά μου, θέλει έλθει καιρός, όπου νά γένει και σύζυγός μου...

Ο Ρήγας ο Βελεστινλής (Φεραίος), γενήθηκε τό 1757 στο Βελεστίνο της Θεσσαλίας. Άφοϋ σπούδασε τά πρώτα γράμματα στη Ζαγορά, και ύστερα από διάφορες περιπέτειες, πήγε στην Κωνσταντινούπολι και εκεί κατώρθωσε νά μηϊ στο περιβάλλον των Φαναριωτών. Ο ήγεμών της Μολδαυίας Άλέξανδρος Υψηλάντης τόν προσέλαβε γραμματέα του. Άργότερα τόν βρίσκουμε γραμματέα του ήγεμόνος της Βλαχίας Ν. Μαυρογένη, στο Βουκουρέστι. Έκτός από τις διοικητικές θέσεις που κατέχει στις Παρίστριες Ήγεμονίες συμπληρώνει τη μόρφωσή του και συγχρόνως άσχολείται με τό έμπόριο. Τό 1796 πηγαίνει στη Βιέννη και άσχολείται με έκδοτικές εργασίες τις όποιες συνδυάζει με τά άπελευθερωτικά του σχέδια. Κατεβαίνοντας από τη Βιέννη για την Έλλάδα, περνά από τό Τριέστι, όπου συλλαμβάνεται από την Αυστριακή άστυνομία ή όποια, για νά φανή καλή προς την Τουρκία, της τόν παραδίδει. Τό 1797, νεώτατος άκόμη χάνεται ο Ρήγας. Στη Βιέννη, τό 1790 έχει έκδώσει τό πρώτο του δημοσίευμα. Είναι μία μετάφρασι άπό τό γαλλικό με τόν τίτλο : « Σχολείον των Ντελικάτων Έραστών, ήτοι έθελον περιέχον τά περίεργα συμβεβηκότα των ώραιότερων γυναικων των Παρισίων άκμαζουσων κατά τόν παρόντα αιώνα » που προσφέρεται « εις όλες τές αισθαντικές νέες και νέους ».

Στη μετάφρασί του δέν άναφέρει τό όνομα του συγγραφέα, πιθανώτατα όμως πρόκειται για έργο του περιφήμου για την εποχή του Γάλλου Restif de la Bretonne. Χαρακτηριστικό είναι ότι στα μάλλον έλευθερία αυτά διηγήματα ο Ρήγας προσπαθεί νά δώσει χαρακτήρα ήθικό. Αυτό δέν άποτελεί άπλως μία άμυνα άπέναντι της δυσφορίας του καινού. Έκφράζει την πραγματική διάθεση του Ρήγα, γιατί ήθικά, στην εύρύτατη σημασία του όρου είναι τά προβλήματα που τόν άπασχολούν. Τόν ίδιο χρόνο δημοσιεύει τό « Φυσικής άπάνθισμα διά τούς άγχίνους και φιλομαθείς Έλληνας έκ της Γερμανικής και Γαλλικής διαλέκτου έρανισθέν », και ακολουθούν ο « Ηθικός Τρίπους » και ο « Ανάχαρις ». Στά 1796-1797 θγάζει μία σειρά από χάρτες του ελληνικού χώρου με καθαρά έθνικό σκοπό. Έκτός άπ' αυτά, έτοιμάζει, στη Βιέννη πάντα, πατριωτικά ποιήματα, προκηρύξεις, τό Σύνταγμα και ένα Στρατιωτικό Έγκόλπιο.

Οι κατηγοριοί του Ρήγα δέν έλειψαν φυσικά. Ήταν οί άνθρωποι που εύρισκαν πρόωρη ή άπλως επικίνδυνη την πατριωτική του δράσι, αυτοί που δέν είχαν άκόμη άποκτήσει πολιτική συνείδησι. Ωστόσο ή άπελευθερωτική του προσπάθεια που έπισφραγίστηκε με τόν θάνατό του συγκλόνησε όλόκληρο τόν ελληνισμό και έδωσε αυτό που είχε θάλλη σκοπό της νά δώση.

Καθαρά ελληνική ίδιουσγκρασία ο Ρήγας, προχωρεί περισσότερο με την καρδιά παρά με τό νοϋ. « Χαρίεις, νοημονέστατος, ζωήρος έκ φύσεως, έτοιμολόγος » όπως χαρακτηρίζεται, χαιρείται τη ζωή και ζητάει με έργα πρωτότυπα και με μεταφράσεις νά φωτίση τόν ελληνισμό σχετικά με τά ήθικά ζητήματα, τά ιστορικά, τη φυσική, τη λογοτεχνία, τό θέατρο, την παιδαγωγική.

Μιά καινούργια πνευματική κίνηση

Ο "ΣΟΚ-ΙΣΜΟΣ" ΚΑΤΑ ΤΟΥ "ΥΠΑΡΞΙΣΜΟΥ"

Τῆς

ODETTE AMSON

Ἡ ἀνοιξιὶ δὲν θὰ ἦταν πιά ἀνοιξιὶ καὶ τὸ Παρίσι δὲν θὰ ἦταν πιά Παρίσι ἂν μὲ τις πρῶτες ἡλιακάδες στὸ Σαίν - Ζερμαίν - ντε-Πρέ, στὸν κῆπο τοῦ Λουξεμβούργου, στὶς ὄχθες τοῦ Σηκουάνα δὲν ἔρχονταν στὸ φῶς ἀπὸ κάποιο εἰκοσάχρονο μυαλὸ μερικὲς ἰδέες, λογοτεχνικὲς ἢ καλλιτεχνικὲς, ὅπως οὐδέποτε ἐπαναστατικὲς.

«Ὁ ὑπαρξισμὸς, δὲν ἐνδιαφέρει πιά παρὰ τοὺς γέρους. Ὅσο γιὰ τὸν «γραμμιασμὸ», τὸν «αἰσθησιασμὸ» κ.λ.π. αὐτὲς ἦταν κινήσεις ποὺ δὲν ἔφθασαν ποτέ στὴν ψυχὴ τῶν μεγάλων μαζῶν καὶ στάθηκαν προνόμιον ὠρισμένων κλειστῶν κύκλων».

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀπαγγέλλει τὴν θανατικὴ καταδίκη ἐπὶ τῶν φιλολογικῆς ἱστορίας, ἔτσι δά, μὲ μιὰ ἀπλὴ φρασούλα, εἶναι ὁ Ζάκ Ραί, ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς πρῶτους φανατικοὺς ὁπαδοὺς τοῦ «σοκισμοῦ», τοῦ τελευταίου τέκνου τῆς Ἀριστερῆς Ὀχθῆς τοῦ Σηκουάνα. Αὐτὸς ὅμως ἔρχεται δεύτερος. Ὁ «πάπας» τῆς σχολῆς

εἶναι ὁ Ἀντρέ Βέλτ. Στὰ χρόνια, καὶ οἱ δύο μαζύ, μόλις ποὺ πλησιάζουν τὰ σαράντα. Ἀλλὰ τί φλόγα καὶ τί σιγουριά!

— Ὁ «σοκισμὸς», μοῦ ἐξηγοῦν οἱ δύο νεαροί, δὲν ἀπορρίπτει τελείως τὸν ὑπαρξισμό. Προσπαθεῖ μόνον νὰ τὸν ἀνανεώσῃ, νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ βγῇ ἀπὸ τὸ τέλμα τοῦ ἀκαδημαϊσμοῦ. («Ἄν τοὺς ἔκουγε ἀπὸ καμμιὰ μεριά ὁ Ζάν Πώλ Σάρτρ, ὁ μεγάλος δάσκαλος τοῦ ὑπαρξισμοῦ!..»)

— Οἱ ὑπαρξιστὰς πιστεύουν, συνεχίζουν οἱ συνομιληταί μου, ὅτι ἀρκεῖ νὰ ἐνεργῇ κανεὶς γιὰ νὰ ἀποδεικνύῃ τὴν ὑπαρξί του—σὰν νὰ εἶχαν ὅλες οἱ πράξεις μας τὴν ἴδια ἀξία! Ὁ γερο-Ζιντ ἦταν σ' αὐτὸ ἀκόμη πιὸ μοντέρνος: εἶχε ὀρίσει καὶ κάποια ἱεραρχία στὶς πράξεις μὲ κορυφὴ τὴν πράξι ἐκείνη ποὺ γίνεται χωρὶς συγκεκριμένη αἰτία.

— Βέβαια δὲν εἴμαστε οἱ μόνοι ποὺ ἀγωνιζόμαστε ἐναντίον τῆς μονοτονίας τῆς ζωῆς, μοῦ ἐξηγοῦν οἱ πρωτοπόροι τοῦ σοκ-

ισμοῦ. Ἀγωνιζόμαστε ὅμως μὲ τὴν καρδιά μας. Ἡ μονοτονία αὐτὴ ὑπῆρχε πάντα στὸ ψυχικὸ πεδίο ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ τὸν πόλεμο προχώρησε πολὺ βαθύτερα καὶ ἀπὸ τότε, χρόνον μὲ τὸ χρόνο τὰ ὄνειρά μας διαρκῶς λιγοστεύουν. Ὁ εἰκοστὸς αἰώνας εἶναι ὁ αἰώνας τῶν «σόκ». Ὅπως τὸ ἡλεκτρο-σόκ, μπορεῖ νὰ μᾶς θεραπεύσῃ ἀπὸ μιὰ μανία, ἔτσι καὶ τὰ διάφορα «σόκ» τῆς ζωῆς, καλὰ ἢ ἄσχημα, αὐτὰ καὶ μόνο, μποροῦν νὰ μᾶς σώσουν ἀπὸ τὴν θανάσιμη ἀνία τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ὁ σοκισμὸς λοιπὸν ἔρχεται νὰ κηρύξῃ ὅτι ἀντὶ νὰ ἀποφεύγουμε τὰ σόκ τῆς ζωῆς πρέπει νὰ τὰ ἐπιζητοῦμε καὶ νὰ τὰ προκαλοῦμε: σόκ αἰσθηματικά, ψυχικά, ἀκόμα καὶ σωματικά. Νὰ μὴν φοβόμαστε τὸ ἀπρόοπτο, τίς ἐκπλήξεις, τίς ταραχὰς οὔτε καὶ αὐτὰ τὰ δράματα. Τὰ σόκ δίνουν στὴ ζωὴ τὴ γεύσι της, τὸ νόημά της, σχεδὸν τὸ λόγο τῆς ὑπαρξεώς της.

— Αὐτὸ ποὺ λέτε, διέκοψα, εἶναι ἐκεῖνο ποὺ μερικοὶ πολιτικοφιλόσοφοι τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ ὠνόμαζαν, πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἀκόμη «ζῆν ἐπικινδύνως».

Ὁ Ἀντρέ Βέλτ χαμογέλασε:

— Δὲν εἶστε ἡ πρώτη ποὺ κάνετε αὐτὴ τὴν παρατήρησι. Δὲν ἔχετε ὅμως δίκιο, γιατί ἀπλούστατα ὁ κίνδυνος δὲν εἶναι λέξι συνώνυμο τοῦ σόκ. Θὰ ἔλεγα μάλιστα ὅτι εἶναι τὸ ἀντίθετο. Ἐνῶς στρατιωτικὸς, ἕνας κακοποιός, ἕνας ἀστυνομικός, ὅλοι ὅσοι ἄσκειν ἕνα ἐπάγγελμα ποὺ θεωρεῖται ἐπικίνδυνον, συνηθίζουν σιγά-σιγά τόσο πολὺ σ' αὐτὸ ποὺ ὀνομάζουμε «κίνδυνον», ὥστε δὲν παθαίνουν πιά κανένα σόκ. Ὁταν ἕνας ἐργάτης σφυρίζει ἀμέριμνα σκαρφαλωμένος στὰ ψηλά,

δὲν αἰσθάνεται μεγαλύτερο σόκ ἀπὸ ἕναν λογιστὴ ποὺ κάνει προσθέσεις.

— Καὶ μὲ ποιά μέσα, ρώτησα, ὁ σοκισμὸς προκαλεῖ τὰ εὐεργετικά αὐτὰ σόκ;

— Πρῶτα ἀπ' ὅλα συμβουλευόμε ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποφεύγουμε τὰ σόκ. Ἡ ζωὴ μόνη της προκαλεῖ ἀρκετά, φτάνει νὰ μὴν τὰ παραγκωνίζουμε. Ὁ πολιτισμένος ἄνθρωπος φοβάται τὰ ἄκρα, τὸ θάνατον, τὸ ἀληθινὸ καὶ γι' αὐτὸ ἐγίνε μπλαζέ, δειλὸς, σκλάβος τοῦ «μέτρου». Οἱ νέοι τοῦλάχιστον δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ τρομάζουν τόσο μπροστὰ στὸ δράμα, στὸν πόνο, στὸ γκρέμισμα αὐτῶν ποὺ πιστεύουμε πὼς ἀποτελοῦν τὴ θάσι τῆς ζωῆς. Χρειαζόμαστε σόκ! ὅσα γίνεται περισσότερα! ὅσο γίνεται πιὸ συχνά! Ὁ Μπωντλαίρ ἔλεγε ὅτι ὁ πόνος εἶναι «τὸ θεῖο φάρμακο μὲ τὸ ὁποῖο ἐξαγνίζομαστε ἀπὸ τίς ἁμαρτίες μας». Οἱ σοκιστὰς ἐπεκτείνουν τὴν ἔννοια αὐτὴ τοῦ πόνου σὲ κάθε ἀναστάσι ποὺ ἐξαγνίζει, ποὺ πλουτίζει, ποὺ δυναμώνει τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ.

— Καὶ πῶς σκοπεύετε νὰ διαδώσετε τίς θεωρίες τοῦ σοκισμοῦ;

— Μὲ βιβλία, μὲ μανιφέστα, μὲ ἄρθρα, μὲ διαλέξεις. Λέμε ἀκόμα νὰ ὀργανώσουμε μιὰ «ἐβδομάδα σοκισμοῦ» ὅπως εἶναι τῆς μόδας. Τώρα δουλεύω τὸ πρῶτο μου μυθιστόρημα ποὺ ὁ τίτλος του θὰ ἐκφράζῃ ὀλόκληρο τὸ ἰδανικόν: «Δὸς ἡμῖν δράμα καθημερινόν». Ὁ φίλος μου Ζάκ Ραί ἐτοιμάζει ἕνα μεγάλο δοκίμιον μὲ τὸν τίτλον: «Ὅ,τι μένει ἀκίνητον σὰ πῖζει».

— Ἀπὸ πότε ἀρχίσατε τὴν κίνησιν αὐτή;

— Ἐχετε ὁπαδούς;

— Ὁ σοκισμὸς ἔχει μόλις λί-

γων μηνών ζωή πίσω του. "Ετσι οί ὁπαδοί του δὲν εἶμαστε πολλοὶ ἀκόμη. Ἀνάμεσα στοὺς πρώτους φίλους μας ἦταν δύο ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, μιὰ ποιήτρια ἀπὸ τὴν Ἰνδοκίνα, ἕνας φοιτητὴς ἀπὸ τὸ Σάαρ καὶ ἕνας δισέγγονος τοῦ Λαμαρτίνου. Τώρα συγκεντρώνουμε τὰ χρήματα γιὰ νὰ θυγάσουμε ἕνα περιοδι-

κὸ πού θὰ διαδώσῃ τὶς ἰδέες μας σὲ πλατύτερο κοινό.

Αὐτὸς λοιπὸν εἶναι ὁ σοκισμὸς πού ἔρχεται νὰ παραμερίσῃ τὸν ὑπαρξισμὸ καὶ νὰ κηρύξῃ ἕναν καινούργιο τρόπο ζωῆς ἀπὸ τὶς ὁχθες τοῦ Σηκουάνα μὲ κέντρο τὰ δρομάκια γύρω ἀπὸ τὴν ὁδὸ Βοναπάρτου. Δὲν ζητάει μεγαλειά. Πόσον καιρὸ ἀραγε θὰ ζήσῃ;

Μιὰ κακὴ ἀνάμνησι δὲν ἔχει μόνο τὰ κακά της. Μᾶς δίνει τὴν δύναμι νὰ ἀιεχόμαστε τοὺς ἴδιους ἀνθρώπους πολλές φορές.

Robert Beatty

☆

Φανατικὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού ἐπιμένει στὰ μέσα ἀκόμη καὶ ὅταν ἔχει ξεχάσει τὸ σκοπό.

Santayana

☆

Καὶ οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες, λένε ψέματα. Ἡ διαφορὰ εἶναι πὼς οἱ γυναῖκες ξέρουν νὰ τὰ λένε.

E. Temple Thurston

☆

"Ὅταν ἤμουν 12 χρονῶν ζωγράφιζα σὰν τὸν Ραφαήλ. Χρειάστηκαν τριάντα χρόνια γιὰ νὰ μάθω νὰ ζωγραφίζω σὰν παιδί.

Picasso

☆

Δὲν μπορῶ νὰ πῶ πὼς ἀγαπῶ τὸ χρήμα. Καταλαβαίνω ὅμως πὼς μοῦ ἡσυχάζει τὰ νεῦρα.

Joe Louis

☆

Τὸ χρήμα εἶναι κάτι πού ποτὲ δὲν θὰ μοῦ ἔλειπε, ἂν οἱ ἄλλοι γύρω μου δὲ ἔκαναν σὰν τρελλοὶ γι' αὐτό.

Margaret Chase Harriman

☆

"Ὅταν μιὰ γυναῖκα καταλαβαίνει πὼς ἀρέσει, εἶναι ἀδύνατο νὰ κρυώσῃ, ὅσο λίγα καὶ ἂν φορῇ.

Φρειδερίκος Νίτσε.

Τὸ ἀμερικανικὸ αὐτοκίνητο καὶ τὰ προβλήματά του

Τοῦ

ROBERT W. MARKS

Δουλειά μας δὲν εἶναι νὰ γινώμαστε ἰνδικὰ χοιρίδια γιὰ πειράματα. Δουλειά μας εἶναι νὰ πουλάμε ὅσο μπορούμε περισσότερα αὐτοκίνητα στὸν κόσμο, καὶ μάλιστα αὐτοκίνητα πού ὁ κόσμος θέλει καὶ προτιμᾷ.

Αὐτὰ μοῦ ἔλεγε πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἐπιχειρηματίες τοῦ Νητηρόιτ.

Τὰ λόγια αὐτὰ φαίνονται ἀρκετὰ ἐπιγραμματικά γιὰτί, στὸ 1951, πληρώνει κανεὶς τὰ διπλά λεπτά ἀπὸ ὅσα θὰ χρειάζονταν γιὰ ἕνα αὐτοκίνητο δυὸ φορές μεγαλύτερο ἀπὸ ὅτι χωράει στοὺς πολυσύχναστους δρόμους.

Τὸ ὕψος ἀριθμ. 1 πρόβλημα σχετικὰ μὲ τὰ Ἀμερικανικὰ αὐτοκίνητα εἶναι τὸ ζήτημα τῆς εὐελιξίας καὶ τῆς σταθεμύσεως, σὲ ἐποχὴ πού ἡ κίνησις τῆς τροχαίας διαρκῶς αὐξάνει. Τὰ 50% τῆς τροχαίας κινήσεως κάθε χώρας σὲ αὐτοκίνητα περιορίζονται στοὺς δρόμους τῶν πόλεων πού ἀρχικὰ εἶχαν γίνει γιὰ ἀμάξια. Στὴν Ἀμερικὴ ἡ καταγραφή τῶν αὐτοκινήτων δείχνει πενταπλασιασμὸ ἀπὸ τὸ 1920. Καὶ πίσω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ κρύβεται τὸ γεγονός ὅτι τὸ μοντέρνο αὐτοκίνητο γίνεται μὲ μοναδικὸ σκοπὸ τὴν ἐπίδειξι καὶ ὄχι τὴν ἀπόδοσι.

Γύρω στὰ 1940, οἱ Ἀμερικανίδες ἀνέλαβαν νὰ ἀγοράζουν αὐτὲς τὸ αὐτοκίνητο τῆς οἰκογενείας καὶ ἀπὸ τότε τὰ αὐτοκίνητα σχεδιάζονται καὶ πουλιοῦνται σὰν τὰ γυναικεῖα φορέματα. Τὸ στυλ εἶναι τὸ πᾶν σήμερα. Ἡ καλὴ μηχανικὴ ἀπόδοσις, ἡ πρακτικότητά καὶ ἡ ἀσφάλεια εἶναι δευτερεύοντα ζητήματα. Ὅταν μιὰ γυναῖκα ἀγοράζῃ ἕνα φόρεμα δὲν θέλει βέβαια οὔτε νὰ διαλύεται στὴ βροχὴ οὔτε νὰ ἀνοίγῃ στὶς ραφές. Τὸ πρῶτο πρᾶγμα ὅμως πού ἔχει σημασία εἶναι τὸ σχέδιο. Τίποτα δὲν τὴν θασανίζει πρὸς πολὺ ὅσο τὸ νὰ τὴν δοῦν μὲ ἕνα φορεμένο μοντέλο.

Ἡ Ἀμερικανικὴ βιομηχανία αὐτοκινήτων ἔχει ἀντιγράψει ὡς ἕνα σημεῖο τὰ ὠφέλιμα—χωρὶς ἄλλο—συμπεράσματα τῆς βιομηχανίας φορεμάτων. Ἀλλάζει τὰ σχέδιά της κάθε χρόνο. Καὶ ἔτσι, ὅταν ἀγοράζετε ἕνα καινούργιο αὐτοκίνητο δὲν ἀγοράζετε τίποτα καινούργιο σὲ μηχανικὴ ἀπόδοσις. Ἀντιθέτως παίρνετε μιὰ μάζα ἀπὸ στολίδια πού μεγαλώνουν τὸν φόρο πολυτελείας καὶ ἀπαγορεύουν ἕνα σωρὸ λεπτά γιὰ νὰ ἀντικατασταθοῦν, ὅταν, ὅπως εἶναι ἐπόμενο, στραπατσarisτοῦν.

Ὑστερα εἶναι καὶ ἕνα ἄλλο

πρόβλημα: "Ας υποθέσουμε ότι σ'ας πιάνει λάστιχο στο δρόμο. Πρώτα από όλα πρέπει να σηκώσετε το αυτοκίνητο. 'Η τεράστια πανοπλία του όμως, σ'α πλάγια, εμπρός και πίσω σ'ας, εμποδίζει να κάνετε τη δουλειά σας. "Ετσι σ'ας χρειάζεται είτε συνεργείο, είτε ειδικά εργαλεία που είναι δύσκολο να τ'α έχετε μαζί σας. "Αν το λάστιχο σκάση σ'ε μια από τις πίσω ρόδες, τότε αλοίμονό σας! Οί πίσω ρόδες προστατεύονται από σιδερένια όχυρά με το ρωμαντικό όνομα «μανδύες των τροχών». Για να βγάλετε έναν μανδύα χρειάζεστε τέχνη, εργαλεία και τεράστια υπομονή. Μά και για μικρότερες επιδιορθώσεις γρήγορα τ'α απογοητευτήτε.

Παράλληλα με την ελάττωσι της καλής αποδόσεως των 'Αμερικανικών αυτοκινήτων παρατηρήθηκε μια προοδευτική αύξησι των τιμών τους, πολύ δυσανάλογη με την αύξησι των τιμών των άλλων ειδών. "Ο καιρός του φτηνού αυτοκινήτου πέρασε. Πρίν από λίγα χρόνια ακόμη μπορούσατε να αγοράσετε ένα γερό, καλοφτιαγμένο αυτοκίνητο με 900 δολάρια. "Από τότε έγινε τόση πρόοδος στην τεχνολογία και στις μεθόδους της μαζικής παραγωγής ώστε τ'α έπρεπε οί τιμές να έχουν συγκρατηθ' και να μπορούμε να έχουμε το αυτοκίνητό μας το πολύ - πολύ με 1.000 δολάρια. "Αλλά ούτε αυτό δεν συμβαίνει.

"Από τ'α 2.000 δολάρια που πληρώνετε για το λεγόμενο «φθινό» αυτοκίνητο, τ'α 1.000 πηγαίνουν σ'ε στολίδια και σ'ε σαβούρες.

★

Σήμερα κυκλοφορούν πέντε μεγάλοι μύθοι σχετικά με την ύπεροχη του μοντέρνου 'Αμερικανικού

αυτοκινήτου και αυτούς τ'α πάρομε έναν - έναν :

1) Τ'α βαρειά αυτοκίνητα προσφέρουν μεγαλύτερη ασφάλεια.

"Η ασφάλεια εξαρτ'α από την ισχύ και όχι από το βάρος. "Ενας σκελετός 1.000 λιθρών από καλοδεμένους σωλήνες αλουμίνιου μπορεί να είναι πολύ πιο γερός και ασφαλής από έναν άλλον 3.000 λιθρών από φύλλα σιδήρου.

2) Τ'α μοντέρνα αυτοκίνητα έχουν εξαιρετικά ισχυρές μηχανές.

Είναι αλήθεια βέβαια ότι οί μηχανές των περισσότερων 'Αμερικανικών αυτοκινήτων του 1951 είναι πολύ πιο ισχυρές από του 1930 - 1940. Αυτό όμως δεν εξαρτ'α μόνο από την ισχύ των ίππων, αλλά και από την αναλογία των ίππων πρὸς το βάρος. "Ενα αυτοκίνητο 2.000 λιθρών με μηχανή 100 ίππων είναι πολύ πιο ισχυρό από ένα αυτοκίνητο 4.000 λιθρών με μηχανή 140 ίππων. Τ'α μικρά Βρετανικά αυτοκίνητα με την υψηλή αναλογία ισχύος - βάρους μπορούν να κάνουν θαύματα μπροστά σ'α βαρειά 'Αμερικανικά αυτοκίνητα.

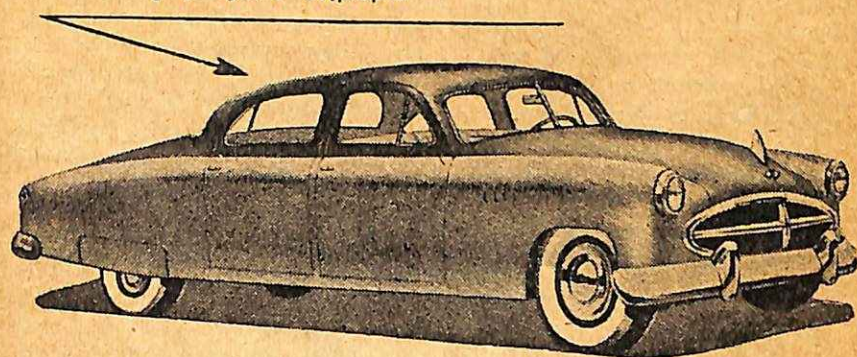
3) Τ'α μοντέρνα 'Αμερικανικά αυτοκίνητα είναι οικονομικά.

Αυτό δεν είναι αλήθεια γιατί μια μηχανή που σηκώνει ανώφελο βάρος, και δεν αποδίδει καλά κοστίζει ακριβά. Το μέσο 'Αμερικανικό αυτοκίνητο είναι φτιαγμένο για ξ'ε επιβάτες, ενώ ή μέση 'Αμερικανική οικογένεια αποτελείται από 3-4 πρόσωπα.

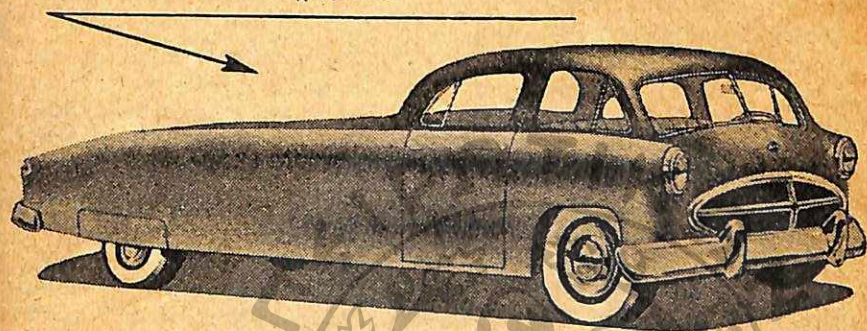
4) Οί αυτόματοι μετατροπείς είναι το μεγαλύτερο επίτευγμα από τότε που εφευρέθηκε ή αυτόματη έκκινησι.

Οί εύκολιες που προσφέρουν

Αυτό αγοράζετε σήμερα

"Όλο αυτό πάει χαμένο

Αυτό σ'ας χρειάζεται

- * Χωρεί ξ'ε άτομα.
- * Σταθμεύει εύκολα.
- * Οί φανοί του δεν στραβώνουν.
- * "Εχει γερό και ελαφρό σκελετό.
- * "Εχει μεγάλο πεδίο ορατότητας.

όλα αυτά τα κουμπιά απλώς αὐξάνουν τὴν τιμὴ τοῦ αὐτοκινήτου καὶ ἀπαιτοῦν τακτικὴ καὶ πολυδάπανη ἐπιθεώρησι. Ὅλα αὐτὰ μεγαλώνουν τὴν κατανάλωσι βενζίνας καὶ ἀφαιροῦν ἀπὸ τὸν ὁδηγὸ τὸν ἀπόλυτο ἐλεγχὸ τῆς μηχανῆς του. Ἐνὰς μοχλὸς τοῦ χειριοῦ εἶναι ταχύτερος, ἐλαφρότερος, φθηνότερος καὶ βολικώτερος.

5) Ἡ ἀμερικανικὴ ἐφευρετικότη-
τα ἔδωσε τὰ καλύτερα μοντέλα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνεξάρτητη κίνησι τῶν ἐμπρὸς τροχῶν, ἡ Ἀμερικανικὴ βιομηχανία δὲν ἔχει νὰ προσφέρῃ τίποτα καινούργιο, εἰκοσιπέντε χρόνια τώρα. Πολλὰ ξένα αὐτοκίνητα ξεπερνοῦν τὰ Ἀμερικανικὰ σὲ μηχανικὴ τελειότητα καὶ ἔχουν καλύτερη ἀναλογία ἰσχύος - βάρους. Κοστίζουν περισσότερο χωρὶς ἀμφιβολία, μὰ ἡ διαφορά ὀφείλεται στὴν μικρότερη κατανάλωσι. Στὰ 1950 οἱ Ἀμερικανοὶ παραγωγοὶ ἔβγαλαν 8.000.000 αὐτοκίνητα, δηλαδὴ ὀκτῶ φορές περισσότερο ἀπὸ τὴν συνολικὴ παραγωγὴ ὅλης τῆς Εὐρώπης. Ἡ Ἀγγλία, ὁ μεγαλύτερος συναγωνιστὴς τῆς Ἀμερικῆς, ἔβγαλε λίγο περισσότερα ἀπὸ 500.000 αὐτοκίνητα.

☆

Ἀς ἀντιμετωπίσουμε τὸ πρόβλημα καθαρὰ: τί εἶναι αὐτὸ πού ζητᾶμε ἀπὸ ἕνα ἀμερικανικὸ αὐτοκίνητο καὶ δὲν τὸ βρίσκουμε;

Ἡ ἀπάντησι εἶναι ἀπλῆ: Ἐνὰ αὐτοκίνητο ἄρκετὰ μικρὸ ὥστε νὰ χωρῇ εὐκόλα στοὺς τόπους σταθμεύσεως, καὶ ἄρκετὰ εὐκίνητο ὥστε νὰ μὴ μᾶς δυσκολεῖ στὶς μανούβρες. Θέλουμε ἕνα αὐτοκίνητο μὲ καλὸ πεδίο ὁρατότητας πού νὰ ἀφήνῃ τὸν ὁδηγὸ νὰ βλέπῃ καλὰ καὶ ἐμπρὸς καὶ πίσω. Ἀκόμη θέλουμε ἕνα αὐτο-

κίνητο ἀσφαλές, μὲ μελετημένον σχέδιο, γεροφτιαγμένον σκελετὸ καὶ βολικὰ ἐξαρτήματα. Οἱ δεῖκτες ταχύτητος καὶ μετρήσεως τῶν χιλιόμετρων νὰ ἔχουν καθαρὸς ἀριθμοὺς καὶ νὰ φωτίζονται καλὰ. Νὰ ὑπάρχουν εἰδικὰ προειδοποιητικὰ πού νὰ ἤχουν ὅταν τελειῶνῃ ἡ βενζίνη ἢ ὅταν ἡ ἀντλία ἢ ἡ γεννήτρια δὲν λειτουργοῦν καλὰ. Καὶ ἀφοῦ τὰ θάσσανα πού μᾶς δίνουν τὰ λάστιχα εἶναι ἀναπόφευκτα, τὸ σχέδιο τῶν αὐτοκινήτων νὰ εἶναι τέτοιο, ὥστε νὰ διευκολύνῃ τὴν ἀντικατάστασι. Τὸ χαλασμένον λάστιχο πρέπει νὰ βγαίνῃ εὐκόλα καὶ τὸ καινούργιο νὰ τοποθετῇται γρήγορα, χωρὶς νὰ χρειάζεται τίποτα περισσότερο ἀπὸ ἕνα σφυράκι.

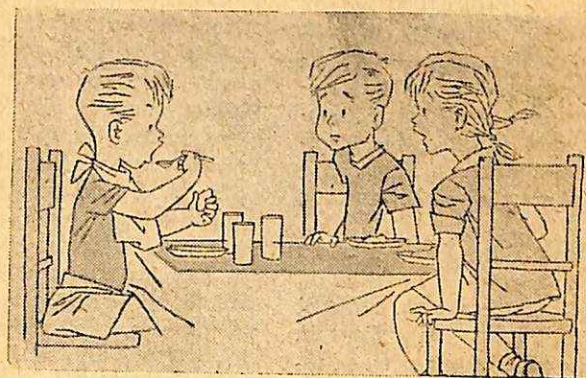
Ἄλλο πρόβλημα εἶναι τὰ φῶτα. Τὰ φῶτα πρέπει νὰ πέφτουν στὸ δρόμο καὶ ὄχι στὰ μάτια τοῦ οδηγοῦ πού ἔρχεται ἀπὸ ἀντίθετῃ κατεύθυνσι. Τὸ πρόβλημα μπορεῖ εὐκόλα νὰ λυθῇ μὲ φακοὺς πολώσεως.

Τὰ ἀτυχήματα μάλιστα θὰ μπορούσαν νὰ ἐλαττωθοῦν πολὺ, ἂν ὑπῆρχαν φῶτα στὴ στέγη τῶν αὐτοκινήτων μὲ κατεύθυνσι πρὸς τὰ κάτω.

Τὸ αὐτοκίνητο - κολοσσὸς συναντᾷ ὅλο καὶ μεγαλύτερη ἀντίδρασι. Ἀκόμη καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ πού ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ αὐτοκίνητο, ἀλλὰ θέλουν αὐτοκίνητο μὲ καλὴ ἀπόδοσι, ἀγοράζουν συχνὰ ξένα αὐτοκίνητα. Γι' αὐτὸ οἱ Ἀμερικανοὶ παραγωγοὶ ἀρχίζουν νὰ ἀσχολοῦνται σοβαρὰ μὲ τὸ πρόβλημα. Τὸ μυστικὸ τῆς ἐπιτυχίας ἐνὸς αὐτοκινήτου εἶναι νὰ ἐξυπηρετῇ πρακτικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ ἡ λειτουργία του νὰ μὴν ἀποτελῇ μυστήριον γιὰ τὸν ὁδηγό.

Ο ΤΖΟΝΝΥ

ΕΓΙΝΕ ΔΙΑΣΗΜΟΣ... ΤΡΩΓΟΝΤΑΣ!

Τῆς

RUTH MC KENNET

Ὅταν ζούσαμε στὴν Οὐάσιγκτων, πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια, ὁ γυιὸς μας ὁ Τζόννυ, πέντε χρόνων τότε, κατάφερε νὰ γίνῃ ὁ ἡρώας ἐνὸς κυβερνητικοῦ φυλλαδίου γιὰ τὴν διατροφή τῶν παιδιῶν, πού κυκλοφόρησε σὲ 312.000 ἀντίτυπα, ἀριθμὸ πού ποτὲ δὲν ἔφθασαν τὰ βιβλία οὔτε τοῦ μπαμπᾶ του, οὔτε τῆς μαμᾶς του. Βέβαια τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ στὸ ὁποῖο πρωταγωνιστοῦσε ὁ Τζόννυ πουλιόταν μόνο γιὰ 10 σέντς μαζὶ μὲ τὰ ταχυδρομικά. Πάντως ἦταν μιὰ εὐχαρίστησι γιὰ τοὺς γονεῖς του.

Τὸ πετυχημένο αὐτὸ βιβλιαράκι γεννήθηκε στὸ νηπιαγωγεῖο ὅπου πῆγαινε ὁ Τζόννυ καὶ ὅπου τὸ ζήτημα τοῦ φαγητοῦ ἦταν ἕνα σοβαρὸ πρόβλημα. Τὸ φαῖ ἦταν

θαυμάσιο, βέβαια, ἀλλὰ τὰ μικρὰ δὲν τὸ ἔτρωγαν. Τὰ παιδιά εἶναι πονηρὰ πλάσματα. Ἄν ἀντιληφθοῦν ὅτι ἡ μητέρα τους στενοχωριέται ὅταν δὲν τρῶνε τὰ ἐυσμένα καρτόττα ἢ τὴ σούπα ἀπὸ σηκότι, τὰ πάντα εἶναι χαμένα. Ἡ μητέρα εἶναι βέβαιη ὅτι τὸ ἀγγελούδι τῆς θὰ πάθῃ ραχίτιδα, ἀναιμία, ἡμεραλωπία καὶ ποιοὺς ξέρει τί ἄλλα τρομακτικὰ πράγματα, καὶ ἀπελπίζεται. Δὲν εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸ παιδί θὰ πεινάσῃ καὶ θὰ ὑποχωρήσῃ. Εἶναι παιδιά πού μένουν μέρες χωρὶς νὰ φᾶνε ἀπελπίζοντας ἔτσι τοὺς γονεῖς.

Τὸ νηπιαγωγεῖο τοῦ Τζόννυ ἦταν γεμάτο ἀπὸ τέτοιους ἀπεργοὺς πείνης. Ἀπὸ τοὺς 203 ἐγγεγραμμένους ἐνὸς ἑως πέντε ἐτῶν, οἱ 187 ἔχαν χαρακτηρισθῇ στὰ

βιβλία του σχολείου ως «προβλήματα διατροφής», με πολλές διαβαθμίσεις. Τα προβλήματα του νηπιαγωγείου αυτού που ήταν συγχρόνως και «Κέντρο Μελέτης του Παιδιού» της Ουάσιγκτων, έπαιρναν τεράστια σημασία. Το κέντρο αυτό δεν ήταν ιδιωτικός οργανισμός. Λειτουργούσε με την επίβλεψη του Κράτους. Από τα μεγαλύτερα πανεπιστήμια της Αμερικής έρχονταν ειδικοί που εξέταζαν τα παιδιά μας σαν περιέργα φαινόμενα, μετρούσαν την έξυπνάδα τους και σημείωναν τις έκδηλώσεις τους σε πολύπλοκους πίνακες.

Η αλήθεια είναι ότι όλα αυτά καμιά φορά χρησίμευαν και σε κανένα πρακτικό σκοπό. Πολλοί βιομήχανοι ρωτούσαν τί χρώμα να βάψουν τα τραινάκια και τα αυτοκινητάκια που έφτιαχναν για τα παιδιά. Το Υπουργείο μεταβίβαζε το έρώτημα στο σχολείο του Τζόννυ μας, το οποίο πραγματικά έδινε όλα τα τελευταία πορίσματα των έρευνών του: το κίτρινο το αντιπαθούσαν οι «κάτω των τεσσάρων» το πράσινο ήταν ό μεγάλος ευνοούμενος των «άνω των πέντε». Έκατομμύρια παιδιά της Αμερικής ανατρέφονται σύμφωνα με τα φυλλάδια και τα βιβλία που εκδίδει το παιδικό αυτό κέντρο της Ουάσιγκτων.

Το κακό άρχισε τον χειμώνα. Το προσωπικό του νηπιαγωγείου δεν ήξερε τί να κάνει. Τα περισσότερα παιδιά πετούσαν το ωραίο τους φαγάκι και δεν έτρωγαν τίποτα. Οι μητέρες ανήσυχες έφερναν το άγγελούδι τους στις 8.30 το πρωί, λέγοντας πως δεν είχεβάλει μπουκιά ούτε το πρωί ούτε το προηγούμενο βράδυ. Τό άφηναν στο κέντρο με την έλπίδα ότι θά έτρωγε ωραία το μεσημέρι.

— Δεν θά φάω, έλεγε ή Σάλλυ

σφίγγοντας τά χείλια της και άγριεύοντας τά μάτια της.

— Έλα Σάλλυ, χρυσό μου. Θά φάμε ωραία, σ' έκεινα τά πιατάκια που έχουν ζωγραφισμένα τά πουλάκια. Ναι;

— Όχι, επέμενε ή Σάλλυ.

Τό κέντρο είχε δοκιμάσει όλα τά μέσα, κυρίως με τά παιδάκια τεσσάρων και πέντε έτών. Τά μικρότερα, τριών χρόνων, δύο και ενός, ξεγελιόνταν πιό εύκολα. Μόλις έφευγε ή μαμά κάτι έτρωγαν, έστω και λίγο. Οι νεαροί και οι νεαρές όμως των τεσσάρων ούτε ήθελαν νά ακούσουν για τά πιατάκια με τά ζωγραφισμένα πουλάκια. Ήταν πρόθυμοι νά παίξουν τούς μεγάλους, έστρωναν τά τραπέζια τους, έφερναν τά ηηρούνια και τά πιάτα. Όταν όμως ή δύστυχη ή Μις Στράνγκ έλεγε χαρούμενα: «Και τώρα, ένα... δύο... τρία... όλοι στο φαί!», κανείς δεν κουνιόταν από τη θέση του. Κανένα μέσο δεν έφερνε αποτέλεσμα. Ήταν μέρες που όταν έρχονταν οι μαμάδες στις τέσσερις το άπόγευμα νά πάρουν τά παιδιά τά έβρισκαν άκόμη στο τραπέζι με την Μις Στράνγκ σέ άπόγνωσι.

Μιά μέρα, ή Μις Στράνγκ άποφάσισε ότι έπρεπε νά πάρη τά μέτρα της. Διαβάζοντας τις παρατηρήσεις πάνω σέ άλλες ομάδες παιδιών, θρήκε κάτι περίεργο: όλα τά παιδιά καθόνταν τρία - τρία στο τραπέζι. Ύπήρχε λοιπόν ένα τραπέζι — της Τζέννη Μπενγούθερ, του "Αρτι Νόρθ και του Τζόννυ μας—όπου τά τρία παιδιά έτρωγαν. Και έτρωγαν καλά! Και όμως πέρσι ή Τζέννη και ό "Αρτι όχι μόνο δεν έτρωγαν αλλά άνήκαν και στήν κατηγορία των χειρότερων περιπτώσεων. "Ο "Αρτι μάλιστα είχε χαρακτηρηιστή «περίπτωσι εξαιρετικά σοβαρή»

γιατί, δεν ήταν μόνο που δεν έτρωγε, αλλά πετούσε και τά πράγματα χάμω.

— Θεέ μου! νομίζω πως τό βρήκα, ψιθύρισε ή Μις Στράνγκ με κάποια έλπίδα.

Τήν άλλη μέρα ό Τζόννυ μάλλον δυσανεστημένος άποχωρίστηκε τούς παλιούς του φίλους την Τζέννη και τόν "Αρτι και θρήθηκε κοντά στή Σάλλυ και τόν Φρέντυ, δυό «πολύ σοβαρές περιπτώσεις». "Ο Τζόννυ ήξερε πως έπρεπε νά σερβιριστή μόνος του. Έρριξε γύρω του μιά ματιά. Ή Μις Στράνγκ κύτταζε δηθεν άλλοι. "Ο Τζόννυ άπλωσε δειλά τό χέρι του, πήρε τη μικρή πιατέλλα με τά κεφτεδάκια για τούς τρεις και τά έφαγε γρήγορα όλα. Κύτταξε πάλι γύρω του. Ή Μις Στράνγκ σκυμμένη στο διπλανό τραπέζι προσπαθούσε νά πείση την Μπέττυ πόσο νόστιμα ήταν τά καρόττα.

Έχοντας ελεύθερο τό πεδίο ό Τζόννυ άρπαξε σάν άστραπη τό πιάτο με τις πατάτες και τις έφαγε και αυτές. Ή Μις Στράνγκ δεν έλεγε τίποτα. Κανείς δεν έλεγε τίποτα. Ακολούθησαν τά καρόττα, τό ψωμί και τελευταίο τό γάλα. Όταν ήπιε τό δικό του, ό Τζόννυ γύρισε στή Σάλλυ.

— Τό θέλεις τό γάλα σου; έίπε.

Ή Σάλλυ και ό Φρέντυ παρακολουθούσαν αυτή την επίδειξη της λαίμαργίας με έκπληξι και περιφρόνησι. Όταν άκουσε νά τη ρωτούν για τό γάλα ή Σάλλυ δίστασε. "Αν δείξετε όμως δισταγμό με τό γυιό μου είστε χαμένος. Απλωσε τό χέρι του, πήρε τό γάλα και τό ήπιε.

— Μις Στράνγκ!! ξεφώνισε ό Φρέντυ. "Ο Τζόννυ θά πιή τό γάλα μου!

— Καλύτερα νά τό πιής εσύ...

Ό Φρέντυ άρπαξε τό ποτήρι του και τό άδειασε. Όταν ήρθε ή κρέμα ό Φρέντυ άγκάλιασε τό πιάτο του σφιχτά με τά δυό του χέρια για νά τό προστατέψη από την άκρίδα πούχε άντίκρυ του.

Γιά νά γιατρέψη τη Σάλλυ από τά νάξια της, ό Τζόννυ χρειάστηκε τρεις μέρες. Ό Φρέντυ κατέθεσε τά όπλα από την δεύτερη μέρα και έκλαψε πικρά γιατί ό Τζόννυ του έφαγε μισό μπισκότο.

Ή μητέρα της Σάλλυ δεν πίστευε στα μάτια της.

Τό έργο θέβαια ήθελε καιρό για νά ολοκληρωθή. Ύπήρχαν 19 περιπτώσεις στην ομάδα των παιδιών πέντε χρόνων και 22 στην ομάδα των τεσσάρων. "Ο Τζόννυ πέρασε από όλα τά τραπέζια.

Γιά τόν Τζόννυ, κάθε μέρα ήταν γιορτή. Ίσως κάτι νά υποψιάστηκε άμυδρώς, αλλά δεν τόν ένοιαξε. Στο ζήτημα του φαγητού ήταν άπόλυτος. Ένα - δυό πιτσιρίκοι πάντως μυρίστηκαν κάτι και πείσμωνσαν πιό πολύ. Ίδιως δυό δίδυμοι. Τόν κύτταζαν νά τρώ ήπι δυό μέρες χωρίς νά θγάζουν μιλιά. Ξαφνικά όμως ή άρπακτική στάσι του Τζόννυ τούς κέντρισε και ό ένας δίδυμος ό Τζωρτζ άρπαξε ξαφνικά τό πιάτο. Τό άρπαξε και ό Τζόννυ. Τραβούσε ό ένας, τραβούσε ό άλλος ώσπου έφθασε ή Μις Στράνγκ φέρνοντας άφθονο φαί για όλους.

Ή έκθεσι της Μις Στράνγκ είχε τεράστια επιτυχία και έκανε τόν Τζόννυ διάσημο.

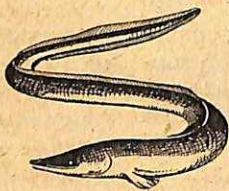
Έφυγε από τό νηπιαγωγείο με ειδικότητα στο ζήτημα της διατροφής. Πρώτος στην άνάγνωσι, στην άντίληψη, στην ηηλοπλαστική, μά τζίφος στο πήδημα! Του τό συγχωρήσαμε. Άνάλογα με τά πέντε χρονάκια του, είχε διακριθή με τό παραπάνω.

ΤΟ ΧΕΛΙ

Τὸ ψάρι ποὺ ταξιδεύει χρόνια γιὰ νὰ πεθάνῃ ἐκεῖ ποὺ γεννήθηκε

Τοῦ Σουηδοῦ φυσιοδίφου

Δρος ΚΑΡΛ ΓΙΕΛΤΕ

Όταν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος καὶ οἱ σύντροφοί του ἔκαναν τὸ πρῶτο τους ταξίδι ποὺ τοὺς ἔφερε στὸν Νέο Κόσμο συνάντησαν σὲ ἓνα σημεῖο τοῦ ὠκεανοῦ πολλὰ καὶ μεγάλα φύκια ποὺ τοὺς ἔκαναν νὰ πιστέψουν ὅτι πλησίαζαν πιά στὴν ξηρά. Σὰν ναυτικοὶ ποὺ ἦταν, ἤξεραν ὅτι τὰ φύκια εἶναι ἄφθονα μόνο κοντὰ στὶς ἀκτές. Ὅσο ὅμως καὶ ἂν ἀναζητήσαν τὴν πολυπόθητη ἀκτὴ δὲν τὴν εἶδαν πουθενά καὶ πέρασαν πολλές ἀκόμη ἑβδομάδες ὥσπου νὰ πατήσουν τὸ πόδι τους στὴ στερηά. Ὑστερα ἀπὸ τὸν Κολόμβο ἔτυχε νὰ ἴδουν φύκια στὸ ἴδιο ἐκεῖνο μέρος καὶ πολλοὶ ἄλλοι θαλασσοπόροι καὶ σὲ ὅλους γεννιόταν ἡ ἴδια ἀπορία πῶς ὑπῆρχαν φύκια στὴ μέση τοῦ ὠκεανοῦ. Ἀργότερα ἀποδείχθηκε ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο ἔκρυβε καὶ ἄλλα

πολλὰ μυστήρια, τόσα πολλὰ, ὥστε οἱ θαλασσινοὶ ἔπλεξαν γύρω του τοὺς πιὸ παράξενους θρύλους καὶ στὸ τέλος ἀπόφευγαν νὰ περνοῦνε ἀπὸ κεῖ. Ἦταν ἡ στοιχειωμένη «θάλασσα τῶν Σαργασσῶν» πού, ὅπως πίστευαν οἱ θαλασσινοὶ τοῦ παλιοῦ καιροῦ, ρουφάει τὰ καράβια. Ἀλλὰ ἂν αὐτὸ δὲν εἶναι ἀλήθεια, ἡ θάλασσα αὐτὴ δὲν παύει νὰ ἀποτελῇ ἓνα μεγάλο μυστήριο ὄχι μόνον γιὰ τοὺς θαλασσινοὺς ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ἐπιστήμονες. Εἶναι μιὰ ἐντελῶς ξεχωριστὴ θάλασσα μέσα στὴ μέση τοῦ ὠκεανοῦ· τὸ νερό της εἶναι πολὺ πιὸ ἄλμυρὸ ἀπὸ τὴν ἄλλη θάλασσα ποὺ τὴν περιβάλλει καὶ τὸ χρῶμα της πολὺ πιὸ βαθύ. Καὶ ἐνῶ ἐκτείνεται στὸ πιὸ ἥρεμο σημεῖο τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ὅπου πολὺ σπάνια ξεσποῦν θύελλες, τὰ νερά της βρίσκονται πάντα σὲ

μιὰν ἀέναη σιγανὴ περιστροφικὴ κίνησι.

Ἡ θάλασσα τῶν Σαργασσῶν ἐκτείνεται μεταξύ 20 καὶ 40 μοιρῶν βόρειου γεωγραφικοῦ πλάτους καὶ 30 καὶ 60 μοιρῶν δυτικοῦ μήκους, ἀνάμεσα στὶς Ἀζόρες καὶ στὶς Βερμούδες. Ἡ ἔκτασί της ὑπολογίζεται σὲ 3.300.000 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα — κάπου ἕξη φορές τὴν ἔκτασι τῆς Γαλλίας — καὶ μέσα στὰ νερά της κολυμπᾶνε, σὲ διάφορα βάθη, ἀπέραντα παρθένα δάση ἀπὸ τὰ φύκια ποὺ παραξευεύουν τοὺς θαλασσινοὺς καὶ ποὺ ὅπως ὅλη ἡ θάλασσα, βρίσκονται κι' αὐτὰ σὲ μιὰν ἀέναη σιγανὴ περιστροφικὴ κίνησι.

Τὸν καιρὸ ποὺ τὰ μέσα τῆς Ἐπιστήμης δὲν εἶχαν ἀκόμη ἐξελιχθῇ, πολλοὶ ἐπιστήμονες πίστευαν ὅτι τὰ δάση αὐτὰ ἦταν πραγματικὰ δάση κάποιου μεγάλου νησιοῦ ἢ ἴσως κάποιας μεγάλης ἡπείρου ποὺ εἶχε καταποντισθῇ ἔδω καὶ πολλὲς χιλιάδες χρόνια. Μὲ διάφορες ἄλλες ὑποθέσεις καὶ συνδυασμοὺς ἔφθαναν στὸ συμπέρασμα ὅτι ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ θρισκόταν ἡ περίφημη Ἀτλαντίς. Σήμερα ἔχει ἀποδειχθῇ ὅτι οὔτε γιὰ νησὶ πρόκειται, οὔτε γιὰ ἡπείρο καὶ ὅτι τὰ ἀπέραντα αὐτὰ δάση δὲν εἶναι φυτρωμένα ἐπάνω σὲ στερηά, ἀλλὰ κολυμπᾶνε ἐλεύθερα μέσα στὸ νερό. Ἐπάνω τους ἔχουν φωλιάσει λογῆς - λογῆς θαλασσινὰ ζῶα, μικρὰ καὶ μεγάλα, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν συναντιῶνται παρὰ μονάχα ἐκεῖ.

☆

Ἡ παράξενη αὐτὴ θάλασσα κρύβει πολλὰ μυστήρια. Ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερο ἀπ' ὅλα εἶναι τὸ μυστήριο ποὺ συνδέει μαζί της τὰ χέλια ὅλης τῆς ὑδρογείου. Ὅλοι οἱ θρύλοι καὶ τὰ παραμῦθια τῶν

θαλασσινῶν δὲν μποροῦν νὰ ξεπεράσουν σὲ φαντασία τὸ φαινόμενο αὐτὸ ποὺ ἐξακριβώθηκε ἔδω καὶ τριάντα χρόνια χάρις στὶς ἐπίπονες προσπάθειες τοῦ Δανοῦ βοτανολόγου καὶ ὠκεανογράφου Ἰωάννου Σμίντ. Τὸ συμπέρασμα στὸ ὁποῖο κατέληξε ὁ Σμίντ ἐπιβεβαιώθηκε ἀργότερα καὶ ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους ἐπιστήμονες: Τὰ χέλια ποὺ ζοῦν στοὺς πόταμούς, στὶς λίμνες ἢ στὶς λιμνοθάλασσες ὅλου τοῦ κόσμου γεννιῶνται καὶ πεθαίνουν ὅλα στὴν θάλασσα τῶν Σαργασσῶν καὶ μόνον ἐκεῖ. Κάθε χρόνο, τὴν ἀνοιξί, ἐμφανίζονται στὶς ἐκβολὲς τῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἄλλων ἡπείρων ἀτέλειωτα κοπάδια ἀπὸ μικρὰ, διαφανῆ ψαράκια ποὺ μοιάζουν περισσότερο μὲ σκουλήκια. Εἶναι κοπάδια ἀπὸ νεαρὰ χέλια πού, μολονότι εἶναι μικροσκοπικὰ, δὲν εἶναι καὶ τόσο νεαρὰ στὴν ἡλικία. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἔχουν ταξιδέψει ἓνα, δύο ἢ καὶ τρία χρόνια γιὰ νὰ φθάσουν, μὲ τὶς ἀσθενικές τους δυνάμεις, ἀπὸ τὴν θάλασσα τῶν Σαργασσῶν ὅπου γεννήθηκαν στὶς ἀκτὲς τῆς Νορβηγίας, τῆς Φινλανδίας, ἢ στὴν Ἰταλία, στὴν Ἑλλάδα ἢ ὅπου ἄλλου. Τὰ μικρὰ αὐτὰ ψαράκια δὲν μοιάζουν καθόλου μὲ τὰ μεγάλα χέλια. Γιὰ πολὺν καιρὸ, τὰ νόμιζαν οἱ ἐπιστήμονες γιὰ κάποιον ἰδιαιτέρου θαλάσσιο ζῶο τοῦ θυθοῦ ποὺ ἐμφανίζεται γιὰ λίγο στὴν ἐπιφάνεια γιὰ νὰ ἐξαφανισθῇ ὕστερα καὶ πάλι στὰ μεγάλα βάθη. Τὴν παράξενη αὐτὴ μορφή τὴν διατηροῦν τὰ χέλια δύο - τρία χρόνια, ἀνάλογα μὲ τὸ ταξίδι ποὺ ἔχουν νὰ κάνουν καὶ πού, ὅπως θὰ ἴδοῦμε πιὸ κάτω, δὲν γίνεται στὴν τύχη. Ἀκολουθεῖ ἓνα σταθερὸ δρομολόγιο ποὺ τὸ καθορίζει κάποια ἄγνωστη δύναμι. Ὅταν πλησιάσουν πιά στὰ γλυκὰ ἢ στὰ ὑφάλ-

μυρα νερά, κοντά στις έκβολές των ποταμών, αρχίζουν να μεγαλώνουν γρήγορα και να παίρνουν κάπως τη μορφή χελιών. Τότε ξεχωρίζουν από αυτά τα θηλυκά και καταβάλλοντας άπιστευτη προσπάθεια που δεν γνωρίζει κούρασι και εμπόδια, κολυμπάνε αντίθετα στο ρεύμα και των πιο όρμητικων μικρών ή μεγάλων ποταμών. Έκατοντάδες χιλιάδες, εκατομμύρια ίσως από τα ψαράκια αυτά αφίνουν τη ζωή τους πάνω στην προσπάθεια αυτή. Άλλα τους είναι αδιάφορο. Κάποια άγνωστη δύναμη τα τραβάει σαν μαγνήτης όλο και πιο ψηλά. Κανένα εμπόδιο δεν είναι ικανό να τα κάνει να γυρίσουν πίσω για να αναζητήσουν άλλο δρόμο. Έτσι φθάνουν σε ύψος χιλίων μέτρων ή και περισσότερο, ως τις πηγές των ποταμών, και από εκεί σκορπίζουν σε ρυάκια και σε λίμνες. Αυτό γίνεται όπως είπαμε μόνον με τα θηλυκά, ενώ τα αρσενικά μένουν και μεγαλώνουν στα στόμια των ποταμών ή μέσα σε λιμνοθάλασσες.

Αφού φθάσουν στο τέρμα του ταξιδιού τους, τα θηλυκά γίνονται παμφάγοι άρπαγες που τρώνε ό,τι βρεθεί μπροστά τους. Έτσι μεγαλώνουν γρήγορα, παίρνουν την οριστική μορφή των χελιών που γνωρίζουμε και τίποτε δεν θυμίζει πια την μακρινή τους καταγωγή ή την προσπάθεια που έκαναν για να φθάσουν ως εκεί που βρίσκονται. Θα νόμιζε κανείς ότι ζούσαν και θα ζούνε πάντα μέσα στο ίδιο εκείνο περιβάλλον. Κάθε χρόνο όμως, κατά το φθινόπωρο, πολλά χέλια εγκαταλείπουν τους συντρόφους τους για να ακολουθήσουν αντίθετη κατεύθυνση, τον ίδιο δρόμο που είχαν ακολουθήσει όταν ξεκινούσαν από την θάλασσα των Σαργασσών.

Η ημέρα αυτή του γυρισμού φθάνει άργα ή γρήγορα για όλα τα χέλια, χωρίς καμμία εξαίρεσι. Η επιστροφή είναι φυσικά πιο εύκολη επειδή ακολουθούν το ρεύμα του ποταμού, αλλά και επειδή έχουν τώρα άσυγκριτα περισσότερη δύναμη. Αφού φθάσουν στη θάλασσα ξεκινάνε για το μακρινό ταξίδι στον ωκεανό, που θα τα ξαναφέρει στη θάλασσα των Σαργασσών, εκεί όπου γεννήθηκαν και εκεί όπου θα πεθάνουν.

Κανένα από τα χέλια που ξαναγυρίζουν πίσω εκεί δεν δοκιμάζει να ξαναταξιδέψει για δεύτερη φορά. Εκεί μέσα, στα υποβρύχια παρθένα δάση των φυκιών, συναντιώνται τα αρσενικά με τα θηλυκά, κάνουν τους γάμους τους για πρώτη και τελευταία φορά και ύστερα το θηλυκό, το ίδιο εκείνο θηλυκό που είχε φθάσει κάποτε σε χίλια μέτρα ύψος και πιο πάνω, άποτραβιέται σε τριακόσια μέτρα βάθος. Εκεί γεννάει τ' αυγά του και χάνεται για πάντα μέσα στον σκοτεινό βυθό. Την ίδια τύχη ακολουθεί και το αρσενικό. Τα σκουληκάκια όμως που θα ξετρυπώσουν μέσα από τα αυγά θα ξεκινήσουν πάλι για το μακρινό ταξίδι, επάνω στα ίχνη που έχουν χαράξει γενεές και γενεές χελιών. Άλλα το μυστήριο δεν σταματά εδώ. Τα μικρά σκουληκάκια ακολουθούνε ακριβώς τον ίδιο δρόμο που ακολουθήσαν όλοι τους οι πρόγονοι. Πολλά τραβάνε κατά τις άκτες της Αμερικής που είναι πολύ πιο κοντά. Τα περισσότερα όμως τραβάνε κατά την Εύρωπη, ακολουθώντας ξεχωριστά δρομολόγια, ανάλογα με τη χώρα που θέλουν να πάνε. Άλλο δρόμο παίρνουν εκείνα που θα περάσουν το Στενό του Γιβραλτάρ για να φθάσουν στη Μεσόγειο, άλλον εκείνα

που θα καταλήξουν στις γαλλικές άκτες του Άτλαντικού, άλλον αυτά που θα περάσουν στη Βαλτική θάλασσα και άλλον εκείνα που έχουν για τέρμα του ταξιδιού τους τις σουηδικές ή τις νορβηγικές άκτες.

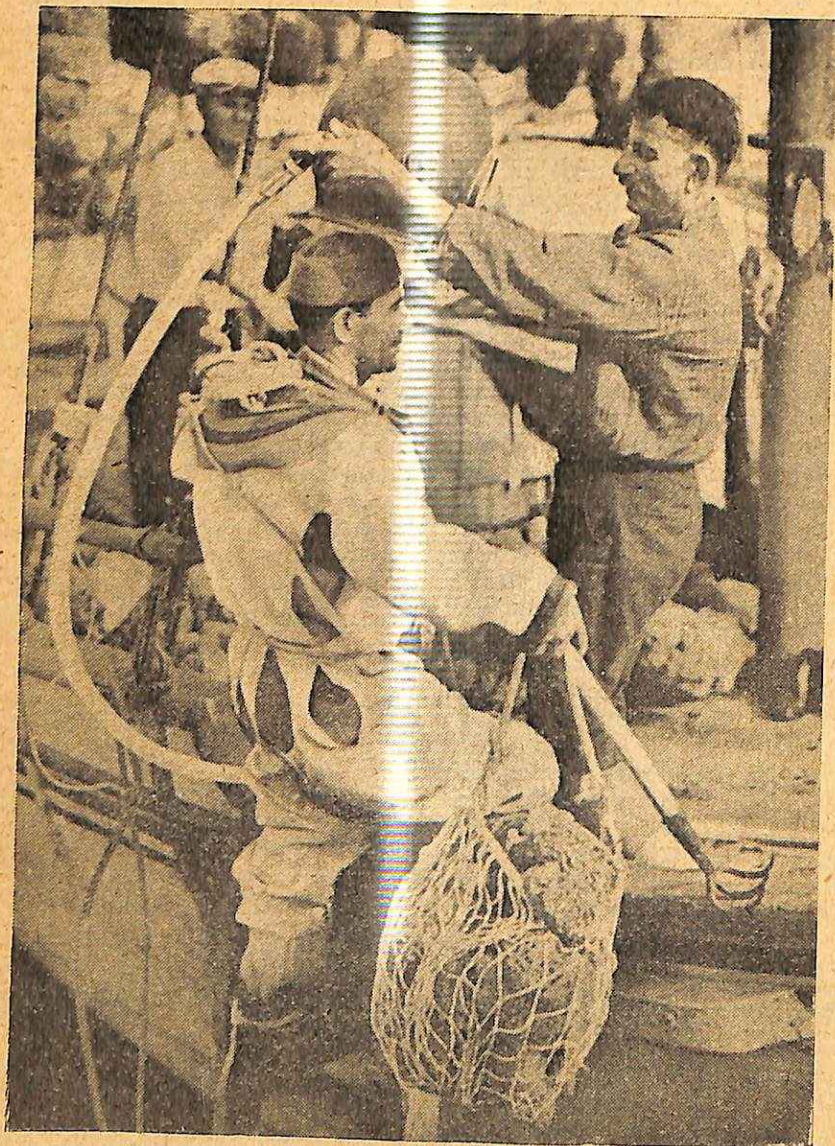
☆

Ο κύκλος της ζωής των χελιών είναι γεμάτος από έρωτηματικά για την Επιστήμη. Τι είναι εκείνο που τα κάνει να μοιράζονται τη ζωή τους ανάμεσα στο θαλασσινό και στο γλυκό νερό; Κι' αφού για τον ένα ή τον άλλο λόγο είναι έτσι, γιατί δεν καταφεύγουν στις πιο κοντινές άκτες παρά σκορπίζουν στα πέρατα του κόσμου; Πώς γνωρίζουν και ακολουθούν πιστά ένα σίγουρο δρομολόγιο

μέσα στον άπέραντο ωκεανό; Γιατί δεν μπορούν να γονιμοποιηθούν και να γεννήσουν παρά μόνα στην θάλασσα των Σαργασσών; Σε όλα αυτά τα έρωτηματικά και σε πολλά άλλα ακόμη η Επιστήμη δεν έχει κατορθώσει ως σήμερα να απαντήσει παρά μόνα με υποθέσεις και θεωρίες που μιλάνε για άταθισμό, για εξέλιξη, ακόμη και για μια ήπειρο που έφθανε συνέχεια από την Εύρωπη ως την θάλασσα των Σαργασσών και που την διέσχισαν πολλά ποτάμια ακολουθώντας τον ίδιο ακριβώς δρόμο που ακολουθούν σήμερα τα χέλια, νομίζοντας ότι ακολουθούν το ρεύμα των ποταμών που δεν υπάρχουν πια. Και πάλι ο λόγος για την Άτλαντίδα.

Χωρίς λόγια.

Με τὸ δίχτυ του γεμάτο ἀνέβηκε ὁ δύτες. Τώρα περιμένει νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴ βαριά πανοπλία του.

πού θαρρείς καὶ θὰ σπάσουνε μόλις τ' ἀγγίξης, μὰ πού στὴν πραγματικότητα εἶνα: τόσο γερά, ὥστε νὰ μένουν ἔτσι γιὰ αἰῶνες.

Τὰ κοράλια εἶναι σωστά ποιήματα. Ἡ ὁμορφιά θρῖσκεται παντοῦ, ἄλλοτε ζωντανή κι' ἄλλοτε σὰν μαρμαρωμένη, μὲ τὰ πιὸ ἀλλόκοτα χρώματα καὶ σχήματα. Ὡστόσο ὁ δύτες δὲν βλέπει παρὰ μόνο σφουγγάρια. Ὑψώματα, κοιλάδες, λειθάδεια, τίποτα δὲν λείπει ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμο πού, σὰν ἀκατάλυτο σύννεφο, τὸν τυλίγει τὸ νερό. Νὰ' μπροστά του ὑψώνεται ἕνα θουνό. Τὸ ἔμπειρο μάτι τοῦ δύτε διακρίνει στὴν ἀπάτητη κορφή του ἕνα μεγάλο σφουγγάρι. Κλείνει γιὰ μιὰ στιγμή τὴ θαλθίδα ἀπ' ὅπου φεύγει ὁ ἀέρας καὶ τὸ νερό γίνεται ἡ σκάλα πού τὸν ἀνεβάζει στὴν κορφή τοῦ θουνοῦ. Ἡ τσουγκράνα του θερίζει καὶ μερικά μικρὰ κομμάτια τοῦ ξεφεύγουν. Μὰ δὲν ἔχει καιρὸ νὰ τὰ μαζέψῃ ὅλα. Ἐχει ἤδη πολλὴ ὥρα μέσα στοῦ νερό. Ἀποφασίζει νὰ ἀνέβῃ καὶ δίνει ἐπάνω τὸ σύνθημα. Μὰ ξαφνικὰ μετανιώνει. Ὁχι, ὄχι ἀκόμη! μιὰ στιγμή... Ἐνα σκυλόψαρο γυρίζει ἐκεῖ. Θὰ μυρίστηκε αἷμα. Ἴσως κάπου νὰ γρατζούνισε τὸ χέρι του καὶ θυμᾶται τὸν κανόνα πού τοῦ δίδαξε ἡ πείρα: ὅταν δῇς καρχαρία μείνε ἀκίνητος! Δίπλωσε τὰ χέρια σου κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες σου καὶ μὴν κουνηθῇς ὥσπου νὰ περάσῃ. Ἐπὶ τέλους! ὁ καρχαρίας πέρασε. Καὶ ὁ δύτες θυμᾶται τώρα τὸν δεύτερο κανόνα: Μὴν ἀνεβαίνει γρήγορα.

Πολλοὶ δύτες ἔχουν μείνει ἀνάπηροι. Αἰτία δὲν εἶναι οἱ καρ-

χαρίες· εἶναι τὸ ὅτι ἔμειναν στὸ νερὸ περισσότερο ἀπὸ ὅσο ἐπιτρέπεται ἢ ἔπεσαν πολλές φορές, χωρὶς νὰ ξεκουραστοῦν στοῦ μεταξύ.

Ὅταν ἀνέβῃ ἐπάνω ὁ δύτες καὶ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ σκάφανδρο καὶ τὴν περικεφαλαία, πρέπει νὰ ἀλλάξῃ ἀπὸ τὴν κορφή ὡς τὰ νύχια. Δὲν ἔχει θραχὴ. Ἐχει ὅμως ἰδρώσει. Πάνω στοῦ σφουγγαράδικο ὑπάρχουν δύο σάκκοι μὲ ρούχα του. Πάντα σάκκοι... ποτὲ θαλίτσες. Αὐτὲς φέρνουν χρουσουζιά καὶ κανένας καπετάνιος δὲν τὶς παίρνει στοῦ καϊκι του.

Κάθε σφουγγαράδικο ἔχει δύο δύτες καὶ καθένας κατεβαίνει ἀπὸ τρεῖς ὡς ἑξὶ φορές, ἀνάλογα μὲ τὸν καιρὸ καὶ μὲ τὸ βάθος τοῦ νεροῦ.

Τὴν ἡμέρα πού κατεβαίνει στὴ θάλασσα ὁ δύτες οὔτε τρώει, οὔτε πίνει—αὐτὸς εἶναι ὁ ὑπ' ἀριθμὸν 3 κανόνας. Ἐνας ἑλληνικὸς καφές, πηχτὸς—πηχτὸς καὶ καλοβρασμένος εἶναι τὸ καλυτέρο τωνατικό. Ὅταν ὅμως τελειώσῃ ἡ δουλειά, τότε πιά μπορεί νὰ φάῃ ὅσο θέλει. Ὁ δύτες εἶναι τὸ ἀφεντικό μέσα στοῦ σφουγγαράδικο. Διατάζει, θρίζει καὶ κανεὶς δὲν τολμᾷ νὰ τοῦ πῇ τίποτε.

Τὰ σφουγγάρια δένονται γύρω-γύρω στοῦ καϊκι γιὰ νὰ τὰ χτυπήσῃ ὁ ἀέρας καὶ τὸ νερό, νὰ καθαρίσουν. Τὰ σφουγγαράδικα δουλεύουν συνήθως μισὸ μίλλι μακριὰ τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Πολλὲς φορές οἱ δύτες συναντῶνται στοῦ βυθὸ καὶ πιάνουν μάλιστα καὶ τὴν κουβέντα.

Τὸ βράδυ, ὅταν τελειώσῃ ἡ δουλειά, κάθε σφουγγαράδικο γίνεται ἕνα μικρὸ νησάκι μέσα στὴ θάλασσα πού τὴν πλημμυρίζουν τ' ἀστέρια. Καὶ ὅταν ἔρ-

θη ή ώρα του ύπνου τὰ κεράκια ανάβουνε στην Παναγιά και οι τρεμουλιαστές φλογίτσες τους θαρρείς και άπαντάνε στ' αστέρια που λάμπουν από πάνω. Άνάμεσα στις εικόνες που έχουν μαζί τους τὰ σφουγγαράδικα βρίσκεται πάντα ο Άγιος Νικόλαος και ο Χριστός.

Όταν επί τέλους γυρίσουν στο λιμάνι γεροί, πρώτη δουλειά των σφουγγαράδων είναι να αφήσουν τὰ σφουγγάρια στις άποθηκες και ύστερα να περιμένουν ώσπου να έρθη ή Τρίτη ή ή Παρασκευή για να πληρωθούν. Αυτές είναι οι μέρες της δημοπρασίας και οι μισθοί έξαρτώνται από τη σοδιά. Ο δότης παίρνει τέσσερα μερίδια, τὰ παιδιὰ του καταστρώματος, ο μάγειρας, ο χειριστής της συσκευής που δίνει τον άέρα στο δύτε και ο μηχανικός από δύο. Ο καπετάνιος—δύτες συνήθως—παίρνει και ένα ξετρα ποσόν.

☆

Η αγορά των σφουγγαριών δεν μοιάζει με καμμιὰ άλλη σ' όλη την Άμερική και οι αγοραστές έρχονται από κοντά κι

από μακριά. Τὰ σφουγγάρια είναι χωρισμένα ανάλογα με την ποιότητά τους. Πρέπει να είναι μαλακά, να μη διαλύονται, να άπορροφούν. Κάθε κατηγορία έχει γραμμένη επάνω την τιμή της και αυτός που κάνει την δημοπρασία φωνάζει τις καλύτερες τιμές που προσφέρουν οι αγοραστές.

Στιγμές άγωνίας! Ο συναγωνισμός είναι μεγάλος. Τὰ καλύτερα σφουγγάρια, αυτά που θγαίνουν στα θαθεία νερά, πωλούνται 27 δολάρια το μισό κιλό.

Πρώτα έρχονται τὰ σφουγγάρια του μπάνιου, ύστερα τὰ κίτρινα σφουγγάρια, μετά τὰ άδρια που είναι σαν σύρμα και τελευταία τὰ σφουγγάρια που μοιάζουν με άνοιχτές χούφτες και τὰ άπίθανα σχήματά τους τὰ κάνουν άκατάλληλα για το εμπόριο. Ο τζιρος της χρονιάς φθάνει τὰ 2.500.000 δολάρια. Οι σφουγγαράδες παίρνουν το κέρδος τους και έτοιμάζονται για το έπόμενο ταξίδι.

Έτσι κυλάει ή ζωή τους. Τὰ σπίτια τους είναι εύτυχημένα. Λίγα χρόνια πριν, το διαζύγιο ήταν άγνωστο σ' αυτούς τους ανθρώπους· άκόμη τώρα, είναι σπάνιο. Οι γονείς άφοσιώνονται στα παιδιά τους που τους δίνουν το όνομα του παππού. Έτσι ένας γερο-Δημήτρης, ένας Μανώλης, ένας Νικόλας, ένας Θόδωρος ή ένας Γιάννης μπορούν να άκούνε για γενεές το όνομά τους.

Όλη ή άποικία του Τάρπον Σπρίνγκς ανήκει στην Έλληνική Όρθόδοξη Έκκλησία και τέσσερις φορές το χρόνο, όλες οι δουλειές ξεχνιούνται και όλοι μαζεύονται στην Έκκλησία του

Άγιου Νικολάου — μιὰ έκκλησία 400 χρόνων — για να γιορτάσουν τις μεγάλες γιορτές της Θρησκείας τους, τὰ Χριστούγεννα, τὰ Θεοφάνεια, το Πάσχα και τη μνήμη των Άγίων Άποστόλων, που συμπίπτει με το τέλος του πρώτου ταξιδιού της χρονιάς.

Σε κανένα άλλο μέρος της Άμερικής δεν υπάρχει γιορτή σαν τὰ Θεοφάνεια των Έλλήνων του Τάρπον Σπρίνγκς. Κάθε χρόνο, στις 6 Ιανουαρίου, ή άποικία γιορτάζει τη θάπτιση του Χριστού. Εκείνη την ήμέρα εulογούνται τὰ νερά και σύμφωνα με το έλληνικό έθιμο ρίχνεται στη θάλασσα ο Σταυρός. Από την αυγή ως την νύχτα, ή έκκλησία λάμπει σαν πολύτιμο πετράδι. Τὰ άμφια των παπάδων με τη μεσαιωνική τους λαμπρότητα, μοιάζουν σαν σύνθεσι από χρυσάφι, ρουμπίνια και ζαφείρια. Σε μιὰ στιγμή κάτι χρυσό γυαλίζει στον άέρα. Ο Σταυρός χάνεται μέσα στα άστραφτερά νερά και ώραία νεανικά σώματα πηδούνε στη θάλασσα για να τον πιάσουν. Οι καμπάνες του Άγιου Νικολάου

χτυπούνε χαρμόсуна, έλληνικές και άμερικανικές σημαίες κυματίζουν παντού.

Στους προχριστιανικούς χρόνους, οι Αιγύπτιοι γιόρταζαν την εulογία των νερών του Νείλου και άλλοι λαοί έκαναν παρόμοιες τελετές. Το έθιμο αυτό από την ειδωλολατρεία συνυφάνθηκε με τον Χριστιανισμό για να βρη τη λαμπρότερη έκδήλωσή του στη γιορτή των Θεοφανείων της Έλληνικής Όρθόδοξης Έκκλησίας.

Αυτός που πιάνει τον Σταυρό είναι ο τυχερός της χρονιάς. Οι χαμένοι χειροκροτούν.

Το θράδυ αυτής της ήμέρας ο νικητής σέρνει το χορό και μαζί με τους νέους που νίκησαν άλλες φορές γυρίζει με έναν άσημένιο δίσκο με τον χρυσό σταυρό και μαζεύει χρήματα για τους φτωχούς.

Το σκοτάδι πέφτει και ο ουρανός λάμπει από τὰ αστέρια που καθρεφτίζονται στα άγιασμένα νερά. Τὰ σφουγγαράδικα περιμένουν στην παραλία και πιό μακριά, πιό θαθεία, περιμένουν τὰ σφουγγάρια...

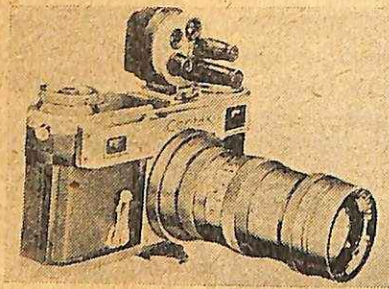
«National Geographic Magazine» U.S.

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΜΗΧΑΝΕΣ ΜΙΚΡΟΥ ΣΧΗΜΑΤΟΣ

(Συνέχεια)

Η θριαμβευτική επιτυχία της Λάικα προκάλεσε την παραγωγή και άλλων μηχανών μικρού σχήματος. Μια από τις καλύτερες είναι η Κόνταξ, κατασκευής εργοστασίου Τσάις - "I-κον. Μοιάζει πολύ με τη Λάικα και σε πάρα πολλά σημεία είναι αντάξιά της. Τελευταίως έκυκλοφόρησε το καινούργιο της μοντέλλο (είδα ένα, περνούργιο από τας Αθήνας) στο οποίο έχει προστεθεί ένα εύφυστατο και πρακτικώτατο σύστημα ρεφλές - διζέρ το όποιον δεν αναστρέφει την εικόνα, όπως στην Ρόλλειφλεξ, και επί πλέον δεν προσθέτει καθόλου όγκο στο σχήμα της μηχανής ή οποία κατά τα άλλα παραμένει η ίδια, με μερικές τελειοποιήσεις.

Η ΚΟΝΤΑΞ με φακό 13,5 έκ.α. και το ειδικό διζέρ για όλες τις εστιακές αποστάσεις.

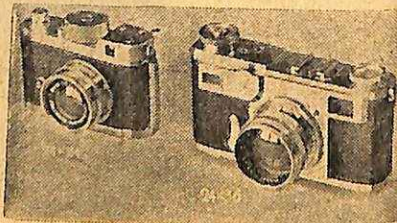
Εκτός από την Κόνταξ, η οποία συναγωνίζεται τη Λάικα, υπάρχουν και άλλες μηχανές μικρού σχήματος, με μικρότερες φιλοδοξίες μόν, αλλά πολύ εύχρηστες για τον ερασιτέχνη. Μια απ' αυτές είναι η Ρετίνα κατασκευής Κόντακ, η οποία αφ' ενός λόγω της απλότητας του χειρισμού της και αφ' ετέρου λόγω της μικρής τιμής της, έχει απόκτησει τελευταίως πολλούς θαυμαστάς στον κύκλο των ερασιτεχνών.

Ένα δέμα προόδου απέτελεσε και η εμφάνισι της Ρομπότ η οποία δ-

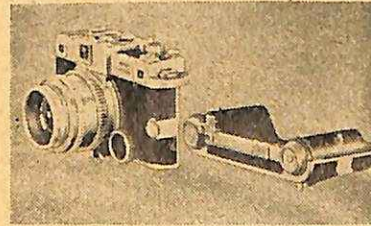
πως φαίνεται και στη φωτογραφία είναι αρκετά μικρότερη από την Κόνταξ. Χρησιμοποιεί και αυτή φιλμ των 35 χιλιοστών και δίνει εικόνες σχήματος 24X24. Με ένα φιλμ Λάικα των 36 φωτογραφιών, η Ρομπότ παίρνει γύρω από τις 55 φωτογραφίες. Αλλά η πρωτοτυπία της Ρομπότ συνίσταται κυρίως στην προσθήκη ενός ωρολογιακού μηχανισμού ο οποίος αυτόμάτως με το πάτημα του κουμπιού, μετακινεί το φιλμ ενώ συγχρόνως όπλιζει εκ νέου τη μηχανή. Έτσι ο φωτογραφίζων έχει την δυνατότητα να κάνει μια ολοκληρωμένη σειρά φωτογραφιών σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, απλώς πατώντας και αφήνοντας το κουμπί. Προσόν τεράστιο για φωτογραφίες ρεπορτάζ και σπόρ.

Το εργοστάσιο Λάιτς κατασκεύασε πριν από χρόνια έναν ανάλογο μηχανισμό με έλατήριο, που προστιθέμενος στη Λάικα της δίνει την δυνατότητα λήψης αλληπαλλήλων φωτογραφιών. Επίσης σε μια άλλη μηχανή, την Τενάξ, επιτυγχάνεται εν μέρει ταχυτάτη λήψις φωτογραφιών απλώς με τη μετακίνησι ενός μοχλού που κινεί το φιλμ όπλιζοντας συγχρόνως τη μηχανή.

Η γνωστή εταιρία "Αγκφα, έβγαλε πριν από χρόνια μια μηχανή μικρού σχήματος, την "Αγκφα - Καρατ. Το πρώτο μοντέλλο της ήταν μάλλον άτελες και προοριζόταν για ερασιτέχνες χωρίς πολλές απαιτήσεις. Η μηχανή αυτή χρησιμοποιούσε φιλμ των

Η ΡΟΜΠΟΤ (αριστερά) συγκρινόμενη με την ΚΟΝΤΑΞ είναι πολύ μικρότερη.

Η ΚΟΝΤΑΞ - ΕΚΤΡΑ με τα εναλλασσόμενα σασί των φιλμ.

35 χιλιοστών αλλά πολύ μικρού μήκους, ώστε μόνον 12 φωτογραφίες μεγέθους 24X36 χιλ. μπορούσε να τραβήξει. Η ανάγκη χρησιμοποίησε ειδικής κασσέτας έδινε κάποια δυσκολία στην υπόθεσι. Σιγά-σιγά όμως το τελειοποίησε και τώρα έκανε ένα μοντέλλο που ικανοποιεί και τον πιο απαιτητικό ερασιτέχνη. Ονομάζεται "Αγκφα - Καρατ 36, παίρνει 36 φωτογραφίες και δεν χρειάζεται ειδική κασσέτα. Παράγεται με φακό 1:2 εΐτε Σνάιντερ - Ξενάρ εΐτε Ρόντενστοκ - Χέλιγκον. Είναι συγχρονισμένη για όλες τις λάμπες «φλάς» και ένας μικρός μοχλός εις το άκρον δεξιόν, κατά το σύστημα περίπου της Τενάξ, όπλιζει και μετακινεί το φιλμ.

Μια άλλη, πρώτης τάξεως μηχανή είναι η Κινέ - Έξακτά. Είναι μικρού σχήματος αλλά με μονοφάλμιον ρεφλές που επιτρέπει τη σύνθεσι της εικόνας και χρησιμοποιεί φακούς οιασδήποτε εστιακής απόστασεως.

Η πρόοδος στην κατασκευή των μικρών μηχανών εξακολουθεί και μια ακόμη τελειοποίησις είναι η παραγωγή από το εργοστάσιο Κόντακ μιας νέας μηχανής της Κόντακ - "Εκτρα. Η μηχανή αυτή έχει μια πολύ ενδιαφέρουσα πρωτοτυπία. Το πίσω μέρος, δηλαδή το σασί το όποιον περιέχει το φιλμ και τον μηχανισμό μετακινήσεως του φιλμ, αφαιρείται ολοκληρω και αλλάσσεται. Η κατασκευή αυτή επιτρέπει στον ερασιτέχνη να φορτώση διάφορα σασί με κοινό φιλμ και με έγχρωμο ή με διάφορους τύπους μαύρου - άσπρου φιλμ, όπότεν μπορεί να χρησιμοποιήση το ένα ή το άλλο αλλάζοντας απλώς το σασί. Ένα μεταλλικό παραπέτασμα προφυλάσσει το φιλμ από το φώς και παραμερίζεται αυτόμάτως όταν το σασί προσαρμοσθή στη μηχανή.

Εκτός από τους ανωτέρω τύπους

μηχανών μικρού σχήματος υπάρχει και άπειρία ολόκληρη άλλων. Είναι λίγο ή πολύ μιμήσεις των κυριωτέρων τύπων που περιγράψαμε.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΙ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ

Όταν αγοράζετε μια καινούργια μηχανή να φροντίζετε να προμηθεύστε το σχετικό διβλιαράκι που περιέχει οδηγίες για τη χρήση της. Να το θεωρήσετε σαν ένα γράμμα, γραμμένο ειδικά για σας, από τον κατασκευαστή της μηχανής. Αυτά τα διβλιαράκια εξηγούν πάντοτε με τον απλούστερο και λεπτομερέστερο τρόπο πώς δουλεύει η μηχανή.

Διαβάστε αυτό το γράμμα προσεκτικά και πολλές φορές. Δοκιμάστε όλους τους χειρισμούς έως ότου τους μάθετε απ' έξω. Μάθετε καλά τί σκοπό έχουν και πώς δουλεύουν τα διάφορα κουμπάκια και οι μοχλίσκοι που βλέπετε. Να θεωρήσετε ως νόμο ότι ποτέ δεν πρέπει να προσπαθήτε με δύναμι και βία να κάνετε να λειτουργήσει ένας μοχλός ή ένα κουμπί της μηχανής. Είναι εξαιρετικά λεπτά μηχανήματα που μοιάζουν με ρολόγια και όταν αντιστέκονται σημαίνει ή ότι δεν γίνεται η σωστή κίνησις ή ότι έχουν μπλοκάρει λόγω βλάβης, οπότεν η βία θα τα καταστρέψη τελείως.

Να μην φυλάγετε την μηχανή σε μέρος πολύ ζεστό ή πολύ κρύο και πάντως όχι υγρό. Ο καλύτερος τρόπος είναι να την έχετε πάντοτε μέσα στη δερμάτινη θήκη της, σε μια γωνία της βιβλιοθήκης ή μέσα στο συρτάρι του γραφείου σας. Πάντοτε να έχετε προφυλαγμένο το φακό. Εάν είναι σκονισμένος να τον σκουπίζετε πολύ μαλακά με ένα καθαρό αλλά όσο μπορεί πιο παλιό και πολλές φορές πλυμένο μαντήλι, ποτέ με μεταξωτό ύφασμα. Να αποφεύγετε επίσης τα μαλακά δερμάτα δορκάδος που χρησιμοποιούν συνήθως, γιατί πολλές φορές κολλούν σ' αυτά μικροσκοπικά σκληρά σωματίδια που σιγά-σιγά γρατσουνίζουν το φακό. Πάντοτε να έχετε τη μηχανή μέσα στη θήκη της. Την προφυλάσσετε έτσι από τη σκόνη που μπορεί να εισχωρήση μέσα. Μην αφήνετε στον ήλιο τη μηχανή σας ιδίως το καλοκαίρι. Η ζέστη προκαλεί εξάτμισι της υγρασίας που υπάρχει μέσα στη μηχανή και οι υδρατμοί που σχηματίζονται στο σκοτεινό θάλαμο μειώνουν τη σαφήνεια της εικόνας. Έ-

πίσης ο καυτός ήλιος μπορεί να προκαλέσει διαστολές στα στοιχεία των φακών και στο «βάλαμο του Καναδά» με το οποίο είναι κολλημένοι, με αποτέλεσμα — κατά τη συστολή — τη δημιουργία δικτυωτών ραγισμάτων στο «βάλαμο του Καναδά». Τα ραγίσματα αυτά, άμα είναι πολλά, μειώνουν πολύ τη διαύγεια του φακού.

Εάν η μηχανή σας πέση στο νερό και δεν μπορείτε σε μικρό χρονικό διάστημα να την δώσετε για καθάρισμα στον ειδικό τεχνίτη, βουτήξτε την για λίγα λεπτά μέσα στη βενζίνη. Έτσι μπορεί να μείνουν αρκετές μέρες μέχρις ότου τη δώσετε στον τεχνίτη να τη λύσει, και αφού την καθαρίσει, να τη λαδώσει.

Εάν πέση στη θάλασσα, προτού την βάλετε στην βενζίνη βουτήξτε την πρώτα σε γλυκό νερό.

Να σημειώνετε τους αριθμούς της μηχανής και του φακού. Σε περίπτωση κλοπής αξιάνουν οι ελπίδες ανευρέσεώς της.

Στο επόμενο άρθρο θα μιλήσουμε λεπτομερώς για τα διάφορα τμήματα από τα οποία αποτελείται μία φωτογραφική μηχανή.

Σ. Δ. Λ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Δημοσιεύουμε ολόκληρη, άνευ σχολίων, την επιστολή που μας έστειλε μία αναγνώστριά μας πάνω στο θέμα της ιδρύσεως φωτογραφικού συλλόγου για τον οποίο μας έγραψε τον προηγούμενο μήνα ο κ. Ν. Κώνστας.

Αξιότιμε Κύριε,

Η υιοθέτηση που κάνετε στην πρόταση ενός αναγνώστου σας, δεν μπορεί παρά να μας δώσει με την ίδια επιθυμία και ενθουσιασμένους, ενώ την σύστασιν λέσχης. Είναι λυπηρόν που επί τόσα μεταπολεμικά έτη κανείς φιλότεχνος δεν συνεκινήθη να πάρη την πρωτοβουλία για μία οργάνωση συλλόγου.

Δεν παραγνωρίζω τα άπειρα εμπόδια και την οικονομική δυσχέρεια του έγχειρηματος, αλλά εάν καταβληθώ μία θυσία και ειλικρινής θέλησις, δεν είναι ακατόρωτο.

Θα σάς πω τη γνώμην μου χωρίς να βίξω κανένα. Η μομφή πέφτει στους δαφνοστεφείς φωτογράφους μας οι οποίοι ενώ κρεμούν τα ιδιωτικά τους έργα σ' ολόκληρη την Ευρώπη, κουρασμένοι καθώς είναι απ' τις δάφνες τους, αδιαφορούν για το καθήκον αυτό το τόσο πολύτιμο.

Πρέπει αυτοί οι ήρεμοι κύκλοι να ταραχθούν, να κινηθώ ή συνειδησίς τους.

Οι έκδρομοι σύλλογοι έχουν πολύτιμα στοιχεία μεταξύ των. Πρέπει να κεντρίσουμε το ενδιαφέρον των φωτοκαταστημάτων, των τουριστικών γραφείων. Συμφέρον έχουν και πάντα όφελος θα πάρουν από μας. Τελευταία έρχεται η άσχημη μάζα, η σκορπισμένη, που με το φανατισμό της θα γίνη το στήριγμά μας. Λέω ο σύλλογος να γίνη με γερά θεμέλια, όχι με προχειρότητες.

Με πολλή εκτίμησι

Μ. Παπαδοπούλου

Αθήναι

Σ. ΜΑΝΙΑΤΑΚΗΝ. Ένταύθα. Πολύ ευχάριστο το ότι οι οδηγίες της στήλης μας σας έδωσαν στη λήψη καλών φωτογραφιών. Τα προηγούμενα τεύχη της «Εκλογής» μπορείτε να τα προμηθευθήτε από τα γραφεία μας, Σωκράτους 57. Ελληνικά διδλία για την φωτογραφία δεν υπάρχουν.

Ο ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Αποτελέσματα και Σχόλια

Ο φωτογραφικός διαγωνισμός που προεκήρυξε η «Εκλογή» για τους αναγνώστες της είχε θέμα το «ΠΑΣΧΑ», δηλαδή φωτογραφίες σχετικές με τις Πασχαλινές γιορτές και τα Πασχαλινά έθιμα. Έλαβαμε ένα σωρό φωτογραφίες. Εννέα όμως στις δέκα ήταν έξω από το θέμα: Χαριτωμένα παιδάκια, πορτραίτα δεσποινίδων, αρχαιολογικοί χώροι, το Πανεπιστήμιο, ένας νάνος και πολλές φωτογραφίες του οφθαλμιατρείου και του μνημείου του Αγνωστού Στρατιώτου, παρμένες από όλες τις δυνατές γωνίες. Οι φωτογραφίες που είχαν ως θέμα το «ΠΑΣΧΑ» ήταν σχετικά λίγες.

Μέσα από αυτές διαλέξαμε και βραβεύσαμε ως τις καλύτερες τις εξής:

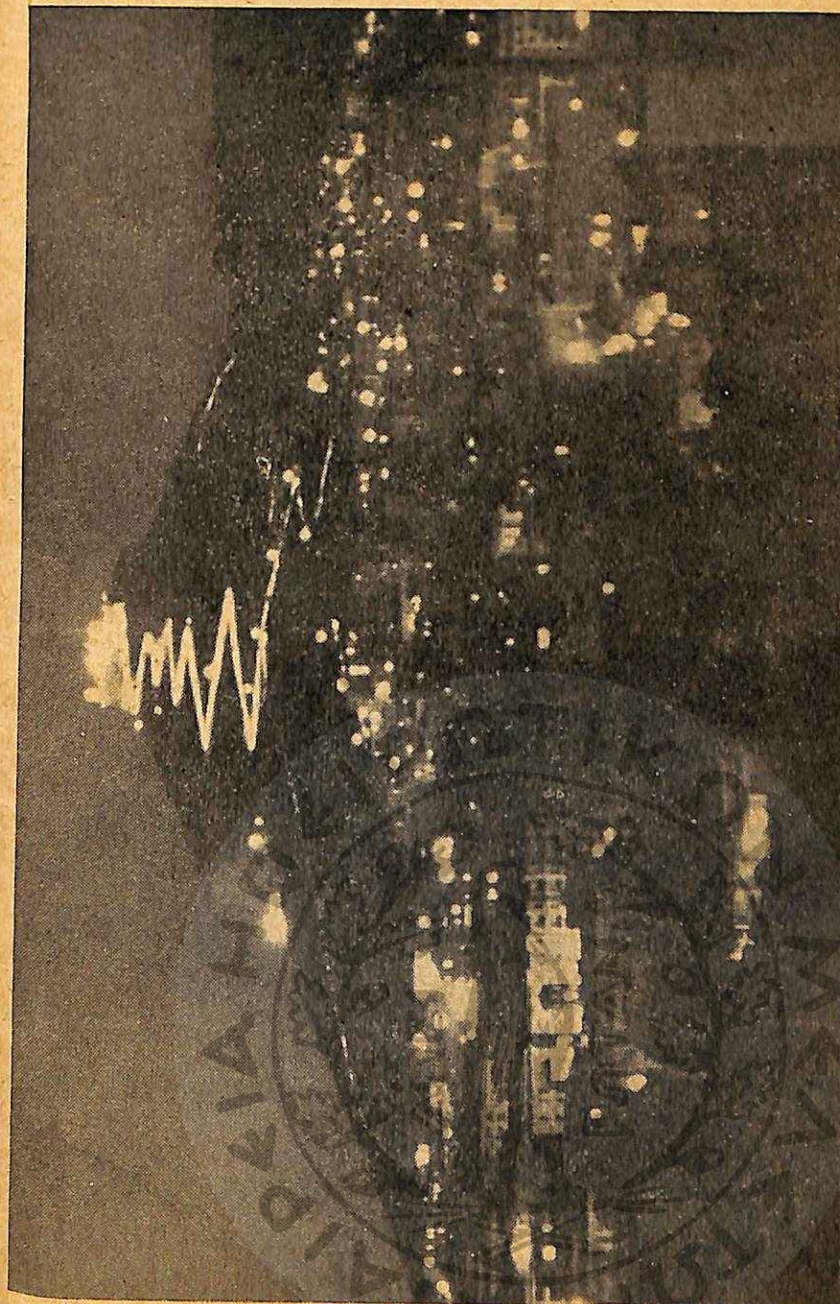
1) ΑΝΑΣΤΑΣΙ ΣΤΟ ΛΥΚΑΒΗΤΟ του Γ. ΜΑΡΑΓΚΙΔΗ (Αθήναι).

2) ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ του Ε. ΒΙΤΑΛΗ (Αθήναι).

3) ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ του Ι. Π. ΠΑΠΑΧΑΡΙΟΥ.

Σημειώσεις για τους βραβευθέντες: Παρακαλούμε τον κ. Γ. Μαραγκίδη, τον κ. Ε. Βιτάλη, τον κ. Ι. Παπαχαρίου, να περάσουν ένα πρωί από τα γραφεία της «Εκλογής».

Σ. Δ. Λ.

«ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ»

του κ. Ε. Βιτάλη.
Μηχ. Super-Ikonta
f : 16, Χρ. 1/100,
Φίλμ Agfa Isochrom

«ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ»

του κ. Ι. Π. Πα-
παχαλίου. Μη-
χανή Rolleiflex -
Zeiss Tessar f.8,5
f 11, Χρ. 1/100
Φίλμ Super Pan-
chro Ferr. 320. Κί-
τρινο φίλτρο.

«Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ» του κ. Σ. Δ. Δ. (Έκτος διαγωνισμού)

Προφητικά λόγια...

Εκατό χρόνια έκλεισαν τὸν περασμένο μήνα ἀπὸ τότε ποὺ πέθανε ὁ Νταγκέρ. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτή, οἱ «Τάιμς» τοῦ Λονδίνου ἀναδημοσίευσαν τὸ παρακάτω κομμάτι, γιὰ νὰ θυμίσουν στοὺς ἀναγνώστες τοὺς μὲ πόσους φόβους καὶ ἐπιφυλάξεις ἔγινε δεκτὴ ἡ ἐφεύρεσι τῆς φωτογραφίας. Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1851 ἔνας ἀξιοπρεπέστατος κύριος, ὁ Πάτρικ Λῶρενς ἀπὸ τὸ Σίνφλντ τοῦ Μπέρκσαϊρ ἔγραφε στὴν ἐφημερίδα :

Κύριε, θὰ ἤθελα νὰ φέρω εἰς γνῶσιν ὑμῶν τὴν σοβαρὰν βλάβην ἣτις πιθανῶς θὰ προκύψῃ ἀπὸ τὴν αὖξουσαν δημοτικότητα τῆς φωτογραφίας. Ἀφ' οὗτο ὁ κ. Τάλμποτ καὶ ὁ κ. Νταγκέρ ἐτελειοποίησαν τὴν μέθοδόν των διὰ τῆς ὁποίας ἐπιτυγχάνουν τὴν ἀποτύπωσιν ἐπὶ τοῦ χάρτου ζωντανῶν εἰκόνων, ἡ δημοτικότης τῆς παρὰ φύσιν αὐτῆς ἀπασχολήσεως ἠϋξήθη ἐπικινδύνως. Καὶ ἐπέστη πλέον ὁ καιρὸς κατὰ τὸν ὁποῖον μόνιμον καὶ σημαντικὴν ζημίαν θὰ ὑποστῇ, ὅχι μόνον ἡ ζωγραφικὴ, ἡ γλυπτικὴ καὶ αἱ λοιπαὶ καλὰ τέχναι, ἀλλὰ καὶ ἡ βιομηχανία, οἱ τρόποι, καὶ αὕτῃ ἡ οἰκογένεια.

Ἦδη, ὡς πληροφοροῦμαι, τὰ φωτογραφικὰ λευκώματα ἔχουν κατακτήσει τὰς καρδίας χιλιάδων νεαρῶν ὑπάρξεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιδοθοῦν εἰς περισσότερον ἐπωφελεῖς ἀπασχολήσεις. Ἦδη ἡ φήμη μεγάλων καλλιτεχνῶν ὡς τοῦ Λαντσέρ, τοῦ Τέρνερ καὶ ἄλλων, ἤρchiσε νὰ θλάπτεται σοβαρῶς. Ὡς οἰκογενειάρχης δύναμαι νὰ θροντοφωνήσω ὅτι ἡ ὀκνηρία, ἡ ματαιοδοξία, καθὼς καὶ ὅλαι αἱ μὴ ὑγιεῖς τάσεις τῶν νέων, ἐνθαρρύνονται διὰ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς φωτογραφίας. Ἀλλοίμονον ! ὁ ἱδιος εὐρέθην σήμερον εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ καλέσω ἐνώπιόν μου πέντε ἐκ τῶν θυγατέρων μου ἵνα τὰς διαφωτίσω ἐπὶ τῶν κινδύνων τοὺς ὁποίους διατρέχουν.

Κάτι ἄλλο, ὀλιγώτερον σημαντικόν ἴσως τὸ ὁποῖον ὁμως δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, εἶναι ὅτι ἡ μεγάλη ἐκθεσις ἡ ὁποία πρόκειται νὰ ἀνοίξῃ εἰς τὸ Χάυντ Πάρκ, ἀσφαλῶς θὰ ζημιωθῇ μεγάλως ἐὰν αἱ φωτογραφίαι τῶν ἐκθεμάτων ἐπιτραπῇ νὰ κυκλοφορήσουν ἐλευθέρως εἰς μέγαν ἀριθμὸν.

Παρακαλῶ ὅπως δημοσιευθῇ ἐνυπογράφως.

Πιστὸς δοῦλος σας
ΠΑΤΡΙΚ ΛΩΡΕΝΣ

Λουῖζ

ΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΞΕΡΕΤΕ:

Κάποιος ξένος ποὺ ἤθελε νὰ γνωρίσῃ μερικοὺς ἐκπροσώπους τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῆς Ἑλλάδος ἤρθε στὴν Ἀθῆνα μὲ ἓναν κατάλογο γνωστῶν Ἑλλήνων λογοτεχνῶν καὶ συγγραφέων. Μερικοὺς τοὺς θῆκε ἀμέσως. Ὅταν ὁμως προσπάθησε νὰ θρῇ τοὺς ὑπολοίπους, μὲ ἐκπληξί

του εἶδε ὅτι κανεὶς δὲν τοὺς γνώριζε. Στὸ τέλος ἀνακάλυψε τί εἶχε συμβῇ. Ἀντὶ νὰ τοῦ δώσουν τὰ ψευδώνυμα μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστοί, τοῦ εἶχαν δώσει τὰ ἀληθινὰ ὀνόματα τῶν λογοτεχνῶν.

Τὰ ὀνόματα ποὺ ζητοῦσε ἦταν αὐτά :

1. Δημ. Ροδόπουλος
2. Πάρις Ταβελούδης
3. Ἑλένη Νιάρχου
4. Κώστας Νιάρχος
5. Ν. Δρακουλίδης
6. Ἡλίας Μέλλος
7. Θεώων Δρακοπούλου
8. Ὁδ. Ἀλεπουδέλης
9. Κλ. Λάκων
10. Στρατῆς Σταματιάδης
11. Γ. Ἀθανασιάδης—Νόδας
12. Ν. Πετιμεζάς
13. Γ. Τσιμπιδάρος
14. Ἀργυρόπουλος

Μπορεῖτε ἐσεῖς νὰ τὸν βοηθήσετε;
Ἄν ὄχι γυρίστε στὴ σελίδα 102.

ΜΕΤΡΗΣΤΕ ΤΑ ΑΥΓΑ...

Δυὸ Μενιδιάτισσες πᾶνε νὰ πουλήσουν φρέσκα αὐγά στὴν ἀγορά. Εἰσέπραξαν τὰ ἴδια χρήματα ἀπὸ τὴν πούλησί τους.

— Ἄν εἶχα πουλήσῃ τ' αὐγά μου μὲ τὴν τιμὴ τῆ δικιά σου, θὰ εἶχα εἰσπράξῃ 10.000 δραχμὲς λιγότερες ἀπὸ σένα, εἶπε ἡ πρώτη στὴ δεύτερη.

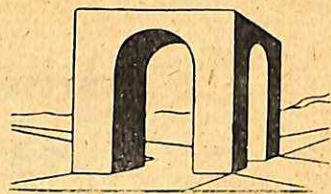
— Καὶ ἂν εἶχα κ' ἐγὼ πουλήσῃ τ' αὐγά μου μὲ τὴ δικιά σου τιμὴ θὰ εἶχα εἰσπράξῃ 12.500 δραχμὲς περισσότερες ἀπὸ σένα, ἀπάντησε ἡ δεύτερη.

Πόσα αὐγά πούλησε ἡ κάθε μία καὶ σὲ ποῖα τιμῇ;

(Λύσις στὴ σελίδα 128)

ΕΧΕΤΕ ΤΑΛΕΝΤΟ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ;

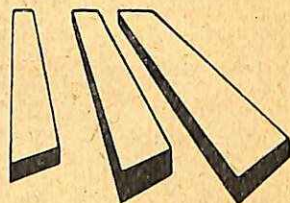
- 3
α) Αυτά τα δύο τόξα έχουν το ίδιο άνοιγμα ;
Ναί..... "Όχι.....
β) Τα μονοπάτια είναι παράλληλα προς τους τοίχους του οικοδομήματος ;
Ναί..... "Όχι.....

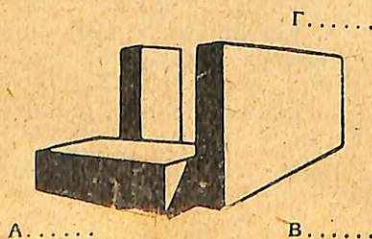
- 1
α) Αυτό το σχέδιο είναι σχεδιασμένο με σωστή προοπτική ;
Ναί..... "Όχι.....
β) Θα μπορούσαν οι επιφάνειες που βλέπετε να ήταν εξωτερικές επιφάνειες ;
Ναί..... "Όχι.....
γ) Θα μπορούσαν να ήταν εσωτερικές επιφάνειες ;
Ναί..... "Όχι.....

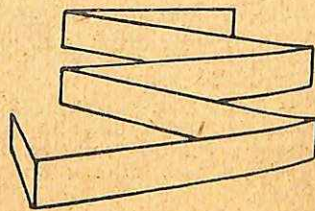
- 4
Αυτά τα τρία οικοδομήματα είναι παράλληλα μεταξύ τους ;
Ναί..... "Όχι.....

- 2
Κρίνοντας από τις σκιασμένες επιφάνειες μπορείτε να πείτε αν το φως έρχεται από το σημείο Α, Β, ή Γ ;

- 5
Σημειώστε τις επιφάνειες που νομίζετε ότι θα σκιαζόνταν αν το σχήμα αυτό φωτιζόταν από ένα φως που έκορευόταν από τα μάτια σας.

Μια απροσδόκητη ανακάλυψη

Η ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑ ΗΤΑΝ ΚΑΠΟΤΕ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΗ

Της
DOROTHY CARRINGTON

Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1577 ὅταν εἶχε ἤδη ἀποκτήσει τὴ φήμη τοῦ ἐθνικοῦ ἥρωα γιὰ τὴν τόλμη μὲ τὴν ὁποία κυρίεψε καὶ λεηλάτησε τὰ Ἰσπανικὰ πλοῖα ποὺ διέσχιζαν τὸν Ἀτλαντικό, ὁ Φράνσις Ντραίηκ ξεκίνησε ἀπὸ τὴν Ἀγγλία γιὰ τὸν Εἰρηνικό. Ὁ Ντραίηκ, ὁ πιὸ τολμηρὸς θαλασσινὸς τῆς Ἑλισαβετιανῆς ἐποχῆς εἶχε ἀντικρῦσει τὸν Εἰρηνικό ἀπὸ τὶς κορφές τῶν βουνῶν τοῦ Παναμᾶ καὶ εἶχε ἀποφασίσει νὰ ταξιδέψῃ στὰ νερά του καὶ νὰ λεηλατήσῃ τὶς πλούσιες ἰσπανικὲς ἀποικίες τῶν ἀκτῶν του.

Τὸ πλοῖο τοῦ Ντραίηκ τὸ «Χρυσὸ Ἐλάφι» πέρασε τὰ στενὰ τοῦ Μαγγελάνου μὲ ἀπαισιοκαίρὸ καὶ βῆκε τοὺς Ἰσπανοὺς τόσο ἀπροετοίμαστους ὥστε σχεδὸν δὲν πρόβαλαν καθόλου ἀντίστασι. Τὸ ἕνα ὕστερα ἀπὸ τὸ ἄλλο ἔπεφταν στὰ χέρια τοῦ πλοῖα, φορτωμένα μὲ θησαυροὺς, χρυσάφι καὶ ἀσήμι, μεταξωτά, πορσελάνες καὶ κοσμήματα. Ὁ Ντραίηκ λεηλατοῦσε τὰ λιμάνια χωρὶς ἔλεος. Ἡ λεία του ἀπὸ τὶς ἀκτὲς αὐτὲς ὑπολογίζεται ὅτι ἄξιζε 500.000 λίρες, δηλαδὴ ὅσο ἦταν τότε τὸ

ἐτήσιο εἰσόδημα τοῦ Ἀγγλικοῦ Στέμματος.

Πολὺ θαρεῖα ἦταν ἡ εὐθύνη τοῦ γυρισμοῦ ἐνὸς πλοίου μὲ τόσο θαρὺ καὶ πολὺτιμο φορτίο. Στις 17 Ἰουνίου τοῦ 1579, ὁ Ντραίηκ ἀγκυροβόλησε σ' ἕνα φιλόξενο λιμάνι γιὰ νὰ κάνῃ μιὰ γενικὴ ἐπιθεώρησι τοῦ πλοίου τοῦ πρὶν ἀπὸ τὸ μεγάλο ταξίδι καὶ ἐκεῖ κέρδισε τὸ πιὸ σπουδαῖο, ἂν καὶ τὸ λιγώτερο ἀποδοτικὸ ἀπόκτημα, γιὰ τὸ Ἀγγλικὸ στέμμα.

Οἱ πέντε αὐτὲς ἑβδομάδες ποὺ ἔμεινε στὴν ἔρημῃ ἀκτὴ τῆς Καλιφόρνιας θὰ ἦταν ἀσφαλῶς ἀπὸ τὶς πιὸ παράξενες ποὺ ἔζησε ὁ Ντραίηκ σ' αὐτὸ τὸ θαυμάσιο ταξίδι του. Τὴν ἐπομένη ποὺ ἔφτασε τὸ πλοῖο οἱ ἰθαγενεῖς ἄρχισαν νὰ μαζεύωνται στὴν ἀκτὴ. Ἦταν ἄνθρωποι ἄξεστοι καὶ βάρβαροι, οἱ ἄντρες γύριζαν γυμνοὶ καὶ οἱ γυναῖκες φοροῦσαν φοῦστες ἀπὸ βοῦρλα καὶ στὴν πλάτη εἶχαν ριγμένα δέρματα ζώων. Σὲ λίγο ἕνας ἄντρας μπήκε σ' ἕνα μονόξυλο καὶ πλησίασε τὸ πλοῖο. Μιλοῦσε μιὰ ἀκατάληπτη γλῶσσα καὶ διαρκῶς ἔκανε ὑποκλίσεις καὶ χειρονομίες ὑποταγῆς. Ἀργότερα

ξαναγύρισε φέρνοντας κάτι φτωχικά και περίεργα δώρα: ένα μάτσο μαύρα φτερά και ένα καλαθάκι με χόρτα. Ο Ντραϊήκ του πρόσφερε για αντάλλαγμα διαφορά πράγματα μα ό ιθαγενής τὰ ἀρνήθηκε όλα ἐκτὸς ἀπὸ ἓνα καπέλλο.

Παρ' ὅλ' αὐτὰ τὰ δείγματα φιλίας, ὅταν βγήκε στὴ στεριά μαζί με τοὺς ἄντρες του, ὁ Ντραϊήκ ἔφτιαξε γιὰ καλὸ και γιὰ κακὸ ἓνα φρούριο. Βλέποντας τὶς πολεμικὲς αὐτὲς προετοιμασίαις οἱ ἰθαγενεῖς μαζεύτηκαν πάλι στὴν ἀκτὴ ὠπλισμένοι με τὰ τόξα καὶ τὰ βέλη τους. Οἱ προθέσεις τους ὅμως ἦταν εἰρηνικὲς καὶ ὅλο τὸ διάστημα ποὺ ἔμειναν ἐκεῖ οἱ Ἀγγλοὶ τοὺς ἔβλεπαν σάν θεοὺς. Καμιά χώρα δὲν κατακτήθηκε ποτὲ τόσο εὐκόλα ὅσο αὐτή. Κάθε μέρα κατέβαιναν στὸ φρούριο με δώρα, φτερά, σαϊτοθήκες, χόρτα. Ποτὲ ὅμως δὲν ἤθελαν νὰ δεχτοῦν τίποτα γιὰ ἀντάλλαγμα. Οἱ γυναῖκες μάλιστα ἦταν πρόθυμες νὰ θυγάλιον καὶ αὐτὰ ποὺ φοροῦσαν γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν στοὺς ξένους καὶ πολλὲς φορὲς ἔσκιζαν τὶς σάρκες τους με τὰ νύχια τους καὶ ἔπεφταν ἐπάνω στὶς πέτρες καὶ στοὺς ἀγκαθωτοὺς θάμνους.

Ἡ «αἵματηρὴ» αὐτὴ θυσία δὲν ἄρесе καθόλου στὸν Ντραϊήκ πού, ὅπως ὅλοι οἱ πειρατὰ τῆς Ἑλισαβετιανῆς ἐποχῆς, θεωροῦσε καθήκον του νὰ φέρῃ τὸ μήνυμα τοῦ Χριστιανισμοῦ στοὺς εἰδωλολάτρες. Ἔτσι ὀργάνωσε μιὰ θρησκευτικὴ τελετὴ γιὰ νὰ δείξῃ ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ δὲν ἦταν θεοὶ ἀλλὰ θνητοὶ ποὺ λάτρευαν καὶ αὐτοὶ ἓνα θεό. Παρ' ὅλο ὅμως ποὺ οἱ ψαλμοὶ καὶ ἡ ἀνάγνωσι τῆς Βίβλου τοὺς ἔκαναν ἐντύπωση, οἱ ἰθαγενεῖς ἔξακο-

λούθησαν τὶς περίεργες ἐκδηλώσεις τῆς ἀφοσιώσεώς τους.

Στὸ μεταξύ ἡ εἰδησι γιὰ τοὺς λευκοὺς θεοὺς διαδόθηκε καὶ ὅλο καὶ περισσότεροι ἰθαγενεῖς κατέβαιναν στὴν ἀκτὴ γιὰ νὰ τοὺς δοῦν. Τέλος φάνηκε καὶ ὁ Χιόχ, ὁ βασιλιάς τοῦ τόπου. Ἀφοῦ πρῶτα ἀνταλλάχθηκαν εἰρηνικὰ δώρα, πλησίασε ἡ βασιλικὴ πομπή. Μπροστὰ πῆγαινε ἓνας ἄντρας ψηλὸς ποὺ κρατοῦσε ἓνα ξύλινο σκήπτρο ἀπὸ τὸ ὁποῖο κρέμονταν δυὸ στεφάνια ἀπὸ ἀλυσίδες φτιαγμένες με κόκκαλα. Μετὰ ἔρχόταν ὁ βασιλιάς τριγυρισμένος ἀπὸ κάπου ἑκατὸ θαμμένους πολεμιστὰς. Πίσω τέλος, ἀκολουθοῦσαν πληθὺς γυμνοὶ ἄντρες καὶ γυναῖκες με καλάθια γεμάτα φαγώσιμα.

Ὁ Ντραϊήκ βλέποντας ὅτι δὲν εἶχε τίποτα νὰ φοβηθῇ, ἄνοιξε τὸ φρούριο. Ἡ παράξενη πομπὴ μπήκε μέσα με χοροὺς καὶ τραγούδια. Ὅταν κουράστηκαν πιά παρακάλεσαν τὸν Ντραϊήκ νὰ καθήσουν. Ὁ βασιλιάς καὶ οἱ πολεμιστὲς του ἔβγαλαν ἐπίσημους λόγους ποὺ τοὺς συνόδευσαν με χειρονομίες. Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ οἱ Ἀγγλοὶ κατάλαβαν ὅτι οἱ ἰθαγενεῖς δὲν ζητοῦσαν ἀπὸ τὸν Ντραϊήκ τίποτα λιγώτερο ἀπὸ τὸ «νὰ πάρῃ τὴ χώρα τους καὶ νὰ γίνῃ βασιλιάς καὶ προστάτης τους καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἀπόγονοὶ τους θὰ τοῦ ἦταν πιστοὶ ὑπῆκοι γιὰ πάντα». Τέλος ὁ βασιλιάς ἀνάμεσα στοὺς χαρούμενους ὑπηκόους του ἔβαλε ἓνα στεφάνι στὸ κεφάλι τοῦ Ντραϊήκ καὶ τοῦ πέρασε μιὰ ἀλυσίδα στὸ λαιμὸ ἐνῶ ὁ λαὸς ζητωκραύγαζε τὸν καινούργιο βασιλιά φωνάζοντας «Χιόχ, Χιόχ». Ἡ τελετὴ τελείωσε με θρησκευτικὰ τραγούδια καὶ χορούς.

Θὰ ἦταν ἀντίθετο στὴ φύσι τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἀρνηθῇ τέτοια προσφορά. Καὶ ὁ Ντραϊήκ τὴν δέχτηκε ἐν ὀνόματι καὶ χάριν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος». Ἡ Καλιφόρνια εἶχε γίνῃ ἡ πρώτη Ἀγγλικὴ ὑπερπόντια κτήσι! Ὁ Ντραϊήκ τὴν ὠνόμασε Νέα Ἀλβιὼνα γιὰτὶ τὰ λευκὰ βράχια τῶν ἀκτῶν τῆς ἔμοιαζαν με τοὺς βράχους τοῦ Ντόβερ.

Προτοῦ φύγῃ ὁ Ντραϊήκ ἔβαλε καὶ μιὰ πλάκα γιὰ νὰ μνημονεύῃ τὸ γεγονός. Ὁ Φλέτσερ ποὺ ἔγραψε τὸ χρονικὸ τοῦ ταξιδιοῦ περιγράφει τὴν πλάκα αὐτὴ με μεγάλη ἀκρίβεια, με λόγια ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἀποκτήσουν μεγάλη σπουδαιότητα γιὰ τοὺς σύγχρονους ἱστορικοὺς. Ἦταν «μιὰ πλάκα μπρούτζινη, καρφωμένη σ' ἓνα μεγάλο καὶ γερὸ στύλο. Ἐπάνω τῆς εἶναι γραμμένο τὸ ὄνομα τῆς Μεγαλειότητός της, ἡ ἡμερομηνία τῆς ἀφίξεώς μας ἐκεῖ, ἡ ἐλεύθερη προσφορά τῆς χώρας καὶ τῆς βασιλείας ἀπὸ τὸν βασιλιά καὶ τὸν λαό, καθὼς καὶ ἡ εἰκόνα καὶ τὰ ἐμβλήματα τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος ἐπάνω σ' ἓνα νόμισμα τῶν 6 πεννῶν ποὺ φαίνεται μέσα ἀπὸ μιὰ τρύπα ἐπίτηδες καμωμένη στὴν πλάκα. Ἀπὸ κάτω εἶναι χαραγμένο τὸ ὄνομα τοῦ Στρατηγοῦ μας». Φαίνεται πὼς ὁ Ντραϊήκ δὲν πρόβλεπε ἀξιόλογες ἐδαφικὲς κατακτήσεις καὶ ἔτσι τὸ μόνο βασιλικὸ ἐμβλημα ποὺ ἔπληρχε στὸ καράβι ἦταν ἓνα νόμισμα τῶν 6 πεννῶν.

Ἐκεῖ ἔμειναν 37 ἡμέρες. Ἀφοῦ ἐτοιμάστηκε καλὰ τὸ πλοῖο, ὁ Ντραϊήκ ἔφυγε ἀφήνοντας τοὺς ἀπλοῖκους ὑπηκόους του νὰ κλαῖνε καὶ νὰ ὀδύρωνται στὴν παραλία.

Ὁ Ντραϊήκ ἔφθασε στὴν Ἀγ-

γλία φέρνοντας ἀμύθητα πλούτη. Τὸ κατόρθωμά του ἦταν τόσο ἐντυπωσιακὸ ὥστε ἡ κατάκτησι τῆς φτωχικῆς Καλιφόρνιας καὶ ἡ ὑποταγὴ τῶν κατοίκων της σχεδὸν ἀγνοήθηκαν. Οὔτε ἡ Βασίλισσα Ἑλισάβετ, οὔτε οἱ διάδοχοί της ἐπωφελήθηκαν ἀπὸ τὸ δῶρο αὐτό. Ἡ Καλιφόρνια πέρασε σὲ ἄλλα χέρια καὶ ἡ μπρούτζινη πλάκα τοῦ Ντραϊήκ ξεχάστηκε.

Ὑστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια οἱ Ἀμερικανοὶ ἱστορικοὶ, προσπάθησαν νὰ θροῦν τὴν ἀκριβῆ θέσι τοῦ ὄρμου ὅπου εἶχε ἀγκυροβολήσει ὁ Ντραϊήκ, ἀλλὰ ἡ προσπάθειά τους δὲν εἶχε ἀποτέλεσμα. Οὔτε καὶ θὰ ἔβρισκαν τίποτα χωρὶς κάποιον κ. Μπέρυλ Σίνν. Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1936 ὁ κ. Μπέρυλ Σίνν περνοῦσε με τὸ αὐτοκίνητό του ἀπὸ τὸν κόλπο τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου, ὅταν σ' ἓνα σημεῖο τῆς θόρειας ἀκτῆς τοῦ ὄρμου Κόρτε Μαντέρα, ὅχι μακριὰ ἀπὸ τὸ Σάν Κεντέν, ἔμεινε ἀπὸ λάστιχο. Ἡ μέρα ἦταν θαυμάσια καὶ ὁ κ. Σίνν καὶ οἱ φίλοι του ἀνέβηκαν σὲ κάτι ἀπότομα βράχια, κοντὰ στὸ δρόμο, γιὰ νὰ θαυμάσουν τὴ θέα. Διάσκεδαζάν πετώντας πέτρες μακριὰ ὅταν ὁ κ. Σίνν παρατήρησε μιὰ μετάλλινη πλάκα μισοκρυμμένη μέσα στὸ βράχο καὶ σκεπασμένη με χώματα. Νομίζοντας ὅτι ἦταν σιδερένια, καὶ με τὴ σκέψι ὅτι ἦταν ἀκριβὼς στὸ μέγεθος ποὺ χρειαζόταν γιὰ νὰ σκεπασθῇ μιὰ τρύπα μέσα στὸ αὐτοκίνητό του τὴν πήρε μαζί του. Ὑστερα ἀπὸ κανένα μῆνα ἦρθε ἡ ὥρα νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν πλάκα. Τότε παρατήρησε ὅτι ἡ πλάκα εἶχε ἐπάνω κάποια ἐπιγραφή. Τὴν καθάρισε καὶ ἀνάμεσα στὰ ἀκατάληπτα ψηφία ξεχώρισε μό-

νο μιά λέξι πού τοῦ ἔβαλε τὴν ιδέα ὅτι εἶχε κάνει μιά πολυτιμὴ ἀνακάλυψι. Ἦταν τὸ ρωμαντικό καὶ ἱστορικό ὄνομα τοῦ Ντραϊκ.

Ὁ κ. Σὶν ἔδειξε τὴν πλάκα στὸν Δρα Μπόλτον τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλιφορνίας καὶ αὐτὸς ἄρχισε ἀμέσως νὰ καθαρίζει τὴν πλάκα μεθοδικά. Τὸ κείμενο πού ἐμφανίστηκε δὲν τὸ εἶχε δὴ λευκὸς ἐδῶ καὶ 358 χρόνια.

Ἄς γίνῃ γνωστὸ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅτι σὺς 17 Ἰουνίου 1579 μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν ὀνόματι τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλισσας Ἑλισάβετ τῆς Ἀγγλίας καὶ ὅλων τῶν διαδόχων τῆς, ἔγινε κύριος αὐτοῦ τοῦ βασιλείου.

Ὁ βασιλιάς καὶ ὁ λαὸς του παραιτοῦνται οἰκειοθελῶς ἀπὸ τὰ δικαιώματά τους πάνω σ' αὐτὴ τὴ χώρα καὶ τὰ μεταβιβάζουν σὴν Μεγαλειότητά της πὺν ἀνέφερα παραπάνω καὶ θέλω νὰ γίνῃ γνωστὴ ἡ χώρα αὐτὴ μὲ τὸ ὄνομα πὺν τῆς ἔδωσα, Νέα Ἀλβιών.

ΦΡΑΝΣΙΣ ΝΤΡΑΙΚ

Κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιγραφή αὐτὴ ἦταν μιά τρύπα κακοφτιαγμένη ὅπου εὐκόλα μπορούσε νὰ μπηῖ ἓνα νόμισμα τῶν 6 πεννὼν τῆς ἐποχῆς τῆς Ἑλισάβετ. Ἡ ἐπιγραφή ἔδινε ὅλες τὶς λεπτομέ-

ρειες πού ἀναφέρει ὁ Φλέτσερ στὸ χρονικό του. Ἡ πλάκα φαινόταν αὐθεντική. Τὰ γράμματα καὶ ἡ ὀρθογραφία ἦταν τοῦ 16ου αἰῶνος χαραγμένα ἀκανόνιστα καὶ πρόχειρα. Ὁ μπροῦντζος ἔμοιαζε μ' ἐκείνον πού χρησιμοποιοῦσαν συνήθως τὰ καράβια τῆς Ἑλισαβετιανῆς ἐποχῆς.

Ἐνας ναυτικός εἶπε πὺς αὐτὴ ἡ πλάκα μπορεῖ κάλλιστα νὰ προέρχεται ἀπὸ πυροβολεῖο πλοίου αὐτῆς τῆς ἐποχῆς. Ἐπ' αὐτὸ εἶχε ἀκόμη καὶ τὶς τέσσερις τετράγωνες τρύπες ὅπου ἔμπαιναν τὰ καρφιὰ πὺν τὴν συγκρατοῦσαν στὸ στύλο, καὶ εἶναι γνωστὸ πὺς, στὸν 16ο αἰῶνα, συνηθίζονταν καρφιὰ τετραγωνικά.

Ὅλες οἱ ἐξετάσεις πὺς ἔγιναν ἀπὸ εἰδικούς ἐνίσχυσαν τὴν αὐθεντικότητα τοῦ εὐρήματος. Καὶ ἔτσι ὁ Κόλιν Φίνκ, Διευθυντῆς τοῦ Τμήματος Ἡλεκτροχημείας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολούμπια καὶ ὁ Ε.Π. Πολούσκιν, Μηχανικός Μεταλλειολόγος, ἔκαναν μιά ἔκθεσι σὴν Ἱστορικὴ Ἑταιρία τῆς Καλιφορνίας σὴν ὁποία ἔλεγαν ὅτι ἡ μπροῦντζινη αὐτὴ πλάκα εἶναι «ἡ αὐθεντικὴ Πλάκα τοῦ Ντραϊκ πὺς ἀναφέρεται στὸ βιβλίο τοῦ Φλέτσερ «Ταξίδια τοῦ Σὲρ Φράνσις Ντραϊκ».

Ἡ πλάκα δωρήθηκε στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Καλιφορνίας καὶ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ σημαντικὰ μνημεῖα τῶν ναυτικῶν περιπετειῶν τῆς ρωμαντικῆς ἐποχῆς τῆς Βασιλισσας Ἑλισάβετ.

(«Geographical Magazine», Λονδῖνο)

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΞΕΝΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

ΣΤΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΑ “ΓΕΩΡΓΙΚΑ,”

(Ἀπόσπασμα)

*Μ*ὲ τὴν καινούριαν ἄνοιξη, σὰ νερούλιάζει ὁ πάγος
στὰ θολωμένα τὰ βουνά καὶ μὲ τ' ἄερί λυώνει
ὁ σάπιος σβῶλος, παρευτὺς ζεμένο τὸ δαμάλι
στὸ πλακωμένο τ' ἄλτρο τὸ μουγγητὸ ἄς μοῦ ἀρχίσει,
κι ἄς μοῦ ξαστράφτει τὸ γυννὶ στ' αὐλάκι τροχισμένο.
Μονάχα ἡ γῆς πού δυὸ φορές ἥλιο γρικᾷ καὶ κρύα
στοῦ δουλευτῆ τ' ἀχόρταγος τοὺς πόθους ἀπαντάει·
κείνου τ' ἀμπάρια ἐσκεύρωσεν ὁ ἀμέτρητος ὁ θέρους.
Πρὶν ὅμως σκίσει σίδερο τ' ἀγνώριμο χωράφι,
νὰ μάθουμε τοὺς ἄνεμους θὰ λάβουμε τὴν ἔγνοια
καὶ τ' οὐρανοῦ τὰ διάφορα συνήθεια, καὶ στοὺς τόπους
τί φύτευαν οἱ παλαιοὶ καὶ τί εἶναι φυσικὸ τους,
καὶ κάθε μέρος τί γεννᾷ καὶ τί τὸ κάθε ἀρνιέται.
Ἐδῶ προκόβουν τὰ σπαρτά, κ' ἐκεῖ τ' ἀμπέλια κάλλιτο,
κι ἄλλου τῶν δέντρων οἱ καρποί, καὶ πρασινίζουν χόρτα
ἀπρόσταχτα

Πολὺ βοηθαίει κι ὅλας τῇ γῆς ὅποιος μὲ τὲς ἀξίνες
τοὺς σβῶλους τοὺς ἀσάλευτους συντρίβει κι ἀπὸ πάνου
σέρνει τὰ βέργινα πλεχτά· (τοῦ κάκου δὲν τηρᾷ
ἐκείνον ἀπὸ τὰ ψηλά τοῦ Ὀλύμπου ἡ ξανθομάλλα
Δήμητρα)· κι ὅποιος, γέροντας λοξὰ τὸ ἀλέτρι, πάλι
χαλὰ τὲς ράχες πού ἀσκῶσε τὸ σιάδι τὸ σκισμένο.
κι σκάφτει τὸ συχνὸ τῆς γῆς καὶ τὴν ἐδυναστεύει.

Προσευκηθῆτε, δουλευτές, γιὰ βορρηνὰ ἡλιοστάσια
καὶ γιὰ χειμῶνες ξάστερους. Στὲς σκόνες τοῦ χειμῶνα
τὰ στάχια εἶναι πασίχαρα, χαϊράμενος κι ὁ κάμπος.
Χωρὶς δουλειὰ περήφανη εἶναι ἡ Μυσία τόσο,
οἰαμάζουν καὶ τὰ Γάργαρα τοὺς θέρους τους τὰ ἴδια.
Τί θεὸς νὰ πῶ γιὰ ἐκείνον πού, μὲ τὸ τσαπὶ στὸ χέρι,
τῇ γῆς παιδεύει, ἀφοῦ ἔρριξε τὸ σπόρο καὶ γκρεμίζει
τὲς σωριασμένες χούμους πῶχουν περίσσιο πάγος;
Καὶ τὸ ποτάμι στὰ σπαρτά στερνότερα ὁδηγᾷ
καὶ τὰ τραφούλια, πού ὑπακοῦν καὶ σύντα ὁ κάμπος βράζει,
ξερὸς, μὲ ἐτοιμοθάνατα χόρταρια, νά, τὸ κῆμα
ἀπὸ τοῦ ὀρθοῦ μονοπατιοῦ τὸ χτένι κατεβάζει;
Ἐκεῖνο πέφτει ἀνάμεσα στοὺς τροχισμένους βράχους

καὶ βγάζει ἓνα μουρμούρισμα βραχνὸ καὶ θαρραλεῖ
τὰ διψασμένα χῶματα μὲ τὸ ἀναβρύσιασμά του.
Καὶ τί γι' αὐτὸν πού τῶν σπαρτῶν τὸ θύμωμα νὰ δόσκουν
στὸ χορτάρι τ' ἀπαλὸ τὰ πρόβατά του ἀρίνει
ἀμέσως ἅμα τὰ φυτὰ τ' αὐλάκια τους σκεπάσουν,
μήπως τ' ἀστάκια τὰ βαριά ξεγύρουν τὰ καλάμια;
Καὶ τί γι' αὐτόν, πού, ὅσα νερά συμμαζεψαν οἱ βάλτοι,
μακράθε ἀπὸ τὲς χούμους τὲς πισταρὲς ξεσπάει,
σὰ μάλιστα στοὺς ἀστατοὺς τοὺς μῆνες τὸ ποτάμι
ξεχειλισμένο χύνεται καὶ πλημμυράει, τὰ πάντα
σκεπάζοντας μὲ βούρβουρες, κ' ἔτσι σὰν ἴδρος νότιες
γλιαρὲς ἀπὸ τὲς θαβούλες λιμνοῦλες ξεθυμαίνουν;

(1909).

Μεταφραστὴς ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ

PONΣΑΡ

(1524—1585)

ΣΟΝΝΕΤΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΝΗ

*Ο*ταν θανάσαι πιά γοῖά κοντὰ στὸ φῶς, τὰ βράδια,
τὸ νῆμα σου τυλίγοντας ἀντίκρια στὴ φωτιά,
θὰ τραγουδᾷς τοὺς στίγους μου καὶ ξαρτισμένη : «ὦραϊα,
ὦ λές, σὰν ἤμουν, ὁ Ρονσάρ μὲ δόξαζε καὶ νιά!»

Δὲ θὰ βρεθῇ θεράπεινα πιά μισοκοιμισμένη
στὸ ἐργόχειρο, κι ἀκούγοντας τὸν ἥχο νὰ ξυπνήσει
στὸ θόρυβο πού ξαφνικά θὰ κάνει τ' ὄνομά μου,
μ' ἀθάνατο ἓναν ἔπαινο θάρσῃ νὰ σ' εὐλογήσει.

Θᾶμαι θαμμένος μεσ' στὴ γῇ, φάντασμα δίχως σάρκα.
Κάτου ἀπὸ μύρτινες σκιὲς θὰ γεύωμαι τὴν ἡσυχία.
Θανάσαι κακογέραστη, σκυφτὴ κοντὰ στὸ τζάκι.

Τὸν ἔρωτά μου κλαίγοντας καὶ τῇ σκληρῇ σου ἀλαζονίᾳ.
Ζητῇ καὶ μὴν προσμένετε τὸ αὔριο, — ἐμε πιστέψτε! —
τῆς ζωῆς ἀπὸ τὰ σήμερα πλήθος τὰ ρόδα δρέψτε.

Μεταφραστὴς ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΣΟΝΝΕΤΑ

XXVII

Ἐπ' ἀτάκοπος ἀπ' τῇ δουλειᾷ τρέχω πρὸς τὸ κρεββάτι·
 Νὰ βρῇ τὸ σῶμ' ἀνάπαυση, τὸ κουρασμένο μάτι·

Μὰ πάλι τότες ἀρχινᾷ τοῦ νοῦ μου ἡ ἐργασία
 Μόλις ἐβρῆκε τὸ κορμὶ τὴν ποθητὴ ἡσυχία.
 Καὶ τρέχουνε οἱ σκέψεις μου κ' οἱ λογισμοὶ σὲ σένα
 Περ' αὐτοῦ ποῦσαι τώρα ἐσύ, πολὺ μακριὰ ἀπὸ μένα·
 Καὶ τὰ ματόφυλλα κρατοῦν μου ἔτσι ὅλανοιχτὰ
 Καὶ βλέπουνε τὰ μάτια μου ὅλα μαῦρα—σὰν τυφλὰ—
 Καὶ μόνο τὰ φανταστικά τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου
 Δείχνουν τὴ σιλουέττα σου στὰ μάτια τῆς ζωῆς μου,
 Ποῦ ὡς λάμπει σὰν διαμαντικὸ στὰ φοβερά τὰ σκότη.
 Κάνει τὴ νύχτα ἡμορφη, μὲ πρόσωπο ὅλο νειότη.
 Ἔτσι ποτὲ ξεκούραση δὲ βρίσκω στὴ ζωὴ μου,
 Τὴ νύχτα ἐργάζεται ὁ νοῦς, τὴ μέρα τὸ κορμὶ μου.

(1911).

Μεταφραστὴς ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

LVII

Ὅντας μονάχα σκλάβος σου δὲν ἔχω ἄλλο νὰ κάνω
 παρὰ νὰ παραστέκομαι σ' ὅ,τι κι ἂν πεθυμήσεις·
 μήτε καιρὸ πολῦτιμο γιὰ μένα ἔχω νὰ χάνω
 ἀφοῦ δὲν κάνω τίποτα παρ' ὅ,τι ἐσὺ ζητῆσεις.

Γιὰ τὴ ζωὴ μὲ τίς ἀτέλειώτες ὥρες τῆς δὲ γογγύζω,
 γιατί σὰ λείπεις τίς μετρώ γιὰ σένανε, κι ἀκόμα
 βαρειά τῆς ἀπουσίας σου τὴν πίκρα ἐγὼ δὲ βρίσκω,
 χαίρε σὰν πῆς στὸ δοῦλο σου μὲ τὸ δικό σου στόμα.

Μήτε ἡ ζηλιάρα σκέψη μου θὰ τόλμαε νὰ ρωτοῦσε,
 ποῦ νᾶσουν ἡ τί νᾶκνες : μὰ κάθουμαι μακριὰ σου
 σὰ λυπημένος σκλάβος σου καὶ σκέπτομαι ἐκεῖ ποῦσαι
 ποιοὺς κάνει τόσον εὐτυχεῖς ἡ ἡμορφη συντροφιά σου.
 Τόσο τρελλὴ εἶναι ἡ ἀγάπη μου ποῦ ὅ,τι κι ἂν κάνεις, πάλι
 γιὰ σένανε αὐτὴ ποτὲ καχὸ στὸ νοῦ τῆς δὲ θὰ ὀάλει.

(1938).

Μεταφραστὴς ΒΑΣΟΣ ΧΑΝΙΩΤΗΣ

Η ΚΟΡΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἦρθε τῶν Ἀθηνῶν, πρὶν χωριστοῦμε
 δόσε μου, ἄχ, δός μου πίσω τὴν καρδιά μου!

Ἡ μιὰ καὶ πέταξέ μου ἀπὸ τὸ στῆθος,
 φύλαχ' τη, πάρε κι ὅλα τὰ δικά μου!
 Πρὶν φύγω ἄκου τὸν ὄρκο ποῦ θὰ πῶ,
 ζώ τη μοῦ, σὰς ἀγαπῶ. (*)

Μὰ τίς λυτὲς πλεξοῦδες σου ποῦ οἱ αὔρες
 τοῦ Αἰγαίου τίς ἐρωτολογοῦνε·
 τὰ βλέφαρά σου ποῦ μὲ μαῦρα κρόσσια
 τ' ἀνθισμένα σου μάγουλα φιλοῦνε·
 μὰ τ' ἀλαφίσιο βλέμμα σου τ' ἀγριωπὸ
 ζώ τη μοῦ, σὰς ἀγαπῶ.

Μὰ τὰ χεῖλη ποῦ θέλω ν' ἀπολάψω·
 μὰ τὴ μέση σου τὴ ζωνοσιγμένη;
 μὰ τὰ λουλούδια, ποῦ ποτὲ τὰ λόγια
 δὲ λέν τὸ νόημα τους, τί σημαίνει·
 μὰ τὴν ἀγάπη ποῦ μιὰ χαίρω, μιὰ πονῶ,
 ζώ τη μοῦ, σὰς ἀγαπῶ.

Κόρη τῶν Ἀθηνῶν! Γεήγορα φεύγω·
 σὰ θᾶσαι μόνη, σκέψου με, γλυκεριά μου!
 Ἄν καὶ πετῶ στὴν Πόλη, μὰ ἡ Ἀθῆνα
 κρατεῖ καὶ τὴν ψυχὴ καὶ τὴν καρδιά μου·
 μήπως νὰ πᾶψω τὴν ἀγάπη σου μπορῶ;
 Ζώ τη μοῦ, σὰς ἀγαπῶ.

(1926).

Μεταφραστὴς ΓΛΑΥΚΟΣ ΑΛΙΘΕΡΗΣ

(*). Ὁ στίχος εἶναι ἑλληνικὰ γραμμένος, ἔτσι ἀνορθόγραφος, καὶ στὸ πρωτότυπο τὸ ἀγγλικό.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

7

Ποτέ, ποτέ δὲ θὰ τὸ ὑποφέρω!
 "Ἐλεγ' ἀπελπισμένος, σκυθρωπός.
 Καὶ τὸ ὑπόφερα. Μὰ πῶς; Δὲν ξέρω.
 Μὴν ἐρωτᾶτε: Πῶς!

13

"Οπου πέση ἓνα μου δάκρυ,
 ΓίNET' ὁμορφο λουλούδι,
 Κι ὅπου πάη στεναγμός μου,
 ΓίNET' ἀηδονιοῦ τραγουδι.

"Ελ' ἀγάπα με, ... νὰ γείνουν
 Τὰ λουλούδια ὅλα δικὰ σου,
 Καὶ νὰ τραγουδοῦν ἀηδόνια
 Στὰ παράθυρά σου.

16

Δὲ μ' ἀγαπᾶς, δὲ μ' ἀγαπᾶς!
 Θαρρεῖς κακὸ μοῦ κάνει;
 Σὲ βλέπω... εἶμαι βασιλιάς!
 Μὲ φτάνει.

Δὲ μ' ἀγαπᾶς. Τὸ στόμα σου
 Τὸ λέει, κι ὄρκο πιάνει.
 "Λς τὸ φιλοῦσα μιὰ φορά!
 Μὲ φτάνει.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΟ

Τοῦρκοι διαθήκαν. Χαλασμός, θάνατος πέρα ὡς πέρα.
 Ἡ Χίο, τ' ὁλόμορφο νησί, μαύρη ἀπομένει ξέρα,
 μὲ τὰ κρασιά, μὲ τὰ δεντρά
 τ' ἀρχοντονήσι, ποὺ βουνὰ καὶ σπίτια καὶ λαγκάδια
 καὶ στὸ χορὸ τίς λιγερὲς καμιὰ φορὰ τὰ βράδια
 καθρέφτιζε μέσ' στὰ νερά.

Ἐρμιὰ παντοῦ. Μὰ κοίταξε κι ἀπάνου ἐκεῖ στὸ βράχο,
 στοῦ χάστρου τὰ χαλάσματα κάποιο παιδί μονάχο
 κάθεται, σκύδει θλιβερά
 τὸ κεφαλάκι, στήριγμα καὶ σκέπη τοῦ ἀπομένει
 μόνο μιὰν ἄσπρη ἀγράμπελη σὰν αὐτὸ ξεχασμένη
 μέσ' στὴν ἀφάνταστη φθορά.

— Φτωχὸ παιδί, ποὺ κάθεται ξυπόλυτο στὶς ράχες
 γιὰ νὰ μὴν κλαῖς λυπητερά, τ' ἤθελες τάχα νὰ ἔχες
 γιὰ νὰ τὰ ἰδῷ τὰ θαλασσὰ
 ματάκια σου ν' ἀστράψουνε, νὰ ξαστερώσουν πάλι,
 καὶ νὰ σηκώσης χαρωπὰ σὰν πρῶτα τὸ κεφάλι
 μὲ τὰ μαλλάκια τὰ χρυσά;

Τί θέλεις, ἄτυχο παιδί, τί θέλεις νὰ σοῦ δώσω
 γιὰ νὰ τὰ πλέξης ξέγνοιαστα, γιὰ νὰ τὰ χαμαρώσω
 ριχτὰ στοὺς ὠμούς σου πλατιά
 μαλλάκια ποὺ τοῦ ψαλιδιοῦ δὲν τάχει ἀγγίξει ἡ κόψη,
 καὶ σκόρπια τῇ δρασάτῃ σου τριγύρω γέρνουν ὄψη
 καὶ σὰν τὴν κλαίοντα τὴν ἰτιά;

Σὰν τί μπόρουσε νὰ σοῦ διώξῃ τάχα τὸ μαράζι;
 Μήπως τὸ κρίνο ἀπ' τὸ Ἰράν ποὺ τοῦ ματιοῦ σου μοιάζει;
 Μὴν ὁ καρπὸς ἀπ' τὸ δεντρί;
 ποὺ μέσ' στὴ μουσουλμανικῇ παραδείσο φυτρώνει,
 κ' ἐν ἄλλογο χρόνια ἑκατὸ κι ἂν πηλαλάει, δὲ σώνει
 μέσ' ἀπὸ τὸν ἴσχιό του νὰ βγῇ;

Μὴ τὸ πουλί ποὺ κελαῖδάει στὸ δάσος νύχτα μέρα
 καὶ μὲ τὴ γλύκα του περνάει καὶ ντέφι καὶ φλογέρα;

Τί θές κι' ἀπ' ὅλα τ' ἀγαθὰ
 τοῦτα; Πές! Τ' ἄνθος, τὸν καρπὸ; Θές τὸ πουλί;
 — Διαβάτη,
 μοῦ κράζει τὸ Ἑλληνόπουλο μὲ τὸ γαλάζιο μάτι:
 Βόλεια, μπαρούτη θέλω, νά!

ΣΕ ΜΙΑ ΠΕΡΑΣΤΙΚΗ

Ουλίζε ἡ στράτα, μυριοθρονοῦσε ὁλόγυρά μου.
Υἱὸν ἡλίου, μεγαλολυπημένη, μεῖ βαρὺ
πένθος, σηκώνοντας ὀκνὰ τὴ φύσταν, ἀπὸ κοντὰ μου
ἐδιάθη μιὰ γυναῖκα μετ' περπατησιὰ ἀπαλή.

Εὐγενικὰ καὶ λυγρὴ μ' ἀγαλματένια κάλλη.
Κ' ἔπινα ἀχόρταγος ἐγὼ, παράξενος ἐκεῖ,
στὸ βλέμμα της, θολὸ οὐρανὸ πού θράζει ἡ ἀνεμοζάλη,
τὴ γλύκα τὴ μαργωτική, τὴ φόνισσα ἡδονή.

Μιὰν ἀστραπὴν ... κ' ἡ νύχτα εὐθύς!—ὦ ἐσύ, νὰ ξανανοιώσω.
πὺρ ἔξαφνα ὡραία μου μ' ἔκανες γοργοπεραστική·
τάχα στὴ γῆς ἐδῶ ποτὲ πιά δὲ θὰ σ' ἀνταμώσω;

Ἄλλου, πολὺ μακρὰ ἀπὸ δῶ! κ' ἴσως ποτὲ : ποῖος ξέρει
πὺρ σὲ πηγαίνει ἐσέ, πὺρ ἐμένα ὁ δρόμος θὰ μὲ φέρῃ.
ὦ ἐσύ πὺρ θὰ σ' ἀγάπαγα, ὦ πὺρ τῶς ξέρεις ἐσύ!

ΣΟΝΝΕΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ

Μοῦ λέν τὰ μάτια σου τὰ ὥσάν τὸ κρύσταλλο καθάρια :
«Τάχα γιὰ τί μου, ὦ ἀλλόκοτε ἐρωμένε, μ' ἀγαπᾷς ;»
— Μείνε ἔτσι ὡραία καὶ σώπαινε! Τὸ πνεῦμα μου, τὰ πάντα
πὺρ τὸ ἐξοργίζουν, παρεκτός ἡ ἀγνεία τοῦ ἀρχαίου θεοῦ,

τὸ καταχθόνιο τοῦ κρυφὸ δὲ θέλει νὰ στὸ εἰπῇ,
λικνίστρια πὺρ τὸ χέρι σου ὑπνους μακροὺς μοῦ τάζει!
Οὐδὲ τὸ μῦθος τοῦ πὺρ μετ' τὴ φλόγα ἔχει γραφῇ.
Σιχαίνομαι τὸ πάθος καὶ τὸ πνεῦμα μ' ἀηδιάζει!

Γλυκὰ ἄς ἀγαπηθοῦμε. Ἰδὲς μὲς ἀπὸ τὴ σκοπιά του,
ὁ Ἔρως ὁ ζοφερός, μετ' τεντωμένο, ὁ δολερὸς
τόσο παραμονεύει. Πάντα εἶναι ἴδια τ' ἄρματα του :

Κοῦμα καὶ σύγκρου καὶ χαμός!—ὦ ἀχνή μου μαργαρίτα!
Δὲν εἶσαι ὅπως ἐγὼ ἕνας ἥλιος φθινοπωρινός,
ὦ ἐσύ τόσο ψυχρή, τόσο λευκὴ μου Μαργαρίτα ;

Μεταφραστὴς ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΠΡΟΠΟΣΗ

Ἄδξιο, ἀφρός, εὐκαίρος στίχος,
τὸ κύπελλο ὥς νὰ σημαδέψῃ.
Μακρὰ, ὅμοια πνίγεται ἕνα πλήθος
ἀνάστροφα χειροπιαστὲς Σειρήνες.

Ποντοποροῦμε, ὦ πρόσκαιροί μου
συντρόφοι, τώρα πίσω ἐγὼ στὴν πρύμη,
στὴν πλώρη ἐσεῖς τὴν πομπικιὰ πὺρ κόβει
χειμῶνων καὶ φλογῶν τὸ κύμα.

Οἷστρος ὡραῖος μετ' συνεπαίρνει,
δίχως νὰ ζαλιστῶ ἀπ' τὸ σάλο,
ὁρθὸς τὸ κύπελλο νὰ φέρω.

ὦ μόνωση, ὕφαλε, ὦ ἀστέρι,
τὰ ὅσα κι ἂν στοίχισε, τ' ἀξίζει
ἡ ἄσπρη τοῦ πανιοῦ μας ἔγνοια.

Μεταφραστὴς ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΧΟΣΕ ΜΑΡΙΑ ΝΤΕ ΕΡΕΝΤΙΑ
(1842—1905)

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΑΝΔΡΟΜΕΔΑΣ

Ἐγὼ πετώντας τὸ ἄλλο τὸ φτερωτὸ ἀπὸ πέρα
μετ' ἀνοιχτὰ ρουθούνια τοῦ ἀέρα φυσᾷ π' ἀχνίζει·
μετ' μιὰ τοῦς φέρνει τοῦ φτεροῦ τρεμουλά π' ἀνεμίζει
μετ' στὴ γαλάζια τὴ νυχτιά, μὲς στὸν ξανθὸν αἰθέρα.

Πετοῦν· κι ἀφήνουν πίσω τους τῆς Ἀφρικῆς τὴν ξέρα·
νὰ κ' ἡ Ἀσία... μετ' ἔρημος... ὁ Λίβανος καπνίζει·
στεφανωμένος καταχνιά, καὶ πέρα ἐκεῖ ἀφορίζει
λευκὸ τὸ μνημὲν πούκουσε τὴν Ἑλλή μιὰν ἡμέρα.

Σὰ δυὸ θεώρατα πανιὰ ὁ ἄνεμος φουσκώνει
τὶς δυὸ φτεροῦγες, πὺρ πετοῦν ἀπ' ἄστρο σὲ ἀστέρι
κάνοντας κούνια ὁλόθερμη στ' ἀγκυλισμένο ταίρι.

Καὶ κεῖ ψηλὰ πὺρ ὁ ἴσκιος των σειστός παρὰ κ' ἀπλώνει
στὸν Ὑδροχόο ἀνάμεσα καὶ στὸν Κριὸ θωροῦνε
τὰ δυὸ τους ἄστρα κρεμαστὰ ν' ἀσπροφεγγόβολοι.

Μεταφραστὴς ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΠΩΛ ΒΕΡΛΑΙΝ
(1844—1896)

ΚΑΤΙ ΚΛΑΙΕΙ

Κάτι κλαίει μέσ' στην καρδιά μου
καθώς βρέχει στη χώρα.
Σάν τί μαράζι, άλλοιά μου!
Στραγγίζει την καρδιά μου ;

Κλάμα χωρίς αιτία
καρδιάς θαργετισμένης.
Μήπως καμμιά απιστία ;...
Πονώ χωρίς αιτία.

Γλυκοσταζει ή βροχή
στη γη, στα κεραμίδια,
στην άχαρη ψυχή
τί τραγουδάς, βροχή ;

Κ' είναι ό πόνος περίσσοι,
καί μὴν ξέρης γιατί
χωρίς αγάπη ή μίσος
σε καίει καημός περίσσοι.

Μεταφραστής ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

(«Ξανατονισμένη Μουσική»)
[Έκδοσις 1930]

ΕΝΑΣ ΒΑΡΥΣ ΥΠΝΟΣ...

Ένας βαρύς μαύρος ύπνος
πέφτει στη ζωή μου.
Κάθε έλπίδα μου κοιμήσου,
κάθε αποθυμιά μου κοιμού!

Τίποτα δέ βλέπω πιά,
όλα χάνονται στη λήθη,
τό Καλό και τό Κακό...
"Ω θλιμμένο παραμύθι!

Είμαι σά μιὰ κούνια
πού ένα χέρι κουνά
στη βαθειά σπηλιά...
— Σιωπή! μιλιά!

Μεταφραστής ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

ΖΑΝ ΜΩΡΕΑΣ
(Ιωάννης Παπαδιαμαντόπουλος)
(1856—1910)

ΑΠΟ ΤΙΣ "ΣΤΡΟΦΕΣ", (Βιβλίο Τέταρτο)

III

Βουνό πανίερο, Ύμηττέ, ζωντανεμένη θεότη,
Πιο κι απ' ανθρώπινη φωνή,
Κι απ' τὸ νοτιά τὸν άνεμο πού στά βαθιά τοῦ δάσου
Τή φρίκη άχολογεῖ,

Μέ τή χαριτωμένη σου, κυρτή στίς κορυφές σου
Γραμμή, μοῦ μίλησες, κ' ἐγώ,
Δέν ἤμουν άξιος, πιότερο ν' άκούσω, σάν έτότες,
Ποτές τὸν οὐρανό.

"Ω ἥρωα! ή ήμέρα σβήγοντας στά πλάγια σου τυπώνει
Τὸ πλιό δροσάτο φῶς,
Γιατί ή καρδιά τοῦ ρουμπινιού σ' έσένα πέφτει άπάνω,
Σάν ὅπως στίβεται ό καρπός.

Κι ὅμως ένός αγαπητοῦ χρώματος δέ μέ δένει
Μ' έσένα ή δολερή χαρά,
Μά μέ σκλαβώνει ό θρόχινος ἥσκιος, ὅπου σε ντύνει,
Ύμηττέ, μέ δυστυχιά.

Αὐτός ό ἥσκιος ἔκαμεν ἔτσι τὸ φυσικό μου
Σ' έσε ν' άποκριθῇ,
Αὐτός πού τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν ἥλιο τὸν άγύρτη,
Τὸν θάμπωσε σε μιὰ στιγμή.

IV

Σούνιο, Σούνιον έσύ, θεσπέσιο άκρωτήρι,
Κάτου απ' τὸν πιό ὁμορφό οὐρανό,
Τῆς δόξας τῆς ανθρωπίνης, λίχνο και κοιμητήρι,
Τοῦ νοῦ και τῆς ψυχῆς, ιερό!

"Αλλοτε νέος, σε μιὰ στιγμή πούχε τό φῶς νικήσει,
Λαμπρό, τὰ σκότη τῆς νυχτιάς,
Ἡ εἰκόνα σου, σά μιὰ γοργή σαίτα, μοῦ εἶχε σκίσει
Τὰ βάθη τῆς καρδιάς.

Μάτωνε, μάτωνε καρδιά! και σύ άκρωτήρι, πούναι
Τὸ θῶρι σου, θανατερό,
Κράταε άπάνω απ' τοὺς άφρούς, γιά τοὺς πού προσπερνοῦνε,
"Εναν κομματιασμένο ναό.

(1920).

Μεταφραστής ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΑΠΟ ΤΗ "ΜΠΑΛΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ ΤΟΥ ΡΕΝΤΙΓΚ ;
(Αποσπάσματα)

I
Τὴν ἄλικη στολή του πιά δὲ φόραγε,
τὴν κόκκινη σὰν αἷμα καὶ κρασί·
γιατὶ ἦταν αἷμα καὶ κρασί στὰ χέρια του
ὅταν τὸν ἤδραν δίπλα στὴ νεκρή,
τὴ δόλια του ἐρωμένη, πού στὴν κλίνη της
τὸ θάνατο ἀπ' τὸ χέρι του εἶχε βρῆ.

Μὰ ὁ καθένας σκοτώνει ὅ,τι ἀγαπάει,
καὶ σὸν καθένα τοῦτο ἄς εἰπωθῇ·
Ἕνας μὲ τῆς ἀγάπης τὰ γλυκόλογα,
κι ἄλλος μὲ μιὰ ματιά φαρμακερή·
ὁ θεῖλος μ' ἕνα φίλημα σκοτώνει,
ὁ ἄντρας ὁ γενναῖος μὲ τὸ σπαθί!

Τοῦτος σκοτώνει νέος τὴν ἀγάπη του,
ἐκεῖνος σὰν τὸν ἔχουν πάρει οἱ χρόνοι·
ἕνας τὴν πνίγει μὲ τὰ χέρια τοῦ ἔρωτα,
μὲ τὰ χέρια τοῦ Πλούτου ἄλλος σκοτώνει!
Οἱ πῖο πονετικοὶ μαχαίρι θάζουνε,
γιατὶ γρήγορα ὁ νεκρὸς παγώνει.

Τοῦ ενός ἡ ἀγάπη ζεῖ ὅσο τὰ τριαντάφυλλα,
καὶ τοῦ ἄλλουνοῦ πάρα πολὺ τραβά.
Τοῦτος σκοτώνει μὲ ὀδυρμούς καὶ δάκρυα
καὶ κείνος δίχως στεναγμό, βουβά·
Τί ὁ καθένας σκοτώνει ὅ,τι ἀγαπάει,
μὰ δὲν πληρώνουν ὅλοι ἔτσι ἀκριβά.

Ἐξ ἑβδομάδες στὴν αὐλὴ σεριάνιζε
ντυμένος τὴ στολή τὴ σταχτερή·
Μὲ τὸν κοῦκο ζωσμένο στὸ κεφάλι του
καὶ λεύτερο τὸ βῆμα κι ἀλαφρύ·
Μὰ ποτέ μου δὲν εἶδα ἄλλον κανένα
τὸ φῶς μὲ τέτοιον πόθο νὰ θωρεῖ.

Ποτέ μου δὲν ἀπάντησ' ἄλλον ἄνθρωπο
νὰ βλέπει ἔτσι μὲ μάτι ποθινὸ
πρὸς τὴ γαλάζια στέγη πού ὀνομάζουμε

στὴ φυλακὴ οἱ κατὰδικοι οὐρανό·
καὶ πρὸς κάθε νεφάκι διαβατάριχο
πού ὡς πούπουλο περνοῦσε φωτεινό.

Δὲν ἔπλεκε τὰ χέρια καὶ δὲν ἔκλειγε
σὰν κάτι ἀνάξιους πού στὴ δυστυχία,
μιὰ ἀχτίδα νὰ φανεῖ γυρεῖονε
στὴν τρισκότεινὴ μέσ' Ἀπελπισιά·
Αὐτὸς μονάχα πρὸς τὸν ἥλιο ἀγνάντευε
καὶ τῆς αὐγῆς ρουφοῦσε τὴ δροσιά.

Συντριμένος τὰ χέρια του δὲν τ'ἀπλεκε,
κι οὔτε ζητοῦσε θαῦμα ἢ σπλαχνικό·
μονάχα τὸν ἀέρα ἀχόρταγα ἔπινε
σὰ νάτανε τοῦ πόνου γιαιτρικό·
τὸν ἥλιο μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα ἐρροῦφαγε
λὲς κ' ἦτανε κρασί μεθυστικό!

Κ' ἦταν παράξενο τὸ πῶς σεριάνιζε
μὲ τ' ἀλαφρὸ καὶ χαρωπὸ τὸ βῆμα·
κ' ἦταν παράξενο τί πόθους κρύδανε
τὰ βλέμματά του πρὸς τοῦ ἡλιοῦ τὸ κῦμα·
Κ' ἦταν παράξενο νὰ συλλογίζεσαι
πόσο τρανὸ εἶχε νὰ πληρώσῃ κρῖμα.

Ὅμοιοι σὰ δυὸ καράβια πού ἀρμενίζουνε
στὴν μπόρα, εἴχαμε οἱ δυὸ προσπεραστέι·
Δὲν κίναμε σινιάλα, οὔτε μιλήσαμε.
Δὲν εἶχε ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τί νὰ πῇ.
Γιατὶ τὴν ἄγια νύχτα δὲν ἐσμίξαμε,
παρὰ μὲς' στῆς μέρας τὴν ντροπή.

VI

Στὴ φυλακὴ τοῦ Ρέντιγκ, πέρα, θρίσκειται
μιὰ ντροπερὴ θεσοῦλα ἔρημ καὶ μόνη,
κ' ἐκεῖ κάτω κείτεται ἕνας ἄνθρωπος
πού ἡ φλόγα μ' ἀγρία δόντια τότε λυώνει·
Κείτεται σ' ἕναν τάφο δίχως ὄνομα,
τυλιγμένος σὲ πύρινο σεντόνι.

Καὶ ἐκεῖ ἄς κοιμᾶται, ὥσπου ἡ οὐράνια σάλπιγγα
τοὺς νεκροὺς ἀπ' τοὺς τάφους νὰ ξυπνήσει·
Ἀνώφελα γι' αὐτὸν τ' ἀναστενάγματα,
κι οὔτε μάτι γι' αὐτὸν ἄς μὴ δακρύσει·
Εἶχε σκοτώσει ὅ,τι ἀγαποῦσε, κ' ἔπρεπε
τὸ δρόμο τοῦ θανάτου ν' ἀκολουθήσει.

ΨΥΧΗ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ

Εἶναι ἡ ψυχὴ μου ἀληθινὰ στὰ τελευταῖα θλιμμένη,
στὰ τελευταῖα εἶναι θλιμμένη νὰ εἶναι κουρασμένη,
κ' εἶναι στὸ τέλος κουρασμένη, νὰ εἶναι ἔτσι τοῦ χάκου,
εἶναι θλιμμένη μου ἡ ψυχὴ μαζί καὶ κουρασμένη
καὶ καρτερῶ τὰ χέρια σου στὸ πρόσωπό μου ἐπάνω.

Τ' ἀγνά σου χέρια καρτερῶ στὸ πρόσωπό μου ἐπάνω,
ἔτσι σὰν κάποιοι παγερός, κρυστάλλινος ἄγγελος,
νάρθουν καὶ νὰ μοῦ φέρουνε τὴ μυστικὴ ἀρραβώνα,
τίς θεῖες δροσιές τους καρτερῶ στὸ πρόσωπό μου ἐπάνω,
ἔτσι σὰν ἓνα θησαυρὸ στὰ βύθη τῶν νεκρῶν.

Καὶ καρτερῶ καὶ λαχταρῶ τὰ θεῖα τὰ γιατρικά τους,
μὴ λάξη, Θεέ μου, κ' ἔτσι δά πεθάνω μέσ' στὸν ἥλιο!
πεθάνω μόνος, ἔτσι δά κι ἀνέλπιδα στὸν ἥλιο,
νάρθουν νὰ πλένουν καρτερῶ, τὰ δυὸ χλιαρά μου μάτια,
ποῦ μέσα τους, ἀλλοίμονο, τόσο φτωχοὶ νυστάζουν!

Ποῦ τόσο κύκνοι μέσα τους, χαμένοι μέσ' στὴ θάλασσα,
τόσοι χαμένοι κύκνοι ποῦ τραβοῦν χαμένοι μέσ' στὴ θάλασσα
τεντώνουν ἔτσι ἀνώφελα τὸν ἄχαρο λαιμό τους,
ποῦ μέσ' στοὺς χειμωνιάτικους τοὺς θλιβεροὺς τοὺς κήπους
τόσοι ἄρρωστοι, πᾶνε τρυγώντας ρόδα.

Τ' ἀγνά σου χέρια καρτερῶ στὸ πρόσωπό μου ἐπάνω,
ἔτσι σὰν κάποιους παγεροὺς κρυστάλλινους ἀγγέλους,
νάρθουν νὰ βρέξουν κρυστάλλινους ἀγγέλους,
νάρθουν νὰ βρέξουν σιωπηλά, νὰ βρέξουν τίς ματιές μου,
ποῦ σεργιάνουν τόσα θλιμμένα ἀρνάκια κουρασμένα!

Μεταφραστὴς ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

Τὰ βήματά σου, τέχνα τῆς σιωπῆς μου,
σὰν ἀπὸ θεῖα χάρη, ἀργὰ βαλμένα,
πρὸς τὸ κρεβάτι τῆς ἀγρύπνιας τῆς δικῆς μου
ἄφωνα προχωροῦν καὶ παγωμένα.

Πρόσωπο ἀγνό, ἴσκιε θεῖε, τί θαυμαστὰ
τὰ βήματά σου τὰ συγκρατημένα!
Θεοί! ὅλα τὰ δῶρα ποῦ μαντεύω, αὐτὰ
τὰ γυμνὰ πόδια φέρουνε σὲ μένα.

Ἄν με τὰ χεῖλή σου ποῦ τὰ προτείνεις,
προετοιμάζεσαι νὰ γαληνέψης
τὸν κάτοικο τῆς ἰδικῆς μου σκέψης
μὲ τὴν τροφὴν ἐνὸς φιλοῦ ποῦ δίνεις,

Μὴ διάξεις τὸ ἔργο αὐτὸ τὸ τρυφερό,
γλυκὰ τοῦ ἄν εἶσαι ἢ ὄχι ἐσὺ κοντά μου
γιατὶ ἔζησα γιὰ νὰ σε καρτερῶ
κ' ἦταν τὰ βήματά σου ἡ καρδιά μου.

Μεταφραστὴς ΜΗΤΣΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΟΙ ΣΚΙΕΣ

Όταν πιά θάμαι κουρασμένη
ἐδῶ νά ζῶ μόνη καί ξένη
χρόνους ἀβίωτους,
Θά πάω νά ἰδῶ τή χώρα ποῦναι
οἱ ποιητές πού καρτεροῦνε
μέ τὸ βιβλίό τους.

Φρανσουά Βιγιόν, σκιά μου φίλη
πού ταπεινά καθὼς οἱ γρούλλοι
ἐτραγουδοῦσες,
πόσο ἡ ψυχὴ μου σ' ἐπόνει
ὅταν σ' ἐπρόσμενε ἡ ἀγχόνη
κ' ἐκλαιαν οἱ Μοῦσες!

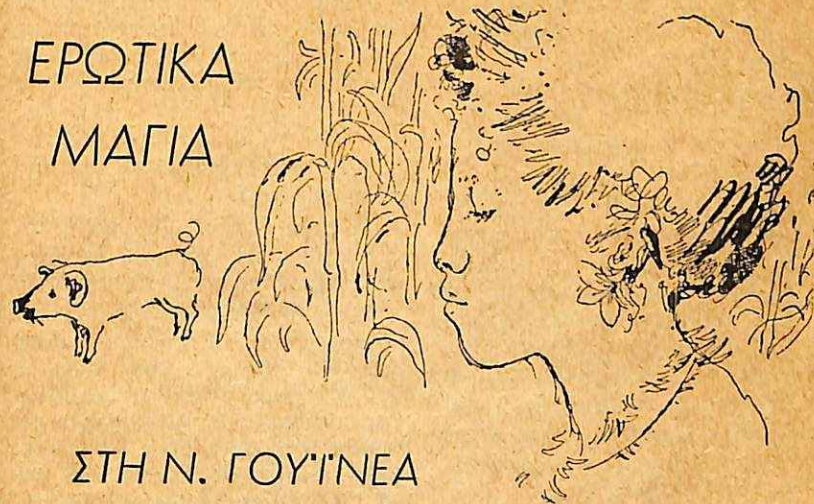
Ἐμένα ἐδιάβηκε ἡ ζωὴ
ὅλη ἓνα δάκρυ, ἀπ' τὸ πρῶτ'
ἕως τὴν ἐσπέρα.
Κι ἄλλο πιά τώρα δέ μοῦ μένει
παρά, θεοί μου ἀγαπημένοι,
νάρθω ἐκεῖ πέρα.

Τάχα τρεκλίζοντας ἀκόμη,
Βερλαίν, κρατᾶς αὐλὸ στὸ στόμα
δεύτερος Πᾶν,
πάντα εἶσαι ἀπλὸς καί θεῖος ἐσύ,
μεθώντας μέ οἶστρο, μέ κρασί,
φτωχὲ Λελιάν;

Καί τέτοιο ἂν εἶχες ριζικό
πού ἄλλο δὲν εἶναι πὺρ φριχτό,
Ἐρρίκε Χάϊνε,
οὔτ' ἔτσι ὠραῖο σὰν τὸ δικό σου,
στὰ χέρια μου τὸ μέτωπό σου
γύρε καί πράϋνε.

Μεταφραστὴς ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

ΕΡΩΤΙΚΑ ΜΑΓΙΑ

ΣΤΗ Ν. ΓΟΥΐ'ΝΕΑ

Τοῦ
J. K. ROLAND

Πηγὴ ἐκπλήξεως γιὰ τοὺς ἰθαγενεῖς τῆς Νέας Γουινέας ἀποτελεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Εὐρωπαῖοι δὲν πληρώνουν γιὰ τίς γυναῖκες πού παντρεύονται. Τὸ θεωροῦν κάτι ἀκατανόητο, σὰν μιὰ ἀπὸ τίς ἰδιωτροπίες τῶν λευκῶν. Στὴν πραγματικότητα ὅμως αὐτὸ δὲν εἶναι καί ἐντελῶς ἀλήθεια, γιατί ἡ περίοδος τοῦ φλέρτ, πού συνήθως προηγείται ἀπὸ τὸ γάμο, δὲν κοστίζει καί λίγο σ' ἓνα λευκό.

Απὸ τὸ ἄλλο μέρος οἱ Εὐρωπαῖοι λένε περιφρονητικὰ πὼς οἱ γυναῖκες στὴ Νέα Γουινέα πουλιοῦνται καί ἀγοράζονται, ὅπως τὰ ζῶα. Τοῦτο ὀφείλεται στὸ γεγονὸς ὅτι τὴ γυναῖκα πού παντρεύεται κανεὶς τὴν ἀγοράζει.

Πολλὲς φορές μάλιστα κοστίζει τόσο πολὺ, ὥστε οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμπροῦ πρέπει νά τὸν βοηθήσουν γιὰ νά πληρώσῃ τὸ λογαριασμὸ. Γίνεται συμφωνία γιὰ τὴν τιμὴ, ἐξοφλεῖται ὁ λογαριασμὸς καί κατόπιν ὁ ἄνδρας ἀποκτᾶ σύζυγο. Αὐτὸ ἱσχύει, τοῦλάχιστον θεωρητικῶς. Στὴν πραγματικότητά βέβαια, ὅπου παρεμβαίνει ὁ ἔρωτας, ἡ συνήθεια αὐτὴ δὲν ἀκολουθεῖται κατὰ γράμμα.

Ἀς πάρουμε ἓνα νέο πού θέλει νά παντρευτῇ μιὰ κοπέλλα. Γνωρίζει ὅτι πρέπει νά πληρώσῃ γιὰ νά τὴν κάμῃ γυναῖκα του, γνωρίζει ὅμως ἐπίσης ὅτι πρέπει νά κερδίσῃ τὴν καρδιά της. Ὁ ἀποτελεσματικώτερος τρόπος γιὰ νά προσελκύσῃ τὴ συμπάθειά της

είναι να της κάμη έρωτικά μάγια. Πηγαίνει λοιπόν στο δάσος και βρίσκει ένα φύλλο και ένα σπόρο από ένα ώριμο δένδρο. Κατόπιν, με τρόπο, κατορθώνει να θρῆ και κάτι που ν' ανήκει στην κοπέλλα, ως πούμε ένα κομμάτι χόρτο από την φούστα της. Σ' αυτό τον βοηθά συνήθως ένα τρίτο πρόσωπο.

Τυλίγει το χόρτο στο φύλλο και το τοποθετεί μέσα σ' ένα καλάμι από μπαμπού. Το καλάμι το κρύβει σε κάποιο γωνιά του σπιτιού του και το φυλάει με προσοχή. "Αν τὰ αποτελέσματα δεν είναι άμεσα, το μαγικό έπαναλαμβάνεται δυο και τρεις ή και περισσότερες φορές, ανάλογα με την έπιμονή του νέου να προσελκύση την κοπέλλα.

Στο μεταξύ ο νέος έχει αρκετό ρεαλισμό για να καταλαβαίνει ότι δεν θα έβλαπτε καθόλου την υπόθεσί του, αν προσέφερε κάθε τόσο κι' από κανένα χοίρο στους γονείς της έκλεκτής του. Προσωπικά μάλιστα έχω την εντύπωση ότι οι χοίροι τὸν βοηθούσαν περισσότερο από τὰ μάγια, αν και γι' αυτό θάταν δύσκολο να πεισθῇ ο ιθαγενής της Νέας Γουινέας. Τέλος πάντων με τὰ μάγια και με τους χοίρους οι νέοι καταφέρνουν να κερδίσουν την καρδιά μιᾶς γυναίκας. "Επειδή όμως οι γυναίκες είναι παντού και πάντα γυναίκες, το σύστημα παρουσιάζει και τὰ ἀπρόοπτά του. "Ο νέος μπορεί να έκαμε τὰ μαγικά του δυο και τρεις ή και περισσότερες φορές. "Επίσης θυσιάζοντας μερικούς χοίρους μπορεί να κέρδιζε την εὐνοία τῶν γονέων της κοπέλλας, οι οποίοι σάν εὐγενείς άνθρωποι, τους κατα-

θρόχθισαν. Μιά μικρή δυσκολία όμως χαλάει ὅλη την υπόθεση: ο νέος δεν άρέσει στην κοπέλλα, ή ὁποία μένει ἀμετάπειστη. "Ο μπαμπάς και ή μαμά θυμούνται τους χοίρους και προσπαθούν να την πείσουν να δεχθῇ. Αὐτή όμως επιμένει:

— Δεν τὸν θέλω αὐτὸν για ἄνδρα. Θέλω κάποιον ἄλλο από την ἄλλη γειτονιά.

"Η πίεσι εξακολουθεῖ μα ή κοπέλλα έχει μεγάλες πιθανότητες να υπερισχύει ἀν δείξη επιμονή.

"Ετσι δημιουργεῖται ένα σοβάρὸ πρόβλημα. Οι χοίροι φαγώθηκαν. "Ο νέος που τους δώρισε, που δεν παύει νᾶναι και ἄνδρας, παραιτεῖται από την κοπέλλα με προσποιητή ἀδιαφορία και ρίχνει στὸν ποταμὸ τὰ μαγικά του για να μὴ δημιουργήσουν ἀπρόοπτα. Τὸ δαιμονικὸ «παγώνει» με τὸν τρόπο αὐτὸ και γίνεται ἀκίνδυνο. Τί θα γίνη όμως με τους χοίρους;

Πηγαίνει στους γονεῖς της κοπέλλας και τους λέει:

— Τί γίνεται με κείνους τους χοίρους που σᾶς έδωσα; Νομίζω πὼς θα μπορούσατε να μου δώσετε από τους δικούς σας τώρα.

"Ο πατέρας θέβαια δεν δείχνει προθυμία να στερηθῇ τους χοίρους του, κατὰ τὸ νόμο όμως εἶναι ὑποχρεωμένος να τὸ κάμη. "Ο νέος παίρνει τους χοίρους πίσω, ἐνῶ ή πίστη του στὰ μαγικά μένει ἀκλόνητη. Σύντομα θὰ τὰ ξαναδοκιμάση και ἀργὰ ή γρήγορα θὰ πετύχη. Σὲ κάποιο κορίτσι θὰ άρέση και τὰ μάγια ἀσφαλῶς θὰ τὸν βοηθήσουν να παντρευτῇ.

Δὲν υπάρχουν μάγια που να χρησιμοποιούνται τόσο πολὺ στη Νέα Γουινέα ὅσο αὐτὰ που βοη-

θοῦν ἕναν ἄνδρα να κερδίση την ἀγάπη μιᾶς γυναίκας. "Ο ιθαγενής πιστεύει ότι είναι παντοδύναμα και ότι μπορούν να τὸν βοηθήσουν να πετύχη αὐτὸ που δεν κατάφερε με ἄλλους τρόπους. "Υπάρχουν διάφορα εἶδη μαγικῶν και ὅλα θεωροῦνται ἀκαταμάχητα. "Όταν ή κοπέλλα μένει ἀπαθής, δὲν έχει κανείς παρὰ να καταφύγη στὰ μάγια. Τότε πιὰ ή ἐκλογή της θεωρεῖται δεσμευμένη και ή ἀγάπη της κερδισμένη.

"Ενα πολὺ συνηθισμένο εἶδος μαγικοῦ είναι να προσφέρη κανείς τσιγάρο στην ἐκλεκτή του. Καθὼς τὸ καπνίζει πιστεύεται ὅτι χάνει ὅλη της τὴ θέλησι και κυριεύεται από ἕναν ἀκαταμάχητο έρωτα. Μέσα στο τσιγάρο πρέπει να είναι τυλιγμένο ένα κομματάκι από ένα εἰδικὸ χόρτο. Καθὼς τὸ καπνίζει ή γυναίκα χάνει κάθε δύναμι ἀντιστάσεως σ' αὐτὸν που τῆς τὸ προσφέρει. Φυσικὰ δὲν κἀν κανείς κατ' εὐθεῖαν σ' ένα κορίτσι να τοῦ προσφέρη τσιγάρο. Οι ιθαγενεῖς έχουν τὴ συνήθεια να δανείζονται και να καπνίζουν ὁ ἕνας από τὸ τσιγάρο τοῦ ἄλλου. "Η συνήθεια αὐτὴ διευκολύνει τὴ χρησιμοποίησι τοῦ μαγικοῦ.

"Ο ἀδελφὸς ή ἄλλος συγγενῆς τοῦ ἐρωτευμένου νέου ἀνάβει μπροστὰ στην κοπέλλα τὸ μαγεμένο τσιγάρο. Αὐτὴ πλησιάζει για να τραθῆξη δυο-τρεις ρουφηξιές και ἔτσι τὸ μαγικὸ κάνει τὴ δουλειά του. "Ενα ἄλλο εἶδος φύλλου χρησιμοποιεῖται για τις παντρεμένες. Κι' αὐτὸ τὸ κλείνουν μέσα σ' ένα τσιγάρο και πᾶνε στὰ σίγουρα. "Η γυναίκα που θὰ τὸ καπνίσῃ θὰ ἐγκαταλείψῃ, ὅπως πιστεύουν, τὸν ἄνδρα της για να ἀκολουθήσῃ αὐτὸν που

τῆς τὸ πρόσφερε. Τὸ μαγικὸ αὐτὸ θεωρεῖται ἀκαταμάχητο.

Τόσα πολλὰ λέγονται για τὴ δύναμι τοῦ μαγικοῦ τσιγάρου, ὥστε θὰ περίμενε κανείς ή γυναίκα που τὸ κάπνισε να πέσῃ ἀμέσως στην ἀγκαλιά αὐτοῦ που τῆς τὸ πρόσφερε και μετὰ τὸ ζευγὸς να ζῆσῃ εὐτυχισμένο για πάντα. "Αλλὰ ή ἐπίδρασι του κάθε ἄλλο παρὰ ἄμεση εἶναι. Πολὺ γρήγορα διαπιστώνει κανείς ὅτι κάποιο λάθος έχει γίνη. "Αλλὰ και σὲ περίπτωσι ἀποτυχίας, ὁ ιθαγενής δὲν χάνει τὴν πίστι του στὰ μάγια, γιατί εὐτυχῶς γι' αὐτὸν δὲν έχει τὴν ἀρρώστεια τῆς λογικῆς. "Ετσι τὸ θεωρεῖ ἀπλούστατο να δοκιμάσῃ ἕνα ἄλλο μαγικὸ που ἀσφαλῶς θὰ πετύχη.

Πολὺ δυνατό, ὥστε καμμιά γυναίκα να μὴν μπορῇ ν' ἀντισταθῇ στην ἐπίδρασί του, θεωρεῖται ἕνα μικρὸ καρύδι. "Ο ἐνδιαφερόμενος παίρνει τὸ καρύδι και λέει ἀπὸ πάνω του ὠρισμένα ξόρκια. "Υστερα κρατώντας το, πλησιάζει μυστικὰ τὴ γυναίκα τῆς ἐκλογῆς του. Χωρὶς να τὸν ἰδῇ αὐτὴ τῆς τὸ ρίχνει πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι της. "Αν αὐτὴ δὲν προσέξῃ τὸ καρύδι, τῆς ρίχνει δεύτερο, ἀκριβῶς πῶς της, ὥστε να γυρίσῃ και να τὸν κυττάξῃ. "Αν καταφέρῃ να κάμη τὴ γυναίκα να τὸν κυττάξῃ, τὸ μαγικὸ έχει πετύχει. "Η γυναίκα θὰ χάσῃ ἔτσι τὴ θέλησί της και, σάν αὐτόματο, θὰ τὸν πλησιάσῃ. "Η ὑποτιθέμενη τρομερὴ δύναμι τοῦ μαγικοῦ αὐτοῦ ἀποτελέσῃ πολλές φορές σπουδαία δικαιολογία για τις παντρεμένες γυναίκες, ὅταν οι ἄνδρες τους ἀνακάλυψαν τις παρὰ νομους σχέσεις τους με ἄλλους.

Οι ιθαγενεῖς πιστεύουν ἐπίσης πολὺ στη δύναμι τοῦ ἰδιότυπου

τρόπου με τόν οποίο στολίζονται. Ο Ιθαγενής, όταν αποφασίσει να ψάξει για σύζυγο, βγάζει από τη γη μία ρίζα και τρίβει τὸ κορμί του με τὸ χυμὸ της. Ἡ μυρωδιά τῆς ρίζας αὐτῆς θεωρεῖται τόσο ἐλκυστική, ὥστε ἂν ἡ γυναίκα πού ἐπιθυμεί τὴν μυρίση, χάνει κάθε δύναμι ἀντιστάσεως.

Ἄν ὁ ἐρωτευμένος δὲν πετύχει τὸ σκοπὸ του οὔτε με τὸ παντοδύναμο μαγικὸ τσιγάρο οὔτε με τὸ ἄρωμα τῆς ρίζας, μπορεῖ νὰ χρησιμοποιήσῃ ἕνα ἄλλο εἶδος μαγικοῦ. Μασάει τὴ ρίζα ἑνὸς φυτοῦ καὶ σὲ κάποια κατάλληλη στιγμή πιταίει τὸ κορίτσι τῆς ἀρεσκείας του με τὸ στυφὸ χυμὸ τῆς ρίζας. Ἄν τὸ κορίτσι αἰσθαν-

θῇ τὴ στυφάδα καθὼς γίνεται τὸ πιταίλισμα, ἀσφαλῶς θὰ ξεχάσῃ τὴν ἀγάπη πού ἴσως νὰ ἔχη γιὰ κάποιον ἄλλον καὶ θ' ἀγαπήσῃ παράφορα αὐτὸν πού κάνει τὸ μαγικό.

Τὸ σημαντικώτερο σὲ ὅλη αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι τῶν μαγικῶν εἶναι ὅτι οἱ ἰθαγενεῖς τὰ θεωροῦν ὅλα παντοδύναμα. Ἐπομένως ἂν τὸ ἕνα ἀποτύχει, πάντα ὑπάρχει κάποιο ἄλλο πού μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ ἔτσι ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἔρῃ κανεὶς μιὰ γυναίκα πού νὰ τὸν θέλῃ γιὰ ἄνδρα της. Τὴν παντρεύεται καὶ χωρὶς νὰ σκεφθῇ πόσες φορές ἀπέτυχαν τὰ μαγικά του, ἢ πίστι του σ' αὐτὰ μένει ἀκλόνητη.

Ὅταν ὁ Τριστὰν Μπερνάρ, ὁ γνωστὸς θεατρικὸς συγγραφέας πῆγαινε στὸ Μόντε Κάρλο, συνήθιζε πάντα νὰ φορᾷ ἕνα ναυτικὸ σκουφο πολυτελείας.

—Τὸν ἀγόρασα με τὰ χρήματα πού κέρδισα στὴ ρουλέττα, ἔλεγε. Μὲ κείνα πού ἔχω χάσει θὰ μπορούσα νὰ εἶμαι ἐφοπλιστής...

Traveller's Tales

ΔΟΚΙΜΑΣΤΕ ΤΑ ΝΕΥΡΑ ΣΑΣ

Τοῦ

JAMES WARREN

Στοὺς δύσκολους καιροὺς πού περνᾶμε σήμερα, τὰ νεύρα μας ὑποβάλλονται σὲ σκληρὴ δοκιμασία. Καλὸ, λοιπόν, εἶναι, πότε - πότε, νὰ κάνῃ κανεὶς μιὰ ἐπαλήθευσι, θὰ λέγαμε, τῆς καταστάσεως τοῦ νευρικοῦ του συστήματος.

Ἄν νοιώθετε τὸν ἑαυτὸ σας ἀρκετὰ δυνατό, ὑποβληθῆτε ὁ ἴδιος στὴ σχετικὴ ἐξέτασι. Ἄν ὄχι, καὶ ἂν αὐτὸ σας διασκεδάξῃ, διαλέξτε τὰ θυμάτα σας ἀνάμεσα στοὺς φίλους σας.

1 Τεντώστε τὸ σῶμα σας καὶ ἐνώστε τὰ πόδια σας καθ' ὅλο τους τὸ μήκος. Κλείστε τὰ μάτια καὶ δέστε πόση ὥρα μπορεῖτε νὰ σταθῆτε σ' αὐτὴν τὴ στάσι χωρὶς νὰ χάσετε τὴν ἰσορροπία σας, χωρὶς νὰ ἀνοίξετε τὰ μάτια σας καὶ χωρὶς νὰ ζητήσετε νὰ στηριχθῆτε κάπου.

Ἄν μπορέσετε νὰ τὰ κάνετε ὅλ' αὐτὰ ἐπὶ ἕνα λεπτό, τὰ νεύρα σας βρίσκονται σὲ ἐξαιρετικὴ κατάστασι. Πιθανὸν τὸ σῶμα σας νὰ κουνηθῇ λιγάκι. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει τίποτε.

2 Πάρτε τὴν ἴδια στάσι, ὅπως στὴν προηγούμενη ἀσκήσι, με τὰ μάτια πάντα κλειστά. Ἐκτείνετε τὸ χεῖρὶ σας πλαγίως στὸ ὕψος τοῦ ὤμου με τὸν δείκτη προτεταμένο καὶ τὰ ἄλλα δάκτυλα μαζεμένα, σὰν νὰ δείχνετε. Δοκιμάστε τώρα, γρήγορα - γρήγορα, νὰ ἀγγίξετε τὴν ἄκρη τῆς μύτης σας. Δοκιμάστε τὸ ἴδιο πράγμα καὶ με τὸ ἄλλο χεῖρ.

Ἄν τὸ πετύχετε, αὐτὸ θὰ πῇ πὺς τὰ νεύρα σας, τὸ μυαλὸ σας καὶ οἱ μῦς σας συνεργάζονται θαυμάσια. Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι φθάνουν τὸ χεῖρ ὡς τὴ μύτη, σπάνια ὅμως τὴν ἀγγίζουν με τὴν πρώτη.

3 Καθίστε με τὰ μάτια κλειστά σ' ἕνα περιστροφικὸ σκαμνὶ καὶ πέστε σὲ κάποιον νὰ σας κάμῃ δέκα γύρους, ἀρκετὰ γρήγορα. Ἐπειτα ἀνοίξετε τὰ μάτια καὶ δοκιμάστε νὰ τὰ ἀγγίξετε με τὸν δείκτη τῶν χερῶν σας.

Ἐτσι δοκιμάζετε τὴν ἰσορροπία σας καὶ συγχρόνως τὸν συντονισμό σας. Τὸ πείραμα πετυχαίνει πολὺ εὐκολα ὕστερα ἀπὸ πέντε γύρους, πολὺ λίγοι ἄνθρωποι ὅμως τὰ πετυχαίνουν ὕστερα ἀπὸ τοὺς δέκα.

4 Καθίστε με τὰ χεῖρα τεντωμένα μπροστά, με τὶς παλάμες γυρισμένες πρὸς τὸν ἥλιο, καὶ τὰ δάκτυλα ἀνοιχτά. Πέστε σὲ κάποιον νὰ σας βάλῃ μέσα ἀ-

πὸ τὰ μανίκια σας ἔ-
να φύλλο χαρτί, καὶ
προσέξτε πόση ὥρα
μπορεῖτε νὰ κρατήσε-
τε τὰ χέρια σας τεν-
τωμένα χωρὶς νὰ τρέ-
μουν.

Σ' αὐτὴν τὴ στάσι
πρέπει νὰ μπορεῖτε νὰ
μένετε τοῦλάχιστον ἓνα
λεπτό, χωρὶς νὰ τρέ-
μετε παρὰ ἐλάχιστα.
Ἄν ἀρχίσετε νὰ τρέμε-
τε προτοῦ περάση τὸ
λεπτό, τὰ φύλλα τοῦ
χαρτιοῦ θὰ σὰς προ-
δώσουν!

5 Τὸ ἀκόλουθο πείραμα
δεν εἶναι βέβαια κα-
θόλου κομψό, εἶναι
ὅμως διασκεδαστικό.
Δὲν ἔχετε παρὰ νὰ
βγάλετε τὴ γλώσσα
σας καὶ νὰ τὴν κρατή-
σετε ἔξω μισό λεπτό.

Ἕνας κανονικὸς ἄνθρω-
πος μπορεῖ νὰ κρατήσῃ
τὴ γλώσσα του ἔτσι ὅ-
σο θέλει, χωρὶς νὰ τὴν
κουνήσῃ διόλου.

6 Σκεπᾶστε ἓνα ἄδειο
ποτήρι μ' ἓνα κομμάτι
χαρτί, καλὰ τεντωμένο
καὶ συγκρατήστε το ἔ-
τσι μὲ ἓνα λαστιχάκι.
Βάλτε στὴ μέση ἓνα
νόμισμα τῆς μιᾶς
δραχμῆς καὶ μὲ ἓνα ἄ-
ναμμένο τσιγάρο δο-
κιμάστε νὰ ἀνοίξετε
στὸ χαρτί ὅσο περισ-
σότερες τρυπούλες μπο-
ρεῖτε. Οἱ τρυπούλες
πρέπει νὰ ἀνοιχτοῦν
σὲ κανονικὰ διαστήμα-
τα καὶ ὅσο γίνεται πρὸς
μικρές, ἀλλὰ ἔτσι, ὥ-
στε τὸ χαρτί νὰ συγ-
κρατῇ τὸ νόμισμα.

Ὅσο καλύτερο εἶναι
φυσικὰ τὸ χαρτί, τόσο
περισσότερες τρύπες θὰ
ἀνοίξετε. Δὲν εἶναι δύ-
σκολο νὰ κάνετε 20 καὶ
25 τρύπες. Χρειάζεται
ὅμως χέρι πολὺ σταθε-
ρὸ γιὰ νὰ γίνουν οἱ τρύ-
πες σὲ κανονικὰ δια-
στήματα καὶ ἀρκετὰ
μικρές.

ΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΞΕΡΕΤΕ :

(Λύσεις)

1. Μ. Καραγάτσης
2. Κοσμάς Πολίτης
3. Ἑλένη Οὐράνη
4. Κώστας Οὐράνης
5. Ἀγγελος Δόξας
6. Ἡλίας Βενέζης
7. Μυρτιώτισσα
8. Ὁδ. Ἐλύτης
9. Κ. Καρθαῖος
10. Στρατῆς Μυριβήλης
11. Γεώργιος Ἀθάνας
12. Λαύρας
13. Γ. Φτέρης
14. Κλαύδιος Μαρκίνας

ΜΑΘΕ Ν' ΑΓΑΠΑΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ

Τοῦ

JOSHUA LOTH LIEBMAN

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο «Peace of mind»)

«Τὸ βιβλίο αὐτὸ τὸ ἔγραψα γιὰτὶ πιστεύω πὼς ἡ κοινωνικὴ εἰρήνη
εἶναι ἀδύνατη ἐφ' ὅσον τὰ ἄτομα ἐξακολουθοῦν νὰ βρίσκονται σὲ
συνεχῇ ἀγῶνα μὲ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτό τους», λέει στὴν εἰσαγωγὴ τοῦ
βιβλίου του ὁ ἴδιος ὁ Λημμαν. Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς κοινωνικὲς
συνθήκες, οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ μάθουν νὰ χειρίζονται μὲ περισσό-
τερη τέχνη τὶς ψυχικὲς τους ἀνάγκες καθὼς καὶ τὶς συγκρούσεις
ποὺ δημιουργοῦνται στὸν ψυχικὸ τους κόσμον. Σὲ μιὰ ἐποχὴ ὅπου οἱ
νευρώσεις εἶναι τόσο συνηθισμένες, τὸ «Peace of Mind» ἔκαμε μεγάλη
ἐντύπωσι καὶ διαβάστηκε πάρα πολὺ. Ἀπὸ τὸ 1946 ποὺ πρωτοβγή-
κε ὡς σήμερα, κυκλοφόρησε σὲ 17 ἐκδόσεις.

Ἀποτελεῖ χτυπητὴ εἰρωνεῖα ὅτι
ἐνῶ ἡ θρησκεία ἐξετάζει μὲ ἄ-
ναλυτικὸ καὶ λεπτομερικὸ τρό-
πο τὶς ὑποχρεώσεις τοῦ ἀνθρώπου
πρὸς τὸν πλησίον του, παίρνει ἐκ-
πληκτικὰ ἀπλοϊκὴ θέσι ἀπέναντι
στὶς ὑποχρεώσεις τοῦ ἀνθρώπου
πρὸς τὸν ἑαυτό του. Ἐνῶ δέχε-
ται ὅτι οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ δι-
δαχθῶν λεπτομερῶς καὶ ἀκριβῶς
πὼς πρέπει νὰ συμπεριφέρονται
ὁ ἓνας πρὸς τὸν ἄλλον, τοὺς θεω-
ρεῖ ἐκ φύσεως προικισμένους μὲ
τὴν ἱκανότητα νὰ κρίνουν μόνοι
τους γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο
πρέπει νὰ μεταχειρίζονται τὸν ἴ-
διον τὸν ἑαυτό τους. Ἐδῶ ἀκρι-
βῶς βρίσκεται μιὰ ἀπὸ τὶς μεγα-
λύτερες πλάνες τῆς θρησκείας καὶ
τῆς ἠθικῆς.

Ἡ πραγματικότης εἶναι ὅτι οἱ
ἄνθρωποι πρέπει νὰ διδαχθῶν ὅ-
τι εἶναι τραγικὰ ἀνῆθικο νὰ μισῇ
κανεὶς τὸν ἑαυτό του, ἀκριβῶς ὅ-

πως πρέπει νὰ διδαχθῶν ὅτι εἶ-
ναι ἀνῆθικη ἡ σκληρότης καὶ ἡ
ἀδιαφορία πρὸς τοὺς ἄλλους.

Μὲ ἀγάπη ἢ μὲ μίσος συμπερι-
φερόμαστε πότε πρὸς τοὺς ἄλ-
λους καὶ πότε πρὸς τὸν ἑαυτό
μας. Εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες
ἀνακαλύψεις τῆς σύγχρονης ψυ-
χολογίας ὅτι ἡ στάσι μας ἀπέναν-
τι στὸν ἑαυτό μας εἶναι ἐξ ἴσου
πολύπλοκη ὅσο καὶ ἡ στάσι μας
ἀπέναντι στοὺς ἄλλους. Καμμιά
φορὰ μάλιστα εἶναι περισσότερο
πολύπλοκη. Ἡ μεγάλη ἐντολὴ τῆς
θρησκείας «Ἀγάπα τὸν πλησίον
σου ὅπως τὸν ἑαυτό σου», θὰ μπο-
ροῦσε τώρα νὰ ἐρμηνευθῇ καλύ-
τερα καὶ νὰ πάρῃ τὸ νόημα: «Ἀ-
γάπα τὸν ἑαυτό σου ὅπως τοῦ ἀρ-
μόζει καὶ μετὰ θ' ἀγαπήσῃς
τὸν πλησίον σου».

Διηγοῦνται τὴν ἱστορίαν ἐνὸς
μεγάλου φιλανθρωποῦ ὁ ὁποῖος
ἔλαβε ἓνα γράμμα ἀπὸ κάποια
κυρία, ποὺ τοῦ ἔλεγε ὅτι ἤθε-

λε νὰ συνεισφέρει κι' αὐτὴ στὴν προσπάθειά του γιὰ τὴ βοήθεια τῶν πτωχῶν παιδιῶν τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἡ κυρία αὐτὴ μιλοῦσε στὴν ἐπιστολή της κάπως ἐν ἐκτάσει γιὰ τὶς ἀτέλειές της καὶ κατέληγε λέγοντας ὅτι ἴσως ὁ ζήλος της γιὰ τὴν προσπάθειά του θὰ ἐξουδετέρωνε τὶς ἀτέλειές της αὐτές. Ὁ φιλόανθρωπος τῆς ἀπάντησε μὲ λίγα λόγια: «Ἀγαπητὴ Κυρία, οἱ ἀληθινὰ μεγαλοπρεπεῖς ἀτέλειές σας εἶναι ἐπὶ τοῦ παρόντος περισσότερο τοῦ δέοντος μεγάλες. Τίποτε δὲν θὰ μπορούσε νὰ σᾶς ἐμποδίσει νὰ τὶς μεταδώσετε στὰ θύματα τῆς ταπεινοφροσύνης σας. Θὰ σᾶς συμβούλευα ν' ἀγαπήσετε πρῶτα περισσότερο τὸν ἑαυτὸ σας καὶ ἔπειτα νὰ σπαταλήσετε ἀπὸ τὴν ἀγάπη σας γιὰ τοὺς ἄλλους».

Πολλοὶ διδάσκαλοι τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θρησκείας θὰ ἀγανακτήσουν μὲ τὴν ἀποψὶ αὐτῇ. Θὰ μᾶς εἰποῦν: «Διατυπώνετε μιὰ πολὺ ἐπικίνδυνη θεωρία. Συμβουλευόντας τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀγαποῦν τὸν ἑαυτὸ τους δὲν κάνετε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ υποθάλετε τὸν ἑντονο ἐγωϊσμό τους. Οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦν ἥδη τὸν ἑαυτὸ τους περισσότερο ἀπὸ ὅσο πρέπει. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ διδασχθῶν ὅτι ὁ ἐγωϊσμός εἶναι κακὸ ποὺ πρέπει νὰ πολεμηθῇ καὶ ὅτι ὁ πραγματικὸς σκοπὸς τῆς ζωῆς εἶναι ἡ θυσία τοῦ ἐγὼ στὴν ἀλτρουιστικὴ ἐξυπηρέτησι τῶν ἄλλων».

Ἡ θρησκεία ἐκ παραδόσεως καταικνίζει τὴ φιλαυτία καὶ ἐξαίρει τὴ φιλαλληλία. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἀσφαλῶς ὑποστηρίζεται ἕνας ἀξίολογος σκοπός, ὑπάρχουν ὅμως πολλὰ σφάλματα στὴν ἐκτίμησι τῆς ἀνθρώπινης φύσεως. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι εἴμαστε αὐθόρμητα καλοὶ πρὸς τὸν ἑαυ-

τὸ μας; Τὰ πράγματα ἀποδεικνύουν ἐντελῶς τὸ ἀντίθετο. Ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἐπιθυμῇ νὰ εἶναι καλὸς πρὸς τὸν ἑαυτὸ του, πόσο ὅμως πλανᾶται καὶ πόσο ἀνόνητα ἐνεργεῖ γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχῃ αὐτό! Στὴν πραγματικότητα συχνὰ μεταχειριζόμαστε τὸν ἑαυτὸ μας μὲ περισσότερη σκληρότητα, μὲ περισσότερο φανατισμὸ, μὲ περισσότερη ἐκδικητικότητα παρὰ τοὺς ἄλλους. Ἡ αὐτοκτονία, οἱ αὐτοκρωτηριασμοὶ καὶ οἱ ἄλλες μορφές αὐτοκαταστροφῆς, ὅπως ὁ ἀλκοολισμὸς καὶ ἡ τοξικομανία, ἀποτελοῦν θλιβερὰς ἀποδείξεις. Τέτοιες ἐκδηλώσεις μίσους πρὸς τὸν ἑαυτὸ μας δὲν περιορίζονται μόνον στοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς φρενοβλαβεῖς. Χτυπητὸ παράδειγμα ἀποτελεῖ ὁ διάσημος Ἀμερικανὸς δοκιμιογράφος Τζὼν Τσάπμαν ὁ ὁποῖος ὕστερα ἀπὸ μιὰ λογομαχίαν μὲ κάποιον γνωστὸ τοῦ ἔβαλε τὸ χέρι του στὴ φωτιά καὶ τὸ ἔκαψε τόσο σοβαρὰ, ὥστε χρειάστηκε νὰ τοῦ τὸ κόψουν. Ὁ ζωγράφος Βὰν Γκόγκ ἔκοψε τὸ αὐτί του γιὰ μιὰ παρόμοια ἀφορμὴ. Ἕνας πολὺ γνωστὸς ἐκδότης ὕστερα ἀπὸ κάποια κραιπάλη ἔπεσε μέσα σ' ἕνα βαρέλι μὲ θραυστὸ νερὸ γιὰ νὰ αὐτοτιμωρηθῇ. Αὐτὲς εἶναι θέβαια σπάνιες περιπτώσεις. Καθημερινὰ ὅμως συμβαίνουν στὴ ζωὴ λιγώτερο δραματικὲς ἀλλὰ πάντως ἀρκετὰ βίαιες ἐπιθέσεις τῶν ἀνθρώπων ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ τους. Τέτοιες πράξεις ἀποτελοῦν ἔγκλημα ὅχι μόνον ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῆς κοινωνίας. Ὅποιος δὲν ἐκτιμᾷ τὶς ἱκανότητές του καὶ τὶς δυνάμεις του, δὲν μπορεῖ νὰ σέβεται τοὺς ἄλλους. Στὴν ἀγάπην τοῦ ἑαυτοῦ μας στηρίζεται ἡ ἀδελφoσύνη τῆς κοινωνίας καὶ ἡ ψυχικὴ ἡρεμία τοῦ καθενός.

Ὅταν λέω ἀγάπην τοῦ ἑαυτοῦ μας, δὲν ἐννοῶ τὴ ματαιοδοξία, τὴν ἔπαρσι καὶ τὴν ἐγωπάθεια. Ἐν τούτοις, ἐπιμένω ὅτι ὁ λογικὸς αὐτοσεβασμὸς εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἀποτελεῖ προϋπόθεσι γιὰ τὴν καλὴ καὶ ἠθικὴ ζωὴ. Ἐξετάζοντας τὸ ζήτημα κάπως βαθύτερα λέω πὼς πρέπει νὰ βρισκόμαστε σὲ καλὲς ἐσωτερικὲς σχέσεις μὲ τὸν ἑαυτὸ μας, γιὰ νὰ μπορούμε νὰ διατηροῦμε καλὲς ἐξωτερικὲς σχέσεις μὲ τοὺς ἄλλους.

Σήμερα ἡ ψυχολογία μᾶς βοηθεῖ νὰ καταλάβουμε ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν μπορούμε νὰ θροῦμε τὴν ψυχικὴ εἰρήνην εἶναι ὅτι δὲν ἐμάθαμε ἀκόμη πὼς νὰ συμπεριφερόμαστε πρὸς τὸν ἑαυτὸ μας. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἐμάθαμε ἀκόμη πὼς νὰ συμπεριφερόμαστε πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἡ ψυχολογία ἀποκαλύπτει τὶς ὑποκρυπτόμενες αἰτίες τῆς ψευδοῦς ἀγάπης καὶ τοῦ καταστρεπτικοῦ μίσους πρὸς τὸν ἑαυτὸ μας. Ἡ θρησκεία, σὲ συνεργασίαν μὲ τὴν ψυχολογία, μπορεῖ νὰ δείξῃ ποῖο ἀκριβῶς εἶναι τὸ νόημα τοῦ ἀληθινοῦ αὐτοσεβασμοῦ.

Θεωρητικῶς, ἡ θρησκεία πάντα ἐνδιαφερόταν γιὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης πρὸς τὸν ἑαυτὸ μας καὶ πάντα διακήρυσσε τὴν ἀξία κάθε ἀνθρώπινης προσωπικότητος καὶ τὴν ἱερότητα κάθε ἀτόμου. Περιέργως ὅμως στάθηκε ἀνίσχυρη νὰ δώσῃ περιεχόμενο στὴν ἱερότητα αὐτή. Γνωρίζουμε ὅτι τὰ ψυχιατρεῖα μᾶς εἶναι γεμάτα ἀπὸ ἀσθενεῖς ποὺ αὐτοκρωτηριάζονται σωματικῶς. Ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ δρόμοι τοῦ κόσμου θρίβουν ἀπὸ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ποὺ αὐτοκρωτηριάζονται πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς μὲ

τὴν αὐτοκριτικὴ καὶ τὴν αὐτοὑποτίμησι. Εἶναι λοιπὸν καιρὸς πιά νὰ μελετήσουμε μερικὰ παραδείγματα τῆς ἐσφαλμένης αὐτῆς στάσεως ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ νὰ μάθουμε τί ἔχει ἀνακαλύψει ἡ ψυχολογία γιὰ τὴ μεταβαλλόμενη καὶ ἀντιφατικὴ ἐξέλιξι τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητος.

Ἐξέλιξι τοῦ ἐγὼ

Ἡ ἱστορία τοῦ ἀνθρώπινου ἐγὼ, καθὼς καὶ ἡ ἐξέλιξι τοῦ εἶναι ἐξ Ἰσοῦ συναρπαστικὴ ὅσο καὶ ἕνα μυθιστόρημα. Εἶναι μιὰ ἱστορία γεμάτη ἀπὸ ἥρωϊκοὺς καὶ ἀπὸ ἀχρεῖους τύπους καὶ ἀπὸ καταπληκτικὲς περιπέτειες ποὺ καταλήγουν στὴ νίκη ἢ στὴν καταστροφή. Ὁ δρόμος ποὺ ἀκολουθεῖ τὸ ἐγὼ μέχρι τὰ ὠριμάσει καὶ νὰ ἱσορροπήσῃ εἶναι γεμάτος κινδύνους, ἐμπόδια καὶ παρανοήσεις. Ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ τὶς παρανοήσεις αὐτὲς εἶναι ἡ γνώμη ὅτι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἐγὼ εἶναι προκαθωρισμένα καὶ ἀμετάβλητα.

Τί τρομερὸ ψέμα!

Τὸ ἀνθρώπινον ἐγὼ δὲν εἶναι δῶρο, εἶναι κατ' ὄρθωμα.

Δὲν ἀποτελεῖ στατικὴ πραγματικότητα ποὺ ἀναπηδᾷ ὀλοκληρωμένη ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Θεοῦ. Εἶναι μᾶλλον μιὰ πρόοδος, ποὺ τὴν πετυχαίνει κανεὶς μὲ μόχθους, συνεχῶς παλαίοντας μὲ ἄγρια θηρία—εἶναι ἕνας θριαμβὸς ἐναντίον δρακόντων, πραγματικῶν καὶ φανταστικῶν. Ἡ διαμόρφωσι τοῦ ἐγὼ εἶναι μιὰ ἀτέλειωτη μάχη, μιὰ συνεχὴς πρόοδος, μιὰ νίκη ποὺ ποτὲ δὲν ὀλοκληρώνεται ὡς τὴν τελευταία μας πνοή.

Ὅταν ἀρχίζει ἡ πορεία τοῦ ἐ-

γώ μας αντιμετωπίζουμε μία πραγματικότητα γεμάτη θόρυβο, βοή και σύγχυση. Τα μάτια μας βλέπουν τὰ φῶτα θαμπὰ καὶ τὰ σχήματα δυσδιάκριτα. Ἀκοῦμε πότε μαλακὲς φωνὲς πού ἡμερεύουν τὴν ψυχὴ μας καὶ πότε θρονιότερους θορύβους πού μᾶς προκαλοῦν τρόπον καὶ καθὼς προσαρμοζόμαστε σιγὰ-σιγὰ πρὸς τὸ δονούμενο καὶ ἀθέητο ἔδαφος πού πατάμε, τὸ ἀκούραστο μυαλό μας ἀρχίζει νὰ θάζη κάποια τάξι ἐδῶ, νὰ βρῇ κάποιο μικρὸ νόημα ἐκεῖ. Ὁ ψυχικός μας κόσμος εἶναι ἄσπλος, ἀνυπεράσπιστος καὶ τρυφερός. Σιγὰ-σιγὰ προσαρμοζόμαστε στὸ περίεργο βασίλειο τῆς παιδικῆς ἡλικίας, πάντα ὅμως ὑπάρχουν κίνδυνοι, πού παραμονεύουν σὲ σκοτεινὲς γωνιές, καὶ παράξενες συναισθηματικὲς ἀντιδράσεις πού μᾶς σαρώνουν, ὅπως ὁ παγωμένος ἀέρας τὸ ἀπροσάτευστο λιβάδι. Τὸ συναίσθημα τῆς ζήτησας μᾶς κυριεύει ὅταν κάποιοι ἀντίπαλος ἀπειλήσῃ τὰ πρωτεῖα μας στὸ βασίλειο τῆς μητρικῆς ἀγάπης. Ἰδίως ἡ ὑπαρξὶς μικρότερων ἀδελφῶν ξυπνᾷ μέσα μας γίγαντες ζήτησας καὶ φθόνου. Ὁ φόβος καὶ ὁ θυμὸς, ἡ ἀβεβαιότης καὶ ὁ πόνος ἀπειρες φορές μᾶς συσκοτίζουν τὸν ἥλιο τὴν ἐποχὴ αὐτὴ τῆς ἀναπτύξεώς μας.

Μόλις κυριαρχήσουμε σ' αὐτὸ τὸ μικρὸ νησί πού λέγεται πρώτη παιδικὴ ἡλικία, βρισκόμαστε σ' ἕναν ἄλλο πῶ παράξενο κόσμο, πού λέγεται «σχολεῖο» καὶ πού μᾶς γοητεύει καὶ μᾶς φοβίζει συγχρόνως. Ὁ ἀνταγωνισμὸς μὲ τοὺς συμμαθητὲς μας, ὁ ἀδέξις τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο δοκιμάζουμε τὶς δυνάμεις μας, οἱ ἐφηβικοὶ πειραματισμοί, οἱ μικρὲς ἀποτυχίες καὶ οἱ μεγάλες ἀπώλειες πού

χαλοῦν τὴν ὁμορφίαν τῆς νεότητος μᾶς κάνουν νὰ μὴ καταλαβαίνουμε τὴν εὐλογία πού συνοδεύει τὴν ἀνάπτυξί μας. Ἀναζητοῦμε τὰ περασμένα μας χρόνια, πού εἴχαμε πολὺ περισσότερη προστασία καὶ ἀσφάλεια.

Ὁ ἔφηθος ὠρισμένες στιγμὲς θέλει νὰ γυρίσῃ στὴν ἀγαπημένη ἐκείνη χώρα τῆς παιδικῆς τοῦ ἡλικίας, ὅπου ὁ συναγωνισμὸς ἦταν μικρότερος καὶ ὅπου κάθε τι τοῦ διδόταν ἔτοιμο. Κάθε νέο στάδιο τῆς ζωῆς μᾶς προκαλεῖ ἕνα συναισθηματικὸ θρυμματισμὸ καὶ μᾶς ἀναγκάζει νὰ κτίσουμε ἕνα νέο κόσμο μὲ τὰ συντρίμματα τοῦ παρελθόντος μας καὶ μὲ τὰ πολυτιμα θραύσματα τῶν παλιωμένων πιά καλουπιῶν μας.

Μὲ τὸν καιρὸ, ὃν εἴμαστε ἔφηβοι πού προσαρμοστήκαμε καλὰ, μαθαίνουμε πῶς νὰ δεχόμαστε τὸ χάσιμο τῶν παλιῶν μας προνομίων. Ἀντιμετωπίζουμε τὸ συναγωνισμὸ τῶν συνομηλίκων μας καὶ μαθαίνουμε νὰ μοιραζόμαστε χωρίς ὑπερβολικὴ πικρία τὰ δῶρα μας καὶ τοὺς ἰδίους τοὺς ἑαυτοὺς μας μὲ τοὺς ἄλλους. Μποροῦμε νὰ ὑπομένουμε τὴν τιμωρία καὶ τὴν ἀποτυχία χωρίς ὑπερβολικὴ ἀγωνία. Συνειδητοποιοῦμε ὅτι γιὰ μᾶς ὁ δρόμος εἶναι ἀνοικτός μπροστά, ὅτι εἶναι πολὺ ἀργὰ γιὰ νὰ γυρίσουμε πίσω καὶ ὅτι μιὰ τέτοια ὑποχώρησι δὲν θὰ προκαλοῦσε παρὰ δυστυχία.

Ὡστόσο, μερικοὶ δὲν καταφέρνουν νὰ ἀποφύγουν τὶς παγίδες πού ὑπάρχουν στὸ δρόμο πρὸς τὴν ὠριμότητα. Πολλοὶ ποτὲ δὲν καταφέρνουν νὰ ξεπεράσουν τὸ στάδιο τοῦ παιδιοῦ ἢ τοῦ ἐφήβου. Ἡ διχόνοια στὴν οἰκογένεια, οἱ χωρισμένοι γονεῖς, ἡ ἀστοργία τοῦ πατέρα ἢ τῆς μητέρας, ἡ διά-

κρισι πού γίνεται ἐξ αἰτίας κάποιου σωματικοῦ ἐλαττώματος μποροῦν νὰ βγάλουν ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ τοῦ ἐξελισσόμενο ἐγώ. Καὶ τότε, ἀντὶ ν' ἀναπτυχθῇ μέσα μας ἡ φυσιολογικὴ ἀγάπη πρὸς τὸν ἑαυτὸ μας, δημιουργεῖται μιὰ νοσηρὴ ἀπέχθεια πρὸς αὐτόν. Οἱ ἴδιοι λόγοι μποροῦν νὰ ὀδηγήσουν στὸ ναρκισσισμό—μιὰ διεστραμμένη μορφή αὐτολατρίας, πού εἶναι κράμα καὶ προϊόν τῆς αὐτοκαταφρονήσεως.

Ἐνα κοινὸ παράδειγμα θὰ κάμῃ σαφέστερο τὸ σημεῖο τοῦτο. Ἐνα ἀγοράκι πού ἔχει ἀπόλυτη ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἀγάπη τῶν γονέων του βρίσκεται ἀποξενωμένο ἀπ' αὐτήν. Οἱ γονεῖς του ἀλληλομισοῦνται καὶ δυσφοροῦν γιὰ τὸ παιδί αὐτὸ πού γίνεται ἐμπόδιο στὸ διαζυγίό τους. Στερημένο ἀπὸ τὴν ἀγάπη τους καὶ πιστεύοντας βαθεῖα στὴ μηδαμινότητά του, στρέφει, γιὰ ἀντιστάθμισμα, ὅλη του τὴ στοργὴ πρὸς τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του τὸν ὁποῖο ἀρχίζει νὰ ἀγαπᾷ νοσηρὰ καὶ μὲ τὴ δύναμι πού θὰ ἤθελε νὰ τὸν ἀγαποῦν οἱ γονεῖς του. Ἐνα τέτοιο παιδί γίνεται σάν τὸν «Πολίτη Καίην», ἀνίκανο καὶ ν' ἀγαπήσῃ καὶ νὰ δεχθῇ τὴν ἀγάπη τῶν ἄλλων. Ἐνας τέτοιος ναρκισσισμὸς δὲν ἀποτελεῖ εἶδος φυσιολογικῆς ἀγάπης πρὸς τὸν ἑαυτὸ μας. Εἶναι ἕνα συναισθηματικὸ κατωτερότητος μὲ προσωπεῖο πού γεννήθηκε ἀπὸ τὴν ἐλλειψὶ στοργῆς.

Στὸ πρόσφατο βιβλίο του «Ἐπαναστάτης χωρίς αἰτία» ὁ Δρ. Ρόμπερτ Λίντνερ μελετᾷ τὴ ζωὴ ἐνὸς ἐγκληματία 23 ἐτῶν, φθάνοντας ὡς τὶς ρίζες τῆς παιδικῆς τοῦ ἡλικίας. Διαπιστώνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ὡς παιδί, γνώρισε ἕναν πατέρα ἐξαιρετικὰ σαδιστὴ καὶ μιὰ μητέρα ἀνίκανη νὰ

τὸ προστατεύσῃ ἀπὸ τὶς ἀγριότητες τοῦ πατέρα του. Τὸ παιδί μεγάλωσε μὲ τὴν πεποίθησι ὅτι κανεὶς στὸν κόσμο δὲν τὸ συμπαθοῦσε εἰλικρινὰ καὶ ὅτι δὲν τοῦ ἔμενε κανένα ἄλλο μέσο ἐκτὸς ἀπὸ τὸ περιστρεφόμενον γιὰ νὰ κερδίσῃ ὅ,τιδήποτε στὴ σκληρὴ τούτη ζωὴ. Εἶδε τὸν ἑαυτὸ τοῦ ἀπομονωμένο μέσα σ' ἕνα ἀφιλόξενο περιβάλλον καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους σάν ἀδιάφορους καὶ ἐχθρούς. Μὲ τὴ φροντίδα καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ γιαιτροῦ τοῦ κατάφερε τελικὰ νὰ κατανικήσῃ τὸν ναρκισσισμό τοῦ αὐτοῦ καὶ νὰ γίνῃ χρήσιμο μέλος τῆς κοινωνίας καὶ ἄνθρωπος ἱκανὸς νὰ δίνει καὶ νὰ παίρνῃ χωρὶς φόβο.

Ὡρισμένα θύματα τοῦ ναρκισσισμοῦ ἀγαποῦν τὸν ἑαυτὸ τους μέχρι θανάτου. Περιορίζονται στὸ δωματίό τους πού τὰ παράθυρά του ἔχουν μετατρέψῃ σὲ καθρέφτες. Ὁ Στέφανος Μπενέ στὸ ἔργο του «Τὸ σῶμα τοῦ Τζῶν Μπράουν» δίνει μιὰ ἀξέχαστη περιγραφή ἐνὸς τραγικοῦ θύματος τοῦ ναρκισσισμοῦ, τῆς Λούση, μιᾶς ὠραίας νέας ἀπὸ τὸ Νότο, πού εἶχε τόσο ἐντολὴ καὶ νοσηρὴ ἀγάπη γιὰ τὸν ἑαυτὸ της, ὥστε ἡ ἰδέα τοῦ γάμου καὶ ἡ πιθανότης ὅτι κάποιοι ἄλλοι θὰ μπορούσε νὰ χαρῇ τὸ κορμί της τῆς προκαλοῦσε φρίκη.

Ὁ ναρκισσισμὸς μπορεῖ πρὸς στιγμή νὰ θεωρηθῇ ἕνα εἶδος ἀγάπης τοῦ ἑαυτοῦ μας, εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως πρόκειται γιὰ κάτι ὀλότελα κίβδηλο. Εἶναι ἐγκεντρισμὸς χωρὶς αὐτοσεβασμό. Ὁ «Πολίτης Καίην» καὶ ἡ «Λούση» τοῦ Μπενέ εἶναι περιπτώσεις ὅπου ἡ ἐξέλιξι τοῦ ἐγὼ ἔχει σταματήσει. Πρόκειται γιὰ τύπους χωρὶς αὐτοπεποίθησι καὶ ἀγάπη γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους. Ὁ Πολίτης

Καὶ νῦν ἀγωνίζεται συνεχῶς νὰ ἀντισταθμίση τὴν ἀκλόνητη πίστι του ὅτι δὲν ἀξίζει τίποτε· ἡ Λούση ἔχει κατασκευάσει μιὰ φανταστική εἰκόνα ἐνὸς ἀξιέραστου ἐγὼ τὸ ὁποῖο δὲν τολμᾷ νὰ θέσῃ σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν πραγματικότητα. Τὸ θῦμα τοῦ ναρκισσισμοῦ, ὅπως ἀποδεικνύει ὁ Δρ. Σίλντερ στὸ ἔργο του «Σκοποὶ καὶ Ἐπιθυμί-ες τοῦ Ἀνθρώπου» παρουσιάζει πάντα παραξενιὲς στὶς κοινωνικὲς του σχέσεις. Βλέπει τοὺς ἄλλους μόνο ἀπὸ τὴ σκοπιὰ τοῦ ἑαυτοῦ ἀγαποῦν καὶ τὸν θαυμάζουν καὶ ποτὲ δὲν μένει ἱκανοποιημένο ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, ἂν δὲν τὸν ἐπιδιοκίμαζον οἱ ἄλλοι.

Αὐτὸς ὁ ὑπερβολικὸς ἐγωκεντρισμὸς συχνὰ μετατρέπεται σὲ θασσανιστικὸ πάθος. Βρίσκοντας διέξοδο σὲ φαντασιοκοπήματα αὐτοαποθεώσεως, παροχετεύεται ἀπὸ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς κανονικῆς ζωῆς καὶ τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα τῆς ἀγάπης, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐπαγγελματικὴ ἀποτυχία καὶ τὴ δυστυχία. Τὸ θῦμα μοιάζει σὰν νᾶχη μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ ἑαυτοῦ εἰδος ταινίας πού ἀκατάπαυστα ζητᾷ ὅλο καὶ περισσότερη ἀγάπη καὶ ἐπιδιοκίμασία. Αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη ὑποστηρίξεως σὲ βαθμὸ πού κανένας ὄριμος ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ κανονικῶς νὰ περιμένῃ! Ἡ ἀπλοϊκότης αὐτῆς ὁδηγεῖ στὸ διαζύγιο, στὴν κοινωνικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ ἀποτυχία καὶ εἶναι ἱκανὴ νὰ στραγγαλίῃ καὶ τὸ ἰσχυρότερο συναίσθημα: τὴν μητρικὴ ἢ πατρικὴ ἀγάπη.

Ὑπάρχουν πολλοὶ πειρασμοὶ στὸ δρόμο τοῦ ἐγὼ πρὸς τὴν ὀριμότητα πού ὁδηγοῦν στὴν αὐτοπεριφρόνησι καὶ τὴν αὐτοκατα-

στροφή. Ἐνας ἀπὸ τοὺς λόγους πού ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ φέρεται περισσότερο σκληρὰ στὸν ἑαυτό του παρὰ στοὺς ἄλλους εἶναι ὅτι ὁ ἑαυτός του ἀποτελεῖ πάντα πρόχειρο ἀντικείμενο ἐπιθέσεως. Οἱ ἄλλοι δὲν εἶναι συνεχῶς παρόντες γιὰ νὰ ὑποστοῦν τὴν ἐπιθεσί μας. Ὁ ἑαυτός μας ὁμῶς ἀκόμη καὶ στὸν ὕπνο, στέκει πάντα ἀπέναντί μας σὰν κάστρο ἑτοιμὸ νὰ δεχθῇ τὴ θύελλα, σὰν ἀκρόπολι γιὰ νὰ δεχθῇ τὰ πυρὰ μας, σὰν ἐχθρὸς πού πρέπει νὰ καταστραφῇ. Ἡ αὐτοκτονία ἀποτελεῖ τὴν ἔσχατη μόνο ἀπόδειξι ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἑαυτό του. Πολλοὶ δὲν κάνουν ἄλλο παρὰ νὰ αὐτοκτονοῦν τμηματικῶς σ' ὅλη τους τὴ ζωὴ, καταστρέφοντας τὰ προσόντα, τὴν ἐνεργητικότητα καὶ τὴ δημιουργικὴ τους ἱκανότητα. Τὸ νὰ μάθῃ κανεὶς πῶς πρέπει νὰ συμπεριφέρεται πρὸς τὸν ἑαυτό του εἶναι συχνὰ πού δύσκολο ἀπὸ τὸ νὰ μάθῃ πῶς πρέπει νὰ συμπεριφέρεται πρὸς τοὺς ἄλλους.

Μιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες τραγωδίες τῶν τελευταίων εἰκοσὶ ἐτῶν ἦταν ἡ θαθμιαία αὐτοκτονία τοῦ Σκῶτ Φιτζγέραλντ, ἐνὸς ἀπὸ τοὺς καλύτερους Ἀμερικανοὺς συγγραφεῖς, μὲ αἰτία ἀκριβῶς τὴν παρανόησι τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ. Ἦταν ἕνας ἄνθρωπος μὲ ὀλοφάνερα προσόντα καὶ μὲ τὸ δρόμο του στὴ ζωὴ τόσο καθαρὰ χαραγμένο, πού τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴ χαρὰ καὶ τὴν εὐτυχία δὲν θάπρεπε νὰ τὸν πλημμυρίζῃ. Βασάνισε ὁμῶς τὸν ἑαυτό του τόσο πολὺ μὲ φόβους καὶ παράλογες ἀμφιβολίες, ὥστε τὰ καλύτερα χρόνια τῆς ζωῆς του νὰ μείνουν ἄγωνα, στεῖρα, μαρτυρικά.

Τὸ σύμπλεγμα κατωτερότη- τος μπορεῖ νὰ συγκαλύψῃ τὸ μῖσος πρὸς τὸ ἐγὼ

Ὑπάρχουν ἄπειροι τρόποι μὲ τοὺς ὁποίους δείχνουμε περιφρόνησι καὶ σκληρότητα πρὸς τὸν ἑαυτό μας ἀντὶ γιὰ σεβασμὸ καὶ καλωσύνη. Τὰ συναισθήματα κατωτερότητος ἀποτελοῦν τὰ συνηθέστερα συμπτώματα μίσους πρὸς τὸν ἑαυτό μας. Πόσες φορὲς δὲν ἀποδίδουμε στοὺς γύρω μας ἱκανότητες καὶ δυνάμεις πού δὲν τὶς ἔχουν! Αἰσθανόμαστε τότε κατ' ὅσον τοὺς καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸν αὐτοῦποθιβασμὸ καὶ τὴν αὐτοπεριφρόνησι πηγάζει μιὰ ἀτέλειωτη τραγωδία. Ποθοῦμε νὰ γίνουμε σὰν κι' αὐτοὺς· νὰ ἀγοράσουμε τὰ ἴδια φορέματα καὶ τὰ ἴδια ἑπιπλά· νὰ μιλοῦμε καὶ νὰ ἐνεργοῦμε ὅπως ἐκεῖνοι. Ἡ ὑπερβολικὴ ἰδέα πού ἔχουμε γιὰ τὶς ἱκανότητές τους ἀποτελεῖ ὄπλο πού τὸ χρησιμοποιοῦμε κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας μέσα σ' ἕνα ὄργιο αὐτοκριτικῆς καὶ αὐτομαστιγώσεως στὸ βωμὸ μιᾶς ξένης προσωπικότητος. Ἡ πλάνη ἐδῶ ἔγκειται στὸ ὅτι ἔχουμε τὴν τάσι νὰ θεωροῦμε τὸν ἑαυτό μας ἀνεπαρκῶς ἐξελιγμένο καὶ γεμάτο ἐλαττώματα καὶ τοὺς ἄλλους τέλειους, ἢ τουλάχιστον ἐφοδιασμένους μὲ τὸ ἐπίχρισμα ἐκεῖνο πού τοὺς ἐξασφαλίζει τὴν ἐπιτυχία. Ἄν μπορούσαμε νὰ συνειδητοποιήσουμε ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, φέρνουν μέσα τους τὰ ἱχνη ἀπὸ τὶς μάχες πού ἔχασαν—καὶ πού δὲν εἶναι λίγες—ἀσφαλῶς δὲν θὰ κρίναμε τὸν ἑαυτό μας τόσο σκληρὰ.

Παραδείγματα αὐτοῦποτιμήσεως συναντοῦμε κάθε μέρα. Τὸ συνηθέστερο ἀπὸ ὅλα εἶναι ἡ πε-

ρίπτωσι τοῦ κοριτσιοῦ πού αἰσθάνεται τόσο μεγάλη κατωτερότητα, ὥστε νὰ νομίζῃ ὅτι γιὰ πάντα θὰ μείνῃ ἀνάξια γιὰ ἕναν καλὸ σύντροφο. Κατὰ συνέπεια μαλλώνει μὲ κάθε καλὸ ὑποψήφιο σύζυγο καὶ μηχανεύεται πὺρ καὶ λάσπη γιὰ νὰ καταστρέψῃ ἀκριβῶς ἐκεῖνα τῆς τὰ προσόντα πού τὴν κάνουν ἀληθινὰ ἀξία καὶ ἱκανὴ γιὰ ἕνα εὐτυχισμένο γάμο. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πολλὰ παραδείγματα: ἡ περίπτωσι τοῦ ἐπιχειρηματία πού φοβάται νὰ ἀνοιχθῇ καὶ νὰ ἐπωφεληθῇ ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὶς πρὸς συνηθισμένες εὐκαιρίες, θέβαιος γιὰ τὴν ἀναπόφευκτη ἀποτυχία του· τοῦ ἐπιχειρηματία πού εἶναι πάντα θέβαιος ὅτι οἱ ἱκανότητες καὶ οἱ ἰδέες του εἶναι κατώτερες ἀπὸ τὶς ἰδέες τῶν συναδέλφων του· τοῦ ἔξυπνου νέου πού φοβάται τὶς ἐξετάσεις τοῦ σχολείου του· τῆς χαριτωμένης γυναικὸς πού ὑποτιμᾷ τὶς κοινωνικὲς τῆς ἱκανότητες ὅταν τὶς συγκρίνῃ μὲ τὶς ἱκανότητες τῶν ἄλλων γυναικῶν. Ὅλες αὐτὲς οἱ εὐαίσθητες ἀνθρώπινες ὑπάρξεις κατὰ βάθος μισοῦν τὸν ἑαυτό τους, τὸν ὁποῖο σὰν σκληροὶ δικασταὶ ἀνακρίνουν καὶ καταδικάζουν.

Σ' ἕναν ἀπ' αὐτοὺς πού προχωροῦν στὴ ζωὴ σὰν ὑπνωτισμένοι ἀπὸ τὶς σκέψεις αὐτῆς τῆς κατωτερότητος καὶ μποροῦσαμε νὰ εἰποῦμε: «Εἶναι καταπληκτικὰ παράδοξο ὅτι κανεὶς δὲν σὲ βλέπει μὲ τὸν τρόπο πού ἐσὺ βλέπεις τὸν ἑαυτό σου. Στὴν πραγματικότητα εἶσαι καὶ δυνατός καὶ ἔξυπνος καὶ ἔχεις ἐπιτύχει στίς προσπάθειές σου. Ἐχεις σπῆτι, ἐπάγγελμα, φήμη. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού σὲ ἀγαποῦν καὶ σὲ ἐκτιμοῦν γι' αὐτὸ ἀκριβῶς πού εἶσαι. Δὲν εἶναι, λοιπόν, τραγικὸ μόνον ἐσὺ νὰ βλέπεις τὸν ἑαυτό σου μέ-
σα ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ αὐτὸ πρίσμα;

Οί πληροφορίες που έχεις για τον έαυτό σου δεν είναι σωστές. "Αφησε αυτή την άπαισιόδοξη στάση, πάρε τη θέση που σου αρμόζει ανάμεσα στους ώριμους ανθρώπους και κατάλαβε ότι είσαι προικισμένος με αρκετά προσόντα για ν' αντιτεωπίσεις τα προβλήματα της ζωής. Είσαι καλύτερος, ικανώτερος, δημιουργικώτερος από ό,τι φαντάζεσαι!»

Αυτές οι σκοτεινές και συγκεχυμένες αγωνίες και η παρά φύσιν στάση απέναντι στον έαυτό μας δημιουργούνται με διάφορους τρόπους. "Ας υποθέσουμε, παραδείγματος χάριν, ότι ένα παιδί χάνει τον πατέρα του και ότι αντί να του δώσουν μια λογική εξήγηση για το θάνατο αυτό, το αφήνουν με το συναίσθημα του μυστηρίου. Το παιδί θα καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο πατέρας του το έγκυκατέλειψε. Το πράγμα όμως δεν σταματά εδώ και όταν μεγαλώσει, άνδρας πιά, άσυνείδητα θα έχει πάντα το φόβο μήπως οι φίλοι του, οι προϊστάμενοί του, ή κοινωνία των έξοστρακίσουν. "Ετσι εξ αίτιας μιας παιδικής παρανοήσεως, ο άνθρωπος χάνει τον αυτοσεβασμό του. Σαν παιδί, δεν κατάλαβε ότι ο πατέρας του δεν τον χωρίστηκε με τη θέλησή του. Νόμισε ότι τον έγκυκατέλειψε, έπειδή δεν τον αγαπούσε και η παιδική αυτή σκέψη άφησε για πάντα τα ίχνη της στην ψυχή του.

"Αν θελήσουμε να εξετάσουμε λεπτομερέστερα το ζήτημα, μπορούμε να βρούμε πολλές άλλες πηγές της αυτοδιαστροφής του ανθρώπου. "Ας πάρουμε την περίπτωση κάποιου που στην παιδική του ηλικία τον είχαν κάμει να πιστέψει ότι τον αγαπούσαν υπό όρους, έφ' όσον δηλαδή ανταποκρινόταν στις απαιτήσεις των γο-

νών του. Το αποτέλεσμα ήταν να γίνη ένας ψυχρός ύπολογιστής και άσπλαχνος εργοδότης που ζητούσε να άποκτᾷ όλο και περισσότερη δύναμη για να αντισταθμίσει το συναίσθημα της άβελαιότητας που τον βασάνιζε. "Αλλη περίπτωση είναι η γυναίκα που από μικρή έμαθε να νιώθει άνυπεράσπιστη και έξαρτημένη και που ποτέ δεν διδάχτηκε την αυτοπεποίθηση. Στη ζωή της γίνεται δυστυχισμένη, γιατί συνεχώς ψάχνει από τον ένα γάμο στον άλλο να βρει κάποιο μαγικό και πανίσχυρο προστάτη, ένα θαύμα μέσα στη ζωή.

Ο Δόν Ζουάν που ό πολὺς κόσμος εξετάζοντάς τον έπιφανειακά, τον θεωρεί σαν τον κατ' έξοχήν τύπο του μεγάλου έραστού, ήταν, στο βάθος, ένας άνθρωπος που ποτέ δεν αγάπησε και ποτέ δεν χάριξε την αγάπη που του πρόσφεραν. Οί άμέτρητες κατακτήσεις του άποτελούσαν μια προσπάθεια να κρύψει από τον έαυτό του το γεγονός ότι δεν μπορούσε ν' αγάπησει ούτε να πιστέψει ότι ήταν δυνατό ν' αγαπηθῇ. Η ζωή του στάθηκε μια φυγή και μια αναζήτηση—αναζήτηση της αγάπης και φυγή από τη βελαιότητα ότι στην πραγματικότητα αγάπη δεν υπήρχε.

"Εχει μεγάλη σημασία για όλους μας να μπορούμε να αναγνωρίζουμε πότε φεύγουμε από το σωστό δρόμο όσον άφορᾷ τη στάση μας απέναντι στον έαυτό μας. Μερικοί από μᾶς νομίζουν ότι αγαπούν τον έαυτό τους τη στιγμή που τον στραγγαλίζουν με τη νοσηρή τους αυτοκριτική. Νοιώθουμε σκληρή περιφρόνηση για τις ικανότητες και τις άρετές μας ή γινόμαστε άσυνείδητα θύματα ενός έγωκεντρισμού που παρᾷ-

ει τη δραστηριότητά μας. "Όταν έλευθερωθούμε από τη σφαλερή αγάπη του έγώ μας—που άποτελεί τον ναρκισσισμό—και από το καταστρεπτικό μίσος προς τον έαυτό μας—που άποτελεί τον μαζοχισμό—τότε άποκτούμε για πρώτη φορά τη δυνατότητα να είμαστε φίλοι και με τον έαυτό μας και με τους άλλους, τότε αρχίζουμε να θρίσκουμε το σωστό δρόμο της αγάπης. Η αγάπη αυτή προϋποθέτει πολλά πράγματα, πρώτα από όλα όμως στηρίζεται στον αυτοσεβασμό. Κανείς δεν μπορεί νάχη αυτοσεβασμό αν δεν μάθει την τέχνη της άπαρνήσεως και της αυτοπαράδοχης.

Η άπαρνησι της άνωριμότητας

"Όποιος θέλει να κερδίσει την ψυχική του γαλήνη πρέπει να μάθει ν' άπαρνιέται όρισμένα πράγματα, για να μπορη έτσι να χαίρεται άσφαλέστερα και πληρέστερα τα άλλα. Το ότο είναι ένα σημαντικώτατο και δύσκολο θέμα. Στην παιδική μας ηλικία ζούσαμε σ' έναν κόσμο όπου κυρίαρχουσιν οι έπιθυμίες μας. "Όταν κλαίγαμε, μᾶς έδιναν να φᾶμε· όταν φοβόμαστε, μᾶς προστάτευαν και μᾶς άπαρηγορούσαν· όταν είμασταν άρρωστοι, μᾶς φρόντιζαν και μᾶς περιποιόνταν. Δεν είχαμε παρά να κλάψουμε και άμέσως όλοι οι μεγάλοι που ένδιαφέρονταν για μᾶς τρέχαν κοντά μας, πρόθυμοι να ικανοποιήσουν τις έπιθυμίες μας. Το παιδί δεν γνωρίζει ότι πολλές φορές θρίσκεται κανείς στην ανάγκη ν' άπαρνηθῇ όρισμένα αγαθά ή ν' αναβάλει την ικανοποίησι μιάς έπιθυμίας του. "Όσο όμως μεγαλώνει κανείς, μαθαί-

νει ότι σε κάθε βαθμίδα της ανθρώπινης εξέλιξεως καλείται να κάνει μια έπιλογή αγαθών και να θυσιάσει όρισμένα άπ' αυτά προς χάριν άλλων.

Μιά από τις πιό έξυπνες παρατηρήσεις του φιλοσόφου Σανταγιάννα είναι ότι η μεγάλη δυσκολία της ζωής δεν έγκειται στην έκλογή μεταξύ καλού και κακού, αλλά μεταξύ καλού και καλού. Παραδείγματος χάρι, ένας άνθρωπος θέλει ν' άφιέρωση τις δημιουργικές του ικανότητες για να γίνη μεγάλος Σαίξπηρικός ήθοποιός, ή δυνατός ιεροκήρυκας. Είναι φανερό ότι δεν μπορεί να γίνη και τα δύο. "Όταν όμως είναι κανείς παιδί δεν έχει συνείδηση ότι μια έπιθυμία μπορεί ν' αναί έντελώς άσυμβίβαστη με μια άλλη και ότι, έπομένως, πρέπει να μάθει να εκλέγη ανάμεσα στις έπιθυμίες αυτές.

Ο νέος μπορεί να ταλαντεύεται ανάμεσα σε πολλά και ποικίλα έπαγγέλματα και να τα φαντάζεται όλα κατάλληλα γι' αυτόν και για το μέλλον του. Ο άνθρωπος που θέλει να έπιτύχη στη ζωή πρέπει να άπαρνηθῇ τους πολλούς δρόμους που του ανοίγονται, για να διακριθῇ σε έναν. Το ίδιο ισχύει και στον συναισθηματικό κόσμο. Ένώ ταιριάζει και είναι φυσικό στο νέο ν' αλλάξει το αντικείμενο της αγάπης του, είναι τραγικό για τον ώριμο άνθρωπο, που ζει στην κοινωνία μας όπου επικρατεί η μονογαμία, να έξακολουθήσει το παιγνίδι αυτό του νέου και να θυσιάσει τον έαυτό του και την οικογένειά του στο βωμό των άσταθών του αίσθημάτων και όνείρων.

Ο χρόνος προχωρεί σαν το βέλος και δεν μᾶς έπιτρέπει να ξα-

ναγυρίσουμε στον ξεπερασμένο παιδικό ή νεανικό εαυτό μας. 'Ο άνδρας που προσπαθεί να ξαναγυρίσει στην αμεριμνησία του νέου και η γυναίκα που ντύνει τα συναισθήματά της με τα κουκλίστικα ρούχα των παιδικών της χρόνων αποτελούν αγωνιώδεις μορφές που προσπαθούν να αλλάξουν την πορεία του χρόνου. Οί άνθρωποι αυτοί δεν ξμαθαν ακόμη ν' απαρνιούνται τις επιθυμίες τους εκείνες που μολονότι ήταν φυσικές στην παιδική τους ηλικία, είναι έντελως ασυγχώρητες στην ώριμη ηλικία. 'Ο άνθρωπος, πριν περάσει την πόρτα της ώριμης αγάπης και της ζωής, πρέπει να περάσει και να κλείσει πίσω του πολλές άλλες πόρτες.

Κανείς δεν μπορεί να επιτύχει πραγματικά πριν μάθει να ξεχωρίζει τη συνέπεια από την ασυνέπεια. 'Ο ώριμος άνθρωπος πρέπει να αναλαμβάνει καθήκοντα και ευθύνες και να προχωρήσει στην ολοκλήρωσή του στον τομέα που διάλεξε—στον τομέα της αγάπης και του γάμου και του επαγγέλματος και των άλλων του ένασχολησέων. Πρέπει να μπορεί, όχι μόνο να λέει, αλλά και να συνειδητοποιήσει θεατιά μέσα του ότι δεν είναι πια ένα ανεξέλικτο και ανεξάρτητο άτομο. "Ενας τέτοιος άνθρωπος πρέπει να λέει: «Κάθε τι που κάνω είναι σαν την πέτρα που πέφτοντας στο νερό προκαλεί όλο και μεγαλύτερες ρυτιδώσεις στα νερά άλλων υπάρξεων».

Πολλές φορές είναι οδυνηρό και φοβερά δύσκολο να απαρνηθεί κανείς τον ρωμαντικό προσανατολισμό της φανταστικής του ζωής. Βέβαια κανείς δεν βλέπεται αν σ' ένα ονειροπόλημα ιδούμε για μία στιγμή τον εαυτό μας

σαν μεγάλο κατακτητή γυναικων, σαν ήρωα, σαν περίφημο έπιστήμονα, ή σαν ότιδήποτε άλλο ελπίζαμε κάποτε ότι θα γίνουμε. Αυτό όμως που είναι μάταιο και επικίνδυνο είναι η προσπάθεια να πραγματοποιήσουμε τα φαντασιοκοπήματα της παιδικής μας ηλικίας και η απόπειρα να καταργήσουμε τα όρια που ο ώριμος άνθρωπος πρέπει να θάξει ανάμεσα στο δυνατό και στο αδύνατο.

Τέλος, δεν πρέπει να διεκδική κανείς υπερβολικά δικαιώματα κυριότητας απέναντι στα παιδιά του, στους φίλους του, ακόμη και στη γυναίκα του. Και αυτό δεν πρέπει να το κάνει μόνο επιφανειακά. Πρέπει μέσα από την καρδιά του να θροντοφωνήσει ένα «όχι» στις απραγματοποίητες επιθυμίες και φιλοδοξίες του και να αναγνωρίζει με σταθερότητα την σημασία και τη θυσία που προϋποθέτει η στάση του αυτή.

Πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην απάρνηση και στην καταπίεση μιας επιθυμίας. "Οποιος καταπιέζει όλες τις φιλοδοξίες και τις επιθυμίες του και αρνείται σ' αυτές κάθε στοιχείο πραγματικότητας θα γίνει δυστυχής. 'Αντίθετα, όποιος ένσυνειδητα εγκαταλείπει τις απραγματοποίητες και ανάξιες επιθυμίες του, ισχυροποιεί τον εαυτό του, γιατί αντιμετωπίζει τη ζωή όπως ακριβώς είναι. 'Ο άνθρωπος που έχει τη δύναμη να πη στον εαυτό του: «Ξέρω ότι μέσα μου υπάρχουν ακόμη απομεινάρια από τη νεανική μου ηλικία, ξέρω όμως ακόμη ότι είναι δυνατό να καταστρέψω τη ζωή μου καθώς και τη ζωή άλλων, αν παραινωρίσω το γεγονός ότι είμαι πια ώριμος άνθρωπος και γι' αυτό, προς χάριν μιας διαρκέστε-

ρης ευτυχίας, με όλη μου την καρδιά θυσιάζω τους εφήμερους πειρασμούς», αυτός ο άνθρωπος έχει πετύχει τη λογική και δημιουργική απάρνηση ώρισμένων επιθυμιών του. 'Ελευθερώνεται κανείς από μια έσωτερική σύγκρουση μόνο όταν αντιμετωπίσει κατά πρόσωπο την ανάγκη να την απαρνηθεί πραγματικά και πείση τον εαυτό του ότι τουτό είναι θασικό για να κερδίσει την αληθινή και μόνιμη ευτυχία. 'Ο έπιστήμων εγκαταλείπει την εγκόσμια φήμη για την κοπιώδη αναζήτηση της αλήθειας. 'Ο ιδεολόγος υπομένει την όργη του πλήθους επιμένοντας στην άκαμπτη ήθική του. Και οι δύο αποτελούν παραδείγματα ανθρώπων που έχουν δημιουργικά απαρνηθεί ώρισμένες επιθυμίες τους, ανθρώπων που έχουν μάθει να ζουν όχι για τη φθαρτή έκταση της στιγμής αλλά για τις αιώνιες αξίες, τις μόνες πηγές αυτοσεβασμού και ψυχικής ειρήνης.

Η παραδοχή του εγώ

"Ενας άλλος δρόμος για τον αυτοσεβασμό ανοίγεται με την παραδοχή των ατελειών και των προτερημάτων μας. Οί περισσότεροι άνθρωποι δίδουν διπλή έρμηνεία του εαυτού μας. "Εχουν κατασκευάσει δυο εικόνες του εγώ τους που τις έχουν κρεμάσει σε δυο ξεχωριστά δωμάτια. Στο ένα δωμάτιο είναι κρεμασμένη η εικόνα των προτερημάτων τους, ζωγραφισμένη με ζωηρά χρώματα και χωρίς σκιές. Στο άλλο δωμάτιο είναι κρεμασμένος ο μουσαμάς της αυτοκαταδίκης τους, ζωγραφισμένος έξ' ίσου αφύσικα με σκούρα πράσινα και μαύρα

χρώματα, με χωρίς φως και τεχνική.

'Αντί να έχουμε τις δυο αυτές εικόνες ξεχωριστά, πρέπει να τις έχουμε μαζί, να τις κοιτάζουμε συγχρόνως και σιγά - σιγά να τις συγχωνεύσουμε σε μία. Στις αισιοδοξίες μας φοβόμαστε να δεχθούμε την ενοχή, το μίσος και τη ντροπή σαν στοιχεία της προσωπικότητός μας' στις απαισιοδοξίες μας πάλι, φοβόμαστε να αναγνωρίσουμε στον εαυτό μας την καλωσύνη και τα προτερήματα με τα οποία είναι προικισμένος. 'Από τώρα κιόλας, πρέπει ν' αρχίσουμε να κατασκευάζουμε την καινούργια μας εικόνα. Να παραδεχθούμε και να γνωρίσουμε τον εαυτό μας όπως ακριβώς είναι. Είμαστε σχετικά και όχι απόλυτα πλάσματα. Το κάθε τι που κάνουμε έχει το στοιχείο της ατέλειας. Πόσο συχνά οι άνθρωποι δεν προσπαθούν ανόητα να συναγωνισθούν το Θεό και δεν θέτουν στον εαυτό τους απαιτήσεις που μόνον ο Θεός θα μπορούσε να θέσει στον 'Εαυτό του, απαιτήσεις σκληρές, που προϋποθέτουν την απόλυτη τελειότητα! Μέσα σ' όλους μας υπάρχει από ένας μικρός τύραννος, ένας κριτικός και ένας μάρτυρας. 'Υπάρχουν στιγμές που θέλουμε να κυριαρχήσουμε και να κάμουμε τους άλλους να υποφέρουν. 'Ωστόσο αυτές οι επιθυμίες μας μπορούν και πρέπει να εξαφανιστούν μπροστά στη γενική μας καλωσύνη.

Πολλοί είναι δυστυχείς, επειδή, κρίνοντας από την αντιπάθεια που καμιά φορά τους κυριεύει, θεωρούν τους εαυτούς τους κακούς ανθρώπους. "Όπως όμως έλεγε ο 'Αριστοτέλης «Ένα χελιδόνι δεν

φέρνει την άνοιξη». Πάνε πολλά χρόνια τώρα που ο "Εντμοντ Μπάρκ προειδοποίησε την ανθρωπότητα για τον κίνδυνο που δημιουργούν στην κοινωνία οι σφαλερές γενικεύσεις και η εκτίμηση μιας ολόκληρης φυλής από λίγα ανεπιθύμητα μέλη της. Σήμερα πρέπει με τον ίδιο τρόπο να αναγνωρίσουμε τον κίνδυνο της γενικεύσεως, όσον αφορά την προσωπικότητα του ατόμου. 'Η έλευθερία που θα επιτύχουμε είναι μεγάλη όταν συνειδητοποιήσουμε ότι δεν υπάρχει λόγος να αισθανόμαστε ήθικα κατώτεροι επειδή καμιά φορά γεννιούνται στην ψυχή μας συναισθήματα αντιπαθείας και έχθρότητας προς τον έαυτό μας και προς τους άλλους. 'Όταν αναγνωρίσουμε την πραγματική σημασία των συναισθημάτων αυτών δεν θα υπάρχει πιά ανάγκη να προσποιούμαστε ότι είμαστε κάτι που δεν είμαστε. Είναι αρκετό να είναι κανείς αυτό που είναι! 'Η άκαμπτη υπερηφάνεια αποτελεί τον μεγαλύτερο έγχρο του έαυτού μας. 'Αντίθετα, η ταπεινότητα που δεν ζητά το αδύνατο και ακατόρθωτο, αποτελεί τον μεγαλύτερο σύμμαχο της ψυχικής ηρεμίας.

Δεχόμαστε με τη μεγαλύτερη εύκολία το γεγονός ότι ο κόσμος παρουσιάζει ποικιλία, έχει διάφορες φυλές, πολιτισμούς και ήθη. Στην 'Αμερική χαίρομαστε την ποικιλία και πολλαπλότητα αυτή που αποτελεί το χαρακτηριστικό της έθνικής μας ύποστασης. Πρέπει να μάθουμε να δεχόμαστε αυτή την πολλαπλότητα και σαν χαρακτηριστικό του ίδιου του έαυτού μας και να μη μάς τρομάζει ή αλήθεια ότι, σαν άνθρωποι, έχουμε ποικιλία διαθέσεων, κινήτρων και συναισθημάτων.

'Αργά-άργά και με δυσκολία συνηθίζει κανείς να σκέπτεται έτσι. 'Ένας ψυχίατρος της Νέας 'Υόρκης αναφέρει την περίπτωση ενός ανθρώπου τον οποίο θεράπευε για αλκοολισμό επί δύο χρόνια. Μια μέρα ο άσθενής έφερε στο γιατρό το νέο ότι την προηγούμενη τον ξδιωξαν από την εργασία του. «Ξέρεις, γιατρέ, είπε, αν αυτό μου συνέβαινε πριν από ένα χρόνο δεν θα μπορούσα να το άντέξω. Θα το έβριχνα στο πιστό. Είναι αλήθεια ότι και χθές ένοιωσα μια τέτοια επιθυμία, στο τέλος όμως σκέφθηκα ότι αν δεχόμουν την άτυχία αυτή χωρίς να της δώσω μεγαλύτερη σημασία από όση έχει, θα αισθανόμουν πολύ καλύτερα. 'Η άτυχία αυτή, όπως και κάθε επιτυχία, είναι μια μεγάλη πείρα στη ζωή, είναι κάτι ανθρώπινο».

Ο γιατρός θεώρησε τα λόγια αυτά αναμφισβήτητο σημείο προόδου του άσθενούς του σχετικά με τη στάσι του απέναντι στη ζωή. 'Αργότερα ο άσθενής αυτός, σε μια άλλη περίπτωση, έκαμε ακόμη ένα βήμα πρόοδου, πράγμα που απέδειξε ότι η πρόγνωση του γιατρού ήταν σωστή. "Αν μάθη κανείς ν' αγαπά τη ζωή μ' όλες της τις μεταπτώσεις, ούτε η άποτυχία ούτε η επιτυχία θα μπορέσουν να τον θλάσουν. "Αν δεχθούμε την πολλαπλότητα της ψυχής μας, θα μάθουμε να παίρνουμε και τις μελαγχολίες μας και τις κακίες μας και τις αντιπάθειές μας σαν περαστικές καταστάσεις και θα πάψουμε να ζητούμε την εϋθραυστη εκείνη τελειότητα που μπορεί να μάς οδηγήσει στην έπιελπισία. Στη ζωή του ανθρώπου υπάρχουν μεταπτώσεις από την άποτυχία στην επιτυχία. Και τις δυο πρέπει να τις δέχεται κανείς ψύχραιμα, προσπαθώντας να τονίσει

περισσότερο την επιτυχία, στηριζόμενος στη γνώσι του έαυτού του.

'Η θρησκεία πρέπει να δώσει μεγάλη προσοχή στο ζήτημα της αγάπης που ο άνθρωπος πρέπει να έχει προς τον έαυτό του, γιατί ένόσω οι άνθρωποι εξακολουθούν να συμπεριφέρονται άσχημα προς τον έαυτό τους, δεν είναι δυνατόν να μάθουν να συμπεριφέρονται καλά προς τους άλλους. "Αν κανείς δεν αγαπά τον έαυτό του, πώς μπορεί ν' αγαπήσει τον πλησίον του σαν τον έαυτό του;

Το «εγώ» μοναδική πηγή της αγάπης.

Μου φαίνεται ότι έχουμε ίσως τρομοκρατηθεί από το εξιδανικευμένο είδωλο του ανθρώπου που μάς προβάλλει η θρησκεία του Δυτικού κόσμου. Και επειδή μια από τις βαθύτερες ανάγκες του ανθρώπου είναι η ανάγκη της εξομοιώσεως, ο άνθρωπος ψεύδεται προς τον έαυτό του όσον αφορά και την ίδια του τη φύσι για να εξομοιωθεί προς το τεχνητό και άνεδαφικό ιδανικό της θρησκείας. 'Η σύγκρουσι αυτή αποτελεί τον σοβαρότερο λόγο της ανησυχίας μας. Τη σύγκρουσι αυτή πρέπει να άρουμε για να πετύχουμε την ψυχική μας γαλήνη.

Πρέπει ν' αρχίσουμε με την πίστι ότι το «εγώ» αποτελεί τη μοναδική πηγή αγάπης σε κάθε άνθρωπο. Αυτό το «εγώ» πολύ συχνά η κοινωνία προσπαθεί να το τσακίσει. Χρέος μας είναι να αντισταθούμε με όλες μας τις δυνατότητες στην καταπιεστική και καταστρεπτική τάσι της εξομοιώσεως.

Πιστεύω ότι ο άνθρωπος είναι προικισμένος με άπειρες δυνατότητες και ότι, όταν εκπαιδευθεί

καταλλήλως, δεν υπάρχει σχεδόν τίποτε ακατόρθωτο γι' αυτόν.

Όστόσο, πρέπει να καταλάβουμε ότι ανάμεσα σ' αυτά που ο άνθρωπος μπορεί να κάμη και σ' αυτά που κάνει υπάρχει ένας ολόκληρος πολιτισμός που το άτομο πρέπει να τον άφομοιώσει. Κατά την άφομοίωσι αυτή, κατά την περίοδο του «έκπολιτισμού» γίνεται το παρασπράτημα. Το εκπαιδευτικό σύστημα που εφαρμόζουμε (και σ' αυτό περιλαμβάνεται το σπίτι, το σχολείο, ή εκκλησία και οι άλλοι πολιτισμικοί παράγοντες) έχει την τάσι να καταποντίσει και να καταπνίξει την ατομικότητα, το εγώ και τις δυνατότητες του ανθρώπου. 'Η καταπληκτική δύναμι της ατομικότητας, οι κλίσεις της και οι ροπές της σχεδόν ποτέ δεν λαμβάνονται υπ' όψι. 'Η μητέρα μαλώνει το παιδί της όταν την ρωτά πολλές φορές «γιατί»· ο πατέρας το δέρνει όταν μείνη πολλή ώρα έξω από το σπίτι «έξερευνώντας» το γειτονικό λατομείο· ο δάσκαλος το θάζει τιμωρία γιατί ζωγράφιζε ένα καραβάκι αντί να μάθη τον Πυθαγόρειο πίνακα. Με την εξομοίωσι αυτή που επιβάλλεται με τόσους τρόπους εις βάρος της εξέλιξεως της ατομικότητας η κοινωνία κατασκευάζει τους «καλούς» πολίτες. 'Ο πολιτισμός, παρεμποδίζοντας την ανάπτυξι των δυνατοτήτων του ανθρώπου από τη στιγμή που θα γεννηθεί ως τη στιγμή που θα πεθάνη, αποτυπώνει στην ψυχή του ένα πρότυπο τόσο άκαμπο, που συχνά τον κάνει άντικα νο να έκφραση τον άληθινό έαυτό του καθ' οίονδήποτε τρόπο. 'Η αντίδρασι που παρουσιάζουν στην ελεύθερη εξέλιξι του ανθρώπου οι υπεύθυνοι για την άγωγή του, δεν

είναι βέβαια ένσυνείδητη. Νομίζουν κι'αυτοί ότι έτσι κάνουν το χρέος τους. Τελικά νικούν μόνον εκείνοι που δεν χάνουν την πίστη στην ατομικότητά τους. 'Αλλά στον αγώνα αυτό το άτομο πρέπει να καταναλώσει τεράστιες δυνάμεις.

Διευκολύνεται κανένας στην προσπάθειά του να αποκαταστήσει σχέσεις ειρήνης με τον έαυτό του, αν χωνέψει ότι, από τον αγώνα αυτό της αυτοανακαλύψεως δεν πρόκειται κατ' ανάγκη να προέλθουν κανένας δαίμονας ή κανένας άγιος. Γι' αυτό δυο είναι οι έντολές που πρέπει να χαράξουμε στην ψυχή μας: 1) «Να σέβεσαι τον έαυτό σου» 2) «Έχε αυ-

τοπεποιθήσι». Να σέβεσαι τον έαυτό σου με όλες του τις ατέλειες και τα προτερήματά του. Έχε αυτοπεποιθήσι για να μπορέσεις να κυριαρχήσεις σε όλα τα ανεπιθύμητα στοιχεία του χαρακτήρα σου, για να επιτύχης την έσωτερική αξιοπρέπεια και για να εμπνεύσης στους γύρω σου την εμπιστοσύνη. Με τη στάσι αυτή εξουδετερώνει κανείς την τόσο ανθρώπινη—όπως είδαμε—τάσι προς την αυτοπεριφρόνησι και φθάνει στην άληθινή αγάπη που πρέπει να έχει ο καθένας για τον έαυτό του, αγάπη που ούτε υπερτιμά τις ικανότητές του, ούτε υποτιμά την αξία του.

Αυτή η ιστορία κυκλοφορούσε στην ανατολική ζώνη της Γερμανίας :

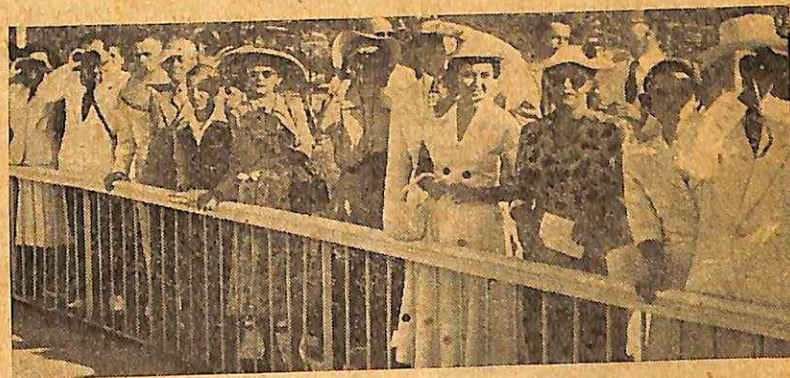
Ένας ζητιάνος, λέει, καθόταν μια μέρα στα σκαλοπάτια μιάς εκκλησίας της Μόσχας. Έκείνη την ώρα πέρασε ένας άστυφύλακας.

- Τί κάνεις εκεί ; τόν ρώτησε.
- Προσεύχομαι, σύντροφε. Προσεύχομαι...
- Και για ποιόν προσεύχεσαι ;
- Για τα Σοβιέτ, σύντροφε.

- Βλάκα. Και νομίζεις πως τα Σοβιέτ έχουν ανάγκη από τις προσευχές σου ; Έσύ το ίδιο θα έκανες και για τους Τσάρους, στα νειάτα σου.
- Βέβαια, σύντροφε, βέβαια. Πάντα προσευχόμουν για τους Τσάρους.
- Και όμως ξέρεις τί έπαθαν οι Τσάροι με όλες σου τις προσευχές.
- Ο ζητιάνος χαμογέλασε.
- Άν το ξέρω σύντροφε ; και βέβαια το ξέρω...

Figaro Litteraire

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ ...

ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΚΑΙ

ΟΙ ΔΕΚΑ ΚΟΜΨΟΤΕΡΕΣ ΑΘΗΝΑΙΕΣ

Μπορεί κανείς να πει ότι με την επανάληψη των Ιπποδρομιών ξανάρχισε στας Αθήνας κάποια κοσμική κίνηση. Ο θερινός κινηματογράφος, τα ζαχαροπλαστεία, μία συναυλία άργα και πού, κανένα καμπαρέ ή ταβερνάκι, μοναδικά μεταπολεμικά γλέντια, δεν βοηθούσαν εις το «να φανή» και πολύ η τουαλέττα; Άν και, όπως το λέγαμε τον περασμένο μήνα, η άληθινά κομψή γυναίκα είναι πάντα καλοντυμένη, άσχετως από περιβάλλον, και δεν άσχολεϊται, ή τουλάχιστον, δεν μοιάζει ν' άσχολεϊται με επίδειξι ντυσίματος.

Οι κούρσες πάντοτε, σε όλα τα μέρη, δίδουν ευκαιρία να φανή ή κομψή γυναίκα, να επιδειχθί το «μαννεκέν», να πρωτοεμφανισθί ή καινούργια μόδα. Διότι υπάρχει εύρυχωρία, φώς και ώρα πολλή. Βράδυ, σε κλειστή αίθουσα με πολύν κόσμο, λίγο φώς, μόνο

το μάτι το εξησκημένο ξεχωρίζει το κάθε φουστάνι, την κάθε ώραία εμφάνισι. Στις κούρσες όμως κάθε συνδυασμός όμορφης γυναίκας και ώραϊου φουστανιού φαντάζει σαν να πέφτη επάνω του προβολεύς. Οι ράφτρες των Αθηνών δεν φαίνεται να σκέφθηκαν άκόμη να το εκμεταλλευθούν και να στείλουν τα «μαννεκέν τους» για την πιο άποτελεσματική, εύκολη και οικονομική διαφήμισι που μπορεί να γίνη.

Κάνοντας κριτική γενική του θεάματος που παρουσίαζε ο άθηναικός Ιππόδρομος, πρέπει να όμολογήσουμε ότι ως σύνολον ήταν πολυκαλό. Έμφανίσθηκαν βέβαια και μερικοί καρνάβαλοι, με έξωφρενικά άνσάμπλ,

ΚΟΜΨΕΣ

Ἡ κ. Κωνσταντινίδη καὶ ἡ κ. Πιουριφόου.

ἀλλὰ αὐτοὶ ὑπάρχουν παντοῦ καὶ πάντοτε καὶ στὰ μεγαλύτερα γκαλὰ τῆς παριζιάνικης σαιζόν. Ἐδῶ, ἦταν λίγοι. Ὅπως λίγες ἦταν καὶ οἱ πολὺ ἐξαιρετικὲς ἐμφάνισεις. Ὁ μέσος ὄρος- ἦταν λαμπρός. Ἀπειρα λευκὰ ταγιέρ πολὺ κομψά, πολλὰ λιγὰ φορέματα, ἀπλὰ καὶ δροσερά, πολλὰ νοστιμώτατα ἐμπριμέ, σὲ γραμμὴ «σεμιζιέ». Τὸ θέμα «καπέλλου»

μόνον εἶχε παραμείνει μᾶλλον ἄλυτο, διότι ἐνῶ κυκλοφόρησαν πολλὲς ἐντυπωσιακὲς καπελλίνες, κυκλοφόρησαν ἀλλὰ τόσα ξεσκουφωτὰ κεφάλια. Ἐλειψε ὁ μέσος ὄρος, τὸ καπέλλο τὸ ἀπλὸ καὶ κομψὸ ποὺ συνοδεύει τὸ ἀνάλογο ντύσιμο. Ὑπῆρχαν μερικὲς ἐξαιρέσεις, ἀλλὰ τόσο λίγες...

Κοσμικὴ κίνησις χωρὶς ὀνόματα δὲν γίνεται. Μπορεῖ σὲ πολλοὺς αὐτὴ ἡ ἱστορία νὰ μὴν ἀρέσῃ, καὶ δὲν τοὺς ἀδικῶ. Ἀς μὴν θυμώσουν καὶ ἄς πηδῇσιν ἀπλούστατα τὴ σελίδα, διότι ὁμολογουμένως ἀσχολεῖται μὲ πολὺ ἐλαφρά, ἐπιπόλαια πράγματα. Ἀπολογεῖται, λοιπόν, ἀλλά, δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ἀναφέρῃ μερικὲς Ἀθηναῖες, ποὺ ξεχώριζαν τὴν πρώτη Κυριακὴ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἵπποδρομιῶν. Ἡ κυρία Νάντια Ρήζ, μὲ λευκὸ φόρεμα σὲ ἀπλούστατη γραμμὴ, ἦταν, ὅπως πάντα, ὠραιότατη. Πολὺ νόστιμα ντυμένη, μὲ ἓνα στενὸ φόρεμα ἀπὸ «συρὰ» μενεξεδί, μὲ σάρπα ἀπὸ τὸ ἴδιο, καὶ μικρὸ βελάκι, χωρὶς καπέλλο — μόδα τῆς Δουκίσσης τοῦ Οὐίνδσвор — ἡ δις Τερέζα Ζαρίφη. Ἡ δις Μαργαρίτα Κετσέα, μὲ λευκὸ ταγιέρ, καὶ μικρὴ «τόκ» ἀπὸ λευκὰ φτερά πασπαλισμένη μὲ χρυσό, ἦταν κομφοτάτη, ὅπως καὶ ἡ κυρία Β. Κοζαδίνου, καὶ αὐτὴ μὲ λευκὸ ταγιέρ. Ἡ κυρία Νέλλη Ἡλιάσκου φοροῦσε ἓνα ἀπλὸ ταγιέρ, λιγὸ μπλέ ἀνοικτὸ σὲ πολὺ κομψὴ γραμμὴ, καὶ ἓνα καπέλλο μικρὸ ἀπὸ ψάθα νατυρέλ, στὸν τύπο τῶν κινεζίκων, ποὺ εἶναι τόσο τῆς μόδας ἐφέτος. Ἡ κυρία Ἀλίκη Μπαλτατζή μὲ λιγὸ ταγιέρ, φίνα σιλουέττα. Καὶ ἀκόμη, ἡ κυρία Ἐβάν Χαροκάπου, μὲ ταγιέρ λιγὸ πράσινο σκούρο, σὲ ἴσια γραμμὴ, γαρνιρισμένο μὲ λεπτὸ φυτίλι μαρρόν, καὶ ἓνα κομψὸ ψάθινο καπέλλο στὸν ἴδιο καφετιὸ τόνο, ἡ κυρία Νάδα Παπαδοπούλου, μὲ κόκκινο λιγὸ φόρεμα σὲ ἴσια γραμμὴ καὶ μαύρη καπελλίνα, ἡ κυρία Ἴρις Κοντομίχαλου, μὲ κίτρινο ἐμπριμέ μὲ λευκὰ «πουά» καὶ μικρὴ τόκ στὸ ἴδιο χρώμα, ἡ κ. Στρατάκη, μὲ μαῦρο ταγιέρ καὶ λευκὸ καπέλλο.

ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ

Στὶς ὥραϊες αἰθούσες τοῦ ἀθλητικοῦ περιπτέρου, καὶ στὸ καταπράσινο γκαζόν ποὺ ἀπλώνεται ὁλόγυρα, ἀπόκτημα μοναδικὸ γιὰ τὴν ξεροκαμένη καλοκαιρινὴ Ἀθήνα, μερικὲς σιλουέττες ξεχώριζαν ἰδιαιτέρως. Ἡ κυρία Νίτα Σινιόσγλου, μὲ ἐμπριμέ κίτρινο καὶ μικρὸ μαῦρο ψάθινο καπέλλο, ἡ κυρία Λένα Ράλλη, μὲ γκρι μονόχροο φόρεμα γαρνιρισμένο μὲ πλισσέ, ἡ κυρία Λίλλα Βούλτσου, μὲ ἐμπριμέ κίτρινο καὶ μαῦρο. Καὶ μερικὲς νεώτατες ἐμφάνισεις ποὺ μόλις εἶχαν ἀρχίσει νὰ μπαίνουν στὸ μετελὰ τοῦ σχολείου, τὸν καιρὸ τῶν προπολεμικῶν ἵπποδρομιῶν. Ἡ δις Σόνια Ρήζ, μὲ χαριτωμένη λεπτὴ κορμοστασιά, ἡ δις Ἑλένη Μελά, μὲ φούστα ἐμπριμέ καὶ λευκὴ μπλούζα.

☆

Ἀντιθέτως ἀπ' ὅτι συνηθίζεται, τελειώνω μὲ τοὺς ἐπισήμους. Ἡ κυρία Σοφοκλὴ Βενιζέλου φοροῦσε ἓνα ὠραῖο λευκὸ λιγὸ φόρεμα μὲ ἀππλικασιὸν ἀπὸ μαύρη νταντέλλα. Ἡ κυρία Πιουριφόου, μὲ ἐμπριμέ καὶ πολὺ νόστιμο μικρὸ καπελλάκι. Ἡ κυρία Τούλα Λεβίδη, μὲ κομψὸ κατακόκκινο πλισσέ φόρεμα. Ἐξαιρετικὰ κομψή, ἡ κυρία Γκλάς τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀμερικανικῆς Ναυτικῆς Ἀποστολῆς, μὲ «ντέπιες» ἐμπριμέ γκριζο καὶ μπλέ.

☆

Καὶ τώρα, μιὰ καὶ βρισκόμαστε σ' αὐτὸ τὸ θέμα, ἄς ἀπαντήσουμε σ' ἐκείνη τὴν ἐρώτησι ποὺ ἐτέθη ἀπὸ καιρὸ. Τὴν ἀποφεύγω τὴν ἀπάντησι ἐδῶ καὶ δυὸ μῆνες. Ἀλλὰ ἔχω πολλὰ γράμματα ποὺ ἐπιμένουν: «Ποιὲς εἶναι οἱ δέκα κομψότερες γυναῖκες τῆς Ἀθῆνας»; «Γιατί γράφουν οἱ ἐφημερίδες, πολὺ σοβαρά, στὶς πρώτες σελίδες γιὰ τὶς κομψότερες κυρίες τῆς Νέας Ὑόρκης, τοῦ Παρισιῦ, τοῦ Λονδίνου, τοῦ κόσμου ὅλου, καὶ ντρέπονται ν' ἀναφέρουν τὶς Ἀθηναῖες; Τόση ἀπότομη σμνότης, μήπως εἶναι δειλία; Φοβοῦνται ὅταν πῆς γιὰ τὶς «δέκα» τὴν ἐχθρότητα τῶν ὑπολοίπων;».

Αὐτὴ ἡ τελευταία ὑποψία ἔδωσε νέο κουράγιο στὴν στήλη. Ὅχι, δὲν

Ἡ κυρία Α. Μπενάκη.

φοβάται. Πιστεύει ὅτι οἱ δέκα «κομψότερες Ἀθηναῖες» τοῦ 1951 εἶναι σὲ ἀλφαθητικὴ σειρὰ: Οἱ κυρίες Ρένα Ἀνδρέαδη, Καίτη Ἀργυροπούλου, Χριστίνα Γιαννούλη, Νέλλη Ἡλιάσκου, Μαρία Καρέλλα, Ἴρις Κοντομίχαλου, Ἰωάννα Λούρου, Μελίνα Μερκούρη, Ντόλλυ Ρουσσέν, Ντιντὴ Σερπιέρη.

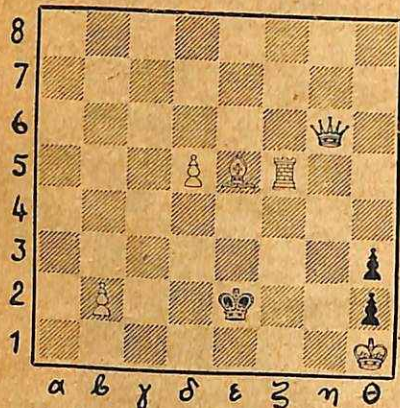
ΣΚΑΚΙ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΡ. 26

OTTO FUSS

ΜΑΥΡΑ (3)

ΛΕΥΚΑ (6)

ΛΕΥΚΑ : Ρ01. Βη6. Πζ5. Αε5. Σ62. 65.

ΜΑΥΡΑ : Ρε2. Σ02. 03.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε τρεις κινήσεις.

Ένα ενδιαφέρον πρόβλημα έξαναγκασμού κινήσεως.

Το «αίνιγματικό» στα κλειδιά των προβλημάτων είναι κάτι το οποίο δεν εκτιμάται αρκετά κατά τη γνώμη μας. Ο λύτης εν τούτοις δεν κυττάζει τόσο τη φόρμα, την κατασκευή της συνθέσεως κ.λ.π. Ο λύτης θέλει να εκπληρωθεί, να μένει κυριολεκτικά «μ' ανοικτό το στόμα» μπροστά από ένα κλειδί το οποίο φαίνεται, εκ πρώτης όψεως, ότι το παράλογο, το απίθανο. Αυτό λοιπόν, που αγαπά ο λύτης, το επέτυχε ο συνθέτης του παροικατώ προβλήματος, που δημοσιεύθηκε στο αμερικανικό περιοδικό «Τσέσ Λάιφ». Παρ' όλη την μεγάλη υπεροχή

των Λευκών η λύσις επιτυγχάνεται μόλις με μία πολύ παράξενη κίνηση.

Αρ. 27. R. KUJOTH (MILWAU-LEE) Λευκά (14) : Ρ05. Βη8. Πζ1. η2. Αγ1. Ι02. ε4. Σ02. 07. γ6. ζ5. ζ6. η7. 04.

Μαύρα (2) : Ρε5. Σ66.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Αρ. 28. G. CHENEY Λευκά (10) : Ρ06. Πζ1. η8. Αε6. 08. Ιζ5. η5. Σζ3. η4. 03.

Μαύρα (1) : Ρζ4.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Ο ΑΤΥΧΟΣ Ι

(Ένα φαιδρό λιντερμέτζο, που παρακολουθήσαμε σε μία παρτίδα καφενείου).

ΛΕΥΚΑ (4) : Ρ07. Π07. Σγ6. 05.

ΜΑΥΡΑ (5) : Ρζ6. Βη1. Σ66. ε5. 02.

ΜΑΥΡΑ : — Δεν νομίζεις πώς θα έπρεπε να εγκαταλείψεις την παρτίδα;

ΛΕΥΚΑ : — Γιατί;... και έπαιξαν χωρίς κανένα ίχνος στενοχώριας. 1) γ6—γ7.

Τά Μαύρα απήντησαν άσπραπιαία. 1)... Βη1—01+ (άπειλούντες τον Π07) κυττάζοντας θριαμβευτικά τη γαλαρία. Άλλα τα Λευκά, σάν να μη συνέβαινε τίποτε απολύτως απήντησαν 2) Ρ07—γ6.

— Δεν έπαιζες τουλάχιστον το Βασίλειό σου στο α8, τώρα είσαι χαμένος : 2)... Β01Χ07.

— Γιατί να είμαι χαμένος; απαντούν τα Λευκά και παίζουν 3) γ7—γ8 Βασίλισσα.

Ο αντίπαλος άρχισε να γελά.

— Μπορούσα να κάνω και δεύτερη Ντάμα, γιατί όμως να σβύ δώσω την εύχρηστη να μου δώσης μερικά σάχ; Γι' αυτό θα σου πάρω πρώτα

τη Ντάμα. 3) Β07—γ2+ 4) Ργ6Χ86...

— Πώς :

Τά Μαύρα εκπλήσσονται προς στιγμήν, και αμέσως μετά :

— Όστε εγκαταλείπεις λοιπόν; 'Η καλύτερα κινήσις, φίλε μου, και μόλις το είπαν έπαιξαν 4)... Βγ2Χγ8.

Γέλια άκράτητα ή γαλαρία διότι τά Λευκά είναι... Πάτ!! και ή παρτίδα νούλα!

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΠΑΡΤΙΔΕΣ

«Όποιος σκάθει το λάκκο...»

Τά παραδείγματα στα όποια πέφτει κανείς καμιά φορά μόνος του μέσα στην παγίδα που προσπαθεί να στήσει στον αντίπαλό του, είναι πάμπολλα στο σκάκι. Γι' αυτό μελετάτε πάντοτε καλά κάθε θέσι προτού παρασύρετε τον αντίπαλό σας.

Στή θέσι αυτή :

ΛΕΥΚΑ (9) : Ρη1. Βη4. Π01. Αγ5. Σα3. 04. ζ3. η2. 04.

ΜΑΥΡΑ (9) : Ρη8. Β07. Πγ8. Α05. Σα4. ε6. ζ6. η7. 07.

Ήτο ή σειρά των Μαύρων να παίξουν :

1)... Β07—05; με την κίνησιν αυτήν ήλπιζαν τά Μαύρα να παρασύρουν τά Λευκά στην κίνησιν Ρ01ΧΑ05 (ε6 δεν μπορεί να πάρη 05) και ν' απαντήσουν τότε με 2)... ζ6—ζ5 έτσι ώστε με την όπισθοχώρησιν της Ντάμας η4 να κερδίσουν τη διαφορά, παρ' όντας τον Πύργο.

Τά Λευκά απήντησαν 2) Ρ01Χ05! προς μεγάλην χαράν των Μαύρων 2)... ζ6—ζ5; 3) Βη4Χη7+!! ΡΧΒ. 4) Αγ5—04+ και ΠΧΒασίλισσα. Άντί λοιπόν να κερδίσουν τά Μαύρα τη διαφορά, έχασαν τελικά ένα κομμάτι!

☆

Είναι γνωστό ότι δεν πρέπει να κυνηγά κανείς ένα κέρδος πιονιού στο στάδιο του ανοίγματος προτού να έχει θγάλει και καλώς τοποθέτηση τά κομμάτια του.

ΛΕΥΚΑ (16) : Ρη1. Βη4. Πα1. ζ1. Α03. η5. Ι01. ζ3. Σα2. 02. γ2. γ5. ε5. ζ2. η2. 02.

ΜΑΥΡΑ (15) : Ρε8. Βγ7. Πα8.

08. Αγ8. ζ8. Ιγ6. ζ5. Σα7. 07. 05. ε6. ζ7. η6. 07.

Σ' αυτή τη θέσι ήτο ή σειρά των Μαύρων να παίξουν. Άντι να πάρουν το πιόνι γ5, που δικαιοματικώς ήτο δικό τους, έσκέφθηκαν να πάρουν και το πιόνι ε5.

Έπαιξαν λοιπόν 1)... Ιγ6Χε5; με την βεβαιότητα ότι το πιόνι γ5 θα πέση όπισθς συντόμως. 'Η συνέχεια όμως ήτο άλλη : 2) Ιζ3Χε5, Βγ7Χε5. 3) Α05—05+ Αγ8—07. 4) Α05Χ07+, Ρε8Χ07. 5) Βη4—α4+!

Ο κόμπος! τον όποιον παρέδωξαν τά Μαύρα! Έάν τώρα Ργ7 χάνεται ή Ντάμα, λόγω Αη5—ζ4. Έάν πάλι Ιγ6—γ8 τότε Βα4—ε8+ ή και πάλι Αη5—ζ4. Τά Μαύρα αναγκάζονται να εγκαταλείψουν.

ΠΑΡΤΙΔΑ

Άπό το δι' αλληλογραφίας διεξαγόμενον Μάτς μεταξύ του Φιλοσκακικού Συλλόγου Άθηνών και του Σκακιστικού Συλλόγου της Χίθερσουμ Όλλανδίας.

Λευκά : ΜΑΥΡΑΓΚΑΣ.

Μαύρα : Α. ΧΑΜΕΡΣ.

1) 04, Ιζ6. 2) γ4, ε6. 3) Ιζ3, 06. 4) Ιγ3, Α04. 5) Βγ2, Α07. 6) Αη5, 06. 7) Α04, Ο—Ο. 8) ε3, 06. 9) Α03, Ι067. 10) Ο—Ο, ΑΧΙγ3. 11) 0Χγ3. γ5. 12) Αη3, 05. 13) γΧ05, εΧ05. 14) Ιε5, γ4. 15) Αζ5, ΙΧ1. 16) ΑΧ1, Αγ8. 17) ζ3, Ρε8. 18) ΑΧΑ, ΠΧΑ. 19) ε4, 0Χε4. 20) ζΧε4, ΙΧε4; 21) ΒΧ1, ζ6. 22) Βη6 και τά Μαύρα εγκατέλειψαν. Σε 22)... ζΧ ε5 άκολουθεί 23) Πζ7 και 24) ΒΧ η7+ μάτ. Μία ωραία Έλληνική νίκη.

☆

Οι επιθυμούντες να συμμετάσχουν εις τά μάτς δι' αλληλογραφίας ν' απευθυνθούν εις τά γραφεία του «Φ. Σ.Α.» Ατμήμα Παρτίδων δι' αλληλογραφίας», (Δωδεκανήσου 6, Κυψέλη Άθηναι) δά την παροχήν περισσοτέρων λεπτομερειών και δι' έγγραφην των.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ :

REINFELD, CHESS BY YOURSELF
M. BEAUCAIRE, POUR APPRENDRE
A JOUER AUX ECHECS
E. VOELLMY, DIE ANFANGSGRUN-
DE DES SCHACHSPIELS.

Ι. Χ

(Λύσεις στη σελίδα 128)

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΙΣΟΤΗΣ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

Σὲ σένα, τὸ πιὸ προσφιλέ μου περιοδικό, θὰ κάνω τὰ παράπονά μου διότι νομίζω πὼς σὲ ὅποιοδήποτε ἄλλο καὶ ἂν ἀποταθῶ, κανένα δὲν θὰ μ' ἀκούσῃ.

Τὸ ζήτημα ποὺ μ' ἔκανε νὰ πιάσω τὴν πέννα εἶναι ἓνα ζήτημα ποὺ κανένα περιοδικό δὲν τοῦ ἔκανε τὴν τιμὴ νὰ ἀσχοληθῇ μαζί του... ἡ ἀνδρική μόδα. Γελᾶτε; Νὰ μὴ σὰς φαίνεται ἀστείο. Τὸ ἀπαιτεῖ ἡ ἀνδρική ἀξιοπρέπεια. Γιατί δηλαδὴ ὅλος ὁ κόσμος νὰ ἀσχολῆται μὲ τὸ τί θὰ φορέσῃ τὸ καλοκαίρι ἡ μοiraία γυναίκα, ἡ τσαχπία κ.τ.λ. καὶ νὰ μὴν ἀσχοληθῇ γιὰ λίγο καὶ μὲ τὸ τί θὰ φορέσῃ ὁ σοβαρὸς ἄνδρας, ὁ δανδὴς κ.τ.λ.;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
Σύρος

Ὁ ἀναγνώστης μας ἔχει δίκιο. Ἡ ἰσότης τῶν δύο φύλων πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ. Θὰ φροντίσουμε νὰ δημοσιεύσουμε καὶ γιὰ τὴν ἀνδρική μόδα.

ΚΑΙ ΠΑΛΙ Η ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

Ἡ Ἀνθολογία ἦταν σταλμένη ἀπὸ ψηλά. Στὸν κ. Πολίτη θάπρεπε νὰ δώσουμε ὅλοι συγχαρητήρια γιὰ τὴν πρωτοτυπία, τὴν ὁροσιά καὶ τὸ φινὸ γούστο τῆς ἐκλογῆς τοῦ.

Ν. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

Χίος

... Ἐκεῖνο ποὺ μ' ἔκανε νὰ ἐνθουσιασθῶ μαζί σου ἦταν ἡ Ἀνθολογία ποὺ δημοσιεύσεις τὸν Ἀπρίλη. Ὅμως ὅπως ξεχώρισε ἡ παρουσία τῶν Σεφέρη καὶ Σικελιανοῦ ἔκανε αἰσθησι καὶ ἡ ἀπουσία τοῦ Κρυστάλλη, τοῦ Νιρβάνα καὶ τοῦ Κάλβου.

Ἀφοῦ λές ὅτι θὰ ξανακάνῃς τὴν

ὁμορφὴ αὐτὴ Ἀνθολογία ἂς μὴ λείψουν αὐτὴ τὴ φορά.

Γ. ΧΑΣΤΑΣ

Μέσα στὶς σχετικὰ λίγες σελίδες ποὺ διατίθενται γι' αὐτὴν τὴ δουλειά, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ περιληφθοῦν μὲ μιὰς ὅλοι οἱ Ἕλληνες ποιηταί. Ἀσφαλῶς παρελείφθησαν πολλοὶ καὶ ἐλπίζουμε νὰ τοὺς περιλάβουμε σὲ προσεχὲς τεῦχος μας.

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

... Μὲ κατέκτησες ἀκατανόητο πῶς... Δὲν μπορῶ ὅμως νὰ κρύψω τὴν λύπη μου γιὰ καὶ ποὺ πρέπει νὰ στὸ πῶ: γιὰτί δὲν δημοσιεύεις συνεργασίες ἀναγνωστῶν σου ὅπως πολλὰ ἄλλα πνευματικὰ περιοδικά;..

Ε. ΔΟΥΛΓΕΡΑΚΗΣ

Σκοπὸς τῆς «Ἐκλογῆς» ὅπως ὅλων τῶν περιοδικῶν τύπου Digest εἶναι ἡ ἀναδημοσίευσις ἄρθρων ἀπὸ ὅσο γίνεται εὐρύτερο κύκλο. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ συγχέεται ἡ «Ἐκλογή» μὲ τὰ περιοδικὰ ποὺ παίρνουν συνεργασίες. Ἄν καμμιά φορὰ δημοσιεύῃ ἄρθρα πρωτότυπα, αὐτὰ προέρχοντα ἀπὸ ἀνθρώπους πολὺ εἰδικούς στὸ θέμα.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΠΛΑΣΤΟΙ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

Διὰ τῆς παρουσίας μου σπεύδω νὰ σὲ συγχαρῶ γιὰ τὴν προσπάθεια ποὺ καταβάλλεις νὰ μὰς παρουσιάσῃς ὅσο τὸ δυνατόν ἐκλεκτότερα θέματα, πράγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἐπέτυχες ἀπόλυτα.

Στὸ τεῦχος τοῦ Ἰουνίου, ὅμως, σελ. 66—67, ὅλες οἱ ἐπεξηγήσεις, ἀπὸ τὴν 7η καὶ ὕστερα, πηγαίνουν κατὰ μία πίσω.

Μὲ εἰλικρινὴ ἀγάπη,
Μ. ΜΗΛΙΔΑΚΗΣ
Πειραιεὺς

Στὸν τραγέλαφο τῶν ἴδιων τῶν πρωτοπλάστων προστέθηκε καὶ ἡ σύγχυσις ἀπὸ τὴν κακὴ τοποθέτησι τῶν ἐξηγήσεων. Ἔτσι οἱ πρωτοπλάστοι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἔγιναν ὀληθινὸ κουτῆ. Καὶ αὐτοὶ καὶ ἐμεῖς ἁμαρτωλοί.

ΙΔΕΕΣ

Γιατί δὲν δημοσιεύεις καὶ σχετικὸ μὲ τὸν φιλοτελισμό;

Τὴν Νεοελληνικὴ λογοτεχνία γιὰτί τὴν παραμελεῖς;

Ε. ΔΟΥΛΓΕΡΑΚΗΣ

Τί θάλεγες γιὰ τὴ δημοσίευσιν ἄρθρων σχετικῶν μὲ τὴν ραδιοφωνία;

Γ. ΣΥΛΛΕΛΙΔΗΣ

Στὶς τόσες ἐκλεκτὲς σελίδες σου δὲν θὰ ἦταν δυνατόν νὰ χωρέσῃ καὶ μία ἀποκλειστικὰ στρατιωτικὴ;

Δ. ΝΙΩΤΗΣ

Δὲν μπορεῖς νὰ διαθέτῃς κάθε μῆνα δύο ἢ τρεῖς σελίδες τακτικῆς κριτικῆς κινηματογραφικῶν καὶ θεατρικῶν ἔργων;

Γ. Θ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Δὲν μπορεῖς νὰ διαθέτῃς λίγες σελίδες γιὰ βιογραφίες μεγάλων ἀνδρῶν ποὺ ἔζησαν καὶ πέθαναν γιὰ τὴν Ἑλλάδα;

Ν. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Γιατί νὰ μὴν κάνῃς ἓνα φωτογραφικὸ διαγωνισμὸ μὲ θέμα ἐλευθερο καὶ νὰ χρησιμοποίησῃς τὶς καλύτερες φωτογραφίες γιὰ ἐξώφυλλο;

Ἄν ἔλειπαν τὰ πολιτικο-οικονομικά θὰ ἀνέπνεε κανεὶς πρὸ ἐλευθερα.

Ν. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

Θὰ μποροῦσαμε νὰ διαβάσουμε τίποτε γιὰ τὸν Καρὲλ ἢ καὶ ἀπὸ τὰ ἔργα του; Τί θάλεγες γιὰ περισσώτερη κοινωνιολογία ἢ ψυχολογία; Θὰ μποροῦσαμε νὰ «ξαναμιλήσουμε» γιὰ τὶς γυναῖκες;

Θ. ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ

Γιὰ τὰ γραμματόσημα δὲν ὀρθῶς τίποτε σχετικὸ. Ἵσως μάλιστα θὰ μπορούσες νὰ δημοσιεύσῃς καὶ ἀγγελίες σχετικὲς μὲ τὴν ἀνταλλαγὴ γραμματοσήμων.

Ι. ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΣ

Θὰ ἤθελα νὰ δῶ ἄρθρα μὲ τὶς σπουδαιότερες ἀνακαλύψεις, ἰδίως στὸν Ιατρικὸ κλάδο. Μήπως θὰ μπορούσες νὰ γράψῃς λίγα μαθήματα σκακιού;

Γ. ΧΑΣΤΑΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ τους λόγια τοὺς ἀναγνώστες μας:

Ι. Γιωτόπουλο Β.Σ.Τ. 902, Δεκανέα Ἀλεβιζόπουλο Ἀνδρέα Σ.Τ.Γ. 914 α', Στρατ. Καραμανλὴ Βασίλειο Σ.Τ.Γ. 913 α', Ι. Κουμαριανὸ Σύρο, Καραλὴ Κωνσταντῖνο Σ.Τ.Γ. 918, Δ. Μυτιληναῖο Σ.Τ.Γ. 911 α', Μπαλάσκα Θ. Surrey Ἀγγλίας, Ν. Γιαλούρη Χίο, Λάκη Ρῶνη Ἀθῆνας, Δ. Νιώτη, Μ. Κωνσταντίνη, Γ. Συλλελίδη Περισσο, Κυριάκο Καραμπάση Πειραιᾶ, Ε. Ἀδ-βαγιάννη Σ.Τ.Γ. 920, Εὐάγγελο Μόσχο Σ.Ε.Ο. Τριπόλεως, Γ. Χατζόπουλο Λαμία, Ἑμμ. Δουλιγερὰκή Κρήτη, καὶ Γ. Χαστὰ Βαθῦ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Μ. Κωνσταντίνη: Μὲ χαρὰ μας σὰς ἀναγγέλλουμε ὅτι τὸ ἄρθρο ποὺ ζητᾶτε γιὰ τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ θὰ τὸ δῆτε στὸ προσεχές τεῦχος.

Εὐάγγελο Μόσχο: Τὸ γράμμα σας μὰς εὐχαρίστησε πολὺ. Αὐτὸ ποὺ λέτε γιὰ τὸν κ. Μ. Στασινόπουλο εἶναι ἀπολύτως σωστὸ. Ὁ κ. Στασινόπουλος πράγματι εἶναι σήμερα Σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας. Ὅσο γιὰ τὴ γλώσσα, εἶναι ἓνα θέμα ἀνεξάντλητο. Αὐτὸ ποὺ προσπαθοῦμε εἶναι νὰ μὴν «καινοτομοῦμε». Ἀκολουθοῦμε ἓνα τυπικὸ, ὅπως δὲν ἔχουμε, ποὺ δὲν ξενίζει πολλοὺς ἀναγνώστες μας.

Γ. Μηλιδάκη: Τὸ γράμμα σας συνέπεσε μὲ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἐξωφύλλου μας.

Λ. Γεωργακόπουλο: Γράψτε στὴ διεύθυνσι:

Mr. K. DALWOOD
«Echo Exchange Club»
Box 846 H. G. P. O. Hobart
Tasmania - Australia

Ἀλβέρτο Βαλενστάιν: Ἡ διεύθυνσις ἦταν ὅπως τὴν δημοσιεύσαμε. Ἄλλῃ λεπτομέρεια δυστυχῶς δὲν ξέρουμε.

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ...

... μὲ ἀγνὲς ἑλληνικὲς ψυχές.
Στρατ. Θεοδωράκης Νικόλαος
33ον Τ.Π. Λόχος Δ' Ὀσους
Β.Σ.Τ. 903

... μὲ φίλους καὶ φίλες τῆς «Ἐκλογῆς».

Μαθητής Λαλούσης 'Αναστάσιος
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
5ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 925

... για όποιοδήποτε θέμα.
Διόνης Διονύσιος
και Δαραβίγγος Δημήτριος
Διαβιβάσεις 513 Τ.Π.
Σ.Τ.Γ. 914 α'

... με νέους και νέες.
Μαθητής Κριεζής Λάζαρος
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
5ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 925

... με νέους και νέες.
Μαθητής 'Αθανασιάδης Γεώργιος
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
5ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 925

... 'Ελληνες και 'Ελληνίδες του έ-
σωτερικού ή του εξωτερικού.

Κωνσταντίνος Χατζάκης
Σπιναλόγκα
Μεραμβέλλου — Κρήτης

... με δεσποινίδες αναγνώστρι-
ες.
'Ανθ)γός Παπαμανωλόπουλος Παναγ.
602 Τ.Π. 2ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 920 α'

... με νέους και νέες εντός της 'Ελ-
λάδας.
Νικόλαος Λαζαρόπουλος
Ζυγοβιτσίου 1
Τρίπολις

... για όποιοδήποτε θέμα με δε-
σποινίδες.
Δεκ. Μαθητής Λουκόπουλος Χρήστος
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
7ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 925

... με νέες.
Αιμίλιος Λεμπέσης και
Μάριος Βενέτης (Σπουδασταί)
Δημητσάνης 35
'Αθήναι

... με φίλους και φίλες σου.
Στρατ. Δαλαμπής 'Αργύριος
527 Τ.Π. 3ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 913 γ'

... με φίλους και φίλες σου.
Μαθητής Μπαρτζέλας Γεώργιος
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
5ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 925

και Μαθητής Γκιάκας 'Ιωάννης
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
5ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 925

... σε διάφορα θέματα.

'Ανθ)γός 'Αρεντάκης Κων)νος
82ον Τάγμα Προκαλύψεως
Λόχος Δ)σεως Σ.Τ.Γ. 927

... με όσους ή όσες θα ήθελαν για
οτιδήποτε.

'Εφ. 'Υποκ. Σημ.
Π. Κουιμελής
Α.Α.Α.) Β.Ν.
Β.Σ.Τ. 902
Γ.Ε.Ν.

... με 'Ελληνες και 'Ελληνίδες, θερ-
μούς φίλους της «'Εκλογής».

Δεκ. Μαθητής Μαργέλης 'Ιωάν.
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
7ος Λόχος II Τάγμα
Σ.Τ.Γ. 925

... με νέους και νέες.

Μαθητής Δελλής Ευάγγελος
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
4ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 925

και Μαθητής Διάφας 'Αλέξανδρος
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
Σ.Τ.Γ. 925

... με νέους και νέες.

Μαθητής Γαλανόπουλος Βασίλειος
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
5ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 925

... με άλλους φίλους σου.

Στρατ. Κράτσης 'Αγαπητός
Τ4 VIII Μεραρχίας
Σ.Τ.Γ. 918

... με φίλους και φίλες της «'Εκ-
λογής». Είμαι 18 ετών, μαθητής της
Σχολής Μονίμων 'Υπαξιωματικών.

Μαθητής Καψάλης Γεώργιος
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
1ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 925

... με φίλους και φίλες σου του έ-
σωτερικού και εξωτερικού.

Κωνσταντίνος Σούτης
'Υπηρεσία 'Αλλοδατών
Γ' Σεπτεμβρίου 23
'Αθήναι

... με αναγνώστες και αναγνώστρι-
ές σου από όλη την 'Ελλάδα και, φυ-
σικά, της ηλικίας μου, δηλαδή έως
17 ετών, για όποιοδήποτε θέμα επι-
θυμού.

Θεόδωρος Λουκάς
Μαθ. 'Αναργυρείου Σχολής Σπετσών
Σπέτσαι

... με φίλους και φίλες της «'Ε-
κλογής».

Μαθητής Λαλούσης 'Αναστάσιος
Σχ. Μον. 'Υπαξιωματικών
5ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 925

... με νέους και νέες της ηλικίας
μου. Είμαι μαθητής της 7ης Πρακτι-
κού Λυκείου.

'Απόστολος Χ. Γεωργόπουλος
'Υψηλάντου 18
Τρίπολις

... με φίλους σου που να ενδιαφέ-
ρονται για κάθε αθλητική κίνηση.

Στρατ. Χαραλαμπίκης Δημ.
527 Τ.Π. 3ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 913 γ'

... με φίλους του Βάχχου.
Στρατ. Κυράνης Δημήτριος
527 Τ.Π. 3ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 913 γ'

... για τη μουσική και κυρίως την
κλασσική.

'Ανδρέας Βολωνάκης
Μιαούλη 6
Κατσιπόδι — 'Αθήναι

... για όποιοδήποτε θέμα.
Κωνσταντίνος Παλαμιδάς
Μαμούρη 22
'Αθήναι

... για να βρίσκω λίγη συντροφιά
εδώ πάνω στα βουνά που βρίσκομαι.

Στρατός Βασίλειος
513 Τ.Π. 1ος Λόχος

... με νέες από όλη την 'Ελλάδα.
Θεοδόσης Βασίλειος
508 Τ.Π. Λόχος Δ)σεως
Σ.Τ.Γ. 912 γ'

... με συναδέλφους 'Ελληνες φοιτη-
τάς ή φοιτήτριες από την 'Ελλάδα ή
από ξένα Πανεπιστήμια. Θέματα: κοι-
νωνικά, πνευματικά ζητήματα, σύγ-
χρονη ελληνική λογοτεχνία, ποίησης
και Ιατρική.

Λάκης Ρώνης
'Αρισταγόρα 14
'Αθήναι (6)

... με άγνους 'Ελληνοπούλες.
'Υποσημνίας Μαρκόπουλος Χ.
και Σημνίτης Γκούφας Παναγιώτης
402 Μ.Π.Α. Β.Σ.Τ. 904
και Σημνίτης Παπαδάκης Γεώργιος
Μ.Δ. Β.Σ.Τ. 904
Α.Β.Α.

... με νέες και νέους από όλη την
'Ελλάδα.

Δεκ. Φλουντζής Δημήτριος
574 Τ.Π. 2ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 917 6'

... για όποιοδήποτε θέμα με φί-
λους σου.

Στρατ. Γεωργάκης Παντελής
513 Τ.Π. Λόχος Δ)σεως
Σ.Τ.Γ. 914 α'

... ελληνικά, άγγλικά ή γαλλικά σε
όποιοδήποτε θέμα που να αφορά το
πνεύμα. 'Ανταλλάσσω και γραμματό-
σημα.

'Εμμ. Δουλιγεράκης
'Αντωνίου Μελιδόνη 16
'Ηράκλειο Κρήτης

... με φίλους και φίλες της «'Ε-
κλογής». Είμαι 24 ετών φοιτητής της
ιατρικής.

Λοχίας Γιωτόπουλος 'Ιωάννης
Κ. Ε. 'Υγειονομικού
Β.Σ.Τ. 902

... με φίλους και φίλες της «'Ε-
κλογής».

Μαθητής Μπαρτζίλας Γεώργιος
και Μαθητής Γκόλιας 'Ιωάννης
Σ.Μ.Χ. 5ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 925

... για τη ζωγραφική, τη φιλολογία,
την ποίηση, την ψυχολογία και ειδικά
για τις μοντέρνες εξελίξεις στην Τέ-
χνη.

Νίκος Γιαλούρης
'Αγ. Μαρίνα Καλοπλύτου
Χίος

... με νέους και νέες που δεν έπα-
ψαν ακόμη να βρίσκουν κάποια χαρά
στα γράμματα.

Στρατ. 'Αλβέρτος Ευγενίου
1ον Σύνταγμα Πεζικού
Λόχος Διοικήσεως

... με νέους και νέες.
Λοχίας Παγάνης Ευστάθιος
242 Τάγμα Προκαλύψεως
2ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 917

και Δεκ. Μουρούνας Παντελής
Δ)σις Πυρ)κού I Μεραρχίας
Σ.Τ.Γ. 919

... με φίλες και φίλους σου.
Καραλής Κωνσταντίνος
Π.Σ. VIII Μεραρχίας
Σ.Τ.Γ. 918

ΣΤΑΥΡΟΛΕΙΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

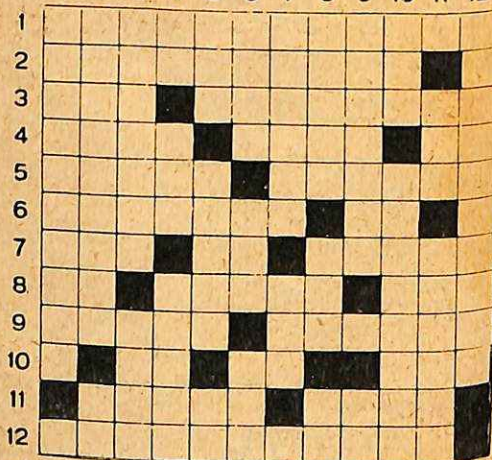
- Είναι φύσει οι γέροντες.
- Κάλλιο τέτοια ζέστη παρά τέτοια γυναίκα.
- Ουδέτερον κτητικής άντανυμίας (άντιστρ.). — Είναι και το Μονακό μία.
- Ζήτα το Ζήτα, στη σειρά του ως γράμμα. — 'Η νήσος της Κίρκης (αίτ.). «'Εγώ είμαι ό...» είπεν ό θεός εις τόν Μωϋσέα.
- Πόλις της 'Ισπανίας γνωστή από τόν έμ-φύλιον πόλεμον. — Κάτοικος μιάς 'Ηπείρου (αίτ. δημ.).
- Τό ψηλότερο βουνό ελληνικής μεγαλονήσου (γεν.). — Ποταμός της 'Ιταλίας, με αντίστροφον ρούν.
- Με αυτό τελειώνει ή ζωή! — Κυκλοφορεί γρηγορώτερα από την αλήθειαν (ήχητικώς). — Μακροθυμία.
- Φιλολογικός γίγας — 'Αεικίνητος ως σφαίρα. — Γαλλικός λιμήν στη Μεσόγειο.
- 'Αρχαία νοτιοαμερικανική δυναστεία. — Σε τέτοιο δοχείο δέν μπαίνει ταχίνι.
- Συνοδεύει πολλά άραβικά τω-πωνύμια. — 'Η συνήθης μορφή πολλών συγχρόνων επιχειρήσε-ων (άρχ.). — Γνωστή πόλις και γνωστό... τηλεγράφημα.
- Πόλις της 'Αγγλίας παρά την διάρυγα του Μάντσεστερ. — 'Η δοτική μιάς τών Κυκλάδων.
- Από αυτήν πάντα κάτι κολλά.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

- 'Η φωνή του θεού μέσα εις την ψυχήν.
- Και ή μετάνοιά των άκόμη εί-ναι και αυτή ύποκρισία (γεν.). — 'Αρχαίον έπαινετικόν.
- Τόν κατεδίωξαν επί μακρόν οι 'Ερινύες (αίτ.). — 'Ο νύν πρε-σβευτής τών 'Ηνωμένων Πολιτει-ών στη Μόσχα.
- Προφερόμενα δίνουν μία δοτι-

- κή... έπικίνδυνη στο διαβάτη. —
'Επιφώνημα στενοχωρίας. —
'Ητο ό πατέρας της Βίβιαν Ρομάνς (αίτ. δημ.).
- Είναι για τούς Μουσουλμάνους γαμήλιος ηλικία στα κορίτσια. — Τό φόρεμά της είναι πάντο-τε μακρύ (γεν.). — Πρόθεσις πρό φωνήεντος δασυνομένου.
 - Μισθός, πληρωμή, σέ άκρα δη-

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

- μοτική. — 'Ιερών όρος της Κί-
νας. — Χρονικόν έπίρρημα.
- Περιοχή της Πελοποννήσου (γεν.). — Γαλλική εύγένεια...
 - Δι' αυτές συζητούμε καθημερι-νώς (αίτ.). — 'Η πίσις του είναι δύναμις. — 'Ησαν οι 'Ε-στιάδες, αριθμητικώς.
 - 'Αρχαιοτάτη μεσόγειος πόλις της Μ. 'Ασίας. — 'Αντικαθι-στούν την ύπογραφην του ιδίου εις τή αντίγραφα.
 - 'Ο περιφημότερος τραγικός ήθο-ποιός τών 'Αγγλων. — Συνώ-νυμον του απόβραδα (δημ.).
 - Τραγωδία του Εύριπίδου. — Τόν έπεκαλείτο συχνά ως σω-τήρα ό Χίτλερ στους λόγους του.
 - 'Ανθρωπος άνευ αυτής δέν προ-καλεί ποτέ τόν μίσος ή τόν φό-νον και σπανίως θά έχη έχ-θρούς. (Λύσις στη σελίδα 128)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ "ΕΚΛΟΓΗΣ"

Μέσα στους δώδεκα μήνες πού έκδίδεται ή νέα «'Εκλογή» δέν έ-παψε νά ζητά και όσο μπορεί νά πραγματοποιή τις γνώμες και έπιθυμίες τών άναγνωστών της. Σ' αυτό λοιπόν τó τεύχος της με τó όποιο κλείνει ένα χρόνο προσπαθειών θά ήθελε και πάλι νά παρα-καλέση όσους την παρακολούθησαν νά της άπαντήσουν στις παρα-κάτω έρωτήσεις. Οι φίλοι της αυτοί, άς μήν ξεχνούν ότι κάθε τους άπάντησι θά σταθι και στο μέλλον πολύτιμος βοηθός όπως στάθη-κε και στο παρελθόν.

- Πώς σάς φαίνεται γενικά ή «'Εκλογή»;
- Ποιό άρθρο της χρονιάς, από 'Ιούλιο 1950 — 'Ιούλιο 1951, σάς άρεσε περισσότερο ;
- Ποιό σάς άρεσε λιγώτερο ;
- Τί είδους άρθρα σάς ένδιαφέρουν περισσότερο ;
- Ποιά άρθρα δέν σάς ένδιαφέρουν καθόλου ;
- Ποιά τακτικά κομμάτια θεωρείτε περιττά ;
- Τί νομίζετε ότι θά μπορούσε νά προστεθι γενικά και τί ως μόνιμη σελίδα ή σελίδες ;
- Θέλετε περισσότερες ή λιγώτερες φωτογραφίες ;
- Θέλετε περισσότερα ή λιγώτερα σκίτσα ;
- Θέλετε περισσότερα ή λιγώτερα άστεϊάκια ;
- Προτιμάτε πολλά άρθρα τών 4-5 σελίδων ή λιγώτερα τών 5-12 σελίδων ;
- Νομίζετε ότι θά παρακολουθούσατε εύχαρίστως μιά συνέ-χεια από μήνα σέ μήνα ;

'Η «'Εκλογή» εύχαριστεί έκ τών προτέρων όσους θά λάβουν την καλωσύνη νά της άπαντήσουν.

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» από σελίδα 126.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Σ	Υ	Ν	Τ	Η	Ρ	Η	Τ	Ι	Κ	Ο	Ι
2	Υ	Π	Ε	Ρ	Β	Ο	Λ	Ι	Κ	Η		Κ
3	Ν	Ο	Σ		Η	Γ	Ε	Μ	Θ	Ν	ΙΑ	
4	Ε	Κ	Τ	Ο		Α	Ι	Α	Ν		Ω	Ν
5	Ι	Ρ	Ο	Υ	Ν		Α	Σ	ΙΑ	Ν	Ο	
6	Δ	Ι	Ρ	Φ	Υ	Ο	Σ		Ο	Π		Τ
7	Η	Τ	Α		Φ	Μ		Α	Ν	Ο	Χ	Η
8	Σ	Ω		Γ	Η	Ι	Ν	Η		Σ	Ε	Τ
9	Ι	Ν	Κ	Α	Σ		Τ	Ρ	Υ	Π	Ι	Ο
10	Σ		Ε	Λ		Α	Ε			Ε	Μ	Σ
11		Ε	Ρ	Λ	Α	Μ		Σ	Υ	Ρ	Ω	
12	Σ	Υ	Κ	Ο	Φ	Α	Ν	Τ	ΙΑ	Ν		

«ΣΚΑΚΙ» από σελίδα 120.

*Αρ. 26. 1) Πξ5—ξ1! *Εξαναγκασμός κινήσεως.

*Αρ. 27. 1) Ιε4—ξ2!! *Εξαναγκασμός κινήσεως.

*Αρ. 28. 1) Ρθ6—η7!! *Εξαναγκασμός κινήσεως.

«ΕΧΕΤΕ ΤΑΛΕΝΤΟ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ;» από σελίδα 76.

1. α) *Όχι. β) Ναι. γ) Ναι.

2. Το φως έρχεται από το σημείο Γ.

3. α) Ναι. β) Ναι.

4. *Όχι.

5. Καμμία.

«ΜΕΤΡΗΣΤΕ ΤΑ ΑΥΓΑ» από σελίδα 75.

*Η πρώτη γυναίκα πούλησε 40 αυγά προς 1.250 δραχμές το ένα.
*Η δεύτερη γυναίκα πούλησε 50 αυγά προς 1.000 δραχμές το ένα.

ΟΤΕ,

1930-1950

ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΩΛΗΝΩΝ

ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ

ΙΖΟΛΑ Α.Β.Ε.

ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ - ΧΥΤΗΡΙΑ - ΕΜΑΓΕ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΑΙΓΑΙΟΥ 40 - ΚΑΛΛΙΘΕΑ - ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 96-234

ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΣΙΔΗΡΟΣΩΛΗΝΕΣ ΥΔΑΤΟΣ ΜΑΥΡΟΙ ΚΑΙ ΓΑΛΒΑΝΙΣΜΕΝΟΙ - ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΙ ΣΩΛΗΝΕΣ ΧΑΛΥΒΑΙΝΟΙ ΚΑΙ «BERGMANN» - ΧΥΤΟΣΩΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟΧΕΥΣΕΩΣ - ΛΕΚΑΝΕΣ - ΕΜΑΓΕ ΚΑΙ ΚΑΖΑΝΑΚΙΑ ΑΠΟΧΕΥΣΕΩΣ - ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΑ ΜΕΡΗ ΜΗΧΑΝΩΝ & ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΧΥΤΗΡΙΩΝ

ENGLISH GLASSES
ΑΓΓΛΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

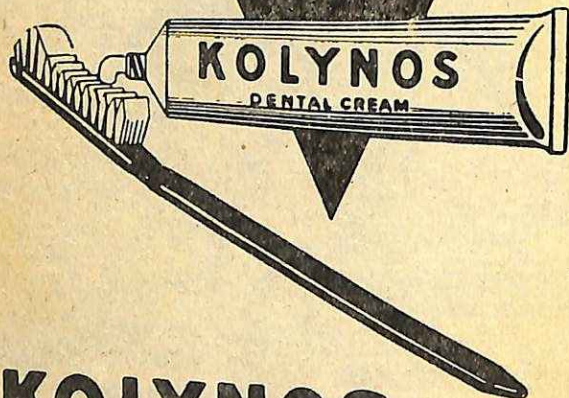
υπό Α. Ι. ΜΑΛΛΙΔΗ

Καθηγητού
του 'Ινστιτούτου 'Αγγλικών
Σπουδών

Πληροφορία 10 - 1 και 5 - 8
δός Σ' Ινα 22

ΓΚΡΕΚΑ

1 ΕΚΑΤ.
ΕΙΝΑΙ
ΑΡΚΕΤΟΝ

KOLYNOS

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΣ

Η ΠΡΩΤΗ ΦΡΟΝΤΙΣ ΤΟ ΠΡΩΙ
ΚΑΙ Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΟ ΒΡΑΔΥ

ΓΕΝ. ΑΝΤ. ΑΔΕΛΦΟΙ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΙ

ΚΑΘΕ ΒΡΑΔΥ
ΣΤΗ

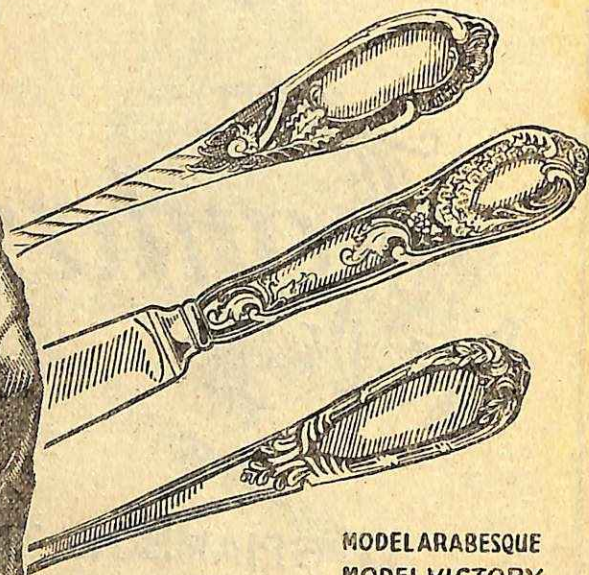

Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΗΣ

ROSITA SERRANO

Αριότουρμήματα

MODEL ARABESQUE
MODEL VICTORY
MODEL AIRAM

"ΝΗΣΙΟΤΗΣ"

ΑΓΑΛΜΑ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΙΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. Τὸ οἰκογενειακὸ ὄνομα τοῦ Ἀθανασίου Διάκου.
2. Μὲ τὴν κομψότητα συνδεδεμένη τέχνη. — Ἡ δοτικὴ ἐνὸς κτήνους... ἐὰν γραφοῦν μαζί.
3. Ἡ κόρη ἐνὸς μεγάλου Φιλέλληνο. — Ἄν τὸ πετύχετε... ἵπποδρομιακῶς, εἰσθε τυχεροί !
4. Μαλακὰ ὑποθέματα (ὑποκορ.).
5. Προϋποθέτει κολάσιμον πράξιν (ῥηχτικῶς). — Εἶναι κάθε παῖς. — Ἐνα ἀπὸ τὰ τέσσαρα συνθετικά τοῦ ὀνόματος τοῦ Γάλλου πρέσβεως μας.
6. Τρία φωνήεντα... ὀδυνῶν. — Ἀρχικά αὐτοκινήτων τοῦ δημοσίου. — Ἀρχαῖον αἰτιολογικόν.
7. Στενὴ ὁδὸς ἀλλὰ καὶ ὀρμητικὴ προσχώρησις. — Πέτρωμα ἰζηματογενὲς ἀπὸ κρυσταλλικὸ ἀσβέστη πού θυμίζει ἕνα ξενικὸ γυναικεῖο ὄνομα (ἐνάρθρως).
8. Ὑπῆρξε σύνδεσμος τοῦ Βρετανικοῦ Στρατοῦ Μέσης Ἀνατολῆς στὰ βουνά. — Ξενικὸς ὁρος σχετικὸς μὲ ἐξαγωγάς.
9. Θὰ τὸ δοῦντε, ἐὰν δοῦντε τὸ καπάκι. — Συνοδεύει πολλὰ ἀραδικὰ ὀνόματα.
10. Χρονικὸν ἐπίρρημα. — Αἰτιατικὴ ἀντωνυμία. Μαζί μὲ τὴν ἐπομένην λέξιν τὸ αὐτὸ εἰς τὴν δημοτικὴν. — Σύνδεσμος.
11. Γνωστὴ Γαλλικὴ λουτρόπολις. — Ὅσαν τετράγωνοι τῆς μόδας.
12. Τρία φωνήεντα, ἕνα ἀρχαῖον ῥῆμα, σημαίνει ἀκούω, ἀντιλαμβάνομαι (δημ.). — Χρειαζοῦνται πολλὰς δὲ τὴν διατύπωσιν μιᾶς γνώμης.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Αὐτὴ ἔχει τὸν βασιλιά της... στὴν ὁδὸν Σταδίου. — Ποταμὸς τῆς Γαλλίας (γεν.). — Ἐρωτὰ ἀλλὰ δηλοῖ καὶ τὸ ἀόριστον.
3. Ὀλιγώτερον ἀπὸ τρεῖς φορές. —

Πρεστάτις τοῦ γάμου, υἱὸς μιᾶς τῶν Μουσῶν (δοτ.).

4. Ἀρχικά νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου. — Παραπόταμος τοῦ Δουνάβεως. — Σύγχρονος Ἀγγλος πολιτικός.
5. Γνωστὸς Γάλλος διομήχανος τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα συνδέεται μὲ τὰ ἐλαστικά αὐτοκινήτων. — Μιὰ νῆσος τῶν Κυκλάδων (δημ.).

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

6. Ἐνας ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς τουφεκισθεὶς Ἕλληνα λογοτέχνη (γεν.). — Τῆς Γαλλικῆς Ἰνδοκίνας πόλις. — Ψάρια ἐκ τῶν περκιδῶν (προφ. μαζί).
7. Ἡ δοτικὴ ἐνὸς ἐπικινδύνου ἐκθροῦ τοῦ στρατιώτου (μαζί μὲ τὸ ἄρθρον τῆς). — Μουσικὸς φθόγγος.
8. Νόστιμες ἐλῆες.
9. Τὸ καλοκαίρι, πολλοὶ τὸ ἀποφεύγουν. — Ἀνύψως καὶ μεταφορικῶς κατάργησις (γεν.).
10. Τριακόσια εἴκοσι. — Τὰ μοντέρνα εἶναι πετρελαιοκίνητα (νὰ διπλασιασθῇ). — Πρόθεσις.
11. Ἐτοίμω ταξιδεύουν καθημερινῶς οἱ Ἀθηναῖοι.
12. Καὶ ἔτσι διοχετεύονται τὰ φρούτα στὴν κατανάλωσι. — Διασημότης τῆς ἀρχαίας Κορίνθου.

12

ΤΕΥΧΗ

ΤΗΣ

"Εκλογῆς"

ΣΕ ΔΥΟ ΤΟΜΟΥΣ

Τὸ καλύτερο ἀπόκτημα γιὰ μιὰ βιβλιοθήκη

Πωλοῦνται στὰ Γραφεῖα τῆς "Εκλογῆς," Σωκράτους 57.

Ὡραῖα δεμένος τόμος τοῦ 1950 Δρχ. 30.000

Τόμος 1951 Δρχ. 35.000

